

בנק הפועלים בע"מ

דוח תקופתי לשנת

2022

דוח תקופתי לשנת 2022

בנק הפועלים בע"מ

מספר חברה ברשם : 520000118

כתובת : שד' רוטשילד 50, ת"א

טלפון : 03-5673800

פקסימיליה : 03-5674576

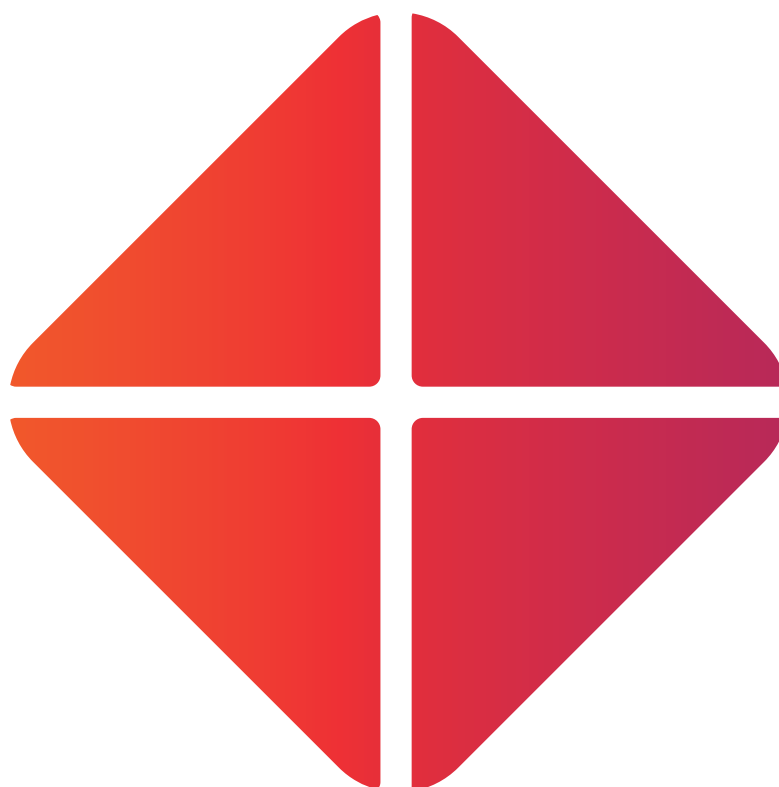
תאריך הדוחות הכספיים : 31.12.2022

תאריך אישור הדוח : 8 במרץ 2023

2022

בנק הפועלים

דין וחשבון שנתי

תוכן העניינים

261	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי	8	דבר יו"ר הדירקטוריון
267	6. ממשל תאגידי	11	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
277	7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם	17	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
309	8. נספחים	23	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
323	דוח תקופתי לשנת 2022	47	3. סקירת הסיכונים
371	מילון מונחים	90	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
373	אינדקס	94	5. דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
		95	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
		97	ג. דוחות כספיים לשנת 2022
		102	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
		111	ביאורים לדוחות הכספיים

הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 בדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק, www.bankhapoalim.co.il

"לפעמים מחשבה על אחרים, עושה את כל ההבדל"

א.א. מילן

האזכור שבחרתי לשלב בראש מכתבי זה, על הרווחה הנובעת מחשיבה על האחר, באה השנה לידי ביטוי מיוחד בהחלטתנו לצאת לתהליך אסטרטגי רחב היקף בסיוע חברת ייעוץ בינלאומית. התהליך נמשך עשרה חודשים והגדיר מטרות, כיווני פעולה, דרכים להתאמת הבנק למציאות הכלכלית והעסקית הנוהגת, ובעיקר - הציב את לקוחותינו במרכז. בחודשים אלה הובלנו מהלך מובנה של חשיבה על לקוחותינו, על עובדינו ועל הסביבה העסקית כולה.

מהתכנית נגזרים שינויים מבניים וארגוניים שחלקם כבר יצאו אל הפועל; אימוץ תפיסת ניהול אגילית רחבה סביב בניית שבטים ייעודיים בתוך הבנק, תהליך שהולך ומושלם בימים אלה; פישוט הליכים וייעול מערכת; הגדרה מחדשת של תפיסת הסינוף והתאמתה לתכתיבי העידן החדש ולצורכי הלקוח המתהווים; והרחבת יכולות ההשכלה וההדרכה של צוותי עובדינו המסורים.

הקווים הנמחים של התכנית האסטרטגית נפרשים עד שנת 2026. בצד הביסוס העסקי והארגוני והתאמה של דפוסי ההפעלה, התכנית מקיפה את הגורמים שלדעתנו תהיה להם השפעה מכרעת על עתיד הבנק, ביניהם מודל שירות מוביל, ניצול משאבים אפקטיבי וחדשנות מبدלת במוצר הבנקאי.

לתפיסתנו, יכולות טכנולוגיות - ובראשן בינה מלאכותית, בצד יזמות עסקית על בסיס הבנקאות הפתוחה, יכולות סייבר תומכות ייצור, צמיחה ויצירתיות, וכן יכולות עדיפות של בנקאות חברתית - כל אלה יהיו גרעין ההשפעה המרכזי על הבנק העתידי.

התכנית בכללותה, בהיותה מושתתת על חשיבה ממוקדת לקוח, הופכת אותנו לארגון קשוב ומפוכח, מנהל סיכון אחראי ובעל תפיסות מתקדמות בדבר האחריות החברתית והסביבתית שלו. יש עוד דרך לפנינו, אך אנו מאמינים שהתוויון את השביל המנחה, המבדל והנכון עבורנו.

ארחיב עוד במשפט על הבנקאות החברתית מעוררת ההשראה שפותחה בבנק, המאגדת את קרן 'פועלים בקהילה', תחום האחריות החברתית (ESG), גיוון ונגישות, התנדבות ו'המרכז לצמיחה פיננסית'. כל אלו הוסיפו להעצים ולהעמיק את תמיכתם ואת מעורבותם בחברה הישראלית גם בשנה החולפת. בעבודתם שיתפו פעולה עם ארגונים חברתיים ועם גופי ציבור והובילו מאות מיזמים שמייצרים אימפקט של ממש בחברה הישראלית, באמצעות קידום תעסוקה ומוביליות (ניוד) חברתית, גיוון, שוויון מגדרי, הכלה וחינוך פיננסי.

קצב ההתרחשויות, הדינמיקה בשווקים ואירועים גאופוליטיים הקנו לשנת 2022 צבע ואופי ייחודיים. הייתה זו שנה של עשייה רבה, של לבטים עמוקים אך מעצימים, וכן של בניית יסודות ויכולת לשנים הקרובות. בצד המשך הצמיחה בעסקי הליבה של הבנק וניהול מפוכח של סיכונים מגוונים, התמודדה הנהלת הבנק גם עם שינויים בסביבה הכלכלית והעסקית ועם תרחישים חדשים, ובצד שקדה על בניית אסטרטגיה ועל יישומה.

המלחמה באירופה והשלכותיה על מחירי הסחורות והאנרגיה העצימו את המחזור הכלכלי של עלייה בשיעורי האינפלציה והביאו לשינויים מתחייבים במדיניות הבנק המרכזי ולמעבר מסביבת ריבית כמעט אפסית לריבית של מעל 4%. התהליך, המוכר לנו מתקופות אחרות, לווה בתנודתיות רבה בשווקים, בצד חששות מהאטה מתהווה או ממתון, וכן בהשלכות חברתיות הראויות לתשומת לב מיוחדת.

על רקע כלכלי זה, שאפיין את רוב מדינות העולם, הוכיחה הכלכלה הישראלית חוסן איתן יותר מרוב המדינות במערב, אגב שמירה על יציבות כלכלית ופיננסית ראויה לציון. תמונה זו עלולה להיות מאתגרת לנוכח המדיניות המרסנת ועליות הריבית המשמעותיות, אך עדיין משתקף ממנה חוסן מרשים.

במסגרת התמונה הכלכלית הרחבה שתיארתי זה עתה, השלים בנק הפועלים שנת עסקים מצוינת, המאופיינת בהמשך צמיחה, בשיפור ביצועים ובהשבת הרווחיות - מעבר לזו הנובעת מעליית הריבית - וכן בהמשך התייעלות והשבחת הפרייון ובפעילות ענפה שנועדה לסייע ללקוחותינו המתמודדים עם ההשלכות של עליות הריבית.

בתוך כך, המשיך בנק הפועלים לשמור היטב על מדדי הסיכון בראייה עתידית. תשואה שנתית של 14.8% להון משקפת את ההשפעות החיוביות של העלאות הריבית על מאזן הבנק, אך גם את ההקפדה על צמיחה משמעותית, אחראית ומבוזרת בעסקי הליבה, אגב מינוף היכולות שלנו במגוון תחומים והתאמת החשיפה לסקטורים מופחתי סיכון.

התוצאות הפיננסיות המרשימות של הבנק לשנת 2022 נפרסות ביתר פירוט בעמודים הבאים של הדוח, ועל כן אנסה להתמקד במהות העשייה. המאפיין העיקרי של פעילותנו בשנת 2022 היה הכנה ומיצוב הבנק לתהליך אסטרטגי שדורש אופטימיזציה רב שנתית חלף מיצוי מקסימלי בפרקי זמן קצרים.

ולבסוף, לחשוב על אחרים פירושו להגיד דבר מה על הימים המיוחדים העוברים עלינו. אני משוכנע שאם נאמץ כולנו את העיקרון הבסיסי שבחרנו להדגיש כאן - לחשוב על האחר - נעשה בכך את כל ההבדל. בדרך זו נחזור לאיזון נכון, וכל אחת ואחד מאיתנו יוכלו לפנות להאדרת תחום עיסוקו.

בהערכה רבה,

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

8 במרץ, 2023

בנק הפועלים צמח מתוך הקהילה, ולאורך השנים נבנה כדי לשרת אותה. הבנקאות החברתית שלנו היא אבן יסוד בהצלחתנו העסקית ובייעודנו כבני אדם.

תפיסה זו, שהיא חלק בלתי נפרד מאמונתנו בבנקאות משפיעה (Impact Banking), השתלבה בחזון הבנק המחודש: מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות משפיעה, מתחדשת והוגנת ללקוחותינו.

לחשוב על אחרים פירושו גם להוקיר את עובדותינו ועובדינו המסורים והמוכשרים. בשנת 2022 נבחר שוב בנק הפועלים לאחד ממקומות העבודה הרצויים ביותר, והראשון מבין הבנקים. מלבד המקצוענות והכישרון הגדולים, שיעורי ההתנדבות החברתית הגבוהים בבנק מוכיחים גם הם כי לחשוב על אחרים לפעמים עושה את כל ההבדל.

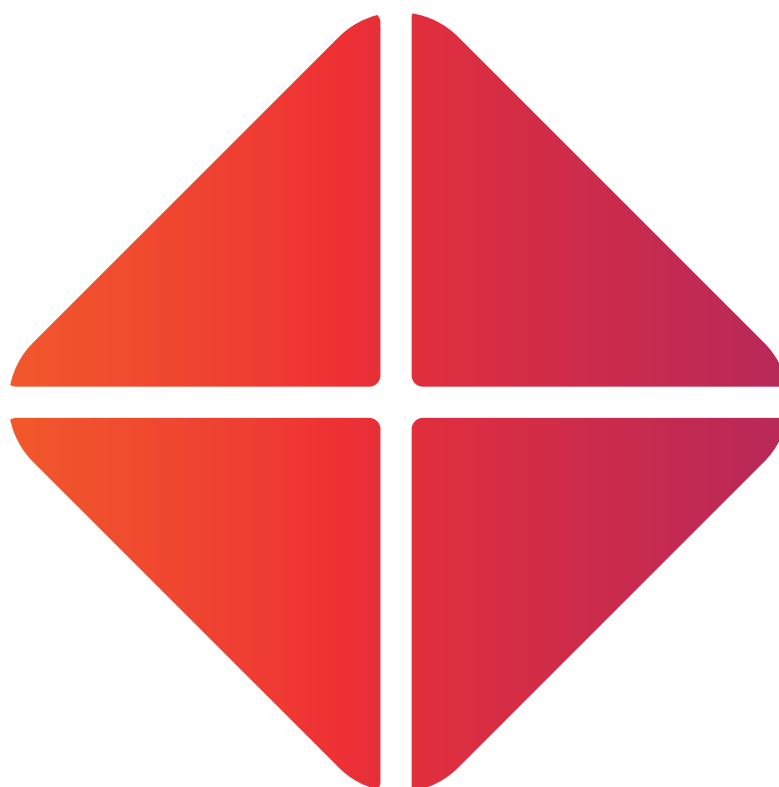
לחשוב על אחרים פירושו להודות מקרב לב לבעלי מניותינו על התמיכה ועל האמון שנתנו בנו גם כשקיבלנו החלטות אמיצות בהתוויית ההון של הבנק ובביסוסו מתוך מחשבה ארוכת טווח - החלטות שהתגלו זה מכבר כנכונות ועדיפות. מבחינתנו כדירקטוריון, לחשוב על אחרים פירושו גם להעריך את פועלה של הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל דב קוטלר, לגבות אותה ולהודות לה. ההנהלה, שגם היא שינתה במקצת את פניה, התברכה במנהיג סוחף אחראי ומסור. תודה, דב.

כמו-כן, לחשוב על אחרים פירושו להודות לחברות וחברי הדירקטוריון: אנשים מקצועיים ודעתנים, לוחמי שקיפות ושומרי ממשל תאגידי, אכפתיים ומסורים לענייניו של הבנק.

2022

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

76	3.4. סיכון נזילות ומימון	17	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
78	3.5. סיכון תפעולי	17	1.1. תיאור תמציתי של הבנק
81	3.6. סיכון ציית	17	1.2. מידע צופה פני עתיד
83	3.7. סיכון משפטי	18	1.3. מידע כספי תמציתי
83	3.8. סיכון מוניטין	22	1.4. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
83	3.9. סיכון רגולציה	22	1.5. יעדים ואסטרטגיה עסקית
84	3.10. סיכון כלכלי	23	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
84	3.11. סיכון אסטרטגי	23	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
85	3.12. סיכון סביבתי	27	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
87	3.13. סיכון מודל	34	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
88	3.14. חומרת גורמי הסיכון	43	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
90	4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	45	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
90	4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים	46	2.6. חברות עיקריות
93	4.2. בקרות ונהלים	47	3. סקירת הסיכונים
94	5. דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	47	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
		50	3.2. סיכון אשראי
		72	3.3. סיכון שוק

רשימת הטבלאות

18	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
27	טבלה 2-1: תמצית דוח רווח והפסד
28	טבלה 2-2: הרכב הרווח המימוני, נטו
29	טבלה 2-3: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
30	טבלה 2-4: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
31	טבלה 2-5: פירוט עמלות והכנסות אחרות
31	טבלה 2-6: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
32	טבלה 2-7: רווח כולל
33	טבלה 2-8: מערך טכנולוגיית המידע
34	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
34	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה
35	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
35	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
36	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
37	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
37	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
37	טבלה 2-16: מידע נוסף פיקדונות הציבור
38	טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק
38	טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
39	טבלה 2-19: מכשירים נגזרים
39	טבלה 2-20: פרטים בדבר חלוקת דיבידנדים בשנתיים האחרונות
41	טבלה 2-21: חישוב יחס הלימות ההון
42	טבלה 2-22: יחס מינוף
43	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
52	טבלה 3-1: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
53	טבלה 3-2: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
54	טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי
56	טבלה 3-4: הרכב יתרת הפרשה להפסדי אשראי
57	טבלה 3-5: סיכון אשראי לפי ענפי משק
59	טבלה 3-6: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
60	טבלה 3-7: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל
61	טבלה 3-8: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
64	טבלה 3-9: חשיפות עיקריות למדינות זרות
65	טבלה 3-10: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
66	טבלה 3-11: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
66	טבלה 3-12: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
67	טבלה 3-13: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
67	טבלה 3-14: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 השנים האחרונות

67	טבלה 3-15: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
68	טבלה 3-16: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
69	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
69	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
69	טבלה 3-19: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
70	טבלה 3-20: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
71	טבלה 3-21: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
73	טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
73	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
74	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
75	טבלה 3-25: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
75	טבלה 3-26: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן
76	טבלה 3-27: פרטים על השקעת קבוצת הבנק במניות בתיק הבנקאי בהתאם לסיווג המאזני
77	טבלה 3-28: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
77	טבלה 3-29: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)
78	טבלה 3-30: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות
86	טבלה 3-31: סיכון אשראי בענפי משק בסיכון שורשי מוגבר במעבר לכלכלה דלת-פחמן (Transition Risk) - הבנק
89	טבלה 3-32: טבלת חומרת גורמי הסיכון

רשימת התרשימים

18	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
25	תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות
29	תרשים 2-2: רווח מימוני נטו
34	תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 בדצמבר 2022

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1 תיאור תמציתי של הבנק

כללי

בנק הפועלים נוסד בשנת 1921 במטרה לעזור ולקדם את כלל ציבור הפועלים בישוב בארץ ישראל. הבנק הינו בנק אוניברסלי, המהווה "תאגיד בנקאי" בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות. בשנת 1997 הופרט הבנק, והשליטה בו עברה לאריסון החזקות (1998) בע"מ ואחרים. בחודש נובמבר 2018 הפך הבנק לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. קבוצת הבנק פועלת בישראל במכלול תחומי הבנקאות ובתחומים הנלווים לבנקאות, ומשרתת מיליוני לקוחות בישראל ובעולם במגוון פעילויות פיננסיות בחמישה אזורי פעילות עסקיים מרכזיים:

- **בנקאות עסקית:** בנק הפועלים משרת מגוון לקוחות מהסקטור העסקי בישראל. השירות ללקוחות עסקיים גדולים (Corporate) ניתן באמצעות סקטורים המתמחים בענפי משק ספציפיים, ביניהם גם סקטור נדל"ן. השירות ללקוחות Middle Market ניתן באמצעות 10 מרכזי עסקים הפרוסים ברחבי המדינה. כמו-כן, לבנק פעילות עם לקוחות היי-טק באמצעות המותג Poalim Hi-tech ולקוחות עסקיים קטנים - המקבלים שירות דרך מרכזי השירות ורשת הסניפים הקמעונאיים.
- **בנקאות קמעונאית (Retail):** הבנקאות הקמעונאית של בנק הפועלים משרתת, בין השאר, לקוחות משקי בית, בנקאות פרטית ותושבי חוץ באמצעות מערך של 166 סניפים בתחומי אשראי צרכני, דיור, פאסיבה ותחומים נוספים. בנוסף משרת הבנק את לקוחותיו באמצעות "פועלים מקרוב", מרכזי ייעוץ Poalim Invest, מרכזי בנקאות פלטינום ללקוחות נבחרים ושני סניפים ניידיים המעניקים שירות ללקוחות בנקודות שירות ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו מגוון רחב של שירותים עצמיים ודיגיטליים המאפשרים ללקוח לבצע פעילות בנקאית באופן עצמאי, יעיל וזמין. שירותים אלו כוללים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים, אתר בנק הפועלים, אפליקציה לניהול חשבון, תקשורת כתובה, אתר ואפליקציה לעסקים, אפליקציית שוק ההון, מערכת מסחר פועלים MyTrade, אפליקציית פועלים open, מוקד "פועלים בטלפון", מוקד "פרו" - ללקוחות בעלי אוריינטציה דיגיטלית, מערכת קולית לקבלת מידע וביצוע פעולות (IVR), פניות כתובות מהאתר והאפליקציה ופניות ברשתות החברתיות.
- **פעילות שוק ההון בארץ ובחו"ל:** פעילות זו כוללת, בין היתר, מתן שירותי ביצוע פעולות מסחר בניירות-ערך ובנגזרים סחירים (ברוקראז'), שמירת ניירות-ערך, שירותי מסחר במטבעות ובנגזרים לא סחירים, שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנוסטרו של הבנק.
- **פעילות השקעות, חדשנות ופיתוח עסקי:** פעילות השקעות נעשית בעיקר באמצעות קבוצת פועלים אקוויטי שהנה זרוע ההשקעות של הבנק בנכסים ריאליים. הבנק משקיע בחברות בוגרות, סטרטאפים וקרנות הון סיכון ופועל לקידום שיתופי פעולה עסקיים, הטמעה של חברות פינטק במערכות הארגון וכן השקיע ופיתח את פעילותה של bit שהינה אפליקציית התשלומים המובילה בישראל.
- **הפעילות הבינלאומית** של קבוצת הבנק עוסקת בין היתר במתן אשראי עסקי ללקוחות בארצות-הברית באמצעות סניף ניו-יורק וכן קיום קשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם.

1.2 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתמשו בכלל, או יתמשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

1.3 מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 31 בדצמבר 2022 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

הון	רווחיות	גידול באשראי	איכות האשראי
יחס הון עצמי רובד 1	תשואה להון	אשראי עסקי ומסחרי	NPL*
11.25%	14.8%	11.5%	0.87%
מיליוני ש"ח 46,502	6,532 מיליוני ש"ח רווח נקי	11.4% אשראי לדיור	1.64% יחס כיסוי כולל**

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.
** סך ההפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2018	2019	2020	2021	2022
מדדי ביצוע עיקריים					
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון	7.1%	4.6%	5.3%	11.8%	14.8%
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾	9.7%	7.1%	5.7%	11.9%	14.8%
תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון	6.1%	3.9%	5.6%	11.8%	14.8%
תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾	8.8%	6.7%	5.7%	11.9%	14.8%
תשואה לנכסים ממוצעים	0.57%	0.39%	0.41%	0.85%	1.01%
יחס הכנסות ⁽³⁾ לנכסים ממוצעים	3.05%	2.90%	2.65%	2.48%	2.78%
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים	1.97%	2.05%	1.77%	1.68%	2.09%
יחס עמלות לנכסים ממוצעים	0.73%	0.71%	0.63%	0.58%	0.57%
יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת	65.1%	66.4%	56.9%	54.2%	44.5%
יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽²⁾	57.8%	58.1%	56.7%	53.9%	44.5%
מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽⁴⁾	2.31%	2.26%	1.98%	1.79%	2.35%
יחס כיסוי נזילות (LCR)	120%	121%	140%	124%	122%
יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁵⁾	-	-	-	*136%	130%
ליום 31 בדצמבר					
	2018	2019	2020	2021	2022
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾	11.16%	11.53%	11.52%	10.96%	11.25%
יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾	14.39%	14.64%	14.60%	14.22%	14.70%
יחס מינוף ⁽⁶⁾	7.51%	7.61%	6.78%	6.03%	6.34%

* הוצג מחדש.

- (1) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח או הפסד מהפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#) להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות חייבים בגין פעילות בברטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (5) יחס מימון יציב נטו (NSFR) מפורסם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. למידע נוסף, ראה [פרק סיכון נזילות ומימון](#) להלן.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.51%	1.76%	2.25%	**1.65%	1.64%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי** מתוך האשראי לציבור
1.31%	1.58%	2.00%	**1.43%	1.40%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור**
1.23%	1.80%	1.52%	**1.20%	0.89%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור**
0.20%	0.12%	0.09%	(0.06%)	(0.03%)	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.22%	0.44%	0.64%	(0.37%)	(0.02%)	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
2,595	1,799	2,056	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,579	2,778	2,205	4,957	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽¹⁾
2,231	1,503	2,165	4,914	6,532	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,215	2,619	2,205	4,957	6,532	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
8,906	9,319	8,797	9,767	13,467	הכנסות ריבית, נטו
10,351	9,878	9,885	10,848	14,048	רווח מימוני, נטו***
4,868	3,889	4,379	4,625	4,453	הכנסות שאינן מריבית
3,318	3,240	3,155	3,355	3,705	מזה - עמלות
13,774	13,208	13,176	14,392	17,920	סך הכנסות
613	1,276	1,943	(1,220)	(34)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,960	8,776	7,501	7,803	7,972	הוצאות תפעוליות ואחרות
7,948	7,704	7,487	7,753	7,972	הוצאות תפעוליות ואחרות מנוטרלות חריגים ⁽³⁾
4,188	4,108	3,836	4,333	4,387	מזה - משכורות והוצאות נילות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)					
1.68	1.13	1.62	3.68	4.89	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיסי (בש"ח)

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.
 ** החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. לעניין זה:
 1. שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך אשראי לציבור ליום 1 בינואר 2022 לאחר יישום הוראת CECL הינו 1.80%.
 2. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך אשראי לציבור ליום 1 בינואר 2022 לאחר יישום הוראת CECL הינו 1.51%.
 3. בוטל המונח אשראי פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. מספרי ההשוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש. במידה ולצרכי נוחות מספרי השוואה היו מוצגים מחדש (משמע, חובות צוברים שסווגו בעבר כחובות פגומים, על-פי ההוראות החדשות לא היו נכללים במסגרת החובות שאינם צוברים), שיעור האשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021 היה 1.13%.
 *** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
 (1) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח או הפסד מהיפרדות מישראל והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
 (2) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
 (3) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA והשפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

ליום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מהמאזן					
460,926	463,688	539,602	638,781	665,353	סך-הכל נכסים
84,459	88,122	138,711	189,283	133,424	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	59,486	71,885	71,105	107,400	ניירות-ערך
282,507	292,940	301,828	352,623	388,727	אשראי לציבור, נטו
6,944	8,787	9,754	7,926	6,487	סיכון אשראי בעייתי, נטו*
2,178	3,867	3,208	2,897	3,444	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)*
423,270	425,467	499,703	596,034	618,850	סך-הכל התחייבויות
352,260	361,645	435,217	525,072	532,588	מזה - פיקדונות הציבור
4,528	3,520	6,591	11,601	8,696	פיקדונות מבנקים
30,024	26,853	23,490	25,582	26,866	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
37,544	38,181	39,873	42,735	46,502	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
נתונים נוספים					
23.7	28.7	22.0	32.1	31.7	מחיר מניה לטוף שנה (בש"ח)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
0.37	0.75	⁽¹⁾ 0.5	1.11	0.70	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח)**
9,846	9,392	9,027	8,694	8,562	מספר משרות ממוצע

* החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. במסגרת זו בוטל המונח אשראי פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. בנוסף, הלוואות לדיור בפיגור של 90 יום או יותר מסווגות כאשראי לא צובר. לצרכי נוחות, במידה ויתרת האשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL) ליום 31 בדצמבר 2021 הייתה מוצגת מחדש יתרתה הייתה 3,955 מיליוני ש"ח. כמו-כן, במידה וסיכון האשראי הבעייתי נטו היה מוצג מחדש, יתרתו ליום 31 בדצמבר 2021 הייתה 7,796 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#) בדוחות הכספיים.

** על-פי מועד ההכרזה. לעניין הכרזת דיבידנד לאחר תאריך המאזן ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.
(1) שולם כדיבידנד בעין במניות, חושב בהתבסס על שווי מניות ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל

בנק הפועלים מהווה חלק בלתי נפרד מהכלכלה ומהחברה בישראל וכארגון פיננסי גדול, יש לו השפעה משמעותית על הסביבה והקהילה שבהן הוא פועל. מתוך אחריות זו, הבנק משלב שיקולים חברתיים, סביבתיים ושיקולי ממשל במסגרת פעילותו העסקית, לטובת כלל מחזיקי העניין, לתמיכה בצמיחתה החברתית והכלכלית של מדינת ישראל ובמהלכים הגלובליים להתמודדות עם שינויי האקלים. הבנק מדווח מדי שנה (מאז 2008) על פעילויות אלו במסגרת דוח ESG, שנכתב על-פי תקן ה-GRI הבינלאומי ובשנת 2021, נכתב לראשונה גם על-פי תקן ה-SASB. בנוסף, הבנק חתום על אמנת האו"ם UN Global Compact החל משנת 2010. להלן תמצית המדדים המרכזיים של הפעילויות שהוביל הבנק במהלך 2022 בהיבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי.

Environmental - סביבה

- הבנק מחוייב לסייע בהתמודדות עם משבר האקלים ולתמוך במעבר לכלכלה דלת פחמן, בין היתר, באמצעות מימון והשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה, ניהול סיכונים סביבה ואקלים⁽¹⁾ והפחתת טביעת הרגל הפחמנית הנובעת מפעילות הבנק.
- **כ-19.5 מיליארד ש"ח** - היקף יתרות האשראי⁽²⁾ ליום 31 בדצמבר 2022 שהוענק לפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה בתחומים הבאים: אנרגיות מתחדשות, בנייה ירוקה, תחבורה נקיה, טיפול בפסולת ומים (13 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021).
 - **כ-513 מיליון ש"ח** - יתרת ההשקעות בפרויקטים של אנרגיות מתחדשות באמצעות Poalim Equity, זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.
 - **מיליארד דולר** - היקף הנפקת אגרות-החוב הירוקה הראשונה בישראל, הונפקה על-ידי הבנק (בשנת 2021), מתוכם כ-627 מיליון דולר הוקצו במהלך 2022 למימון פרויקטים ירוקים זכאים בהלימה לעקרונות ה-Framework של האיגרת. דוח ה-Impact הראשון למשקיעים פורסם באתר הבנק.
 - **16.5%** - שיעור צמצום טביעת הרגל הפחמנית הנובעת מהפעילות התפעולית של הבנק ביחס לשנת 2020. צמצום של 8.4% בשנת 2022 (ביחס לשנת 2021).

Social - חברה

- הבנק שואף לייצר השפעה מיטיבה על החברה והקהילה בישראל. כחלק משאיפה זו הבנק מקדם צמיחה של עסקים קטנים באמצעות פתרונות מימון, ליווי מקצועי וכלים תומכים, מטפח סביבת עבודה מעצימה, מקדם נגישות, תעסוקה מגוונת, והעצמה פיננסית בקרב הציבור הרחב.
- **35.0 מיליארד ש"ח** - סך יתרת האשראי למגזר העסקים הקטנים ליום 31 בדצמבר 2022 (33.9 מיליארד ש"ח בסוף 2021).
 - **TOP 10** - הבנק מדורג במקום ה-9 בסקר 'BDI' לדירוג 100 החברות שהכי טוב לעבוד בהן (בסקר שהתפרסם בחודש מאי 2022).
 - **12.3%** מעובדי ועובדות הבנק משתייכים לאוכלוסיות מגוונות הנמצאות בתת ייצוג בשוק העבודה (11% בשנת 2021).
 - **כ-37.7 מיליון ש"ח⁽³⁾** - היקף ההשקעה החברתית של הבנק בשנת 2022, בדגש על חינוך פיננסי, מוביליות חברתית וקידום תעסוקה מגוונת של אוכלוסיות בתת ייצוג בשוק העבודה (35.9 מיליון בשנת 2021).
 - **4,300** מעובדות ועובדי הבנק מתנדבים בפעילויות מגוונות למען הקהילה (בדומה לשנת 2021).
 - **12,000** איש השתתפו בהוצאת 'המרכז לצמיחה פיננסית'⁽⁴⁾ בשנת 2022 (70,000 איש השתתפו מאז הקמתו בשנת 2018, בנוסף, נרשמו מעל 5 מיליון צפיות במגוון תכנים דיגיטליים באתר).

Governance - ממשל תאגידי

- הבנק פועל בהתאם לעקרונות ממשל תאגידי כפי שאלו משתקפים בסביבה החקיקתית והרגולטורית, תוך הקפדה על הוגנות ושקיפות כלפי מחזיקי העניין. לצד זאת, מתנהל הבנק לאורם של הערכים והעקרונות התרבותיים אשר מעוגנים בקוד האתי ובחזון הבנק.
- **40%** - שיעור הנשים בדירקטוריון (33% בשנת 2021).
 - **56%** - מבין כלל הדרג הניהולי בבנק הן מנהלות (55% בשנת 2021), 38% מנהלות בקרב הדרג הניהולי הבכיר (36% בשנת 2021).

כחלק מהשאיפה להמשיך לייצר אימפקט חברתי וסביבתי גם בשנים הבאות, הבנק הגדיר יעדי ESG - לשנת 2023: בהיבט הסביבתי, הבנק שואף להגדלת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה לצד הפסקת מימון והשקעות בפרויקטים חדשים של חיפוש והפקת פחם ונפט. כמו-כן, הבנק ינהל את סיכוני הסביבה והאקלים בפעילותו העסקית, ילווה את לקוחותיו במעבר לכלכלה דלת פחמן וימשיך לפעול להפחתת המדרך הפחמני שלו. בהיבט החברתי, הבנק שואף לקדם שוויון מגדרי באמצעות העלאת הייצוג הנשי בהנהלה הבכירה ולקדם גיוון תעסוקתי, באמצעות העלאת שיעור עובדות ועובדי הבנק מאוכלוסיות מגוונות.

1.4 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון רכיזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי. למידע נוסף ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#), להלן, [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן [והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

1.5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2022, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית רב-שנתית - 'פועלים 2026', לשנים 2023 עד 2026, אשר מטרתה לחזק את מעמדו של בנק הפועלים כבנק מוביל בישראל. עקרונות התוכנית תומכים בהמשך צמיחה אחראית, שימור עמדת המובילות של הבנק וקפיצת מדרגה בשירות ללקוחות. התוכנית ממוקדת בביצועים, ערך ללקוח, מיצוי מיטבי של תשתיות ומשאבים ופיתוח חדשנות מובדלת ומשפיעה. התכנית מהווה המשך ליישום המוצלח של אסטרטגיית הצמיחה בפעילות הליבה בשנים 2021-2022, המתבטאת בשיפור מהותי בתוצאות העסקיות של הבנק ובמומנטום העסקי המשמעותי.

התכנית האסטרטגית של הבנק גובשה בראי החזון המעודכן שאימץ הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות משפיעה, מתחדשת והוגנת ללקוחותינו". כמו כן, החזון המעודכן הינו בהלימה לערכים סביבתיים חברתיים ואתיים (ESG) כפי שמקדם הבנק לאורך השנים, מתוך אחריות והכרה בחשיבותה של בנקאות משפיעה על החברה, הקהילה והסביבה (למידע נוסף ראה [פרק מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל לעיל](#)).

1.5.1. תהליך גיבוש התכנית האסטרטגית

תהליך יזום וגיבוש התוכנית האסטרטגית וקביעת היעדים ל'פועלים 2026', התקיים לאורך שנת 2022, בשיתוף חברת ייעוץ בינלאומית מובילה והינו תוצר של עבודה מאומצת חוצת חטיבות. בתהליך נבחנו השינויים והמגמות בכלכלה הגלובלית והישראלית, מהלכי הרגולציה ומגמות בסביבה התחרותית. כמו-כן, ניתנה תשומת לב לשינויי המגמה בהתנהגות הצרכנים בצריכת שירותים פיננסיים בערוצים ישירים. בנוסף, נלקחו בחשבון תרחישים עתידיים לענף הבנקאות כפי שפורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018, אשר עודם רלוונטיים לשנת הדוח. בבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים), קיימת סבירות להתממשות מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. בבנקאות העסקית והמסחרית, קיימת סבירות להתממשות תרחיש "הבנק המשופר", לאור תהליך מקיף של מודרניזציה, אוטומציה ודיגיטציה שעוברים הבנקים המסורתיים כיום.

1.5.2. תיאור התוכנית האסטרטגית 'פועלים 2026'

'פועלים 2026', מגדירה את עמודי התווך האסטרטגיים ואת צירי השינוי הנדרשים בכדי להשיג צמיחה בת קיימא, וכוללת מגוון יוזמות עסקיות בכלל תחומי הפעילות של הבנק. התכנית ממוקדת במספר נדבכים, אשר השגת המטרות האסטרטגיות באמצעותן, תהווה את הבסיס להמשך צמיחה אחראית, בין היתר בזכות המיקוד בסגמנטי לקוחות מובילים של הבנק, בפעילות הבנקאות הקמעונאית, הבנקאות העסקית ושוק ההון, תוך שיפור משמעותי בשירות ללקוחות.

א. חיזוק המובילות של בנק הפועלים בבנקאות הליבה

התכנית האסטרטגית שמה למטרה למנף ולחזק את מובילותו של בנק הפועלים כבנק אוניברסלי בישראל במוצרי הליבה הבנקאיים, ללקוחות קמעונאיים, עסקיים ושוק ההון. עבור הלקוחות הקמעונאיים התכנית שמה דגש על שיפור השירות וערוצי התקשורת עם הלקוח, בתפיסת Digital First, ועל סגמנטי לקוחות במיקוד, ובהם לקוחות הבנקאות הפרטית והעסקים הקטנים. בנוסף, הבנק ימשיך לפעול למינוף פריסת הרשת הסניפית והתאמתה התפעולית לטובת מיקוד בייעוץ ומכירת מוצרים ושירותים מורכבים, באמצעות בנקאים בעלי מיומנויות מגוונות, בגמישות ניהולית, ראיית לקוח ורמת שירות גבוהה. במסגרת המהלך, יבחן הבנק את עדכון מודל הפעולה הקמעונאי, כאשר בעזרת השינוי ייהנו כלל הלקוחות מזמינות דיגיטלית מלאה ומחוייית שירות רציפה על פני הערוצים (דיגיטל, תקשורת כתובה, שירות טלפוני ופסי). עבור הלקוחות העסקיים, הבנק יחזק את מובילותו בתחום התשתיות, הסינדיקציה, נדל"ן ופעילות שוק ההון, וכן צמיחה במגזר ההיי-טק וקידום מוצרים מתחום ה-ESG. עבור כלל הלקוחות, חיזוק מובילות הבנק יושג בין היתר באמצעות מינוף בסיס הלקוחות הרחב ליישומי דאטה מתקדמים, ופיתוח כלים דיגיטליים לשיפור השירות וניהול תיק הלקוח. בנוסף, הבנק יפעל להמשך הפיכת הארגון למנוחה דאטה תוך הפקת תובנות ועיבוד מידע מתקדם, לשיפור מסעות לקוח וקיצור זמני SLA.

ב. מיצוי משאבים והגברת הפריין

מיצוי משאבים והגברת הפריין הינו נדבך נוסף בתוכנית, שיישמו המיטבי יעניק יתרון תחרותי לבנק. נדבך זה עוסק במספר עולמות תוכן, בהם משאבים פיננסיים, טכנולוגיים והון אנושי, לצד ייעול תהליכים עסקיים ותפעוליים. בעולם המשאבים הפיננסיים, הבנק החל בביצוע מהלכים רוחביים בתחום יעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM) והמשך הגברת היעילות בצריכת נכסי סיכון (RWA), על-ידי יישום ושימוש ב-Best Practices גלובליים וביצוע מהלכי עומק בשיתוף כלל חטיבות הבנק. בתחום המשאבים הטכנולוגיים הבנק משקיע משאבים מהותיים בפרויקט מודרניזציה של תשתיות מערכות הליבה, אשר מהווה חלק מרכזי בהפיכת הבנק למתקדם וחדשני. בכוונת הבנק לייחד משאבים לפיתוח טכנולוגיה בעלת ערך ללקוחות הבנק, תוך השקעה מתמדת בתשתיות תומכות, דיגיטציה ואוטומציה, שיביאו לשיפור גמישות ואיכות קצב היישום הטכנולוגי בבנק, תוך שמירה על יציבות והמשכיות עסקית. כמו-כן, הבנק פועל לפישוט וייעול אינטראקציות תהליכיות פנימיות בתוך הארגון. במסגרת זו, הוקמה החטיבה לשירותים בנקאיים על מנת לקצר תהליכים ולשפר את השירות והתפעול בתוך הבנק, זאת תוך הטמעת תרבות אירגונית מאמצת שינויים והמשך השקעה בהון האנושי ומינוף וחיזוק יכולותיו. כמנוע צמיחה נוסף, מאיץ הבנק הטמעת מתודולוגיות Agile והפעלת הכוח והמשאב האנושי במודל Tribes, מהלך אשר הבנק מוביל בו בזירה העסקית וביא לשילובם ההדוק של הגורמים הטכנולוגיים והגורמים העסקיים לטובת שיפור וקיצור ה-TTM (Time to Market) והשלמת התוצר (Delivery) כיתרון תחרותי. אלו יאפשרו השקעה מהירה של מוצרים, גיוון שירותים ופיתוח הצעות ערך חדשניות ללקוחות הבנק, בדומה לבנקים מובילים בעולם.

ג. חדשנות מובדלת ומשפיעה

נדבך החדשנות מונע מראיית יתר נדבכי התוכנית האסטרטגית ולטובת יצירת בידול. נדבך החדשנות יפעל לקידום פתרונות בעולמות השירות, התפעול והמוצרים, באמצעות, בין היתר, השקעה בטכנולוגיה ושינופי פעולה עם חברות צד ג' והינו כלי תומך לטובת השגת יעדי התכנית האסטרטגית.

אפליקציית bit, בה פעילים כיום כ-3 מיליון משתמשים מקרב לקוחות כל הבנקים, הינה אפליקציית תשלומים מובילה, שתהווה בסיס לפיתוח מוצרים בנקאיים חדשים. הבנק ימשיך להרחיב את תחומי הפעילות של bit בעולמות התשלומים ובמקביל יפעל להציע הצעות ערך חדשניות וייחודיות. כתמיכה באסטרטגיה, הבנק ימשיך לאתר הזדמנויות ולפתח יוזמות חדשניות התומכות ביעדים העסקיים ובלקוחות במיקוד. הבנק יפעל לגיבוש הצעות ערך ייחודיות ומבדלות לתעשייה, תוך מיצוי פוטנציאל הבנקאות הפתוחה לביסוס הבנקאות העתידית, איתור ושילוב טכנולוגיות ופתרונות של צדדים שלישיים מהאקו-סיסטם בישראל ובעולם לטובת, בין היתר, יעול תהליכים תפעוליים ושיפור השירות ללקוחותיו.

1.5.3. שינויים ארגוניים

במהלך שנת 2022, אישר דירקטוריון הבנק מספר שינויים ארגוניים, מתוך מטרה למקד ולממש בצורה הטובה ביותר את היתרונות והנכסים של הבנק, לייעל ולפשט תהליכים עבור לקוחות הבנק, תוך הגברת יכולות הצמיחה והשאת הערך.

בהתאם לכך, בחודש ינואר 2022 אישר דירקטוריון הבנק הקמתה של חטיבת לשירותים בנקאיים בה רכוזו מרבית מערכי התפעול של החטיבות העסקיות והקמעונאית בבנק. החטיבה החדשה פועלת לשיפור השירות ללקוחות הבנק באמצעות יעול תהליכי העבודה הפנימיים בבנק וחתירה למצוינות תפעולית והיא מהווה חלק אינטגרלי בהצלחת יישום תכנית 'פועלים 2026'.

בנוסף, בחודש יוני 2022 אישר דירקטוריון הבנק את מיזוג חטיבת החדשנות והאסטרטגיה, לחטיבות אחרות בבנק. בהתאם, הפיתוח העסקי התאגידי ופעילות bit הוכפפו ופועלות בחטיבת השווקים הפיננסים והבנקאות הבינלאומית. יחידת המידע והאנליטיקה ויחידת האסטרטגיה התאגידי, הוכפפו ופועלות תחת החטיבה הפיננסית. כמו-כן, חשבות הבנק הופרדה מהחטיבה הפיננסית והוכפפה למנכ"ל הבנק. מעבר לזה, למימוש והאצת יישום התכנית האסטרטגית פועלים 2026, הוקמה 'מנהלת שינוי' שתפקידה להוביל את השינוי העסקי, הטכנולוגי והתרבותי. מנהלת השינוי עוסקת בלווי מתמשך של כלל היוזמות, בקרה, מעקב, פתיחת חסמים וקידום תהליכים רחביים לטובת יישום מוצלח של התכנית.

1.5.4. מידע צופה פני עתיד

האסטרטגיה ותכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שהנחות השונות העומדות בביסוס וברקע של התכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס לריבית המשתנה בעולם ובישראל, השלכות האינפלציה, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים והמגבלות החלות על הבנק במסגרתן.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1. סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית בעולם האטה בשנת 2022 על רקע המלחמה באוקראינה, מדיניות הממשל בסין לבלימה של גל הקורונה, ושחיקת כוח הקניה של משקי הבית. האינפלציה בעולם עלתה במהלך השנה האחרונה לרמה גבוהה שבנקים מרכזיים לא יכלו עוד להתעלם ממנה, ובמרבית המדינות המפותחות נרשמו עליות ריבית מהירות. בסיכום שנת 2022, התוצר העולמי צמח, על-פי הערכות של קרן המטבע הבינלאומית בכ-3.4%. בארצות-הברית התוצר צמח בכ-2.1% ובגוש האירו נרשמה צמיחה של כ-3.5%. הצמיחה בסין הייתה נמוכה יחסית ברמה של 3.0%, בעיקר בשל המשך מדיניות הסגרים המחמירה במהלך השנה. שיעורי האבטלה בארצות-הברית ובאירופה נותרו ברמה נמוכה יחסית, ומספר המשרות הפנויות נותר גבוה והוא משקף את השינוי בהעדפות התעסוקה של עובדים רבים. האינפלציה עלתה לרמות גבוהות ובשיאה הגיעה בארצות-הברית ובגוש האירו לרמה שנתית של כ-10%. בחודשים האחרונים של השנה, על רקע ירידה במחירי ההובלה והסחורות, בעיקר האנרגיה, נרשמה התמתנות באינפלציה בעולם, וב-12 החודשים שהסתיימו בדצמבר 2022 הסתכמה האינפלציה בארצות-הברית ב-6.5% ובגוש האירו ב-9.2%. בנקים מרכזיים העלו כאמור את הריבית בחדות במהלך השנה, וקצב העלאות הריבית התגבר עד לשיעורים של 0.75% בכל החלטה. הפד האמריקני העלה את הריבית בשנת 2022 מרמה של 0.25% ל-4.50%, ה-ECB העלה את הריבית על הפיקודנות מרמה שלילית של 0.5% לרמה חיובית של 2.0%. בפברואר 2023 העלה הפד את הריבית לרמה של 4.75%, וה-ECB העלה את הריבית לרמה של 2.5%. השווקים מגלמים שהעלאות הריבית ימשכו ושהריביות הגבוהות יישארו לאורך כל שנת 2023.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

המשק צמח בשנת 2022 בשיעור גבוה של 6.5%, בין השאר בעקבות בסיס ההשוואה לשנת 2021 שבחלקה הושפעה עדיין ממגבלות הקורונה. התוצר של ענפי השירותים רשם גידול חד עם חזרת הפעילות לשגרה, ובכלל זה קליטת העובדים. רמת התוצר חזרה לזו שנגזרת מתוואי הצמיחה של השנים שלפני הקורונה. ראוי לציין שהצמיחה במהלך השנה הייתה איטית באופן משמעותי מהממוצע השנתי, וכך לדוגמה רמת התוצר ברבעון הרביעי של השנה הייתה גבוהה רק ב-2.7% לעומת הרבעון הרביעי של 2021. האינדיקטורים הכלכליים של החודשים האחרונים מצביעים על התכווצות בפעילות בחלק מענפי המשק, ובעיקר ביצוא של תעשיות הטכנולוגיה, וכן על האטה בצריכה הפרטית. מגמות אלו הושפעו מהסביבה הגלובלית וכן מהאינפלציה הגבוהה ועלויות הריבית. שוק העבודה התייצב בשנה החולפת תוך המשך גידול במספר המועסקים והתייצבות בשיעור האבטלה על רמה ממוצעת של 3.8%. מספר המשרות הפנויות במשק גבוה וזה יוצר לחצים לעלויות שכן.

הפעילות בענף הבנייה, למגורים ועבודות בנייה אחרות, צמחה לאורך השנה החולפת בקצב מהיר, ובכלל זה עלייה בהיקפי התחלות הבנייה למגורים. מנגד, מסתמנת ירידה חדה ברכישת דירות חדשות, זאת כנראה בהשפעת עליית הריביות. היקף רכישת הדירות ירד ב-2022 בכ-30% וביצועי המשכנתאות רשמו ברבעון הרביעי של השנה ירידה חדה של כ-38% לעומת הרבעון המקביל בשנת 2021. נתוני הלמ"ס אינם מצביעים לעת עתה על ירידת מחירים במדגם, אלא על התמתנות בקצב עליית המחירים, אך יש לציין שנתונים אלו הם בפיגור. כמו-כן, הנתונים מצביעים על ירידה קלה במחירים של דירות חדשות.

לקראת סוף שנת 2022 הוקמה ממשלה חדשה. הממשלה החדשה החלה לקדם מהלך, שחלקו כבר עבר בקריאה ראשונה בכנסת, לעריכת שינויים במערכת המשפט. הדבר עורר גל של מחאה ציבורית, ונשיא המדינה קרא להידברות בין הקואליציה לאופוזיציה. אי-הוודאות בהקשר זה הביאה לעלייה בתנודתיות בשווקים הפיננסיים, שהתבטאה בעיקר בפיחות בשער החליפין של השקל מול סל המטבעות. במהלך חודש פברואר חלה עלייה בציפיות לאינפלציה, בין השאר בעקבות הפיחות שנוצר, וכן חלה עלייה בתשואות אגרות-החוב הארוכות. אי-הוודאות, על רקע האטה כלכלית והאטה בהשקעות בתעשיית ההיי-טק, עלולים להשפיע לשלילה גם על המצב הפיסקאלי בהמשך. בהתחשב בשלב בו נמצא המהלך החקיקתי, אין באפשרות הבנק להעריך את אופן השלמת המהלך, ככל שיושלם, ואת היקף השלכותיו ככל שיהיו.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

שנת 2022 הסתיימה עם עודף תקציבי חריג בגובה 0.6% מהתוצר, זאת לעומת גירעון של 4.5% מהתמ"ג בשנת 2021. התפנית במצב התקציבי נבעה מסיום תכניות הסיוע הכלכלי בעקבות דעיכת הקורונה וכן מגידול חד של כ-14% בהכנסות המדינה ממסים. הזינוק בהכנסות ממסים הושפע מעליית הפעילות במשק, ובעיקר בתחום הנדל"ן וההיי-טק. יחס החוב הציבורי לתוצר רשם ירידה חדה של 7.1 נקודות אחוז לרמה של 60.9%. ריבית בנק ישראל עלתה באופן חד במהלך שנת 2022. הריבית עלתה מרמה של 0.1% בחודש מרץ ל-3.25% בחודש נובמבר. בחודש ינואר 2023 נרשמה עליית ריבית נוספת לרמה של 3.75%. בד בבד עם עליית הריבית נרשמה גם ירידה בציפיות לאינפלציה, כך שהריביות הריאליות הפכו לחיוביות. בחודש פברואר בנק ישראל העלה את הריבית לרמה של 4.25%.

אינפלציה ושער חליפין

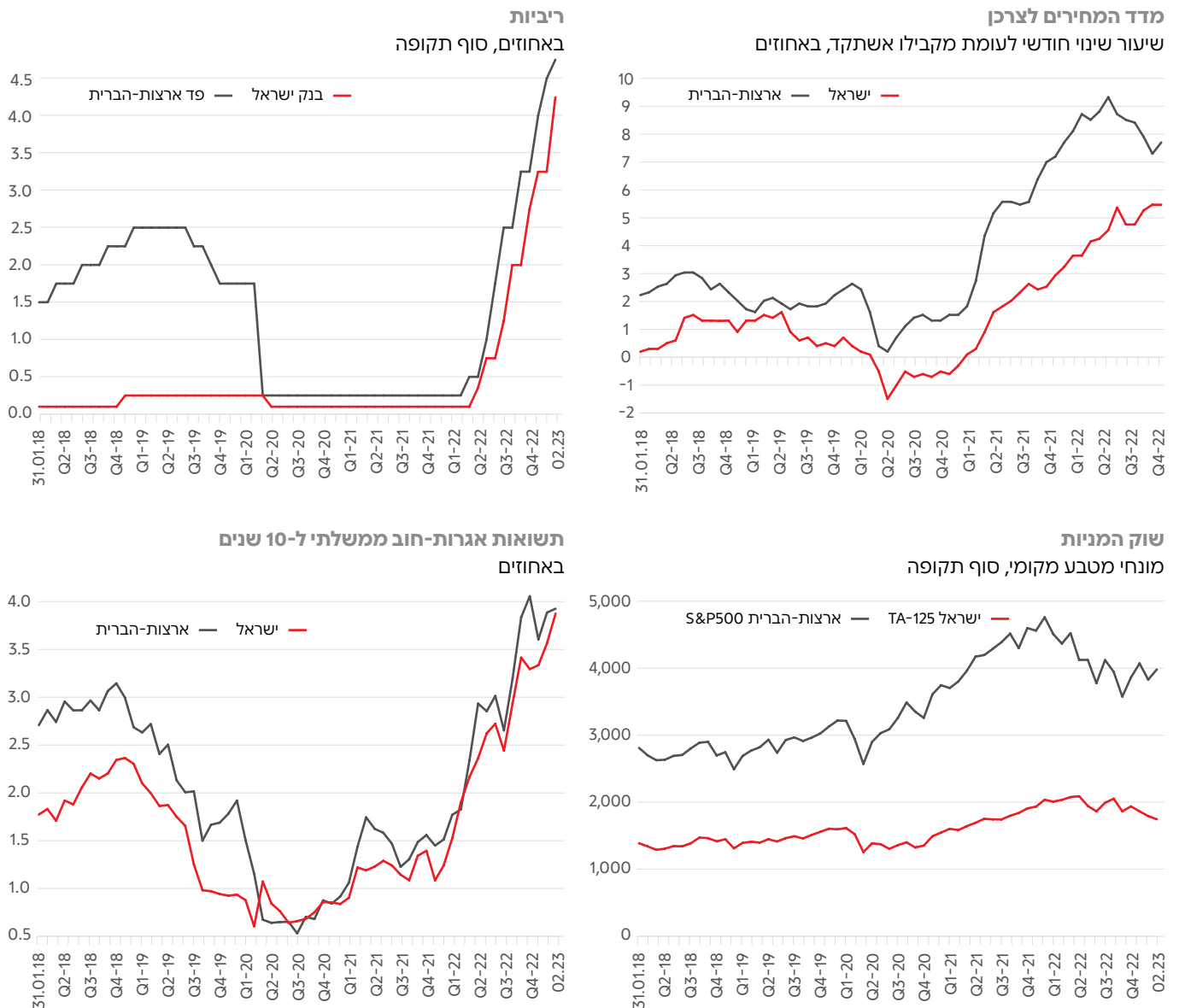
מדד המחירים לצרכן ה"הידוע" ומדד "בגין" עלו בשנת 2022 בשיעור של 5.3%. האינפלציה לא רק שעלתה ביחס לשנה הקודמת, היא גם התרחבה לסעיפים רבים, ובעיקר לענפי השירותים. הדבר בלט בסעיף הדיור במדד (מחירי שכר-דירה) שעלה בשנה החולפת בשיעור גבוה של 6.3%. השיבושים בשרשרת האספקה שהיו גורם מוביל בעליות מחירים ב-2021, פעלו דווקא למיתון האינפלציה בשנת 2022, בעקבות הסרת הסגרים ברוב העולם וירידה חדה במחירי ההובלה. האינפלציה בישראל הייתה עדיין נמוכה מזו שברוב המדינות המפותחות, זאת בשל יציבות במחירי האנרגיה. בניכוי השפעה זו ניתן לומר שהאינפלציה הייתה דומה לזו שבעולם. האינפלציה היא עדיין בעיקר של צד ההוצאות (cost-push inflation), ולכן היא צפויה להיות מושפעת מהתפתחות השכר במשק. מדד המחירים לצרכן לחודש ינואר עלה בשיעור של 0.3%, והאינפלציה השנתית עלתה לשיעור של 5.4%. בעקבות הפיחות שנוצר בשער החליפין השווקים מגלמים עתה אינפלציה שגבוהה מהיעד גם בשנת 2023. השקל פוחד במהלך 2022 בשיעור חד של 13.2% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא פוחד ב-6.7%. היחלשות השקל הושפעה בין השאר מירידות השערים בשוקי המניות בעולם, שמתורגמות לרכישות מטבע-חוץ של גופים מוסדיים. אי-הוודאות סביב השינויים במערכת המשפט הביאה להיחלשות של השקל מול סל המטבעות במהלך חודש פברואר.

שוקי הכספים והון

שנת 2022 אופיינה בירידות שערים חדות בשווקים הפיננסיים בעולם, שבלטו בעיקר במדדי מניות חברות הטכנולוגיה, על רקע התאמה של השווקים לעולם של ריביות גבוהות. בסיכום שנת 2022 ירד מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 19.4%, מדד הנאסדק ירד ב-33.1% ומדד המניות האירופי ה-STOXX EUROPE 50 ירד ב-11.7%. מדד ת"א 125 ירד בסיכום שנת 2022 בשיעור של 11.8%. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המירים בשנת 2022 עלו לרמה ממוצעת של של 2.3 מיליארד שקל, לעומת רמה הממוצעת של 1.88 מיליארד שקל בשנת 2021. התנודתיות בשווקים נרשמה גם בשוקי אגרות-החוב, ונרשמה עלייה חדה בתשואות. תשואות איגרת-החוב הממשלתית לטווח של עשר שנים בישראל עלתה מרמה של 1.24% בסוף שנת 2021 לרמה של 3.56% בסוף שנת 2022, ותשואות איגרת החוב לעשר שנים בארצות-הברית עלתה בתקופה זו מרמה של 1.51% ל-3.88%.

מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות ירד ב-10.0% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות ירד ב-9.8%. גם במדד אגרות-החוב הקונצרניות הכללי נרשמה ירידה של 6.2% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו בסוף 2022 לרמה של 2.2%, לעומת 1.60% בסוף שנת 2021. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו בשנת 2022 בכ-50 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-3.0% לעומת גיוסי הון בשנת 2021, בעיקר בשל ירידה בגיוסי חברות הפועלות בתחום הנדל"ן.

תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה בפרק סקירת הסיכונים, בהמשכו של דוח זה.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

הבנק מעריך כי שילוב של גורמים כלכליים ופוליטיים מגבירים בעת הזו את הסיכונים הכלכליים אליהם חשוף הבנק. האינפלציה בעולם החלה אמנם לרדת, אך היא עודנה גבוהה ורחוקה מיעדי האינפלציה של הבנקים המרכזיים, ומדיניות הבנקים המרכזיים היא מרסנת. עליות הריבית בעולם הביאו להתאמה במחירי הנכסים הפיננסיים והריאליים, וההערכה הרווחת כעת בשווקים היא שהצמיחה העולמית תאט במידה ניכרת ברבעונים הקרובים. המלחמה באוקראינה נמשכת ומהווה אף היא סיכון מתמשך, אם כי זה פחת במידה מסוימת לאור מציאת חלופות לגז הטבעי מרוסיה. לקראת סוף שנת 2022 הוקמה ממשלה חדשה. הממשלה החדשה החלה לקדם מהלך, שחלקו כבר עבר בקריאה ראשונה בכנסת, לעריכת שינויים במערכת המשפט. הדבר עורר גל של מחאה ציבורית. אי-הוודאות בהקשר זה הביאה לעלייה בתנודתיות בשווקים הפיננסיים, שהתבטאה בעיקר בפחות בשער החליפין של השקל מול סל המטבעות, עלייה בציפיות האינפלציה וכן עלייה בתשואות אגרות-החוב הארוכות. אי-הוודאות, על רקע האטה כלכלית והאטה בהשקעות בתעשיית ההיי-טק, עלולים להשפיע לשלילה גם על דירוג האשראי של מדינת ישראל ועל המצב הפיסקאלי בהמשך. בהתאם, למהלך החקיקתי עלולות להיות השפעות שליליות על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בהתחשב בשלב בו נמצא המהלך החקיקתי, אין באפשרות הבנק להעריך את אופן השלמת המהלך, ככל שיושלם, ואת היקף השלכותיו ככל שיהיו.

לעליית הריביות של הבנקים המרכזיים בארץ ובארצות-הברית פוטנציאל תרומה חיובית לתוצאות פעילות הבנק. יחד עם זאת, סביבת ריבית גבוהה ממושכת כמו גם העלאות ריבית אגרסיביות יותר, עלולות בין היתר להעלות את הסיכונים למיתון, להוביל לשינוי במחירי נכסים (לרבות פיננסיים ונדל"ן), להשפיע על מצבם של לקוחות הבנק, ובהתאם להיות בעלי השפעה שלילית על תוצאות הפעילות של הבנק ורווחיו. האינדיקטורים הכלכליים של החודשים האחרונים מצביעים על התכווצות בפעילות בחלק מענפי המשק, ובעיקר ביצוא של תעשיות הטכנולוגיה, וכן על האטה בצריכה הפרטית וירידה ברכישת דירות. מגמות אלו הושפעו מהסביבה הגלובלית וכן מהאינפלציה הגבוהה ועליות הריבית, ועלולות להוביל להאטה בקצב מתן האשראי ולעלייה בסיכונים האשראי אליהם חשוף הבנק.

לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל ו**סעיף בינו ונדל"ן בפרק סיכון האשראי** להלן.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטיזציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה מעצימים את הסיכון, הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות במערכת הבנקאית. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לאחרונה הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים.

- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.

- סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 25](#) בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

2.1.3. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2022 ב-6,532 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 4,914 מיליון ש"ח בשנת 2021. העלייה ברווח נבעה בעיקר מגידול בשיעור של כ-24.5% בסך הכנסות הבנק שקוזזה בחלקה מקטון בהכנסות מהפסדי אשראי. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2022 הסתכם ב-14.8%, בהשוואה ל-11.8% בשנת 2021.

טבלה 1-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
	במיליוני ש"ח		
64.5%	11,684	19,220	הכנסות ריבית
200.1%	(1,917)	(5,753)	הוצאות ריבית
37.9%	9,767	13,467	הכנסות ריבית, נטו
(46.3%)	1,081	581	הכנסות מימון שאינן מריבית
29.5%	10,848	14,048	רווח מימוני, נטו*
(97.2%)	(1,220)	(34)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
16.7%	12,068	14,082	רווח מימוני, נטו לאחר הכנסות בגין הפסדי אשראי
9.3%	3,544	3,872	עמלות והכנסות אחרות*
2.2%	7,803	7,972	הוצאות תפעוליות ואחרות
27.8%	7,809	9,982	רווח לפני מסים
19.9%	2,958	3,548	הפרשה למסים על הרווח
32.6%	4,851	6,434	רווח לאחר מסים
102.0%	49	99	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
			רווח נקי:
33.3%	4,900	6,533	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(107.1%)	14	(1)	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
32.9%	4,914	6,532	המיוחס לבעלי מניות הבנק
25.0%	11.8%	14.8%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מדוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

לפרטים בדבר התפתחויות מהותיות בהכנסות והוצאות לפי רבעונים, ראה [פרק נספחים](#) לדוח ממשל תאגידי.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

הרווח מפעילות מימון כולל בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום		
	31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח			
64.5%	11,684	19,220	הכנסות ריבית
200.1%	(1,917)	(5,753)	הוצאות ריבית
37.9%	9,767	13,467	הכנסות ריבית, נטו
(46.3%)	1,081	581	הכנסות מימון שאינן מריבית
29.5%	10,848	14,048	סך הרווח המימוני המדווח
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:			
(167.8%)	202	(137)	הכנסות (הוצאות) ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
(120.5%)	599	(123)	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
	(5)	(178)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(244.2%)	43	(62)	הכנסות (הוצאות) מגידורים ואחרים ⁽²⁾
(159.6%)	839	(500)	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
45.3%	10,009	14,548	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

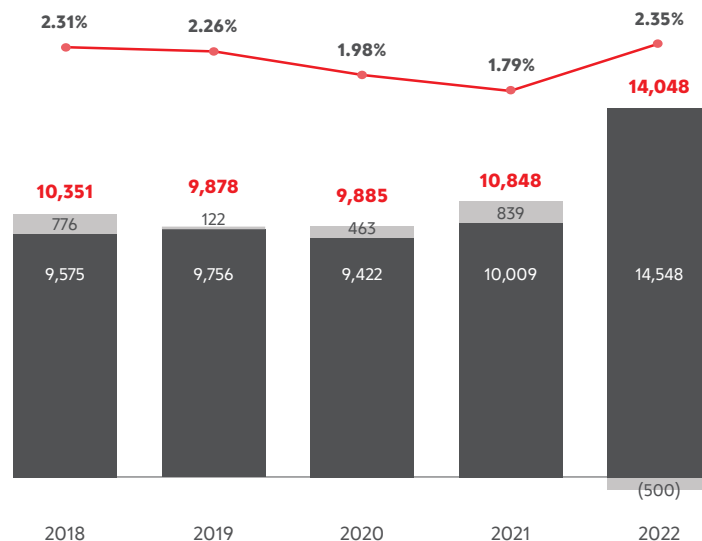
(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) כולל השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על השקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין השקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבוני.
 מזה: בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה בסך 1,349 מיליון ש"ח בשנת 2022 בהשוואה להכנסה בסך 405 מיליון ש"ח בשנת 2021.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

תרשים 2-2: רווח מימוני נטו

● סך הרווח המימוני המדווח • השפעות שאינן מפעילות שוטפת
 ● הכנסות מימון מפעילות שוטפת - מרווח מימוני מפעילות שוטפת

הרווח המימוני מפעילות שוטפת בשנת 2022 הסתכם בסך של 14,548 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 10,009 מיליון ש"ח בשנת 2021. העלייה נבעה בעיקרה מהשפעת גידול של כ-15% ביתרות האשראי הממוצעות, מגידול בסך של 944 מיליון ש"ח בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות ומהשפעות עליית שיעורי הריבית השקלית והדולרית.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בשנת 2022 בסך של 14,048 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 10,848 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-29.5%. העלייה נבעה מגידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. מנגד, חלו הפסדים מהשקעה במניות ואגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בשנת 2021. בנוסף, חל גידול בהפסדים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה.

טבלה 2-3: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום				
31.12.2021		31.12.2022		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים				
2.21%	11,684	3.30%	19,220	הכנסות ריבית
(0.65%)	(1,917)	(1.69%)	(5,753)	הוצאות ריבית
1.56%	9,767	1.61%	13,467	הכנסות ריבית, נטו
1.85%		2.32%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

בשנת 2022 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת שנת 2021 אשר נבעה מעלייה בהיקף הנכסים וההתחייבויות, מגידול בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, ומעלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית. בשנת 2022 חלה עלייה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת שנת 2021 בשיעור של 0.47%. עיקר הגידול נבע מעלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית אשר תרמה לתוספת של 0.35% ביחס, ומעלייה בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות, אשר תרמה לתוספת של 0.17% ביחס. מנגד, חלה ירידה ביחס עקב שחיקה במרווחי האשראי וגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית. לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגידי. לפרטים נוספים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ולסיכון מדד המחירים ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2022 בהכנסה בסך של כ-34 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 1,220 מיליון ש"ח בשנת 2021. ההכנסה הפרטנית, נטו הסתכמה בשנת 2022 בהכנסה בסך של כ-613 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-472 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות נבע מירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו במקביל לרמה גבוהה של גביית חובות וקיטון בהפרשה הושפעה בעיקרו ממספר מצומצם של לווים.

ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה להוצאה בסך של כ-579 מיליון ש"ח בשנת 2022, בהשוואה להכנסה בסך של כ-748 מיליון ש"ח בשנת 2021. ההכנסה בשנת 2021 נבעה בעיקר מהשיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים ובתחזיות הכלכליות, בין היתר, בהשפעת הסרת מרבית ממגבלות הקורונה וכן מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בחיית תשלומים.

ההוצאה בשנת 2022 הושפעה מהגדלת ההפרשה הקבוצתית בשל התאמות בגין השפעות מאקרו חזויות, לנוכח עליית אי הוודאות בתנאים הכלכליים וההסתברות להאטה כלכלית וכן מהמשך הגידול בתיק האשראי. השפעות אלו הלכו וגברו במהלך 2022 כפי שמתבטא בגידול הדרגתי בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי החל מיוני 2022.

ברבעון הרביעי לשנת 2022 הוגדלה ההפרשה הקבוצתית בסך של כ-300 מיליון ש"ח על מנת לתת גם ביטוי לאי הוודאות כאמור (סך הגדלת ההפרשה הקבוצתית בשנת 2022 כ-450 מיליון ש"ח).

למידע נוסף בדבר היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים, ולגבי התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 29 בדוחות הכספיים](#).

טבלה 4-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום		
31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח		
553	474	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(1,025)	(1,087)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(472)	(613)	הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(748)	579	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
(1,220)	(34)	סך-הכל הכנסה להפסדי אשראי**
** מזה:		
(570)	(181)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(226)	71	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
(425)	40	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	36	הוצאה נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
(1,220)	(34)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%		
		שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:
0.14%	0.12%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
(0.06%)	0.28%	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.37%)	(0.02%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי נטו, מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.06%)	(0.03%)	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(3.88%)	(1.72%)	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים המחושבים להלן מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות.

(1) ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשנת 2022 ב-3,705 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,355 מיליון ש"ח בשנת 2021. הגידול נבע ממרבית תחומי הפעילות בדגש על עלייה בעמלות ניהול חשבון, עמלות כרטיסי אשראי, עמלות הפרשי המרה ועמלות מעסקי מימון, זאת בהשפעת הסרת מרבית ממגבלות הקורונה והצמיחה בפעילות העסקית. הגידול בעמלות כרטיסי אשראי הושפע מעדכון הסכם התפעול עם ישראלכרט שבתוקף מיום 1 באפריל 2022. לפרטים ראה [ביאור 25\(3\)](#) בדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן הסתכמו בשנת 2022 ב-167 מיליון ש"ח בהשוואה ל-189 מיליון ש"ח בשנת 2021.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 5-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום		
	31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח			
			עמלות
10.6%	793	877	דמי ניהול חשבונות
(7.0%)	804	748	פעילות בניירות-ערך
0.6%	178	179	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
71.3%	275	471	כרטיסי אשראי, נטו
8.2%	220	238	טיפול באשראי
7.8%	617	665	עמלות מעסקי מימון
12.5%	288	324	הפרשי המרה
12.8%	180	203	עמלות אחרות
10.4%	3,355	3,705	סך-הכל עמלות תפעוליות
(11.6%)	189	167	סך-הכל אחרות
9.3%	3,544	3,872	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2022 ב-7,972 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,803 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 6-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום		
	31.12.21	31.12.22	
במיליוני ש"ח			
1.2%	4,333	4,387	שכר
8.1%	1,333	1,441	אחזקה ופחת בניינים וציוד
0.3%	2,137	2,144	הוצאות אחרות
2.2%	7,803	7,972	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2022 ב-4,387 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,333 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול בשיעור של 1.2%. הגידול בהוצאות השכר נבע בעיקר מגידול בשכר השוטף.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2022 ב-1,441 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,333 מיליון ש"ח בשנת 2021, עלייה בשיעור של כ-8.1% שנבעה בעיקרה מגידול בהוצאות הפחת בגין תוכנות.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2022 ב-2,144 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,137 מיליון ש"ח בשנת 2021. העלייה נבעה בעיקר מגידול בהוצאות בגין עמלות, מחשב ושיווק ופרסום. עלייה זו קוזזה מקיטון בהוצאות הקשורות ליישום ההסדרים בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים וכן מירידה בהוצאות בגין צמצום הפעילות הבינלאומית.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2022 בסך של 3,548 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,958 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווחיות השוטפת שקוזזה בחלקה בירידה בהוצאות לא מוכרות.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם בשנת 2022 ברווח של 99 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 49 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהשקעות שבוצעו באמצעות פועלים אקוויטי (חברה בת בבעלות מלאה). לפרטים נוספים ראה [פרק 4.1](#) [חברות עיקריות](#) להלן.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2022 בסך של 6,532 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 4,914 מיליון ש"ח בשנת 2021. הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2022 ב-4.89 ש"ח, בהשוואה ל-3.68 ש"ח בשנת 2021.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 7-2: רווח כולל

לשנה שהסתיימה ביום		
31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח		
4,900	6,533	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(14)	1	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(575)	(2,947)	התאמות נטו, בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(314)	738	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
(889)	(2,209)	הפסד כולל אחר, לפני מסים
300	733	השפעת המס המתייחס
(589)	(1,476)	(הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
-	(2)	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(589)	(1,474)	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
4,311	5,057	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(14)	(1)	הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4,325	5,058	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם בשנת 2022 בסך של 5,058 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 4,325 מיליון ש"ח בשנת 2021. הגידול ברווח הכולל בשנת 2022 הושפע בעיקרו מהגידול ברווח הנקי, אשר קוזז מירידה נטו בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בקרנות ההון, בעיקר בשל עלייה של כ-3.5% בריבית השקלית ועלייה של כ-3.3% בריבית הדולרית לטווח הביניים.

2.2.3. מערך טכנולוגיית המידע

טבלה 2-8: מערך טכנולוגיית המידע

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽³⁾	תוכנה
במיליוני ש"ח			
תוספות לנכסים ⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2022:			
358	-	-	358
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות			
122	-	-	122
עלויות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים			
155	-	94	61
עלויות רכישה או רישיונות שימוש ⁽⁴⁾			
15	15	-	-
עלויות ציוד בניינים ומקררעין			
650	15	94	541
סך-הכל			
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2022:			
677	-	143	534
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות			
289	13	61	215
הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים			
71	-	15	56
הוצאות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים			
156	65	20	71
הוצאות אחרות ⁽⁵⁾			
1,193	78	239	876
סך-הכל הוצאות (ללא פחת והפחתות)			
1,843	93	333	1,417
סך עלויות מערך טכנולוגיית המידע (IT-SPEND) לשנת 2022			
מידע נוסף:			
יתרות נכסים ⁽²⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2022:			
2,072	56	351	1,665
סך-הכל עלות מופחתת			
936	-	-	936
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות			
534	19	99	416
הוצאות בגין פחת והפחתות			
תוספות לנכסים ⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2021:			
308	-	-	308
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות			
123	-	-	123
עלויות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים			
156	-	118	38
עלויות רכישה או רישיונות שימוש ⁽⁴⁾			
17	17	-	-
עלויות ציוד בניינים ומקררעין			
604	17	118	469
סך-הכל			
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2021:			
591	-	125	466
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות			
261	23	47	191
הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים			
87	-	18	69
הוצאות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים			
140	48	20	72
הוצאות אחרות ⁽⁵⁾			
1,079	71	210	798
סך-הכל הוצאות (ללא פחת והפחתות)			
1,683	88	328	1,267
סך עלויות מערך טכנולוגיית המידע (IT-SPEND) לשנת 2021			
מידע נוסף:			
יתרות נכסים ⁽²⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2021:			
1,985	60	356	1,569
סך-הכל עלות מופחתת			
831	-	-	831
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות			
426	19	79	328
הוצאות בגין פחת והפחתות			

(1) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 46 מיליון ש"ח (31.12.2021: 24 מיליון ש"ח).

(2) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 277 מיליון ש"ח (31.12.2021: 228 מיליון ש"ח).

(3) לרבות תשתיות תקשורת.

(4) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.

(5) כוללות הוצאות שהוצאו על-ידי מערך טכנולוגיית המידע לרבות הוצאות שוטפות על שימוש בתקשורת וטלפוניה, דואר, שכר-דירה, מסים, חשמל וכדומה.

עלויות מערך טכנולוגיית המידע (IT-SPEND) של הבנק הסתכמו בשנת 2022 בסך של 1,843 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,683 מיליון ש"ח בשנת 2021. הגידול נובע בעיקרו מגידול בהיקף ובעלויות כח האדם, בין היתר, להמשך יישום פרויקט המודרניזציה של מערכות הליבה. במקביל חל גידול בהוצאות הפחת לאור הגידול העקבי בהיקף ההשקעות בשנים האחרונות.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם ב-665.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-638.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח			
4.2%	638,781	665,353	סך-כל הנכסים
10.2%	352,623	388,727	אשראי לציבור, נטו
(29.5%)	189,283	133,424	מזומנים ופיקדונות בבנקים
51.0%	71,105	107,400	ניירות-ערך
1.4%	525,072	532,588	פיקדונות הציבור
5.0%	25,582	26,866	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
8.8%	42,735	46,502	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

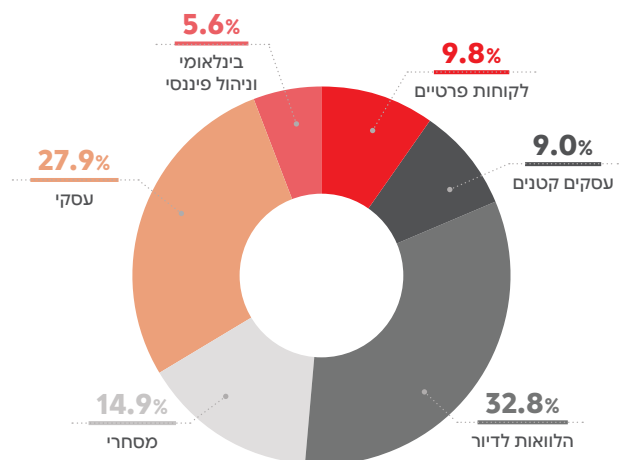
2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח			
(2.3%)	39,139	38,244	לקוחות פרטיים
3.2%	33,899	34,998	עסקים קטנים
11.4%	114,633	127,688	הלואאות לדיור
9.8%	52,758	57,945	מסחרי
12.4%	96,335	108,316	עסקי
23.4%	13,946	17,210	פעילות בינלאומית
126.1%	1,913	4,326	ניהול פיננסי
10.2%	352,623	388,727	סך-הכל

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 31 בדצמבר 2022

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

חבויית בעייתיות

טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתיות⁽¹⁾⁽²⁾

31.12.2021		31.12.2021 פרופורמה ⁽¹⁾			31.12.2022				
מאזני	חוץ-מאזני סך-הכל	מאזני	חוץ-מאזני סך-הכל	מאזני	חוץ-מאזני סך-הכל	מאזני	חוץ-מאזני סך-הכל		
במיליוני ש"ח									
4,447	812	3,635	4,785	812	3,973	4,258	813	3,445	סיכון אשראי לא צובר ⁽³⁾
1,518	152	1,366	1,115	152	963	872	42	830	סיכון אשראי נחות
3,806	658	3,148	3,871	658	3,213	2,614	471	2,143	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
9,771	1,622	8,149	9,771	1,622	8,149	7,744	1,326	6,418	סך סיכון אשראי בעייתית*
7,926	1,458	6,468	7,796	1,433	6,363	6,487	1,136	5,351	סיכון אשראי בעייתית, נטו
679	-	679	84	-	84	83	-	83	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾

(1) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. במסגרת זו, בין היתר, שונו סיווגי החובות הבעייתיים - בוטל המונח פגום ובמקומו מוצג אשראי וסיכון אשראי לא צובר וכן הלוואות לדיור בפיגור של 90 יום או יותר סווגו כאשראי לא צובר. בטבלה זו מוצגים נתוני 31 בדצמבר 2021 טרם יישום ההוראות החדשות וכן נתוני פרופורמה להשפעת שינוי בסיווגים והשינוי בהפרשה להפסדי אשראי בעקבות יישום ההוראה כאמור. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ליום 31 בדצמבר 2021 סיכון אשראי פגום.

(4) ליום 31 בדצמבר 2021 חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

בשנת 2022 המשיכה מגמת הירידה בהיקף החובות הבעייתיים, בכל סיווגי הבעייתיות, וזאת בשל פירעון אשראי ושיפור מצב הלווים. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	31.12.2022	
במיליוני ש"ח			
			מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
(12.8%)	1,996	1,741	אשראי תעודות
19.2%	69,533	82,849	ערבויית והתחייבויות אחרות*
9.7%	11,333	12,427	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(31.9%)	41,534	28,272	מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
(14.0%)	97,741	84,031	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות*

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

בשנת 2022 חל קיטון במכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים. הקיטון נבע בעיקרו מניצול מסגרות אשראי וקיטון בהיקף המסגרות המחיבות. מנגד חל גידול בערבויות, בעיקר לרוכשי דירות אשר קיזז חלקית קיטון זה. בגין חלק מהערבויות כאמור נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאין סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 31 בדצמבר 2022 בכ-107.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021, עלייה בשיעור של כ-51.0% שנבעה בעיקר מגידול בהיקף אגרות-החוב הממשלתיות. בשנת 2022 חל קיטון בהיקף הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ואלה הסתכמו בהוצאות בסך של כ-137 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-202 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

לאור עליית עקומי הריבית השקלית והדולרית אשר התגברה בשנת 2022, נרשמה ירידה בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח (לפני מס) בשנת 2022 בגין שינויים בשוויין של אגרות-החוב בתיק הזמין למכירה, בהשוואה לירידה בסך של כ-0.3 מיליארד ש"ח (לפני מס) בשנת 2021. הירידה בשנת 2022 נבעה מעליית הריבית הדולרית בשיעור של כ-3.3% וכן עלייה בריבית השקלית בשיעור של כ-3.5% לטווח הביניים. השינויים בשוויין של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה נזקפו לקרן הון.

כחלק מניהול ההון של הבנק, הבנק מיתן את הירידה המצטברת שחלה בקרנות ההון וצמצם את החשיפה בגין השפעת עליית התשואות, המשפיעה על התנודתיות בקרן ההון, באמצעות הגדלת רכישות אגרות-חוב בתיק לפדיון וכן על-ידי העברה של תיק אגרות-חוב (של ממשלת ישראל ושל ממשלת ארצות-הברית) בסך של כ-3.5 מיליארד ש"ח מהתיק הזמין למכירה אל התיק המוחזק לפדיון.

העברה זו בוצעה ביום 24 במרץ 2022 לנוכח השפעות ריבית חריגות ונדירות, זאת בשילוב עם המלחמה באוקראינה המשפיעה גם היא על סביבת האינפלציה והריבית בעולם ואשר העצימה את ההשפעות.

קרן ההון בגין אגרות-החוב שהועברו לתיק המוחזק לפדיון הסתכמה ליום המעבר ליתרה שלילית בסך של כ-388 מיליון ש"ח. יתרה זו מוצגת בהון העצמי ומופחתת לרווח והפסד על פני משך החיים הנותרים של איגרת החוב כהתאמת תשואה. לעניין רגישות קרן ההון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

ירידה בשוויין של אגרות-חוב הממשלתיות נמשכה גם בתחילת שנת 2023, לאור עליית עקומי הריבית השקלית והדולרית. סך הירידה בקרן ההון הסתכמה נכון לסמוך מועד הפרסום הדוחות בכ-0.4 מיליארד ש"ח (כ-0.3 מיליארד ש"ח לאחר מס).

תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח, המשקף את המשך מגמת הגידול בשנים האחרונות. בשנת 2022 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק הפסד בסך של כ-123 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-599 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הירידה נובעת בעיקר מהפסדים בגין ירידות שערים של מניות סחירות בהשוואה לעלויות משערוך מניות בשנה הקודמת.

תיק המניות של הבנק כולל מניות סחירות (הנמדדות בשווי הוגן) ומניות שאינן סחירות (הנמדדות בעלות בניכוי ירידת-ערך) והוא עשוי להיות מושפע מגורמים אקסוגניים שונים כדוגמת עלייה בשיעורי האינפלציה, שינויים בשערי הריבית, והתנהגות שוק ההון. הרעה במצב הכלכלי עשויה להביא לירידה בערכן של המניות.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 13-2: יתרות ניירות-ערך

מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		סך-הכל	
הערך במאזן	% מסך	הערך במאזן	% מסך	הערך במאזן	% מסך	הערך במאזן	% מסך
ניירות-ערך		ניירות-ערך		ניירות-ערך		ניירות-ערך	
במיליוני ש"ח/באחוזים							
ליום 31 בדצמבר 2022							
8,016	7.5%	51,751	48.2%	7,706	7.2%	67,473	62.8%
אגרות-חוב ממשלת ישראל							
1,801	1.7%	20,153	18.8%	765	0.7%	22,719	21.2%
אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית							
-	-	1,499	1.4%	-	-	1,499	1.4%
אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות							
9,817	9.2%	73,403	68.4%	8,471	7.9%	91,691	85.4%
סך-הכל אגרות-חוב ממשלות							
299	0.3%	-	-	-	-	299	0.3%
אגרות-חוב קונצרניות- בישראל							
-	-	10,704	10.0%	658	0.6%	11,362	10.6%
אגרות-חוב קונצרניות- מדינות זרות							
299	0.3%	10,704	10.0%	658	0.6%	11,661	10.9%
סך-הכל אגרות-חוב קונצרני							
-	-	4,048	3.8%	-	-	4,048	3.7%
מניות*							
10,116	9.5%	88,155	82.2%	9,129	8.5%	107,400	100.0%
סך-הכל ניירות-ערך							
ליום 31 בדצמבר 2021							
196	0.3%	34,358	48.3%	4,774	6.7%	39,328	55.3%
אגרות-חוב ממשלת ישראל							
-	-	17,125	24.1%	3,161	4.4%	20,286	28.5%
אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית							
-	-	1,157	1.6%	2	0.0%	1,159	1.6%
אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות							
196	0.3%	52,640	74.0%	7,937	11.2%	60,773	85.5%
סך-הכל אגרות-חוב ממשלות							
312	0.4%	-	-	-	-	312	0.4%
אגרות-חוב קונצרניות- בישראל							
-	-	5,368	7.5%	1,002	1.4%	6,370	9.0%
אגרות-חוב קונצרניות- מדינות זרות							
312	0.4%	5,368	7.5%	1,002	1.4%	6,682	9.4%
סך-הכל אגרות-חוב קונצרני							
-	-	3,650	5.1%	-	-	3,650	5.1%
מניות*							
508	0.7%	61,658	86.7%	8,939	12.6%	71,105	100.0%
סך-הכל ניירות-ערך							

* מניות שאינן למסחר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

		יתרה ליום			
		31.12.2021	31.12.2022		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן		
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
	6.7%	447	3.4%	394	כרייה וחציבה
	15.7%	1,050	11.4%	1,331	תעשייה
	5.4%	359	3.6%	415	אספקת חשמל ומים
	3.3%	222	3.2%	369	מידע ותקשורת
	57.5%	3,843	70.7%	8,253	בנקים ומוסדות פיננסיים
	0.6%	41	2.9%	335	מסחר
	4.8%	318	2.0%	237	תחבורה ואחסנה
	6.0%	402	2.8%	327	ענפים אחרים
	100.0%	6,682	100.0%	11,661	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 32 ב](#). בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה ואגרות-חוב זמינות למכירה שהועברו לתיק המוחזק לפדיון, ראה [ביאור 12](#) בדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	31.12.2022	
	במיליוני ש"ח		
1.4%	525,072	532,588	פיקדונות הציבור
(25.0%)	11,601	8,696	פיקדונות מבנקים
333.8%	752	3,262	פיקדונות הממשלה
1.3%	537,425	544,546	סך-הכל

טבלה 16-2: מידע נוסף פיקדונות הציבור

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2021	31.12.2022	
	במיליוני ש"ח		
			לפי דרישה
(17.7%)	235,045	193,328	אינם נושאים ריבית
(11.3%)	154,111	136,637	נושאים ריבית
(15.2%)	389,156	329,965	סך-הכל לפי דרישה
49.1%	135,916	202,623	לזמן קצוב
1.4%	525,072	532,588	סך-כל פיקדונות הציבור

יתרת הפיקדונות ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה בסך של כ-544.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-537.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. בשל עליות שיעורי הריבית, חל שינוי בתמהיל פיקדונות הציבור שקיבל ביטוי בעלייה בסך של כ-67 מיליארד ש"ח בפיקדונות לזמן קצוב כנגד ירידה בסך של כ-17 מיליארד ש"ח בפיקדונות נושאי ריבית לפי דרישה וירידה בסך של כ-42 מיליארד ש"ח בפיקדונות שאינם נושאים ריבית, ביחס ליתרות בסוף שנת 2021. מגמה זו נמשכה גם בתחילת שנת 2023.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-17: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק

השנוי	יתרה ליום	
	31.12.2021	31.12.2022
	במיליוני ש"ח	
(8.0%)	872,710	802,789

ניירות-ערך⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הקישון בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק בשנת 2022 הושפע בעיקרו מהירידות של מחירי נכסים פיננסיים בשווקים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-26.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021,

גידול בשיעור של כ-5.0%. הגידול נבע בעיקר מהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב.

בחודש נובמבר 2022, הנפיק הבנק לציבור אגרות-חוב בהיקף של כ-3.2 מיליארד ש"ח וכן כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח.

בתחילת חודש נובמבר 2022 ביצע הבנק פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.7 מיליארד ש"ח. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022.

בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק לציבור אגרות-חוב בהיקף של כ-2.0 מיליארד ש"ח וכן כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 20](#) בדוחות הכספיים.

ביום 11 במאי 2022, קיבל הבנק את אישור רשות ניירות-ערך להארכת תשקיף המדף של הבנק מחודש מאי 2020 בשנה נוספת, עד ליום 17 במאי 2023.

בחודש פברואר 2023 הודיע הבנק לרשות ניירות-ערך כי בכוונתו להגיש בקשה לקבלת היתר לפרסום תשקיף מדף על בסיס הדוחות הכספיים לשנת 2022. לפרטים נוספים ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

טבלה 2-18: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		
מזה: סחיר*	הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
9,580	11,211	10,082	10,103	כתבי התחייבות נדחים
14,371	14,371	16,763	16,763	אגרות-חוב
23,951	25,582	26,845	26,866	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 19-2: מכשירים נגזרים

31.12.2021			31.12.2022			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
401,309	4,566	4,075	746,699	10,913	11,264	חוזי ריבית
356,848	7,263	6,282	408,580	5,921	8,368	חוזי מטבע
157,552	2,558	2,624	156,915	2,223	2,255	חוזים בגין מניות
198	3	3	109	4	4	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
915,907	*14,390	12,984	1,312,303	*19,061	*21,891	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 59 מיליוני ש"ח ו-18 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר נכללו במאזן בסעיף פיקדונות הציבור (31.12.2021): התחייבויות בסך של 40 מיליוני ש"ח.

יתרות השווי הוגן של המכשירים הנגזרים ליום 31 בדצמבר 2022 עלו בהיקפים משמעותיים במהלך שנת 2022. גידול זה נובע בעיקר לנוכח השינויים החדים בשיעורי הריבית, בשערי מטבע-חוץ ובמדדי מניות בתקופה. כמו-כן, יתרות הערך הנקוב עלו כתוצאה מהשפעת השינויים בשערי המטבע ובשל גידול בהיקפי הפעילות. הבנק פועל לרוב עם הצדדים הנגדיים במסגרת הסכמי קיזוז וביטחונות שמטרתם לצמצם את חשיפת האשראי הנובעת מהפעילות במכשירים נגזרים של צדדים אלה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניות

הון המניות המופק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 1,336,837,006 ש"ח ע.נ. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת. ההון המופק הינו בניכוי 540,105 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר"). לפרטים בדבר ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה, ראה [פרק עניינים אחרים](#) בדוח ממשל תאגידי.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הצמיחה של הבנק. במועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2021 ואלה של הרבעון הראשון לשנת 2022 החליט הדירקטוריון לשמר עודפי הון שנצברו ולא להכריז על חלוקת דיבידנד על רקע תעודף המשך יישומה של אסטרטגיית צמיחה. דירקטוריון הבנק החליט ברבעון השני של שנת 2022 על חזרה למתווה של חלוקת דיבידנד שוטפות לצד המשך שמירה על צמיחה מאוזנת. החלוקות תהיינה בכפוף לתוצאות הבנק, התפתחויות בשווקים ובתנאים המאקרו כלכליים, השפעת יישום הוראות רגולטוריות ובהתאם למבחנים על-פי דין. החל מהרבעון השני הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד המהווה כ-30% מהרווח הנקי של כל אחד מהרבעונים השני, השלישי והרביעי של שנת 2022, כמפורט להלן. החלוקות הסתכמו לסכום מצטבר של כ-1,464 מיליון ש"ח. ביום 14 באוגוסט 2022 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 403 מיליון ש"ח, שהיווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני 2022 ואשר שולם ביום 7 בספטמבר 2022. ביום 22 בנובמבר 2022 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 536 מיליון ש"ח, שהיווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השלישי 2022 ואשר שולם ביום 11 בדצמבר 2022. במועד אישור דוחות כספיים אלה הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 525 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון הרביעי 2022 ואשר ישולם ביום 30 במרץ 2023.

טבלה 20-2: פרטים בדבר חלוקת דיבידנדים בשנתיים האחרונות

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
08.03.2023	30.03.2023	39.272	525.0
22.11.2022	11.12.2022	40.095	536.0
14.08.2022	07.09.2022	30.146	403.0
15.11.2021	08.12.2021	64.499	862.0
01.08.2021	18.08.2021	46.152	616.8

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס הון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2022, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית חסרת סיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח וכ-0.5 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדיחוג מדינת ישראל. התממשות ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי חברת Standard and Poor's Rating Group, צפויה להביא לקיטון של 0.20% ו-0.26% ביחס הון רובד 1 יחס הון כולל, בהתאמה.

שינויים מהותיים בהון

לפרטים נוספים בדבר כתבי ההתחייבות הנדחים, ראה [ביאור 2.20](#). בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 24](#) בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השפעת היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) ראה [ביאור 2.1](#). בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר העברת אגרות-חוב מהתיק הזמין לתיק המוחזק לפדיון, ראה [סעיף נירוות-ערך](#) לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 21-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
42,772	46,745	הון עצמי רובד 1
244	-	הון רובד 1 נוסף
43,016	46,745	סך-הכל הון רובד 1
12,490	14,349	הון רובד 2
55,506	61,094	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
363,588	386,550	סיכון אשראי
4,097	4,007	סיכונים שוק
22,595	25,020	סיכון תפעולי
390,280	415,577	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.96%	11.25%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾
11.02%	11.25%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.22%	14.70%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.21%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
12.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:
- הקלה בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022 (0.06% ליום 31 בדצמבר 2021).
 - השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.08% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022.
 - הקלה בגין יישום חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, אשר נפרסת בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023, ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022.
- (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרשו בתקופת הוראת השעה ועד לתום תוקף הוראת השעה ביום 31 בדצמבר 2021 הינם 9.0% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה 2-2: יחס מינוף

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
במיליוני ש"ח		
בנתוני המאוחד		
43,016	46,745	הון רובד *1
713,511	737,115	סך החשיפות*
באחוזים		
6.03%	6.34%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [ביאור 24.ט. בדוחות הכספיים](#)). השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2022, המוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתו. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 (ראה [ביאור 24.יא. בדוחות הכספיים](#)). השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 31 בדצמבר 2022 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בביאור 28 בדוחות הכספיים ופרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

לפירוט נוסף בדבר עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, ראה [ביאור 28](#) בדוחות הכספיים.

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
14,048	723	13,325	-	2,795	236	1,840	1,048	2,882	268	4,256	רווח מימוני, נטו
3,872	39	3,833	232	150	99	600	315	979	145	1,313	עמלות והכנסות אחרות
17,920	762	17,158	232	2,945	335	2,440	1,363	3,861	413	5,569	סך הכנסות
(34)	107	(141)	-	35	(2)	(368)	(109)	192	(1)	112	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,972	453	7,519	67	412	168	669	424	1,897	202	3,680	הוצאות תפעוליות ואחרות
6,532	107	6,425	105	1,722	109	1,372	669	1,155	138	1,155	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
10,848	481	10,367	-	3,141	109	1,323	829	2,022	45	2,898	רווח מימוני, נטו
3,544	38	3,506	244	112	101	501	290	895	152	1,211	עמלות והכנסות אחרות
14,392	519	13,873	244	3,253	210	1,824	1,119	2,917	197	4,109	סך הכנסות
(1,220)	25	(1,245)	-	-	(1)	(457)	(184)	48	-	(651)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,803	556	7,247	132	403	143	587	403	1,836	181	3,562	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,914	(138)	5,052	69	1,927	44	1,039	554	650	10	759	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית בשנת 2022 הסתכם ב-1,155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-759 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות והכנסות אחרות שקוזזה מעלייה בהוצאות בגין מהפסדי אשראי בהשוואה לשנה הקודמת ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-4,256 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,898 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית וכן מגידול בהיקפי האשראי לדיור.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-1,313 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,211 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה מעמלות בכרטיסי אשראי ומדמי ניהול חשבונות אשר קוזזו בחלקן על-ידי ירידה בעמלות מפעילות בשוק ההון.

בשנת 2022 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-112 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-651 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע ברובו מהכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה כנגד הקיטון בהפרשה הקבוצתית, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים בין היתר, בהשפעת הסרת מגבלות הקורונה וכן מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-3,680 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,562 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בהוצאות מחשב ומעלייה בעמלות.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הבנקאות הפרטית בשנת 2022 הסתכם ב-138 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-268 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-202 מיליון ש"ח בהשוואה ל-181 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים בשנת 2022 הסתכם ב-1,155 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-650 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע ברובו מעלייה ברווח המימוני, נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומעלייה בעמלות ובהכנסות האחרות. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

בשנת 2022 הרווח המימוני, נטו הסתכם ב-2,882 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,022 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות וכן מעליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-979 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-895 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי, נטו ומדמי ניהול חשבונות.

בשנת 2022 נרשמו הוצאות להפסדי אשראי בסך של 192 מיליון ש"ח, בהשוואה הוצאות בסך של 48 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע ברובו מגידול בהפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-1,897 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,836 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים בשנת 2022 הסתכם ב-669 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-554 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות והכנסות אחרות. עלייה זו קוזזה בחלקה על-ידי ירידה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה לשנה הקודמת. הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-1,048 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-829 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בהיקף האשראי וכן מעליית הריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-315 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-290 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות טיפול באשראי.

בשנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-109 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-184 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בשנת 2022 הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בכ-424 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-403 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים בשנת 2022 הסתכם ב-1,372 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,039 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בעמלות והכנסות אחרות אשר קוזזו בחלקן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות ומירידה בהכנסות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-1,840 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,323 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות וכן מעלייה בריביות השקלית והדולרית.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-600 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-501 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ומעלייה בעמלות משוק ההון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בשנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-368 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-457 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השנה הקודמת הושפעה בעיקר משיפור הפרמטרים המאקרו כלכליים בעיקר בעקבות הסרת מגבלות הקורונה. ההכנסה בתקופת הדוח נבעה בעיקר מהכנסה בגין ירידה בהפרשה הפרטנית ופירעון של חובות בעייתיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו בכ-669 מיליון ש"ח בהשוואה ל-587 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע, בין היתר, מעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך וברוקראז'.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים בשנת 2022 הסתכם ב-109 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-44 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מגידול ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-236 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-109 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. העלייה נבעה בעיקר מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס למגזר ניהול פיננסי בשנת 2022 הסתכם ב-1,722 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,927 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-2,795 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,141 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מרישום הפסדים מהשקעה במניות ואגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בשנה הקודמת. בנוסף, חל גידול בהפסדים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. מנגד, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-150 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות משוק ההון.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס למגזר בשנת 2022 הסתכם בסך של 105 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 69 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהוצאות התפעוליות והאחרות אשר קוזז בחלקו מקיטון בעמלות וההכנסות האחרות.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-232 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-244 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו בכ-67 מיליון ש"ח בהשוואה ל-132 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות בקשר עם יישום ההסדר בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית בשנת 2022 הסתכם ב-107 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 138 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-199 מיליון ש"ח בשנת 2022 בהשוואה לרווח נקי של כ-107 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. העלייה נובעת בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו לאור הגידול ביתרות האשראי וכן מעליית הריבית הדולרית. עלייה זו קוזזה בחלקה מגידול בהוצאות להפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-66 מיליון ש"ח בשנת 2022 בהשוואה להפסד בסך של כ-207 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בהפסד נובע מירידה בהוצאות בקשר עם צמצום הפעילות ויישום ההסדר בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושייכותם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [ביאור 28א](#) בדוחות הכספיים ופרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי.

2.6 חברות עיקריות

2.6.1 חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהן ומעין הון (מזנין) וכן השקעה וייזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בכ-24.9% בחברה הציבורית אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (לשעבר "פועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ") העוסקת בשירותי ייעוץ, חיתום וניהול גיוסי הון. לבקשת הבנק ופועלים אקוויטי, בחודש דצמבר 2022 הוחלף שמה והוסר "פועלים" משמה של החברה. הבנק שוקל חלופות לפעילות בתחום החיתום לרבות אפשרות להקמת פעילות חיתום עצמאית. יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה בסך של כ-3.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-2.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022, בהשוואה לסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול בהיקף ההשקעות מהווה המשך ישום אסטרטגית הבנק לגידול היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, בכפוף לתנאי השוק, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2025 אשר אושר בדירקטוריון הבנק. תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2022 הסתכמה ברווח בסך של כ-91 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-268 מיליון ש"ח בשנת 2021. הירידה בתרומה נובעת בעיקר מהשפעת ירידות שוויין של מניות סחירות במהלך התקופה השוטפת לעומת רווחים שנרשמו משיערוך מניות בשנה הקודמת. השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2022 בכ-3.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-3.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021.

2.6.2 חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעבר בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בחברה והבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי. ההפסד בשנת 2022 של הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 20 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 56 מיליון פרנק שוויצרי בשנת 2021. תוצאות הפעילות בשוויץ משקפות את הקיטון שחל בהוצאות הנובעות מהליכי הסגירה ובהוצאות המשפטיות בקשר עם סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק מחזיקה בתורכיה את בנק פוזיטיף שעוסק בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. על רקע טענות של מי שהיה בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. בעל מניות המיעוט הגיש בקשה לבית המשפט למשיכת תביעה שהגיש (אשר תיבחן במסגרת השימוע שנקבע לכלל התביעות). בתאריך 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף. להערכת הבנק העסקה תסייע לממש את מהלך היציאה מפעילות בתורכיה ותתרום להמשך ניהולו התקין של בנק פוזיטיף. יתרת האשראי לציבור, נטו של בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-704 מיליון לירות תורכיות (כ-131 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 967 מיליון לירות תורכיות (כ-225 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2021. סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2022 בהון ובאמצעים אחרים, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך, הסתכמה ב-78 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-91 מיליון ש"ח בסוף שנת 2021.

למידע נוסף בנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה, בדוח ממשל תאגיד. לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי קו האשראי שהעמיד הבנק לבנק פוזיטיף מההון הפיקוחי, ראה [ביאור 24](#). בדוחות הכספיים.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022 להלן דוח על הסיכונים.

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד גנדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי, וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים). אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון. מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים המופיעים בפרק זה רלוונטיים לכל סוגי הסיכונים ולכל היחידות בבנק, בהמשך של פרק זה יופיעו התייחסויות נוספות, לפי העניין, לכל סוג סיכון בנפרד. מידע נוסף ניתן למצוא בדוח על הסיכונים.

3.1.1. ממשל הסיכונים ואופן ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המשותפת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה. סיכונים, ככל שישנם, במוצרים או בתהליכים חדשים, מזוהים באמצעות הליך סדור, על-פי המדיניות להשקת מוצרים ותהליכים חדשים. מודלים המשמשים לאמידת הסיכונים נבחנים טרם יישומם וכן מדי תקופה על-פי מדיניות תיקוף המודלים בבנק. תפיסת הבקרה ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות תיאבון הסיכון ובמגבלות נוספות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה:

1. מעגל בקרה ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, שהם יוצרי/נוטלי הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים. הנהלת הקווים העסקיים נושאת באחריות הראשית לניהול הסיכונים על בסיס שוטף ומטרתה לנהל את הסיכונים תוך חתירה להשגת המטרות האסטרטגיות והיעדים העסקיים, במסגרת תיאבון הסיכון שנקבע ובהתאם לנוהלי הסיכון ולהוראות הרגולטוריות. הבקרת מעגל הראשון מעוגנת בנהלי העבודה;
2. מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שהינה בלתי תלויה בחטיבות העסקיות. מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים, גיבוש המתודולוגיות לאמידת הסיכונים ולהקצאת ההון הכלכלית, אמידת סיכון בלתי תלויה, ניתוח מידת ההלימה של המוצרים והפעילויות למסגרת תיאבון הסיכון וקיבולת הסיכון שהוגדרה על-ידי הדירקטוריון ותיקוף מודלים. במעגל השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבונות וייעוץ משפטי;
3. מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית שפועלת באופן בלתי תלוי ואובייקטיבי. מטרתה לשפר את פעילות הארגון ולסייע לו להשיג את מטרותיו, בין היתר באמצעות פיקוח ווידוא קיום הוראות החוק והרגולציה, יישום הנחיות ההנהלה והדירקטוריון, אתגור ומתן המלצות לשיפור, באופן ממוקד צופה פני עתיד. הביקורת הפנימית פועלת במסגרת החוקים, הרגולציה, התקנים הבינלאומיים והנחיות לשכת המבקרים הפנימיים, הנחיות ועדת הביקורת של הדירקטוריון, הדירקטוריון וצרכי ההנהלה.

דירקטוריון הבנק אחראי להתוויית אסטרטגיית ניהול הסיכונים הכוללת ולפיקוח על מסגרת ניהול הסיכונים בקבוצה, ישירות או באמצעות הוועדה לניהול ובקרת סיכונים. עיקר תפקידי הדירקטוריון בנושא ניהול הסיכונים:

- קביעת מסגרת תיאבון הסיכון וקיבולת הסיכון של הקבוצה;
- אישור מדיניות ניהול הסיכונים עקבית עם מסגרת תיאבון הסיכון, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים ובמוקדי הסיכון העיקריים;
- אישור מסגרת תפיסת הבקרה בקבוצה ווידוא כי היא עונה על צרכי ניהול הסיכונים;
- הנחיית ההנהלה הבכירה בדבר ניהול הסיכונים באופן ברור, על בסיס המלצות צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות המנכ"ל, ווידוא כי ההנהלה הבכירה נוקטת את הפעילויות הדרושות לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרת הסיכונים;
- אישור המתודולוגיות לאמידת הסיכונים, לבקרתם ולהקצאת ההון הכלכלית בגינם;
- פיקוח ובקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה, בחינת פרופיל הסיכונים בפועל לרבות ברמת הקבוצה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים - ייעודה להמליץ ולסייע למליאת הדירקטוריון בהתוויות מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, וזאת על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים. הוועדה לניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דיווח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

תת הוועדה לניהול סיכונים ארצות-הברית - ייעודה פיקוח על מדיניות ניהול הסיכונים בפעילות הבנק בארצות-הברית. תת הוועדה בוחנת את מדיניות ניהול הסיכונים של פעילות הבנק בארצות-הברית ומוודאת שפעילות הבנק בארצות-הברית מתבצעת במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה.

ועדות דירקטוריון נוספות עוסקות בנושאים הקשורים לניהול הסיכונים ובהן בעיקר ועדת הביקורת, ועדת המעקב אחר יישום הסדרים עם הרשויות האמריקאיות והוועדה לממשל תאגידי ומחזיקי עניין.

הנהלת הבנק, לרבות הנהלות החטיבות, אחראית לגיבוש, הטמעה ויישום של מסגרת ניהול הסיכונים בקבוצה, ישירות או באמצעות הצוותים הפועלים מטעמה. עיקר תפקידי הנהלה בנושא ניהול הסיכונים:

- עיצוב מדיניות ניהול סיכונים עקבית עם מסגרת תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון, לרבות מסגרות סיכון בתחומי הפעילות השונים ובמוקדי הסיכון העיקריים, והגשתה לאישור הדירקטוריון;
- מיסוד של נהלים ומסגרות סיכון התואמים למדיניות, שיטות עבודה נאותות לאמידת הסיכון ותהליכי קבלת החלטות מבוססי ניתוח תשואה/תועלת עסקית למול סיכון וקבלת דיווחים מתאימים תוך וידוא ציות ליעדי המדיניות לניהול הסיכונים;
- וידוא קיומו של תהליך פנימי להערכת ההון ולקביעת יעדי הון העולים בקנה אחד עם פרופיל הסיכונים של התאגיד ועם סביבת הבקרה שלו;
- וידוא קיומם של משאבים נאותים לניהול הסיכונים בבנק לרבות מסגרת בקרות פנימיות וקיום מערכות בקרה ודיווח עצמאיות, יעילות ומקיפות בדבר הסיכונים.

צוות הנהלה לניהול סיכונים וצוות בראשות המנכ"ל - אחראי לעיצוב המדיניות לניהול הסיכון בבנק, מסגרות הסיכון ונהלי הדיווח והבקרה, וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק על סוגי וגורמי הסיכון השונים אליהם חשוף הבנק.

צוותי הנהלה נוספים פועלים בתחומי הסיכון הייעודיים במסגרת המדיניות ובמגבלות הסיכון שנקבעו על-ידי הדירקטוריון וועדותיו. כמו-כן הוגדרו צוותים המתכנסים בהתקיים תנאים מסוימים ובהם צוות משברים פיננסיים וצוות חירום בנקאי.

מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והממונה על החטיבה הקמעונאית גברת ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

החטיבה לניהול סיכונים - פעילויות החטיבה ותחומי אחריותה תואמים את האמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 310. יעדיה העיקריים של החטיבה הם: הטמעת תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת בקבוצת הבנק, שתתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל במטרה להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון, הגדרת מדיניות ניהול סיכונים וציות ברמת הקבוצה, התואמת את מטרות הקבוצה ואת דרישות ועדת באזל והרגולציה הרלוונטית וכן בחינה וניטור של פרופיל הסיכונים הכולל בבנק והתאמתו לתאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. לשם כך החטיבה מפתחת ומיישמת מתודולוגיות ומודלים כוללים וכמותיים להערכת סיכונים, המשמשים בין היתר לחישוב הון כלכלי.

החטיבה מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי ואמידה של הסיכונים, קביעת קיבולת הסיכון ותיאבון הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הסיכונים ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי שנתי להערכת כמות ההון הנדרשת בשים לב לסיכונים) ומעורבת בתהליכי ניהול יחס ההון. החטיבה מורכבת מארבע יחידות ובראשן מנהלת החטיבה במעמד חברת הנהלה: (1) יחידת ניהול סיכונים אשראי (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכונים שוק (3) יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך ו-(4) יחידת אינטגרציית סיכונים. ככלל, דיווחי החטיבה לניהול סיכונים המוגשים לדיון בוועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים מוגשים גם למליאה כדיווח בכתב או לדיון, לפי העניין. בהתאם למדיניות הבנק, מערך הדיווח על הסיכונים נקבע באופן שיאפשר תקשורת אפקטיבית הן לרוחב הקבוצה והן במעלה שרשרת הניהול. מטרת הדיווחים הינה הצפת סוגיות טעונות או חולשות בעלות פוטנציאל לסיכון והם מתבצעים הן ברמה הפרטנית והן ברמה הצבורה כלפי מעלה של כלל הקבוצה. מערך הדיווחים כולל הצגה של חולשות או מגבלות באומדני הסיכון, וכן הנחות משמעותיות שהאומדנים מבוססים עליהן וכולל דיווחים שוטפים ודיווחי אד-הוק על-פי הצורך.

כמו-כן מפעילה החטיבה לניהול סיכונים מספר צוותים בראשות מנהלת הסיכונים הראשית:

צוות הנהלה היגוי מדיניות אשראי - הצוות מגבש את מדיניות האשראי של הבנק.

צוות הנהלה בקרת אשראי - הצוות דן בדוחות בקרת אשראי שנערכו ללוויים הגדולים בבנק ולמדגמים מבוססי סיכון על כלל תיק האשראי של הבנק ובוחן את מהימנות דירוג האשראי, נאותות הסיווג וההפרשות בקבוצה.

צוות הנהלה האחראי על סיווג חובות וקביעת הוצאות להפסדי אשראי - הצוות עוסק בגיבוש המתודולוגיה להפרשה קבוצתית, גיבוש מדיניות ביצוע סיווגים והפרשות פרטניות, סיווג אשראי וקביעת הפרשות פרטניות להפסדי אשראי בכפוף למדרג הסמכויות.

צוות ניהול סיכון מודל - הצוות מגבש את המסגרת לממשל סיכון מודל, מנהל את סיכון המודל במסגרת תאבון הסיכון ומוודא הלימה עם מדיניות וממשל מודלים. הצוות מתקף מודלים המנוהלים הן בקו ראשון והן בקו שני.

צוותים נוספים כוללים צוות תיעודף השקעות רגולטוריות, צוות מעקב ושיפור היבטי בקרה רחביים, צוות הנהלה לניהול הסיכון הציוני-משפטי, Risk Management Committee - New York.

להרחבה בנושא ניהול הסיכונים ראה פירוטים נוספים בפרק זה [ובדוח על הסיכונים](#).

3.1.2. תיאבון סיכון

תיאבון הסיכון הינו כלי מרכזי המאפשר לקשר בין אסטרטגיית הארגון, הקצאת ההון וניהול הסיכונים. הדירקטוריון קובע את מסגרת תיאבון הסיכון בשים לב להמלצת המנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) והממונה על החטיבה הפיננסית (CFO). תיאבון הסיכון מתורגם למטרות ולמגבלות לקווי העסקים. מסגרת תיאבון הסיכון כוללת מדיניות, תהליכים, בקורות, ומערכות שבעזרתן התיאבון לסיכון מיושם, מתוקשר ומפוקח. מסגרת תיאבון הסיכון כוללת הצהרת תיאבון וקיבולת לסיכון, מגבלות סיכון וקווי מתאר של תחומי האחריות של אלה האחראים על היישום והבקרה של מסגרת תיאבון הסיכון. מסגרת תיאבון הסיכון מתייחסת לסיכונים המהותיים לבנק וקובעת את פרופיל הסיכון ביחס לאסטרטגיית העסקית של הבנק ולקיבולת הסיכון של הבנק. מסגרת תיאבון סיכון יעילה מספקת מסגרת משותפת ואמצעים להנהלה הבכירה ולדירקטוריון כדי לתקשר, להבין ולהעריך את רמת הסיכון שהם מוכנים לקבל. המסגרת מגדירה את הגבולות שבתחומם מצופה מהנהלה לפעול על מנת ליישם את האסטרטגיית העסקית של הבנק. המסגרת כוללת את המרכיבים העיקריים הבאים:

הצהרת תיאבון הסיכון: ניסוח בכתב של היקף וסוגי הסיכון המצרפי שהבנק מעוניין לשאת על מנת להשיג את היעדים העסקיים שלו ובכללם: קיום דוחות הולמים, כמו גם מדדים כמותיים ביחס לרווחים, הון, מדדי סיכון, נזילות ואמצעים רלוונטיים אחרים על-פי הצורך.

קיבולת הסיכון: רמת הסיכון המקסימאלית שהבנק יכול לשאת, ללא הפרת מגבלות הון הרלוונטיות לתרחיש קיצון, לרבות מנקודת מבטם של בעלי מניות והלקוחות. עמידה בקיבולת הסיכון תיבחן בין היתר באמצעות ביצוע תרחישי קיצון שמטרתם לאמוד פגיעה ברווח הבנק ורמת הלימות הון של הבנק, וזאת כתוצאה מקורות תרחיש קיצון.

תיאבון סיכון: הסיכון המרבי המצרפי הכולל שהתאגיד הבנקאי יהיה מוכן לשאת, בתוך קיבולת הסיכון שהוגדרה, על מנת להשיג את היעדים העסקיים על-פי התכנית האסטרטגית תחת אילוצים שונים (כגון מקורות הון ונזילות, דרישות רגולטוריות, מאפייני סיכון/תשואה וכדומה). מגבלות סיכון: מדדים כמותיים המבוססים על הנחות צופות פני עתיד אשר נותנים ביטוי מעשי להצהרת תיאבון הסיכון המצרפי של הבנק.

3.1.3. תרחישי קיצון

על מנת להבין את ההשלכות האפשריות של זעזועים שונים על האיתנות הפיננסית של הבנק, הן בהינתן מאזן קיים והן בהתממשות תכניות העבודה וכוונות עסקיות אחרות, מתקיים תהליך של בחינת תרחישי קיצון. בבנק נבחנים לשם כך תרחישים משלושה סוגים: תרחישים מערכתיים כוללים המבוצעים על כלל קבוצת הבנק, תרחישים הפוכים ותרחישי גורם בודד (Single Factor) המבוצעים ברמת ענף/עסקה/לווה/תיק וזאת במקרים מסוימים ועל-פי ספים שהוגדרו מראש. הבנק מתאים את מגוון התרחישים והמאפיינים שלהם להתפתחויות פיננסיות, פוליטיות וסביבתיות בארץ ובעולם. מעבר לכך הבנק מיישם את ההנחיות של בנק ישראל ומפעיל מבחן קיצון אחיד המוגדר על-ידי הפיקוח על הבנקים, כאשר נדרש לכך. מטרות של ניתוח תרחישי קיצון:

- זיהוי ריכוזי סיכון וחולשות אפשריות בתיק הבנק;
 - בחינת השפעת החלטות אסטרטגיות של הבנק;
 - שילוב בתהליך התכנון ובחינת השלכות התכנית העסקית על החשיפות הפוטנציאליות;
 - בחינת האיתנות הפיננסית של הבנק והערכת הנזק הפוטנציאלי העלול להיגרם בהתרחש אירועי קיצון מסוגים שונים;
 - ניתוח של רגישות הבנק לזעזועים/אירועים חריגים אך אפשריים;
 - הערכת המהותיות של הסיכונים השונים;
 - בחינת עמידת הבנק בתאבון ובקיבולת הסיכון ופריטת תיאבון הסיכון לרמת החסיבות;
 - תמיכה בחסיבות העסקיות בהבנת מפת הסיכונים של תחומי הפעילות והסקטורים השונים;
 - תמיכה בתהליך ICAAP ובגיבוש תכניות מגירה למזעור הפגיעה של אירועי קיצון.
- חלק מהתרחישים נבחנים בתדירות יומית וחלקם האחר בתדירות שבועית/חודשית/רבעונית/שנתית, לפי העניין. ההנחות, המתודולוגיה והתוצאות ידונות ומאושרות בצוות תרחישי קיצון וריכוזי סיכון וכן בישיבות הנהלה וועדות הדירקטוריון.

ניהול ההון מביא בחשבון את תוצאותיהם של תרחישי קיצון שונים, וזאת מכמה היבטים: ראשית, יעד ההון והתכנית העסקית של הבנק נקבע בהתחשב בקיבולת הסיכון, אשר מגדירה את הלימות ההון המינימלית שהבנק מוכן להגיע אליה בהתרחש מצב קיצון. שנית, תכנון ההון כולל תכניות מגירה אשר הבנק יכול להוציא לפועל בקרות תרחיש קיצון על מנת להביא לשיפור בהלימות ההון שלו. תרחישי הקיצון נבחנים עבור כל אחת משנות התכנון, בהינתן יעדי ההון ויחס ההון הצפוי, על מנת לוודא שתכנון ההון מבטיח עמידה בקיבולת הסיכון לאורך כל שנות התכנון. כמו-כן, בוחן הבנק את השפעת תרחיש לחץ מתון שעיקרו שינויים בשווקים הפיננסיים ובכללם: שינוי ריבית, מרווחים, שערי חליפין ועוד על יחס הלימות ההון, במטרה למדוד ולהגביל את פוטנציאל שחיקת יחס הלימות ההון. בניהול הנזילות הבנק בוחן תרחישי נזילות פנימיים ורגולטוריים.

3.2. סיון אשראי

סיון האשראי הינו סיון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רוחניות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
 - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיון צד נגדי, שהינו הסיון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).
- סיון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיון ריכוזיות. סיון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימלי של סיונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניהול סיכונים האשראי

מטרת ניהול סיכונים אשראי לאפשר לוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגיים שנקבעו, ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכונים האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוזר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לוויים, מגזרי הצמדה שונים ואזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק.

מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות, ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לוויים.

ניהול סיכונים האשראי מתבסס על עקרונות ובהם:

- **אי תלות** - עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.
 - **מדרג סמכויות** - בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים.
 - **ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה** - ניהול קבוצות סיון המאגדות מספר לוויים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות הבנות שלה, זוג נשוי וכדומה. פעילות לקוחות וקבוצות מנוהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיון האשראי ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 - **מדיניות ונהלי אשראי** - דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק. המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי בהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לוויים.
- מדיניות האשראי כוללת את מדיניות ניהול סיון האשראי של התאגיד והיא מסדירה ומגדירה את הכללים החלים על כל הגורמים בבנק העוסקים בסיכון אשראי ומכוונת לשרת את המטרות העסקיות של הבנק בהתאם למדיניות הסיכון, תיאבון הסיכון של הבנק ובהתאם להוראות הרגולטוריות. מסמכי מדיניות האשראי מתווים את המימדים הרלוונטיים לכל חטיבה (סוג לקוח, ענף משק, מטרת הלוואה וכדומה) תוך התייחסות לרמת הסיכון.
- ביצוע הפעילות העסקית על-פי ההנחיות במדיניות האשראי, מאפשר ניהול מושכל של האשראי וחשיפות האשראי ומשמש ככלי לניהול סיכונים האשראי.

המדיניות ונהלי האשראי מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק: המדיניות מפרטת את העקרונות והשיקולים בעת מתן אשראי, הסמכויות למתן אשראי, איסורים ומגבלות למתן אשראי והנהלים מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות. בנוסף, בסמכות ההנהלה לקבוע הוראות שעה המחמירות מעבר למוגדר במדיניות האשראי של הבנק.

החטיבה לניהול סיכונים אחראית על המדיניות הכללית וכן אחראית על גיבוש וריכוז המדיניות של החטיבות העסקיות.

- **בקורות זיהוי הסיכון** - תהליך הבקרה והזיהוי של סיכונים אשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. בקורות מתבצעות מרמת האשראי הבודד ועד רמת התיק במעגל הבקרה הראשון ובמעגל הבקרה השני לפי ספי מהותיות. היחידה לניהול סיכונים אשראי מובילה ומרכזת דיווח להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרחישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם.

במעגל השלישי אחראית הביקורת הפנימית, בין היתר, על סקירת היישום והאפקטיביות של נהלים לניהול סיכונים ומתודולוגיות להערכת סיכונים, כולל יישום מדיניות ניהול ובקרת סיכונים בבנק.

זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. עבור מוצרים חדשים זיהוי הסיכון נסמך על מדיניות מוצר חדש המפרטת את התהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק כדי לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להעריך את גודל ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה, בקרה וגידור הסיכון.

כדי לזהות ריכוזי סיכון ולבחון השלכות אפשריות של זעזועים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרחישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

- **כימות ומדידת סיכון האשראי מבוזעים במספר רמות** - רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים.

- **זיהוי וטיפול בלווים בקשיים** - בבנק קיימים תהליכים לזיהוי ולטיפול בלווים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. מחלקות ניתוח אשראי ובקרת אשראי בחטיבה לניהול סיכונים בוחנות במסגרת חוות הדעת שהן מכינות האם נדרש להכליל את הלקוח הספציפי ברשימות הלקוחות בפיקוח של הבנק, האם דרוג הלקוח מחייב סיווג והאם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי. לקוחות שהוצפו לפיקוח נידונים במסגרת תהליך נאותות הסיווג הרבעוני. לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלווים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בליווי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלווים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את האשראי הבעייתי בהתאם להוראות בנק ישראל (לא צובר, נחות והשגחה מיוחדת) ורושם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

- **אחידות הדרכה והכשרה** - העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות הכשרה אחידה לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי. הפקות לקחים מאירועים שונים באשראי מבוצעות ביחידות השונות ומתוקשרות לגורמים הרלוונטיים, בהתאם לנהלי הבנק.

- **גידור והפחתת סיכון** - הבנק מנהל את הביטחונות לאשראי באמצעות מערכת ביטחונות הכוללת מקדמי ביטחון (מ.ב.) שמרניים יחסית למקדמי הביטחון הנדרשים לפי הוראות באזל, המפחיתים את שווי הביטחון בהתאם לסיכון לירידת-ערך ומימוש מהיר. במובן זה, דרישת ההון לפי נדבך 1 כבר מגלמת הפחתה לאפס של חלק ניכר מן הביטחונות שעומדים כנגד חשיפות. במקביל, ניתוח הרכב תיק הביטחונות של הבנק מראה, כי קיים פיזור רב בין הביטחונות. פיזור זה מפחית את הסבירות לירידת-ערך גורפת בשווי הביטחונות. בנוסף קיימים כלים נוספים אשר משמשים לגידור והפחתת סיכון כגון מכירת אשראי ורכישת ביטוחים.

למידע נוסף על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [דוח על הסיכונים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.2. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן ולהבא. במסגרת זו בוטל המונח אשראי פגום ובמקומו מוצג אשראי לא צובר. בהתאם לכך, חובות צוברים שסווגו בעבר כחובות פגומים לא מוצגים במסגרת החובות שאינם צוברים וכן הלוואות לדיור בפיגור של 90 יום או יותר שסווגו בעבר במסגרת החובות הצוברים, מסווגים כחובות לא צוברים. לפרטים נוספים לגבי יישום ההוראה והשפעתה ראה [ביאור 1.ד.](#), [ביאור 13](#) ו**ביאור 29 בדוחות הכספיים**.

טבלה 1-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021				יתרה ליום 31 בדצמבר 2022				
מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	
במיליוני ש"ח								
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾								
227,425	126,794	31,816	386,035	203,236	111,739	31,624	346,599	סיכון אשראי מאזני
141,411	7,162	17,834	166,407	151,375	10,594	17,583	179,552	סיכון אשראי חוץ-מאזני
368,836	133,956	49,650	552,442	354,611	122,333	49,207	526,151	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
6,617	730	2,649	9,996	7,381	2,793	2,468	12,642	א. לא בעייתי - מאזני
5,169	581	668	6,418	6,836	595	718	8,149	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
2,515	-	458	2,973	3,930	-	246	4,176	בעייתי צובר*
2,654	581	210	3,445	2,906	595	472	3,973	בעייתי לא צובר*
11,786	1,311	3,317	16,414	14,217	3,388	3,186	20,791	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
2,930	7	149	3,086	3,454	39	165	3,658	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
14,716	1,318	3,466	19,500	17,671	3,427	3,351	24,449	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
39	-	44	83	40	-	44	84	מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר*
383,552	135,274	53,116	571,942	372,282	125,760	52,558	550,600	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים								
2,653	581	210	3,444	2,888	595	472	3,955	א. חובות לא צוברים*
2	-	-	2	31	-	-	31	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
2,655	581	210	3,446	2,919	595	472	3,986	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

* החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. בטבלה זו מספרי ההשוואה לתקופות קודמות הוצגו מחדש לצרכי נוחות. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ד.](#) בדוחות הכספיים.

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. החל מיום 1 בינואר 2022, עם יישום הוראות בנק ישראל בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL), הסיווג של סיכון אשראי בהתאם לדירוג האשראי מבוצע באופן עקבי עם הדירוגים המשמשים בסיס לחישוב הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

בשנת 2022 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי בדירוג ביצוע אשראי וכן בשיעורו מסך סיכון האשראי בסך הבנק במרבית המגזרים. עלייה זו הושפעה מהגידול בתיק באשראי המסחרי ולדיור ומירידה באשראי הבעייתי בכל אחד מהמגזרים.

טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
2,970	647	3,617
(82)	420	338
850	831	1,681
(224)	(751)	(975)
(182)	(71)	(253)
(679)	(285)	(964)
2,653	791	3,444

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות פגומים לתחילת השנה

התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בשל השפעת היישום לראשונה של CECL⁽¹⁾

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה

התאמת יתרת פתיחה אשראי לא צובר בארגון מחדש בשל השפעת היישום לראשונה של CECL⁽¹⁾

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
3,221	739	3,960
1,146	221	1,367
(178)	(6)	(184)
(353)	(122)	(475)
(866)	(185)	(1,051)
2,970	647	3,617

תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור

יתרת חובות פגומים לתחילת השנה

חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה

חובות שחזרו לסייג שאינו פגום

חובות פגומים שנמחקו

חובות פגומים שנפרעו

יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שחזרו לסייג שאינו פגום או שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה

* לרבות הלוואות לדיוור.

(1) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. הנתונים המתייחסים לשנת 2021 מתייחסים לאשראי פגום ולא הוצגו מחדש. לפרטים נוספים ראה [ביאור T.1](#) בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. יחד עם זאת, בטבלה זו לצורך ניתוח השינויים בסיכון האשראי הוצגו מחדש הנתונים המתייחסים ליום 31 בדצמבר 2021 באופן המשקף את יתרת ההפרשה ואת השינוי בסיווגים בעקבות יישום ההוראה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

ליום							
31.12.2021				31.12.2022			
מסחרי	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	אנשים פרטיים - אחר	סך-הכל	מסחרי	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	אנשים פרטיים - אחר	סך-הכל
ניתוח איכות האשראי לציבור							
1.11%	1.36%	0.52%	1.39%	0.87%	0.60%	0.45%	1.15%
שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור							
1.13%	1.48%	0.52%	1.41%	0.89%	0.72%	0.45%	1.17%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור							
2.26%	2.06%	0.52%	3.26%	1.63%	1.90%	0.45%	2.24%
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור							
5.84%	9.15%	2.94%	6.89%	4.16%	9.44%	1.02%	5.10%
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור							
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח							
(0.37%)	(1.24%)	(0.21%)	(0.30%)	(0.02%)	0.11%	0.06%	(0.08%)
שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(0.06%)	(0.07%)	-	(0.09%)	(0.03%)	0.07%	-	(0.05%)
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							
1.80%	2.62%	0.39%	2.44%	1.64%	2.64%	0.41%	2.17%
שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור							
1.51%	2.49%	0.36%	1.99%	1.41%	2.55%	0.38%	1.80%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור							
137.02%	183.90%	68.91%	143.39%	160.71%	427.14%	83.82%	156.43%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר							
134.17%	168.22%	68.91%	141.43%	156.90%	353.15%	83.82%	154.16%
יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו							
27.4	34.7	410.0	24.1	58.3	(39.0)	(243.5)	34.6

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

בשנת 2022 נרשמה ירידה (שיפור) במדדי סיכון האשראי הבאים לעומת סוף שנת 2021:

- שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים.
 - שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, עבור סך הבנק ותתי הסגמנטים למעט סגמנט אנשים פרטיים.
 - שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור סך הבנק וכל אחד מהסגמנטים (פרט לאשראי לדיוור בו שיעור המחיקות נותר אפס).
 - בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור נרשמה ירידה בעיקר בהשפעת ריקברי בגין חובות הנבחנים פרטנית. השיפור מושפע מסגמנט אשראי מסחרי ואילו בסגמנט אנשים פרטיים והלוואות לדיוור נרשמה עלייה קלה המבטאת בין היתר את עליית הריבית, אי-הוודאות בתנאים הכלכליים וההסתברות למשבר.
- במדד שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לסך הבנק נרשמה הכנסה בדומה לנתוני שנת 2021, אך במידה פחותה.
- להערכת הבנק איכות תיק האשראי טובה כפי שמתבטא במדדים לעיל. יחד עם זאת השינויים בסביבה הכלכלית מעידים על עלייה בהסתברות להרעה בתנאים המאקרו כלכליים ובהתאם לכך גדלה ההסתברות לעלייה ברמת סיכון האשראי של הלווים.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה בוצעו שינויים בתנאי חובות שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 יתרת החובות שנמצאים בדחיית תשלומים אינה מהותית.

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה בתחילת 2020 החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע ללקוחות עסקיים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלווים: הלוואות הינן לתקופה של עד 10 שנים בריבית פריים + 1.5% וכוללות הקלות מסוימות שאושרו במסגרת המתווה במסגרתן ניתן לדחות תשלומי הלוואות.

ליום 31 בדצמבר 2022 יתרת הלוואות בערבות מדינה הינה 3,299 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 5,009 מיליון ש"ח), שעיקרן ניתנו ללקוחות עסקיים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 4-3: הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) מכאן ולהבא. יחד עם זאת, בטבלה זו לצורך ניתוח השינויים בסיכון האשראי הוצגו מחדש הנתונים המתייחסים ליום 31 בדצמבר 2021 באופן המשקף את יתרת ההפרשה ואת השינוי בסינויים בעקבות יישום ההוראה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי		על בסיס פרטני
	אשראי לדיור	אחר	
במיליוני ש"ח			
הרכב יתרת ההפרשה, ליום 31 בדצמבר 2022:			
5,535	4,425	487	623
46	46	-	-
935	734	32	169
6,516	5,205	519	792
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי יתרה ליום 31 בדצמבר 2022 (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
הרכב יתרת ההפרשה, ליום 31 בדצמבר 2021:			
5,420	3,957	410	1,053
14	14	-	-
1,021	847	40	134
6,455	4,818	450	1,187
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			

מדי רבעון מבוצע תהליך איתור של לקוחות בעלי פוטנציאל לבעייתיות לפי קריטריונים מוגדרים ונסקרים כל הלווים הכלולים ברשימת הפיקוח ו/או עם סיווג בעייתי. לגבי לקוחות הנבחרים פרטנית בהתאם למדיניות הבנק נבחרים נאותות הסיווג וההפרשה בגינם. במקרים בהם חל שינוי במצב הלקוח, חלו שינויים בביטחונות ו/או בוצעה גביה, מעודכן הסיווג וההפרשה.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי עלתה במהלך שנת 2022 בכ-61 מיליון ש"ח, כתוצאה מעלייה בהפרשה על בסיס קבוצתי אשר קוזזה בירידה בהפרשה על בסיס פרטני. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור ירד מ-1.8% בתום שנת 2021 ל-1.64% בתום שנת 2022.

אופן קביעת ההפרשה הקבוצתית

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) - (ASC 326). בעקבות יישום כללים אלה חישוב ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי (למעט לווים לגביהם הבנק לא זיהה מאפייני סיכון משותפים ללווים אחרים ועליהם מחושבת הפרשה על בסיס פרטני). ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. בנוסף לכך, באומדן ההפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בהתאם לשיטה מתקדמת המבוססת על אומדן כלכלי של תוחלת ההפסד הצפויה לאורך חיי האשראי (Life Time Expected Loss) באמצעות אומדן של רכיבי הפסד האשראי: ההסתברות לכשל (PD) וההפסד בהינתן כשל (LGD) ויתרת האשראי המביאה בחשבון פירעונות וניצולים עתידיים של מסגרות חוץ-מאזניות (EAD), כולל התאמות מאקרו כלכליות והתאמות בגין גורמים איכותיים.

נתוני השיטה מבוססים בעיקרם על מידע פנימי הקיים בבנק, במקרים בהם קיימות מגבלות של מידע שולבו הערכות מומחה. ההתאמות המאקרו כלכליות מבוססות על תחזיות הבנק בקשר לפרמטרים מאקרו כלכליים, לרבות: שיעורי אבטלה, מדד המחירים לצרכן, מדד מחירי הדיור, תוצר לאומי גולמי, צריכה פרטית ושכר ממוצע במשק.

ההתאמות למודל בגין גורמים איכותיים מתייחסות, בין השאר, למאפיינים פוליטיים וסביבתיים, צמיחה מהירה באשראי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום וגורמים נוספים. בהקשר זה, לעניין התאמות שבוצעו לענף הנדל"ן, ראה [פרק בינוי ונדל"ן](#) להלן.

3.2.3. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2022						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾	מחיקות חשבוניות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
335	(23)	70	157	487	30,570	31,481
834	(79)	(165)	610	1,007	99,490	101,927
635	(56)	173	72	109	36,325	36,900
323	5	(23)	242	582	37,566	39,133
184	(4)	(128)	22	29	51,521	51,736
247	13	84	116	252	15,949	17,243
246	6	57	387	407	8,403	9,089
1,429	(3)	(364)	1,205	1,781	46,811	50,870
4,233	(141)	(296)	2,811	4,654	326,635	338,379
515	2	72	572	572	133,342	134,643
927	22	40	211	670	49,437	52,896
5,675	(117)	(184)	3,594	5,896	509,414	525,918
1	-	1	-	-	70,004	70,004
5,676	(117)	(183)	3,594	5,896	579,418	595,922
808	22	119	659	1,848	43,028	46,024
32	-	30	-	-	52,907	52,999
840	22	149	659	1,848	95,935	99,023
6,516	(95)	(34)	4,253	7,744	675,353	694,945

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 103,369; 413,532; 898; 2,753 ו-174,393 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) מרכיב ההפרשה הקבוצתית בגין התאמות איכותיות הנובעות מקצב הגידול ביתרות האשראי לבינו ונדל"ן והקלות בחיתום, נכלל החל מיום 30 ביוני 2022, כחלק מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בענפי הבינו ונדל"ן, בדומה לאופן הכללתה טרם יישום הוראות בנק ישראל בדבר הפסדי אשראי צפויים (CECL).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
280	52	(28)	178	539	33,516	34,554
798	(124)	103	557	873	93,465	95,350
469	(77)	(182)	127	212	34,927	35,698
755	(19)	(219)	265	689	39,627	41,705
253	(2)	9	6	154	50,283	50,636
189	28	(11)	87	171	14,743	16,228
70	1	(12)	41	73	8,727	9,284
1,413	19	(226)	1,567	3,266	46,196	50,960
4,227	(122)	(566)	2,828	5,977	321,484	334,415
527	(1)	(226)	1	570	121,811	125,207
625	(25)	(424)	649	720	49,033	52,381
5,379	(148)	(1,216)	3,478	7,267	492,328	512,003
-	-	-	-	-	6,511	6,511
-	-	-	-	-	41,758	41,758
5,379	(148)	(1,216)	3,478	7,267	540,597	560,272
524	(50)	(5)	943	2,504	33,823	38,597
6	-	1	-	-	50,247	50,251
530	(50)	(4)	943	2,504	84,070	88,848
5,909	(198)	(1,220)	4,421	9,771	624,667	649,120

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 12,985; 1,253; 67,455; 373,314 ו-194,113 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.4. בינוי והנדל"ן

הפעילות בענפי הבינוי והנדל"ן עלתה בשנה האחרונה באופן ניכר, הן בבנייה למגורים והן בזו שלא למגורים. קצב התחלות הבנייה למגורים עומד עתה על קרוב ל-75 אלף יחידות לשנה. ברכישת דירות חדשות מסתמנת ירידה חדה, זאת כנראה בהשפעת עליית הריביות. בחודשים אוקטובר-נובמבר נמכרו כ-2,400 דירות בממוצע לחודש, ירידה חדה לעומת קצב מכירות חודשי של כ-5,000 דירות בממוצע לחודש במחצית השנייה של שנת 2021. העלאות הריבית צמצמו כאמור את יכולת משקי הבית לרכוש דירה, וכן הקטינו רכישות של משקיעים. נתוני הלמ"ס אינם מצביעים לעת עתה על ירידת מחירים, אלא על התמתנות בקצב עליית המחירים, אך יש לציין שנתונים אלו הם בפיגור. במדינות רבות בעולם רואים שינוי מגמה חד בענף הבינוי, ומעבר לירידות מחירים.

כתוצאה מהצמיחה בענף גדל הביקוש לאשראי עסקי בענפי הבינוי והנדל"ן כך שהבנק הגדיל במהלך שנת 2021 את פעילות המימון לענפי הנדל"ן ופרויקטי הנדל"ן, בהתאמות והקלות מסוימות, תוך עלייה מתונה בשיעורי המימון במקביל לשחיקה מסוימת של מרווחי האשראי (לפרטים ראה [ביאור 28](#) מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים), בשנת 2022 הואט קצב הגידול בתיק באופן משמעותי כמו כן ברבעון הרביעי ננקטו צעדים מחמירים בכללי חיתום האשראי בענף. הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי תוך בחינה של רווחיות מותאמת סיכון.

בהמשך להנחית הפיקוח על הבנקים נקבעו קריטריונים לחיתום אשראי הנחשבים כסיכון מוגבר, הבנק מנטר את הביצועים בהתאם לכך החל מהרבעון השני של 2021. להערכת הבנק ההתאמות וההקלות שבוצעו בתנאי החיתום אינן מביאות לשינוי מהותי ברמת הסיכון בהתחשב בגורמים מפצים באשראים אלה. כמו-כן, הבנק הביא לידי ביטוי גורמים אלו בקביעת ההפרשה הקבוצתית הנאותה לענף הבינוי והנדל"ן כמפורט בהמשך. הבנק בוחן את ההשלכות האפשריות של השינויים בסביבה הכלכלית ובמידת הצורך מבצע התאמות נדרשות.

טבלה 6-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני הלוואות ⁽¹⁾
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויית	
	במיליוני ש"ח		
4,026	499	793	2,734
	חטיבה עסקית		
			בנייה למסחר ושירותים
492	45	86	361
			בנייה לתעשייה
69,805	21,537⁽¹⁾	17,591	30,677
			בנייה לדיור
31,768	796	4,607	26,365
			נכסים מניבים
21,311	4,877	7,278	9,156
			אחר
127,402	27,754	30,355	69,293
			סך-הכל חטיבה עסקית
11,425	737	1,852	8,836
			חטיבה קמעונאית
138,827	28,491	32,207	78,129
			סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 6-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	ערביות	מסגרות לא מנוצלות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
5,198	374	1,153	3,671
409	38	54	317
61,699	16,936 ⁽¹⁾	19,958	24,805
30,848	908	6,615	23,325
21,233	5,072	7,000	9,161
119,387	23,328	34,780	61,279
11,646	692	2,145	8,809
131,033	24,020	36,925	70,088

חטיבה עסקית

בנייה למסחר ושירותים

בנייה לתעשייה

בנייה לדיור

נכסים מניבים

אחר

סך-הכל חטיבה עסקית

חטיבה קמעונאית

סך-הכל פעילות בישראל

* סווג מחדש לצורך הצגה במונחי סיכון אשראי לאחר השפעת מקדמים והפחתות בגין התחייבויות וערבויות חוק מכר. (1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין, לפרטים נוספים ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ליום 31 בדצמבר 2022 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-139 מיליארד ש"ח. סך סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה בשנת 2022 בכ-6.0%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-92% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-55% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-28% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 7-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל

השינוי	יתרה ליום	
	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		
5.8%	128,392	135,815
סיכון אשראי שאינו בעייתי		
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
8.2%	401	434
בעייתי צובר (ליום 31.12.2021 שאינו פגום)		
(0.3%)	684	682
לא צובר (ליום 31.12.2021 פגום)		
21.9%	1,556	1,896
שאינו בעייתי		
14.0%	2,641	3,012
סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
5.9%	131,033	138,827
סך-הכל		

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי עלה במהלך שנת 2022 ב-14%. שיעור סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך כל סיכון האשראי עלה מ-2.02% בשנת 2021 ל-2.17% בשנת 2022. שיעור החוב הבעייתי מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-0.83% בשנת 2021 ל-0.80% בשנת 2022 ושיעור החוב הלא צובר מתוך כל סיכון האשראי ירד מ-0.52% בשנת 2021 ל-0.49% בשנת 2022. למרות גידול ביתרת סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ובעיקר בחוב שאינו בעייתי להערכת הבנק איכות תיק האשראי לבינוי ונדל"ן טובה כפי שמתבטא במדדים המוזכרים לעיל. יחד עם זאת השינויים בסביבה הכלכלית מעידים על עלייה בהסתברות להרעה בענפים אלו ובהתאם לכך לעלייה ברמת סיכון האשראי של הלווים. כצעד שמרני הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית בגין תיק זה במהלך שנת 2022.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה*⁽¹⁾

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
					שיעור מימון⁽³⁾
2,316	-	4,937	-	7,253	עד 45%
6,666	-	6,701	-	13,367	מעל 45% ועד 65%
18,492	-	6,047	-	24,539	מעל 65% ועד 85%
483	-	289	-	772	מעל 85%
					כושר ספיגה⁽⁴⁾
-	865	-	-	865	עד 25%
-	7,190	-	-	7,190	מעל 25% ועד 50%
-	7,791	-	-	7,791	מעל 50% ועד 75%
-	27,237	-	-	27,237	מעל 75%
-	9,109	-	-	9,109	פרויקטים שטרם החלו
					אחר⁽⁵⁾
-	-	-	29,279	29,279	
27,957	52,192	17,974	29,279	127,402	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

* נתוני סיכון האשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה ליום 31 בדצמבר 2022 המוצגים לעיל הינם במתכונת שונה מהנתונים ליום 31 בדצמבר 2021, לאור הצגתם במונחי סיכון אשראי לאחר השפעת מקדמים והפחתות בגין התחייבויות וערבויות חוק מכר וזאת באופן עקבי עם הצגתם בטבלאות פילוח סיכון האשראי לפי ענפי משק.

- (1) הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- (3) שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטוח. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021*					
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	נכסים שבנייתם הושלמה	אחר	סך-הכל	
במיליוני ש"ח					
שיעור מימון⁽³⁾					
עד 45%	3,373	2,993	-	6,366	
מעל 45% ועד 65%	6,638	7,176	-	13,814	
מעל 65% ועד 85%	14,335	7,008	-	21,343	
מעל 85%	501	633	-	1,134	
כושר ספיגה⁽⁴⁾					
עד 25%	-	-	-	1,704	
מעל 25% ועד 50%	-	-	-	18,187	
מעל 50% ועד 75%	-	-	-	17,005	
מעל 75%	-	-	-	45,258	
פרויקטים שטרם החלו	-	-	-	9,159	
אחר⁽⁵⁾					
-	-	-	31,641	31,641	
סך-הכל סיכון אשראי לפני מקדמים והפחתות - חטיבה עסקית	24,847	17,810	31,641	165,611	
השפעת מקדמים והפחתות	-	-	-	(46,224)	
סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית	-	-	-	119,387	

- * סווג מחדש, בעיקר לצורך הצגה בנפרד של פרויקטים שטרם החלו, מסך הנדל"ן בתהליכי בנייה.
- (1) הפילוח לסגמנטים ולשיעורי המימון נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
 - (2) "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים (כושר ספיגה הוצג בהתאם לכושר הספיגה המינימלי בהתבסס על תנאי הליווי שאושרו) ויתרות ערביות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
 - (3) שיעור מימון הינו היחס בין סיכון האשראי לתאריך המאזן לפני השפעת מקדמים והפחתות לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעור המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
 - (4) כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
 - (5) "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

שיעור האשראי במימון מעל 85% מהווה כ-1.7% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה וקרקעות בחטיבה העסקית בדצמבר 2022. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה מהווה כ-2.0% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית (ללא פרויקטים שטרם החלו) בדצמבר 2022.

יצוין כי ביום 22 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון הוראה 203 לפיו לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% יתווספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנוני או כוונה להגיש בקשה לשינוי ייעוד ולמעט הלוואות לרכישת קרקע לשימוש עצמי של לווה שאינו מסווג בענף משק בינוי ונדל"ן על-פי המימון הענפי בהוראה 831 בנושא דיווח על ענפי משק. ביום 26 בינואר 2023 פורסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזר, למידע נוסף ראה [ביאור 24.1](#) בדוחות הכספיים.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. במהלך המחצית השנייה של שנת 2021 וברבעון הראשון של שנת 2022 הרחיב הבנק את היקף הביטוח לתיק ערביות חוק מכר וביצע לראשונה ביטוח לתיק ההלוואות המובטחות בשעבוד קרקע. ביטוחים אלו איפשרו לבנק, עם השלמתם, להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן. הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה. (לפרטים נוספים ראה [ביאור 13.ב.25](#) בדוחות הכספיים).

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי ורגישות לירידת מחיר. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון.

במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיו. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-1,469 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 בהשוואה לסך של כ-1,267 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, שיעור סך ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 1.88% בהשוואה ל-1.81% ליום 31 בדצמבר 2021. חישוב ההפרשה כולל בתוכו הפרשה בגין הגידול המהיר ביתרות במהלך 2021 וכן ביטוי לגידול אפשרי בסיכון. כדי לבטא את הסיכון הפוטנציאלי העתידי, הגדיל הבנק את ההפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל באמצעות התאמה איכותנית. בהתאם לכך, יתרת ההפרשה להפסדי אשראי וכן שיעורה מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל גבוהים מאשר בדצמבר 2021.

3.2.5. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P-I Moody's, Fitch.

סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי. הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022				
חשיפה						
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל	
במיליוני ש"ח						
						המדינה
42,491	8,596	33,895	46,525	8,950	37,575	ארצות-הברית
4,176	946	3,230	6,001	1,723	4,278	שוויץ
14,468	6,203	8,265	11,220	5,058	6,162	אנגליה
3,056	1,434	1,622	6,987	5,547	1,440	גרמניה
2,981	1,127	1,854	2,823	1,136	1,687	צרפת
15,494	3,146	12,348	28,345	3,963	24,382	אחרות
82,666	21,452	61,214	101,901	26,377	75,524	סך-כל החשיפות למדינות זרות
228	58	170	243	52	191	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד
835	61	774	782	68	714	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
288	54	234	246	33	213	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*

שרות "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית במדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הגידול בחשיפה למדינות זרות נובע בעיקרו מהגדלת ביטוח האשראי בגין מקרקעין ומרכישת ביטוח משכנתאות מחברות ביטוח זרות, וכן כתוצאה מרכישת ביטוח בגין ערבויות חוק מכר מחברות ביטוח זרות כמפורט להלן.

בחדש פברואר 2022 פרצה מלחמה בין רוסיה ואוקראינה. הבנק בחן וניתח את השפעות האירוע על החשיפות השונות וממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות והשלכותיהן. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימת לבנק חשיפה מהותית ללקוחות שמדינת התושבות שלהם היא רוסיה או אוקראינה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.6. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דרוג השקעה ומעלה.

במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 3-10: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾						
4,615	2,792	1,823	16,410	11,504	4,906	AA- עד AAA
18,500	6,296	12,204	18,897	10,719	8,178	A- עד A+
661	161	500	197	96	101	BBB- עד BBB+
19	16	3	5	-	5	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B-
198	57	141	405	66	339	ללא דירוג
23,993	9,322	14,671	35,914	22,385	13,529	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's ו-S&P.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2022 בכ-35.9 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-11.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2021. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-13.1 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מרכישת ביטוח אשראי מחברות ביטוח זרות, עלייה זו קוזזה בחלקה כתוצאה מירידה ביתרות האשראי המאזני בגובה של כ-1.1 מיליארד ש"ח. כ-98.3% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-34.9% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 61.2% בחברות ביטוח ו-3.9% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (66.2%), בארצות-הברית (27.1%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (6.7%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.7. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 3-11: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.21	31.12.22	
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
115,166	128,177	הלוואות מכספי הבנק
961	898	הלוואות מכספי האוצר*
229	272	מענקים מכספי האוצר*
116,356	129,347	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום		
31.12.21	31.12.22	
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
28,683	24,947	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
הלוואות מכספי האוצר		
69	47	הלוואות
57	38	מענקים
126	85	סך-הכל מכספי האוצר
28,809	25,032	סך-הכל הלוואות חדשות
2,794	1,538	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
31,603	26,570	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 3-12: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה	הסכום בפיגור של 90 יום או יותר מתוך סך החובות הבעייתיים	שיעור הסכום בפיגור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור*	חוב בעייתי*	שיעור חוב בעייתי
במיליוני ש"ח/באחוזים						
128,177	88	0.07%	519	0.40%	581	0.45%
115,166	101	0.09%	533	0.46%	595	0.52%
99,495	122	0.12%	758	0.76%	676	0.68%

* החל מיום 1 בינואר 2022 בעקבות יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים, הלוואות לדיור אשר הקרן או הריבית בגינן מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, מסווגות כחובות לא צוברים הכנסות ריבית. ראה גם [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים.

בשנת 2022 שיעור הפיגור, שיעור החוב הבעייתי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ירדו לעומת סוף 2021 ונמוכים גם בהשוואה לסוף 2020. יצוין כי הירידה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרה ליום 31 בדצמבר 2021 הושפעה מיישום הוראות התקינה החשבונאית בדבר הפסדי אשראי צפויים (CECL).

ככלל רמת סיכון האשראי בתיק האשראי לדיור נמוכה כפי שמתבטאת במדדים שצוינו לעיל. יצוין כי מגמת עליית הריבית ובמידה פחותה עליית מדד המחירים מביאים לעלייה בתשלום החודשי של לווים רבים. כתוצאה מהשינויים המאקרו כלכליים ובניהם אי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה והעלאת הריבית, אשר עלולים להביא לעלייה ברמת הסיכון של התיק, במהלך שנת 2022 נרשם גידול בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי, וזאת ביחס למועד יישום CECL לראשונה.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-13: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022
15.8%	115,166	0.1%	147	24.4%	28,137	11.8%	13,610	39.6%	45,600	24.0%	27,672	31.12.2021
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.2020

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול הסיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-14: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 השנים האחרונות

2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
81,454	89,777	99,495	115,166	128,177	יתרות לסוף תקופה
9.3%	10.2%	10.8%	15.8%	11.3%	שינוי ביתרות שנתי
15,568	18,325	20,725	28,809	25,032	ביצוע הלואות חדשות

נתוני הלואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים

טבלה 3-15: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשנה שהסתיימה ביום			
31.12.20	31.12.21	31.12.22	
41.2%	41.0%	42.2%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.1%	0.2%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
58.7%	59.8%	59.7%	שיעור בריבית משתנה
5.1%	4.2%	3.1%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
8.3%	10.8%	10.4%	שיעור ההלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.0%	8.1%	9.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.5	24.6	25.1	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

בשנים האחרונות נרשם גידול בהיקף ההלוואות לדיור לאור התגברות הביקושים בשילוב עם סביבת ריבית נמוכה והיצע נמוך, דבר שהביא לעליות מחירים. בשנת 2022 נרשמה עלייה ביתרות ההלוואות לדיור של 11.3% שיעור הנמוך מהגידול בשנת 2021 אך גבוה משנים קודמות, ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות הושפעה מהעלאות הריבית, ומעליית מחירי הדיור. קצב הצמיחה ביתרות התמתן מדי רבעון לאורך שנת 2022 ובמיוחד במחצית השנייה של השנה.

במדדי איכות הביצועים החדשים נרשמה עלייה (החמרה) בשנת 2022, בשיעור מימון מעל 60%, במדד שיעור החזר מהכנסה מעל 40% אך השיעור עדיין נמוך מאוד, בהלוואות בהן הקרן מתוכננת להיפרע מעל גיל 67 ובתקופה הפירעון הממוצעת לרכישה. ירידה נרשמה בשנת 2022, בשיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה (ירידה קלה), בשיעור הלוואות לכל מטרה ובשיעור ההלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות.

במהלך שנת 2022, לנוכח עליית הריבית והאינפלציה ובמענה לצרכי הלקוחות יזם הבנק פתרונות להתמודדות עם עליית ריבית הפריים כגון פריסת מרכיב הפריים לתקופה ארוכה יותר (ללא שינוי ביתר תנאי ההלוואה) והקפאת עליית הריבית בגובה עליית הריבית שנקבעה בינואר 2023 למהלך שנה לאוכלוסיית לקוחות שעומדים בקריטריונים שנקבעו (אשר משקפת בעיני הבנק את אוכלוסיית הלקוחות אשר מושפעת בצורה משמעותית מעליות הריביות).

העלאות הריבית והעלייה באינפלציה המביאים לגידול בתשלום החודשי בשילוב עם עלייה באי הוודאות לגבי תנאי המשק בתקופה הקרובה עלולים להביא לעלייה ברמת הסיכון בתיק.

הבנק בחן וימשיך לבחון את השפעות הסביבה הכלכלית על מצב הלווים באמצעות ניתוח של השפעת התחזיות וכן ניתוח של ההשפעות בפועל על מצב הלווים.

3.2.8. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות האשראי ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע/מודל חיתום מתקדם". סכום ההלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי ההלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רלוונטיים בהתאם לכללי הגונות וציות. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות על נתוני ההלוואה.

תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, עדכוני ריבית צפויים, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים אשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים אשראי.

טבלה 3-16: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח
	31.12.2021	31.12.2022	
מאזני			
עו"ש חובה	144	2,522	2,666
הלוואות ⁽¹⁾	183	24,073	24,256
מזה: הלוואות בולט ובלון	5	43	48
אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾	(17)	3,376	3,359
חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	11	4,838	4,849
סך-הכל סיכון אשראי מאזני	321	34,809	35,130
חוץ-מאזני			
סיכון אשראי חוץ-מאזני	237	17,743	17,980
סך-הכל סיכון אשראי כולל	558	52,552	53,110

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

בשנת 2022 עלתה יתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-0.6% לעומת 31 בדצמבר 2021. סך סיכון האשראי המאזני גדל בתקופה זו בכ-0.9% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני גדל בכ-1.3%.

מעבר לצעדים שנקטו באשראי לדיור הבנק בוחן צעדים נוספים על מנת להקל על הלווים בהתמודדות עם עליית הריבית באשראי הצרכני.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2021*					ליום 31 בדצמבר 2022					
סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				סך-הכל	הכנסה ממוצעת לחשבון				
	מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה		מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	
במיליוני ש"ח										
										אשראי ללווה באלפי ש"ח
3,615	1,137	1,023	1,387	68	3,646	1,225	1,057	1,307	57	עד 20
3,185	1,041	835	1,188	121	3,075	1,084	830	1,052	109	מ-20 עד 40
7,069	1,968	2,261	2,443	397	6,586	1,998	2,188	2,060	340	מ-40 עד 80
10,458	3,711	4,001	2,303	443	10,041	3,809	3,803	1,987	442	מ-80 עד 150
8,622	5,345	2,478	647	152	9,493	6,057	2,544	689	203	מ-150 עד 300
1,860	1,548	159	91	62	2,289	1,925	199	119	46	מעל 300
34,809	14,750	10,757	8,059	1,243	35,130	16,098	10,621	7,214	1,197	סך-הכל

* סווג מחדש.

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	
		גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח
18,216	18,807	עד 10
6,424	6,515	מ-10 עד 50
5,276	5,227	מ-50 עד 200
2,358	2,284	מ-200 עד 500
2,535	2,297	מעל 500
34,809	35,130	סך-הכל

טבלה 3-19: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
סך-הכל	הלוואות הלוואות בריבית קבועה		סך-הכל	הלוואות בריבית קבועה		
	הלוואות	בריבית משתנה		הלוואות	בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
						תקופה לפירעון
8,217	5,235	2,982	8,484	5,298	3,186	עד שנה
6,794	89	6,705	6,192	59	6,133	משנה עד 3 שנים
11,615	88	11,527	11,198	84	11,114	מ-3 עד 5 שנים
8,183	89	8,094	9,256	95	9,161	מעל 5 שנים
34,809	5,501	29,308	35,130	5,536	29,594	סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 29](#) בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.9 מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופיין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רובד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רובד 1.

טבלה 20-3: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	1,196	216	1,412
1	240	-	240
3	441	293	734
1	350	-	350
1	657	51	708
1	429	-	429
9	3,313	560	3,873

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

בתי מלון שירותי הארחה ואוכל

כרייה וחציבה

מסחר

שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח

תעשייה

סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	3	326	329
2	889	497	1,386
1	240	-	240
2	600	-	600
1	641	-	641
1	425	-	425
8	2,798	823	3,621

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

בתי מלון שירותי הארחה ואוכל

מסחר

שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח

תעשייה

סך-הכל

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 21-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2022			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,310	1,360	2,670
6	6,568	3,419	9,987
3	1,187	3,826	5,013
1	1,014	297	1,311
1	1,194	150	1,344
10	11,662	10,557	22,219
2	1,206	3,642	4,848
24	24,141	23,251	47,392

ענף משק

אספקת חשמל	1	1,310	1,360	2,670
בינוי ונדל"ן - בינוי	6	6,568	3,419	9,987
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,187	3,826	5,013
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	1	1,014	297	1,311
מידע ותקשורת	1	1,194	150	1,344
שירותים פיננסיים	10	11,662	10,557	22,219
תעשייה	2	1,206	3,642	4,848
סך-הכל	24	24,141	23,251	47,392

ליום 31 בדצמבר 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	2,157	1,227	3,384
5	3,523	4,624	8,147
1	782	1,133	1,915
1	1,300	103	1,403
1	898	496	1,394
10	10,187	10,950	21,137
2	1,094	3,768	4,862
1	158	1,306	1,464
22	20,099	23,607	43,706

ענף משק

אספקת חשמל	1	2,157	1,227	3,384
בינוי ונדל"ן - בינוי	5	3,523	4,624	8,147
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	1	782	1,133	1,915
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	1	1,300	103	1,403
מידע ותקשורת	1	898	496	1,394
שירותים פיננסיים	10	10,187	10,950	21,137
תעשייה	2	1,094	3,768	4,862
מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור	1	158	1,306	1,464
סך-הכל	22	20,099	23,607	43,706

3.2.11. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לוואה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2022 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

3.3. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, תשואות, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים;
- **סיכון מטבע** - סיכון להפסד כתוצאה משינויי שער חליפין;
- **סיכון אינפלציה** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ובאינפלציה בפועל;
- **סיכון מחירי מניות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או במדדי המניות;
- **סיכון מרווחי אשראי** - סיכון להפסד כתוצאה משינוי במרווח בין התשואה לפדיון של אגרות-חוב קונצרניות הנסחרות בשווקים לבין הריבית חסרת הסיכון הרלוונטית;
- **סיכון תנודתיות** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק;
- **סיכון מרווח (Basis spread)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים.

3.3.1. ניהול סיכונים השוק

ניהול סיכונים השוק מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסניף ניו-יורק, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי הנהלה והדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכונים השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

בניהול סיכונים שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק, להלן התיק הבנקאי (חשיפות שאינן למסחר), לבין החשיפות בתיק למסחר (שעיקרו מנוהל בחדרי העסקות).

הניהול הגלובלי נעשה באחריות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית ובהנחייתו. הניהול השוטף והפיקוח על ניהול הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי והתיק למסחר הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים והתחייבויות ובאגף חדרי עסקות וברוקראז', בהתאמה, בחטיבת שווקים פיננסיים בתל-אביב, וביחידה לניהול נכסים והתחייבויות ובחדר העסקות בסניף הבנק בניו-יורק. הסניף כפוף מקצועית בנושאים אלה למנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. לגבי ניהול סיכון השקעה בתיק הנוסטרו ראה [סעיף סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי](#) להלן. המדיניות מותווית ומבוקרת על-ידי צוות הנהלה ניהול נכסים והתחייבויות, צוות הנהלה נוסטרו וצוות הנהלה השקעות. המדיניות, לרבות המגבלות והיעדים שנקבעו, מובאים לדיון ולאישור, לצוותי הנהלה, לוועדות הדירקטוריון ו/או למליאת הדירקטוריון, לפי העניין. הפעילות השוטפת מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק.

ניהול סיכונים השוק מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכונים השוק מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. החשיפה לסיכונים שוק של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת לנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון. הבנק קבע מגבלות סיכון קבוצתיות החלות גם על השלוחות בהן רמת הסיכון הוגדרה כמשמעותית לקבוצה. למידע נוסף לגבי אופן ניהול הסיכונים, אמידתם ובקרתם ראה [דוח על הסיכונים](#).

3.3.2. סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואות במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי חידוש הריבית (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בעקומי התשואות שיבואו לידי ביטוי בשינוי העקום, עליה/ירידה במקביל, שיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות גלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

הבנק, בדומה לבנקים בעולם, חשוף לסיכון ריבית הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר. סיכון ריבית הוא סיכון מובנה בפעילות הבנקאית, עיקר החשיפות לסיכון זה נובעות מניהול התיק הבנקאי. ניהול סיכון הריבית הינו חלק מניהול החשיפות לסיכונים השוק.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי - מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי התשואות השונים על הערך הכלכלי של ההון, ו/או על ההכנסה החשבונאית וההון החשבונאי. הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיקי ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - פערי מגזר ההצמדה, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד.

החשיפה לסיכון נמדדת בשני המישורים: (א) חשיפת הערך - הערכה של שינוי הערך הכלכלי של התיק הבנקאי כתוצאה משינוי בעקום התשואות; (ב) רגישות ההכנסה החשבונאית - השינויים הצפויים להכנסה החשבונאית בתיק הבנקאי כתוצאה משינויים בעקום התשואות (בהנחת רמה קבועה של יתרות בכל מוצר). חשיפת ההכנסה נמדדת אף היא בשני מישורים: רגישות ההכנסה של כלל התיק הבנקאי ב-12 החודשים הבאים, ורגישות ההכנסה (המיידית) של המכשירים הנמדדים חשבונאית לפי שווי הוגן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בבנק קיימות מגבלות הן על רגישות הערך הכלכלי והן על רגישות ההכנסה וההון לתרחישי שינוי בעקומי התשואות השקלית, המדדית ועקומי התשואות במטבעות אחרים (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידן וחברות בנות בעלות חשיפה משמעותית מבחינת הקבוצה ככל שישנן). לצורך חישוב רגישות הערך הכלכלי לשינוי בשערי הריבית מתייחס הבנק לכל הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים, כאשר לחלק מיתרות פיקדונות העו"ש של הציבור הבנק מתייחס כהתחייבות ארוכה הנפרסת על פני מספר שנים, בהתאם למודל המאושר תקופתית על-ידי הנהלה והדירקטוריון. כמו-כן קיימות הנחות על פירעונות מוקדמים של משכנתאות תכניות חיסכון ועוד. רגישות ההכנסה שונה מרגישות הערך, כיוון שאינה כוללת שינוי בערך המהוון של נכסים והתחייבויות לזמן ארוך אשר אינם נמדדים בדוח רווח והפסד על בסיס שווי הוגן. רגישות זו כוללת את שינוי ההכנסה הנובעים משינוי ריבית הן כתוצאה משינוי ריבית במוצרים בריבית משתנה והן כתוצאה מחידוש המוצר בריביות התרחיש. מדיניות ניהול סיכון הריבית מכוונת, בהתאמה ליעדי הבנק, להשגת מבנה החשיפה הרצוי בכל אחד מהמגזרים (שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומטבע-חוץ וצמודיו), בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות. הרגישות לריבית נמדדת באופן מבוקר לפחות אחת לחודש, עם מדידות תקופות יותר לצרכי ניהול החשיפות. ככלל, מטרת ניהול סיכונים הריבית בקבוצה הינה לאפשר שירות ללקוחות ולמקסם את ריווחיות הבנק תוך לקיחת סיכון באופן מבוקר.

נגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי משפיעים על הון הבנק ישירות דרך חשבון רווח והפסד. הבנק מגדר בנגזרים, חלק מרגישות הריבית של אגרות-החוב הארוכות במטבע-חוץ תוך יישום חשבונאות גידור. כמו-כן משתמש הבנק בנגזרים הן לגידור רגישויות ריבית בתיק הבנקאי והן לפעילות בתיק למסחר. רגישויות אלו נכללות בתוך רגישות הערך המוצגת להלן. בנוסף לבחינת רגישות הערך הכוללת, הבנק בוחן גם את רגישות הנגזרים שאינם משמשים לגידור חשבונאי אל מול מגבלות רגישות ייעודיות ונפרדות מהמגבלות הכוללות.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
39,383	331	39,052	47,230	2,016	45,214
38,980	155	38,825	47,678	1,993	45,685

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 3.32](#). בדוחות הכספיים.

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים					
669	227	442	272	37	235
עלייה במקביל של 1%					
647	233	414	220	35	185
מזה: תיק בנקאי					
(604)	(154)	(450)	(199)	(52)	(147)
ירידה במקביל של 1%					
(587)	(157)	(430)	(145)	(50)	(95)
מזה: תיק בנקאי					
שינויים לא מקבילים					
(288)	(42)	(246)	(186)	94	(280)
התללה ⁽¹⁾					
503	67	436	352	(70)	422
השטחה ⁽²⁾					
632	96	536	413	(30)	443
עליית ריבית בטווח הקצר					
(639)	(93)	(546)	(366)	75	(441)
ירידת ריבית בטווח הקצר					

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

הירידה ברגישות הערך הכלכלי במגזר השקלי במהלך שנת 2022 נובע בעיקר מעדכון פריסת יתרות במודל העו"ש, מהנפקת אגרות-חוב והון רובד 2 וגידול בפיקדונות. השפעה מקזזת נרשמה מעדכון פרמטרים של פירעונות מוקדמים במשכנתאות (כתוצאה מעליית הריבית במשק), מהמשך פעילות של מתן משכנתאות ואשראי, רכישת אגרות-חוב, התקצרות הנפקות וגידול בפעילות בנגזרי ריבית. הירידה ברגישות הערך הכלכלי במגזר מטבע-החוץ נובעת בעיקר מעדכון פריסת יתרות במודל העו"ש.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022				
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
1,379	(12)	1,391	438	(243)	681	עלייה במקביל של 1%
1,354	(37)	1,391	390	(291)	681	מזה: תיק בנקאי
(773)	(57)	(716)	(1,540)	233	(1,773)	ירידה במקביל של 1%
(757)	(41)	(716)	(1,489)	284	(1,773)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, אשר מתעדכנות מעת לעת כתלות בסביבת הריבית וגורמים נוספים, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יכולים לרדת עד לאפס. השינויים במרווחי הפיקדונות נקבעו בהתאם להנחות התנהגותיות הנבחנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יכול לרדת עד לאפס או לריבית השלילית המפורסמת על-ידי הבנק המרכזי, הנמוך מביניהם. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. העלייה ברגישות ההכנסה לירידת ריבית נובעת מגידול ביתרות עו"ש זכות במודל ומעליית הריבית הקצרה שגרמה להתרחקות מרצפת הריבית. במהלך הרבעון הרביעי של השנה הבנק המשיך לבצע פעילות באגרות-חוב ובנגזרי ריבית במטרה למתן את השפעת השינויים בריבית על הכנסות הבנק בעתיד.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2022 המשיכו העלויות בעקומי התשואות, ובפרט עליות בריביות הבנקים המרכזיים בישראל ובארצות-הברית, כאשר קיימות ציפיות להמשך תהליך העלאת ריביות הבנקים המרכזיים. עליית עקומי התשואות יוצרת השפעה על הערך הכלכלי כמפורט בלוח רגישות הערך הכלכלי לעיל. עליית הריביות לטווח קצר ובפרט ריביות הבנקים המרכזיים יוצרת השפעה חיובית על הכנסות הבנק לאורך זמן, כמפורט בלוח רגישות ההכנסה לעיל, השפעה אשר חלקה עלול לדעוך עם מעבר פיקדונות העו"ש למוצרים אחרים. עם זאת, לעליית עקומי התשואות השפעה שלילית על ההון העצמי של הבנק, עקב ירידת שווי של תיק אגרות-החוב הזמין למכירה (בקיזוז שינוי שווי התחייבויות בגין זכויות עובדים), שכן בניגוד לרגישות הערך הכלכלי, המתחשבת בכל המכשירים הפיננסיים במאזן הבנק, ההון העצמי מושפע רק מחלקם. לפירוט ראה [פרק הלימות ההון](#) לעיל. על מנת למתן השפעת שינוי ריבית עתידיים על ההון העצמי של הבנק, הועברו במהלך הרבעון הראשון אגרות-חוב בסך של כ-3.5 מיליארד ש"ח (בשקלים ובמטבע-חוץ) מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון, כאשר במהלך השנה המשיך הבנק את פעילותו גם בתיק לפדיון.

3.3.3. סיכון שער חליפין

סיכונים המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במטבעות סחירים, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים.

ניהול חשיפות המטבע, לרבות שימוש במכשירי גידור, הינו חלק מניהול החשיפות לסיכונים השוק כמתואר לעיל, ומתקיים הן בפעילות התיק הבנקאי והן במסגרת פעילות המסחר בחדרי העסקות. הניהול השוטף נעשה במסגרת מגבלות דירקטוריון על חשיפות למטבע-חוץ ולמדד ולחשיפות כוללות, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בדוח על הסיכונים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 25-3: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה*

ליום 31 בדצמבר 2022							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח							
665,353	15,154	5,230	11,311	95,114	60,143	478,401	סך-כל הנכסים
618,850	5,711	4,409	12,033	143,625	37,951	415,121	סך-כל ההתחייבויות
46,503	9,443	821	(722)	(48,511)	22,192	63,280	עודף נכסים (התחייבויות)
-	-	(1,038)	650	46,900	(3,601)	(42,911)	מכשירים נגזרים
46,503	9,443	(217)	(72)	(1,611)	18,591	20,369	סך-הכל כללי

ליום 31 בדצמבר 2021							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח							
638,781	13,001	3,305	7,934	75,261	57,487	481,793	סך-כל הנכסים
596,034	4,204	4,286	11,972	123,905	39,277	412,390	סך-כל ההתחייבויות
42,747	8,797	(981)	(4,038)	(48,644)	18,210	69,403	עודף נכסים (התחייבויות)
-	-	596	3,948	47,236	(592)	(51,188)	מכשירים נגזרים
42,747	8,797	(385)	(90)	(1,408)	17,618	18,215	סך-הכל כללי

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

לפרטים נוספים ראה [ביאורים 30 ו-31](#) בדוחות הכספיים.

טבלה 26-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

2021 בדצמבר		31 בדצמבר 2022		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
225	74	171	(82)	דולר ארצות-הברית
*40	*27	43	(31)	אירו
ממד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(548)	529	(591)	555	

* הוצג מחדש.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערוך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערוך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 30 בדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

3.3.4. סיכון מחיר מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-חוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד).
בניהול תיק ההשקעות חשוף הבנק לסיכונים אשראי ומרווחי אשראי אגב השקעתו באגרות-חוב של חברות ושל ממשלות זרות. על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינן נושאות סיכון השקעה ולכן אינן נכללות במדידת סיכון ההשקעה בבנק.

סיכון השקעה בקבוצת הבנק נוצר בעיקר בשלוש מסגרות:

1. תיק השקעות המנוהל באחריות חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית, שמורכב, ככלל, ממוצרים הנסחרים בשווקים הפיננסיים ושיש אפשרות לקבל עבורם ציטוטי מחיר. מסגרת ההשקעות נקבעה בראייה גלובלית וכלל מערכתית באישורו של דירקטוריון הבנק וכוללת מגבלות על היקף ההשקעה ועל מדדי סיכון הכוללים: תיאבון הסיכון, קיבולת הסיכון ומגבלות פרטניות לאפיקי ההשקעה השונים לרבות מגבלות פיזור. הסיכון מנוהל באחריות-על של חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית לגבי יישום המדיניות בקבוצה, הקצאת המסגרות שאושרו בהנהלה ובדירקטוריון, המעקב, ההנחיה והדיווח. הפעילות מנוהלת על-ידי יחידה יעודית שהוקמה למטרה זו והמעקב אחריה הינו באחריות צוות הנהלה השקעות שהוקם למטרה זו, כמתואר בדוח על הסיכונים. פעילות ההשקעות מותרת במספר מצומצם של חברות בנות, האחריות הניהולית על פעילות כל חברה הינה של חבר הנהלה הממונה עליה.
 2. השקעות לא סחירות המבוצעות על-פי רוב באמצעות החברה הבת פועלים אקוויטי על-פי מדיניות שנקבעת מדי תקופה על-ידי דירקטוריון החברה בהתאמה למדיניות הקבוצתית. מסגרת תיאבון הסיכון בפעילות זו הוגדלה במהלך השנים האחרונות במסגרת מתווה השקעות רב שנתי אשר אושר בדירקטוריון הבנק. לפרטים ראה [פרק חברות עיקריות](#) לעיל.
 3. חברות מוחזקות: אחזקות אסטרטגיות במניות של חברות בנות. לפרטים ראה [ביאור 15](#) בדוחות הכספיים.
- הקבוצה מחזיקה מניות ואגרות-חוב, בעיקר לצורכי השקעה, שירידה בערכן עשויה לפגוע ברווח והפסד של הבנק ו/או בהון הבנק.

טבלה 3-27: פרטים על השקעת קבוצת הבנק במניות בתיק הבנקאי בהתאם לסיווג המאזני

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2022			
מזה: מזה: הערך במאזן ושווי הוגן	מזה: נסחר בבורסה	מזה: שלא מתקיים לגביו שווי הוגן זמין	מזה: שלא מתקיים לגביו שווי הוגן זמין	מזה: נסחר בבורסה	מזה: הערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
2,058	1,592	3,650	2,315	1,733	4,048	השקעות המסווגות כאינן למסחר
2,058	1,592	3,650	2,315	1,733	4,048	סך-הכל השקעות במניות

למידע נוסף על השקעות ראה [ביאור 12](#) בדוחות הכספיים.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתידי, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועדן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

ניהול הסיכון

ניהול סיכון הנזילות והמימון מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ, בסניפי הבנק בחו"ל ובחברות בנות להן סיכון נזילות משמעותי לקבוצה. הבנק מנהל את הנזילות השוטפת ואת סיכון הנזילות במספר רבדים. הרובד הראשון: ניהול הנזילות השוטפת נעשה באגף ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: נג"ה) באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ בהתאם לצרכים השוטפים של הבנק והלקוחות. הרובד השני הוא ניהול סיכון הנזילות של הבנק. סיכון הנזילות בבנק, במטבע-חוץ ובשקלים, מנוהל ומבוקר באופן שוטף, בהתאם להוראות הרגולטוריות ולמדיניות הקבוצתית, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות" הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות, בנוסף למודל הרגולטורי. המודל הפנימי משקף את תפיסת הנהלה בכל הנוגע למאפיינים ההתנהגותיים של נכסים והתחייבויות פיננסיים. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפיקדונות בבנק לאורך תקופות ארוכות, וכולל תרחישים שונים לגבי שיעורי המיחזור והפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ככלל, בעוד שבמהלך עסקים רגיל מניח הבנק מיחזור גבוה מאד של פיקדונות ואשראי, בתרחישי לחץ מניח הבנק יציאת פיקדונות בהתאם לסוג הלקוח והפיקדון, ניצול מסגרות מעבר לרגיל, ירידות ערך בשווי הנכסים ומקדמים נוספים. מקדמים אלו נבחנים מדי שנה על-ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון. בכל תרחיש נבחן פער הנזילות לתקופה של עד חודש למול הנכסים הנזילים ומחושב יחס נזילות, אשר לא יפחת מרמת מינימום המוגדרת בהוראה. התרחישים המופיעים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים ובפרט תרחיש בנק, תרחיש מערכת ותרחיש משולב. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מיחזור פיקדונות ומקדמי הנכסים הנזילים. כן מפעיל הבנק מודלים לתקופות ארוכות וקצרות יותר, ממדי ריכוזיות מפקידיים, מערכת התרעה הכוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על סיכון למצב של משבר בצירוף תכנית פעולה ועוד, כאשר חלקם של מדדים אלו כפוף למגבלות פנימיות ו/או רגולטוריות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" מדי יום בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן) ומחשב את היחס במאוחד מדי יום כאשר בחישוב היחס במאוחד מובאות בחשבון מגבלות העלולות לחול על העברת נזילות מחלק מהחברות הבנות בזמן משבר היחס בתאגיד הבנקאי סולו והיחס במאוחד מדווח כממוצע התצפיות היומיות ברבעון. דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כסוי הנזילות, הן לתאגיד הבנקאי "סולו" והן במאוחד.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 (יחס מימון יציב NSFR), החל מיום 31 בדצמבר 2021 מחשב הבנק את יחס המימון היציב על-פי ההוראה הרגולטורית דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית מחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס המימון היציב. נכון ל-31 בדצמבר 2022 היחס עמד על 130%, גבוה משמעותית מהדרישה הרגולטורית (100%) בעיקר בשל הבסיס הרחב של פיקדונות מלקוחות פרטיים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מסיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות מהציבור. כשחלקם הארי מלקוחות פרטיים. אלו יוצרים, כאמור מטה, סיכויי נזילות ומימון נמוכים ביחס למקורות אחרים.

טבלה 28-3: יחס כסוי הנזילות (LCR) *

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021		שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
		124%	122%
יחס כסוי נזילות			
		100%	100%
יחס כסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים			
ב. בנתוני הבנק			
		124%	121%
יחס כסוי נזילות			
		100%	100%
יחס כסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים			

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות.

טבלה 29-3: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר 2021*		ליום 31 בדצמבר 2022	
באחוזים			
בנתוני המאוחד			
		136%	130%
יחס מימון יציב נטו			
		100%	100%
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים			

* הוצג מחדש.

לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הארי מלקוחות פרטיים. מקורות שקליים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול מגזר ניהול פיננסי). מקורות שקליים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפיקדונות בבנק, באגרות-חוב ובכתבי התחייבות נדחים (הון רובד 2) שמנפיקה קבוצת הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, REPO, הנפקת CDs, מכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים. הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפינימיות, הכוללות בין השאר, LCR לפי ניהול בנקאי תקין 221, מודל פנימי LCR ל-30 יום ולטווחים הקצרים והארוכים יותר, מודל NSFR (יחס מימון יציב) בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר רזרבות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים של ריבוניות ובנקים מרכזיים, וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 182.5 מיליארד ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצרכי חישוב הנכסים הנזילים. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיקות נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם - הבנק) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הבנק מחזיק במאוחד מקורות מימון יציבים (בעיקר הון, פיקדונות ארוכים ופיקדונות קצרים של לקוחות הפרטיים) בסך של 412.2 מיליארד ש"ח.

בשנת 2022 לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון הרביעי של שנת 2022 ירד לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון הרביעי של שנת 2021 על רקע גידול באשראי מעבר לגידול בפיקדונות.

לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות. יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון הרביעי של שנת 2022 עומד על 130% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד בהשוואה ליחס ליום 31 בדצמבר 2021 על רקע גידול בצרכי מימון (בעיקר בגין האשראי) מעבר לגידול במקורות מימון יציבים.

טבלה 3-30: יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**

יתרה ליום		
31.12.21	31.12.22	
במיליוני ש"ח		
12,681	12,162	קבוצה א
8,400	11,992	קבוצה ב
7,840	5,390	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותו מועד דיווח.

לפירוט והרחבה בנושא סיכון הנזילות ראה [דוח על הסיכונים וביאור 31](#) בדוחות הכספיים.

3.3. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין צוות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים ועוד.

3.3.1. ניהול הסיכונים התפעוליים

אסטרטגיית ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומיקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרכזו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות.

- מטרת ניהול הסיכונים התפעוליים הן:
 - הבטחת פיקוח וניהול אפקטיביים של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה לרבות הבעלות על הסיכונים וקבלת החלטות בשיקולי עלות - תועלת;
 - הבטחת זהויה ותקשורת אפקטיביים של הסיכונים התפעוליים בכל העסקים העיקריים בקבוצה וביחידות התמיכה, במגמה להגדיר תיאבון סיכון תפעולי בהתאם ליעדים האסטרטגיים המאושרים עבור כל יחידה בקבוצה;

- הגדרת מסגרת בקרה פנימית, שתקדם בקבוצה ערכי תרבות נאותים של מודעות, שקיפות ויעילות בטיפול בסיכונים התפעוליים;
- ניהול והקצאה אופטימלית של ההון הרגולטורי וההון הכלכלי ביחס לסיכונים התפעוליים.
- האחריות על ניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על היחידה לניהול הסיכונים התפעוליים וסיכוני השוק, בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות או למנכ"ל חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים.
- הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפוקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים: ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים וצוות וצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים.
- מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 בנושא מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי, המתייחסת בין היתר להקצאת ההון הרגולטורי בגין הסיכונים התפעוליים, וכן על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול הסיכון התפעולי, התואמת את ההנחיות במסמך של באזל מיוני 2011 בנושא Sound Practice בניהול הסיכון התפעולי.
- הבנק פועל על-פי הגישה הסטנדרטית של באזל 2 והדרישות התואמות לניהול בנקאי תקין. במסגרת זו מתנהלים בין היתר פרויקטים ופעילויות, כמפורט להלן:
- איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים ותומך במיפוי ובהערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם.
- ניתוח תרחישי סיכון בפעילויות ותהליכים בראיה צופה פני עתיד.
- כחלק מפיתוח תשתית מעקב ובקרה, מאופיינים KRIs, אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים, ביחס למוצרים, תהליכים או סיכונים מוסדיים. ה-KRI (Key risk indicator) הינו מדד הניתן למדידה כמותית ועשוי לכלול גם מידע איכותי, המצביע על הימצאות גורם מסוים או מגמה. נקבעו סיפים למעקב, אסקלציה וטיפול, לפי העניין.
- ביצוע הפקות לקחים מאירועים תפעוליים, שיתופי מידע רלוונטי בין יחידות ולמידה ארגונית.
- הדיווחים הרבעוניים מוגשים לצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים וצוות, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר תכנית העבודה, סטטוס הפרויקטים בביצוע, מידע אודות אירועים תפעוליים, הערכות סיכונים פוטנציאלים, מגמות, שינויים בפרופיל הסיכונים ומידע חיצוני השוואתי.
- פעולות נוספות בזיקה כוללות:
- מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי, פמל"ה, הוטמעה ביחידות הקבוצה. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקרות, איסוף KRI (אינדיקטורים עיקריים לסיכון), נושאים לטיפול, הפקת לקחים ודיווחים.
- גיבוש ויישום מסגרת כוללת של עקרונות וסטנדרטים בנושא תפישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק. במסגרת זו מתכנסים פורומי בקרה ומתבצע תהליך תקופתי להערכת אפקטיביות הבקרות.
- השקת מוצר חדש/פעילות חדשה, על-פי הגדרות מדיניות השקת מוצר חדש בקבוצת הבנק, מלווה בבחינה וניתוח של הסיכונים התפעוליים הרלוונטיים הטמונים במוצר/פעילות.
- הגדרת תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים.
- הוצאת פעילות למיקור חוץ בשים לב לסיכונים הייחודיים למיקור חוץ, בהתאם להנחיות המדיניות הייעודית לנושא.
- תשומת לב מיוחדת, לרבות גיבוש מדיניות ייעודית, ניתנה לניהול סיכוני בנקאות בתקשורת, בהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 367 בנקאות בתקשורת.
- מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקרות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכוני מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והוראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום המלצות. אחת לשלוש שנים מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים והתקשרויות מהותיות למיקורי חוץ של פעילויות/תהליכים.
- מטרת הפעילות לזהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים (הממוצעים והקיצוניים) והבקרות הקיימות ולהבחין בין סיכונים נמוכים לבין סיכונים מהותיים הדורשים בחינה נוספת ונקיטת פעילויות בהתאם לשיקולי עלות - תועלת, על-פי דרכים עיקריות להתמודדות עם סיכונים, כדלקמן: למזער את הסיכון באמצעות יישום בקרות נוספות, להעביר את הסיכון לצד ג' (כגון: ביטוח, מיקור חוץ), לספוג את הסיכון תוך כימות שלו ולהפחית את הפעילות יוצרת הסיכון.
- פרופיל הסיכון התפעולי מנוטר תקופתית ביחס לתיאבון הסיכון התפעולי אשר מוגדר במדיניות באמצעות פרמטרים שונים ברמה כלל קבוצתית וברמה של יחידות ותהליכים ספציפיים. הבנק מקצה הון בגין נכסי סיכון תפעולי, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הדיווחים לעניין העמידה במגבלות תיאבון הסיכון מוגשים בתדירות רבעונית במסגרת מסמך הסיכונים הכולל.
- הבנק משתמש במדדים כמותיים של תיאבון הסיכון התפעולי אשר מתייחסים לפרמטרים הבאים: היקפי הנזקים התפעוליים ביחס להכנסות הגולמיות לפי הגישה הסטנדרטית של באזל, שיעור הגידול בנזקים משנה לשנה, תרחישי סיכון אשר דורגו ברמת סיכון גבוהה מאד ברמת קבוצת הבנק והערכת תרחישי קיצון.

3.5.2. סיכוני טכנולוגיה ומחשוב

הבנק תלוי במערכות ותשתיות IT לפעילותיו השונות. סיכון הטכנולוגיה והמחשוב הינו הסיכון לפגיעה בפעילותו התקינה של הבנק ובשירות ללקוחות, להפסד או לפגיעה במוניטין עקב אי נאותות או כשל במערכות ותשתיות ה-IT של הבנק. ככלל, הבנק מתחזק את מערכות ותשתיות המידע, מאמץ טכנולוגיות חדשות ופועל תמידית למתן תשתית טכנולוגית המאפשרת את התנהלות העסקית וקידום יוזמות אסטרטגיות בחטיבות השונות, בהתאם למדיניות ניהול טכנולוגיית המידע של הבנק. בבנק קיימים מסמכי מדיניות ייעודיים הכוללים התייחסות להיבטי אבטחת מידע וסייבר, עקרונות גיבוי והתאוששות במצבים של תקלות ואסונות, ומסמכי מדיניות בנושאים של מיקור חוץ, מחשוב ענן, כללים למימוש טכנולוגיות חדשות במסגרת בנקאות בתקשורת וניהול סיכוני IT. כמו-כן, על מנת להתמודד עם אתגרי העתיד, לפשט וליעל את הפלטפורמות הטכנולוגיות, לשפר את יכולת התגובה ולבנות יכולות חדשות, הבנק מבצע תכנית מודרניזציה רב שנתית של מערכות המחשוב המרכזיות.

בחינת סיכוני ה-IT מתבצעת באופן שוטף על-פי מתודולוגיה מקובלת, הן ברמת תהליכי ה-IT המהותיים המנוהלים בבנק והן ברמת מערכות המידע והתשתיות המשמשות את הבנק. הטיפול בסיכונים הנובעים מתהליכי IT מהותיים מבוצע כחלק מתפישת הבקרה המיושמת בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב, על-ידי מספר יחידות מקצועיות ייעודיות הכפופות להנהלת החטיבה. יחידות אלו פועלות על-פי ההנחיות הרגולטוריות השונות, כגון הוראות ניהול בנקאי תקין 357, 361, 362, 363 ו-366 ביניהן; מחלקת אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, יחידת תכנון ובקרה, ניהול תהליכי SM ויחידת ניהול סיכוני IT.

3.5.3. סיכוני אבטחת מידע וסייבר

סיכון הסייבר הינו הסיכון לנזק ובכללו שיבוש, הפרעה, השבתה של פעילות, גניבת נכס, איסוף מודיעין או פגיעה במוניטין או באמון הציבור כתוצאה מהתרחשות אירוע סייבר. בתחום הסייבר מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל ובכללן הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, הוראת ניהול בנקאי תקין 363 בנושא שרשרת אספקה, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגיית המידע ולמזער את הסיכונים. סיכוני אבטחת מידע וסייבר בבנק מנוהלים על-ידי מערך אבטחת מערכות מידע וסייבר בחטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

בשנים האחרונות חל גידול בתחום ובחומרת תקיפות הסייבר על המגזר הפיננסי העולמי, כאשר מגמות ההתפתחויות הטכנולוגיות כגון מחשוב ענן, פתיחות לממשקים חיצוניים והרחבת השירותים הדיגיטליים מחד ורמת התחכום והכלים העומדים לרשות התוקפים מאידך מגדילים את החשיפה לסיכוני סייבר. המגזר הבנקאי בישראל, ובכלל זה הבנק, חווים באופן שוטף התקפות סייבר, כגון DDOS (התקפת מניעת שירות מבוצרת Distributed Denial Of Service attack - תקיפות שנועדו להשבית מערכת מחשב על-ידי יצירת עומס חריג על משאביה), דייג (דיג - Phishing - הוא ניסיון לגניבת מידע רגיש על-ידי התחזות ברשת האינטרנט) וכדומה. התקיפות מכוונות כנגד גורמי ממשל והסקטור הפיננסי בניסיון לפגיעה במוניטין וכן כנגד שרשרת האספקה (תקיפת ארגון באמצעות ספק/מוצר בשימוש). הבנק פועל באופן שוטף להפקת לקחים ועדכון ההערכות בהתאמה. בשנת 2022 לא נתגלו בבנק אירועי סייבר מהותיים בעלי השפעה על הדוח הכספי. בחודשים האחרונים חל גידול בכמות ניסיונות ההונאה במתווה הנדסה חברתית, הונאות עימן הבנק מתמודד במספר מישורים - טכנולוגיים, הסברתיים ועוד.

הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים וטכנולוגיים) בכדי לחזק את מערך אבטחת המידע והגנת הסייבר על מנת להתמודד עם התפתחות האיומים. מערך ההגנה של הבנק מורכב משכבות הגנה המשלבות טכנולוגיות מתקדמות. הבנק מפעיל תהליכי הגנת סייבר על מנת למזער את הסיכון לחדירה וגישה לא מורשית למערכות המידע ולהתממשות תקיפות, ולהבטיח את נכונות, זמינות וחשאיית מאגרי המידע. במקביל מפעיל הבנק תהליכי גילוי וזיהוי אירועי סייבר בכל שעות היממה, ובכללם הפעלת מרכז אירועי אבטחת מידע. כמו-כן הבנק נערך להכלת אירועי סייבר תוך מזעור הנזק על נכסי הבנק ולקוחותיו. הבנק פועל באופן מתמיד לזיהוי יעדי ההגנה, האיומים, הסיכונים ואפקטיביות ההגנה ובונה את תכניות העבודה לשיפור מערך ההגנה בהתאם. בנוסף, הבנק פועל תוך דיאלוג מתמיד עם מערך הסייבר הלאומי וגורמים רלוונטיים נוספים.

הבנק מעדכן באופן שוטף את הערכת הסיכונים ביחס לתובנות מאירועי סייבר בארץ ובעולם הרלוונטיים למערכות הבנק ופעילותו העסקית. בנוסף, הבנק רואה חשיבות רבה בקיום תרבות ארגונית לניהול סיכון ולכן פועל בדרכים מגוונות (כגון: הרצאות, תקשורים, ותרגילים בדרגים שונים) להגברת מודעות העובדים לסיכוני הסייבר. הבנק מעדכן את הערכת סיכוני הסייבר בהתאמה להתפתחות האיומים ומבצע פעילות מקיפה לצמצום הסיכון, בפרט לאור שימוש משמעותי של עובדים בעבודה מרחוק, מחשוב ענן ועוד.

היחידה לניהול סיכוני סייבר בחטיבה לניהול סיכונים עוסקת בקביעת מדדים ומתודולוגיות להערכת בשלות ההגנה, ניתוח משמעותיות עסקיות לתרחישי סייבר, אתגור מערך ההגנה, ובחינת התפתחויות בתחום סיכון הסייבר הרלוונטיים למערך הטכנולוגי והעסקי של הבנק.

3.5.4. סיכוני מחשוב ענן

הבנק פועל בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין שמספרה 362. הבנק ממשיך ליישם מחשוב ענן בתחומים מסוימים ובוחן שימושים נוספים תוך טיפול נאות בסיכונים התפעוליים הנגזרים מכך ובהתאמה להנחיות הרגולציה. זאת מתוך כוונה לאפשר יישום היתרונות העסקיים של שימוש בשירותי מחשוב ענן תוך ניהול מושכל של הסיכונים ועמידה בדרישות הרגולציה.

3.5.5. היערכות לחירום

בבנק מנוהלת ומיושמת תכנית רציפה להיערכות לחירום ולהמשכיות העסקית (BCMP - Business Continuity Management Plan) בהתאם למדיניות הבנק ולהוראות בנק ישראל מספר 355 ("ניהול המשכיות עסקית") ומספר 357 ("ניהול טכנולוגית המידע") והרחבות נוספות. היערכות הבנק מבוססת על תכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה, ניסויים ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכות לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום (BIA) ועדכון תכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. מהלך זה מתעדכן באופן שוטף ומובא לאישור בתדירות שנתית. תכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, באמצעות ממוני המשכיות עסקית חטיבתיים וצוותים ייעודיים. תכנית ה-BCMP מובלת על-ידי מחלקת ניהול המשכיות עסקית שהינה הגוף המקצועי המנחה, המפקח והאמון על הצגת תמונת המצב מטעם הבנק להנהלה ולדירקטוריון. המחלקה כפופה למנהל המשכיות העסקית בבנק ולמנהל צוות החירום הבנקאי (מנהל החטיבה הפיננסית). תכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, כאשר כל מנהל חטיבה אחראי בשגרה על כל היבטי תכניות המשכיות העסקית בחטיבתו, לרבות בנייתה, תחזוקתה ועדכונה באופן שוטף, ובמצב חירום - אחראי על הפעלת החטיבה תוך קיום התהליכים העסקיים הקריטיים. היחידה לניהול סיכונים המשכיות עסקית וחוסן תפעולי בחטיבה לניהול סיכונים משמשת כמעגל בקרה שני בנושא סיכונים המשכיות עסקית והיערכות לחירום.

מדיניות המשכיות העסקית אומצה גם בחברות הבנות בארץ ובעולם וכן בסניפי חו"ל של הבנק, בהתאמה למדיניות ממשל תאגידי והנחיות בנק ישראל. בנוסף, מבצע הבנק תרגילי חירום תקופתיים, הכוללים תרחישים תפעוליים טכנולוגיים ועסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. בבנק פועל אתר מחשוב מרכזי (Data center) להבטחת זמינות ומיגון מערכות המידע והמידע עצמו, בנוסף קיים אתר מחשוב משני וגיבויים נוספים. מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הבינלאומי ISO22301.

במסגרת היערכות המשכיות העסקית הבנק נערך לטיפול במגוון של תרחישים אפשריים. ביחס לתרחישי חירום שבגינם עלול להיגרם לונזק משמעותי מנוטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תכניות מגירה מפורטות. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות טיפול בתרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תכניות המגירה היא באחריות הנהלה או צוות הנהלה ייעודי לטיפול בהיבטים הפיננסיים של מצבי משבר. צ'ארטר להקמתו של צוות כזה כלול אף הוא בין תכניות המגירה.

3.5.6. ביטוח

לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים תפעוליים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; פוליסה זו כוללת כיסוי לנזקי פשעי מחשב שנגרמו לבנק ו/או ללקוחותיו עקב חדיירה של צד שלישי בלתי מורשה למערכות המחשב של הבנק; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית. פוליסות אלו כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות החרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ובמימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג', חבות מעבידים, ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם להערכת הסיכון הכרוך בפעילות הקבוצה וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. במסגרת מיילי הדרישות לניהול תקין על-פי הנחיות באזל (Sound Practice), קיים שיתוף פעולה תוך חילופי מידע בין המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים ובין היחידה המטפלת בביטוח הבנקאי.

לפרטים בדבר הסדר פשרה עם המבטחים בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ופרשת FIFA ראה [ביאור 25](#) בדוחות הכספיים.

3.6. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק, כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). בחודש יולי 2022 נמסר לבנק כתב שיפוי מעודכן בתוקף עד ליום 31 במרץ 2023. כתב החסינות הוארך אף הוא עד ליום 31 במרץ 2023. בינואר 2023 הודיע האוצר שהחברה הממשלתית שהוקמה כדי לספק שירותי קורספונדנציה, תחל פעילותה רק בשנת 2024 וכי בכוונת המדינה להאריך את כתב השיפוי והחסינות לבנק בהתאם.

הבנק נוקט מדיניות של ציות לכל הוראות החוק והרגולציה, ופועל להטמעתה ביחידותיו ובקרב עובדיו. לצרכי ניהול הסיכון, ניתן להגדיר את סיכוני הציות המרכזיים שמפניהם מבקש הבנק להתגונן כמפורט להלן:

- הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות כלשהי, בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו, להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור, וכן בגין ליקויים בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור;
 - הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות רגולטורית, בשל פעילות לא נאותה או לא הוגנת או לא אחראית או לא אתית של הבנק או מי מעובדיו ביחס ללקוחות הבנק או ביחס לנושאי מס או בשל אי-ציות להוראות דין בהקשרים אלו;
 - הסיכון לנזק מהותי בגין צו רגולטורי מצד רשות רגולטורית, בשל אי-ציות של הבנק או מי מעובדיו לדיני ניירות-ערך;
 - הסיכון לנזק מהותי בגין תביעה ייצוגית, הנובעת מאי-ציות להוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח;
 - הסיכון לנזק מהותי בגין תביעות או צוים רגולטוריים הנובעים מהתנהגות לא הולמת או לא אחראית, לא אתית, או לא ראוייה של מי מעובדי הבנק;
 - הסיכון לתביעה פלילית נגד הבנק או עובדים בכירים בו, בשל אי-ציות לחוק.
 - הסיכון לנזק מהותי בגין אי עמידה או הפרה של הסכמי הבנק עם הרשויות האמריקאיות בארצות-הברית מיום 30 באפריל 2020, הכוללים פעולות ייעודיות ומחויבויות נוספות בתחום זה, כמפורט בביאורים 25' ו-25' בעניין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ובאתר הבנק.
- זיהוי מוקדי סיכון הציות המרכזיים ומעקב אחר התפתחותם נעשה, בין היתר, באמצעות מדדי סיכון. מוקדי הסיכון המרכזיים ועוצמת הסיכון הנובעת מהם עשויים להשתנות בהתאם לדינמיות הרגולציה, האכיפה, פעילות הבנק והלקוחות, התפתחות השוק וכיו"ב. לשם מדידת הסיכון, משתמש הבנק במדדים כמותיים ובמדדים איכותיים. המדדים כוללים, בין היתר, התפתחויות רגולטוריות ואכיפתיות, שינויים בלקוחות ובמוצרים מסוימים, ממצאי בקורות וביקורות, סקרי פערים ועוד.

קצינת הציות הראשית של הבנק משמשת בתפקידה לפי הוראת ניהול בנקאי 308, בין היתר, כאחראי על מילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכן כממונה על האכיפה בניירות-ערך לפי חוק ליעול הליכי אכיפה ברשות ניירות-ערך וכקצינה אחראית על-פי ה-FATCA וה-QI. יחידת קצין ציות ראשי והממונה על האכיפה בניירות-ערך, מורכבת מיחידת איסור הלבנת הון ומימון טרור, יחידת אכיפה בניירות-ערך, יחידת ציות בינ"ל, יחידת קשרי לקוחות הוראות צרכניות וחברות בנות, יחידת הציות למיסוי בינלאומי, יחידת הגנת הפרטיות, תחרות ומניעת אפליה, שוחד ושחיתות, יחידת מומחים - מוקד חץ יחידת תאום ומעקב.

יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכוני ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:

- להוביל מדיניות ליישום מלא הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך הבנת הצרכים של היחידות העסקיות ותמיכה בפעילותן;
 - בראייה מבוססת סיכון לזהות, לתעד ולהעריך באופן פעיל את סיכוני הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק;
 - לנטר ולבדוק את הציות בקבוצת הבנק על-ידי ביצוע דגימות ולדווח לאורגני הבנק אודות הממצאים.
- האחריות על ניהול השוטף של סיכון הבנק בהיבטי הציות, וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון, חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבנות בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית כמעגל בקרה שני בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבנות וכפיפות מקצועית ליחידת קצין ציות ראשי.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך מפוקחת על-פי ממשל תאגידי באמצעות:
- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים;
 - הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל;
 - דיווח רבעוני להנהלה הבכירה ולדירקטוריון על נושאי הציות.

מדיניות הציות הקבוצתית, קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את נושאי הציות כאמור לעיל. המדיניות כוללת כללי ממשל תאגידי ואינטראקציה עם חברות בנות וסניפים מחוץ לישראל, ומתבססת על החקיקה והרגולציה בישראל ובמקומות הפעילות הרלוונטיים. קבוצת הבנק הקימה תשתית לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים בעניין ה-FATCA וממשיכה בתהליך מיכון הדרישות המתחייבות מחקיקה זו ומהרגולציה הישראלית בנושא. בדומה לקבוצת הבנק מקימה תשתית לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים בעניין CRS. החוק הישראלי מחייב את המוסדות הפיננסיים בישראל לדווח על חשבונות פיננסיים של לקוחות בעלי תושבות מס זרה. זאת, במסגרת אמנת ה-CRS לחילופי מידע עליה חתמה ישראל. כמו-כן, הבנק קבע מדיניות כוללת של כסף מוצהר גם לעניין הלקוחות תושבי החוץ, שנועדה לצמצם את החשיפה להימצאותם של כספים לא מדווחים, בחשבונות תושבי החוץ בכל קבוצת הבנק.

3.7 סיכון משפטי

הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, תביעות משפטיות, פסקי דין, חוסר יכולת לאכוף חוזים, וכן חשיפה לקנסות (Penalties, Fines) או צעדי אכיפה (Enforcement measures) כתוצאה מפעילות פיקוחית והסדרים פרטניים (Private Settlements) שעלולים לשבש או להשפיע באופן שלילי על פעילות קבוצת הבנק. הקבוצה נעזרת ביעוץ משפטי פנימי וחיצוני, לצורך התמודדות עם הסיכון. הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית והוראות רגולטוריות, לרבות סיכונים הנובעים מאי ידיעה של הוראות הדין המקומי או הזר החל על פעילות הבנק או הקבוצה, או פרשנות שגויה שלהם, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, פעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, וכן ייעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים. ניהול הסיכון המשפטי מתבצע בהתאם למסמך מדיניות ניהול החשיפות לסיכונים משפטיים המתעדכן ומוחל באופן קבוצתי. אחת לרבעון, נמסרים על-ידי היעוץ המשפטי להנהלה ולדירקטוריון דיווחים עיתיים שונים הנוגעים לסיכונים משפטיים לרבות מידע סטטיסטי בדבר הליכים משפטיים לסוגיהם, שנפתחו או נסתיימו בתקופה הרלוונטית. למידע נוסף בנושא הסיכון המשפטי ראה [ביאור 25](#) בדוחות הכספיים.

3.8 סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים, כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. הסיכון, אשר בדרך כלל מתלווה לפעילויות אחרות וסיכונים אחרים, יכול להתממש במגוון דרכים כגון עזיבת לקוחות, רגולציות חדשות ועוד. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה. אסטרטגיית ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק קובעת כי יש למנוע, למזער ולבקר את סיכונים המוניטין. בהתאם לכך, נקבעו יעדים כלליים קבוצתיים ביחס לסיכון המוניטין ובפרט, הבטחת פיקוח וניהול אפקטיבי של סיכון המוניטין והגדרת מסגרת לבקרה פנימית, כאשר מטה השייך והפרסום מהווה גורם מרכזי במעגל הבקרה הראשון והחטיבה לניהול סיכונים מהווה מעגל בקרה שני לנושא, במטרה לקדם תרבות וערכים של מודעות, שקיפות ויעילות בטיפול בסיכונים מוניטין. מסגרת הטיפול בסיכון מוניטין כוללת, בין היתר, מיפוי, מעקב וטיפול במוקדי סיכון מהותיים בצוות סיכון מוניטין שמתכנס תקופתית, מעקב אחר KRI, סקר סיכונים מוניטין ודיון ייעודי אחת לשנה. דירקטוריון הבנק וההנהלה אחראים לקידום סטנדרטים גבוהים של אתיקה ויושרה ולביסוס תרבות המדגישה את חשיבות הבקרה הפנימית.

3.9 סיכון רגולציה

סיכון רגולציה מתייחס להוראות רגולטוריות שטרם נכנסו לתוקף, ובא ידי ביטוי בשני היבטים עיקריים:

- אי הערכות ליישום הוראה או הערכות חלקית ליישום של הוראה רגולטורית מחייבת.
- הכבדת הנטל הרגולטורי, באופן העלול להביא לפגיעה ביכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו, לממש ולמקסם את יעדי העסקיים, להציע ולספק שירותים בנקאיים מסוימים ו/או להצריך היערכות ליישום מורכב ומתמשך, ולביצוע השקעות טכנולוגיות ואחרות עתירות משאבים, הכרוכות בעלות ניכרת.

אסדרה ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

הבנק פועל בסביבה רגולטורית מורכבת, המתאפיינת בשינויים תכופים ובחוסר ודאות. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם הפיקוח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את הדרישות הרגולטוריות אשר חלות על פעילות הבנק ועל חברות הבנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק. פעילות של הבנק כפופה גם לדרישות רגולטוריות של רגולטורים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, רשות הגנת הפרטיות, רשות איסור הלבנת הון ורשות התחרות וכו'. הבנק וחברות הבת פועלים ומנהלים תהליכי עבודה ייעודיים וסדורים על מנת למפות ולאחר כל עדכון רגולטורי אשר צפוי לחול עליהם, ולהתאים את אופן פעילותם לכל דין רלוונטי.

דרכי ניהול סיכון רגולטורי

יחידת הרגולציה מעריכה ומנהלת את הסיכונים הרגולטוריים, על-ידי ניטור, זיהוי, איסוף המידע, הערכה, דיווח ומעקב ובקרה אחר ההתפתחויות הרגולטוריות בעת התהוותן. היחידה מהווה את הקשר בין היחידות הפנימיות בבנק לרגולטור במהלך התגבשות החקיקה, כך שתושמע ותשוקף דעתם של הגורמים המקצועיים הרלוונטיים, טרם התגבשות ההוראה הרגולטורית. בנוסף מספקת היחידה חוות דעת לפי העניין בדבר השפעת הרגולציה בהתהוות על ההתנהלות העסקית הצפויה של יחידות הבנק השונות. היחידה פועלת בשיתוף פעולה מלא עם היחידות המקצועיות הרלוונטיות בבנק וכן עם החברות הבנות והשולחות, בארץ ובחו"ל, על מנת להבטיח יישום כלל דרישות הרגולציה באופן מלא ומיטבי. לעניין הציות להוראות הרגולטוריות, ממועד כניסת הרגולציה לתוקפה, ראה [סיכון הציות](#) לעיל.

בנוסף, יחידת הרגולציה מבצעת הליך ניטור שוטף אחר עדכוני רגולציה בינלאומית משמעותיים, בתחומים אשר עשויים להשפיע על פעילות הבנק בישראל ובחינת הצורך בהיערכות הבנק, חברות הבת ו/או שולחותיו בחו"ל ליישומם.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגיד](#).

3.10 סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעותיות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים. במקביל עורכת המחלקה סט תרחישי קיצון בעלי הסתברות להתממשות עתידית, אף אם נמוכה, שלהערכתה עשויות להיות להם השלכות כלכליות ופיננסיות משמעותיות על המשק ועל הבנק. תרחישי הקיצון מתעדכנים מדי שנה בהתאם למפת הסיכונים, התרחישים מאושרים על-פי הנהלים על-ידי הגורמים המוסמכים לכך. בד בבד, המחלקה הכלכלית בוחנת שורה של "נורות אזהרה" שעשויות לאותת על עלייה בהסתברות לאירוע של תרחיש קיצון. דיווח על נורות האזהרה מבוצע באופן שוטף לצוות הנהלה לניהול סיכונים.

הבנק מתרגם את תנאי השוק בתרחיש להשפעה על פעילותו העסקית בהתאם לתחומי הסיכון השונים, ובוחן את ההשפעה על הרווחיות, ההון והלימות ההון תוך ניטור הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים מהשינויים הכלכליים במשק ובעולם, והתאמת מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך. בין היתר, הבנק בוחן את ניירות-ערך בתיק ההשקעות בישראל ובחו"ל, את החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, וכן מוקדי סיכון בתיק האשראי העולמיים להיות מושפעים מן ההתפתחויות ועומד באופן שוטף בדרישות הנזילות כנדרש מהוראות הפיקוח.

לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל.

3.11 סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הינו סיכון לשינוי מהותי, עכשווי ו/או עתיד, לרווחים, להון, למוניטין, למעמד ו/או לאספקטים מהותיים אחרים, כתוצאה משילוב של אחד או יותר מהגורמים הבאים - שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, אסטרטגיה ומטרות אסטרטגיות שאינן תואמות את הארגון וסביבת פעילותו, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה, היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים וגורמים נוספים היוצרים את הסיכון.

הסיכון האסטרטגי הינו פונקציה של התאמת (או היעדר התאמת) המטרות האסטרטגיות של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג מטרות אלו, הקצאת המשאבים ואיכות היישום. כזכה, הסיכון הוא מידע צופה פני עתיד.

התוכנית האסטרטגית של הבנק הינה תוכנית רב-שנתית - המאשרת על-ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון - והנבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם, לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק ולשינויים ביעדי הבנק. במהלך שנת 2022 עודכנה התוכנית האסטרטגית בסיוע חברת ייעוץ בינלאומית מובילה, והבנק פועל ליישומה.

במסגרת תהליך התוויית התוכנית האסטרטגית מתבצעת בחינה כללית של עסקי התאגיד והסיכונים האסטרטגיים הרלוונטיים ונערך תהליך תכנון מקיף. תחת תהליך התכנון השנתי, בוחנת הנהלת הבנק כיצד תיראה תמונת העתיד התחרותית ובהתאם לתמונה זו, נבנות תכניות אסטרטגיות אשר נותנות מענה להיערכות הנדרשת לתמונת עתיד זו.

תהליך התכנון האסטרטגי השנתי מחולק לשלושה שלבים עיקריים; כל אחד מהשלבים מספק התמודדות עם היבט אחר של ניהול הסיכון האסטרטגי והערכתו:

שלב א' - זיהוי הסיכונים האסטרטגיים של הבנק בסביבת התחרות - בחינת הגורמים המשפיעים על היכולת התחרותית של הבנק ועל פוטנציאל הצמיחה העתידית לרבות בחינת מגמות בעולם ובישראל ותמונת מצב הבנק. בשלב זה ובהתאם לממצאים, הנהלה והדירקטוריון מגדירים את היעדים האסטרטגיים המרכזיים ודגשים נוספים שיש להתייחס אליהם במהלך הכנת התכניות האסטרטגיות.

שלב ב' - גיבוש התכנית האסטרטגית ואישורה - הבנק מגבש את כלל התכניות האסטרטגיות בהתאם לדגשים האסטרטגיים שהוגדרו, בסנכרון עם היעדים הפיננסיים, תוך תשומת לב להיבטי הסיכון. הפעילות מאותגרת על-ידי החטיבה לניהול סיכונים.

שלב ג' - יישום התכנון האסטרטגי - הטמעת אסטרטגית הבנק במפה אסטרטגית על-פי מתודולוגיית ה-BSC (Balance Score Card). הדגשים והתכניות האסטרטגיות של הבנק באים לידי ביטוי במפת ה-BSC. מפת ה-BSC מורכבת ממדדים ויעדים ברי-מדידה הנגזרים מהמטרות האסטרטגיות, שמטרתם להניע התנהגות וביצועים של היחידות השונות, ובאמצעותן ניתן לעקוב אחר יישום התכנית האסטרטגית וניטור הסיכון האסטרטגי. סטייה משמעותית מהיעדים שנקבעו במפת ה-BSC יכולה להוות אינדיקציה למימוש חלקי של התכנית האסטרטגית ולפיכך חשש לעלייה בסיכון האסטרטגי.

3.12. סיכון סביבתי

סיכונים סביבה

על בסיס הגדרות ארגון ה-NGFS (Network for Greening the Financial System) ובהתאמה הגדרות הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, סיכונים סביבתיים מתייחסים לסיכונים, המתעוררים כתוצאה מחשיפה של מוסד פיננסי ו/או הסקטור הפיננסי לפעילויות, שיש להן פוטנציאל לגרום להגרעה סביבתית, כמו זיהום אוויר ומים, זיהום קרקע, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות ואובדן מערכות אקולוגיות, או להיות מושפעות ממנה.

- לסיכונים הסביבתיים עלולה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על תאגידים בנקאיים והם עלולים להתבטא בשירשור למגוון הסיכונים שהם מנהלים באופן שוטף, כמו סיכון אשראי. הסיכון יכול להתממש במגוון דרכים, כמו למשל אם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שיידרש להסיר מפגע סביבתי או יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי. הסיכון אף עלול להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצב הפיננסי של לווה או השקעה בשל עלויות סביבתיות, שמקורן בקיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה או בנזקים בגין הפרתן. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק של קשר ישיר או עקיף לגורם למפגע סביבתי אגב פעילותו העסקית.
- ניהול הסיכונים הסביבתיים מהווה חלק מניהול מכלול סיכונים האשראי וההשקעה של הבנק: במקביל למכתב המפקח בנושא סיכונים סביבתיים משנת 2009 ולצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של לווים עסקיים גדולים ועל סיכון ההשקעה ביחס להשקעות גדולות קבע הבנק מסגרת לזיהוי, אפיין וניהול סיכונים סביבה. המתודולוגיה לזיהוי הסיכונים הסביבתיים כוללת, בין היתר, מיפוי פוטנציאל הסיכון הסביבתי לפי ענפי משק וכן ניתוח והתייחסות להיבטי סיכונים סביבתיים פרטניים ברמת לווה והשקעה במסגרת תהליכי הבחינה והאישור של בקשות אשראי והשקעה גדולות בענפים, שזוהו כחשופים לסיכון סביבתי מוגבר, כגון ענפים מתחומי הכרייה והחציבה, התעשייה, הפקת אנרגיה, שירותי ביוב, טיפול בפסולת וטיהור וענפים אחרים וכן במסגרת ניהול השוטף של הסיכון.
- לצד ניהול החשיפה לסיכון סביבתי בפעילות האשראי וההשקעות, גיבש הבנק מדיניות סביבתית כוללת וסדורה בהקשר פעילותו התפעולית. בנוסף, כחלק מתהליך ניהול והערכת התנהלות הסיכון הסביבתי קיבל הבנק הסמכה לתקן ISO 14001, אשר מתוקף מחדש כל שנה, בבדיקה מקיפה באמצעות חברה בינלאומית המוסמכת לנושא. תיאור נרחב של הפעילות בתחום הסביבה מוצג בדוח ESG של הבנק, המפורסם בכל שנה על-פי התקן המתקדם ביותר של GRI.
- הבנק או נושא משרה בכירה בו לא היו בתקופת הדיווח צד להליך משפטי או מנהלי מהותי בקשר עם איכות הסביבה.

סיכונים אקלים

משבר האקלים תופס מקום הולך וגובר בסדר היום העולמי. שינוי האקלים מייצר השפעות מזיקות וסיכונים, המכונים סיכונים אקלים. הגם שיש קשר וחפיפה מסוימים בין סיכונים אקלים לסיכונים סביבה בהגדרתם המסורתית לעיל, הם אינם זהים.

- על פי ארגון ה-NGFS ובהתאמה הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, סיכונים אקלים למוסד פיננסי הם סיכונים המתעוררים עקב חשיפתו לסיכונים הנגרמים על-ידי שינוי האקלים או הקשורים אליו:
- סיכונים פיזיים (Physical Risks) - סיכונים כתוצאה מאירועי אקלים אקוטיים (אירועי קיצון) כמו הצפות, סערות, גלי חום/קור, שריפות ענק ו/או מתהליכים כרוניים, המתפתחים בהדרגה, כמו עלייה בטמפרטורות, קיטון במשקעים/מידבור, עלייה בגובה פני הים ואחרים.
- סיכונים מעבר (Transition Risks) - סיכונים המתעוררים אגב שיבושים הנגרמים בתהליך הטרנספורמציה וההתאמה של הכלכלה העולמית, המתחייב, על-פי הקונצנזוס המדעי והסכמי ועידת פריז מ-2016, על מנת להיאבק במקור לשינויי האקלים - מכלכלה המבוססת על פעילויות עתירות פליטות פחמן דו חמצני וגזי חממה אחרים לכלכלה דלת/מאופסת פליטות. הגורמים המניעים את התהליך הם שינויים ברגולציה, חקיקה ומדיניות ממשלתית, שינויים טכנולוגיים, שינויי שוק ושינויים בהעדפות צרכנים, שינויים בתחום הליטיגציה ועוד.
- סיכונים אקלים עלולים להתרגם לסיכונים הפיננסיים "מסורתיים" השונים שיש לבנק בפעילותו השוטפת, כמו סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון נזילות ואחרים וזאת דרך מגוון 'ערוצי תמסורת' מיקרו-ומקרו-כלכליים, שעלולים להשפיע לרעה על החוסן הפיננסי של עסקים, משקי בית ועל הכלכלה בכלל, וכן לסיכונים אחרים לבנק, כמו סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי ועוד. תחום סיכון האקלים נחשב כתחום מתפתח ומורכב, המגלם, בין השאר, סיכון סיסטמי רחב היקף (גלובלי), חסר תקדים, בעל טווח ההתממשות ארוך בהרבה מטווח התכנון העסקי שבו בנקים מורגלים וכזה המאופיין בחוסר ודאות מהותי
- בעולם, רשויות פיקוח ורגולטורים בנקאיים מרכזיים רואים בסיכונים אקלים אחד הנושאים המרכזיים בסדר היום וכבעל פוטנציאל לייצר השלכות מיקרו-ומקרו-יצבותיות בתרחישים עתידיים מסוימים ופועלים בהקשר זה, בין השאר, בפרסום דרישות וציפיות פיקוחיות בהקשר ניהול סיכונים אקלים וגילוי אודותם, בזיקה לעקרונות ה-TCFD⁽¹⁾, עריכת תרגילי ניתוח תרחישים ומבחני קיצון ועוד. במקביל, מסגרות ניהול סיכון האקלים בבנקים בעולם מתהוות ומתפתחות בשנים האחרונות והנושא תופס מקום מרכזי.
- בישראל, באוגוסט 2022 פרסם בנק ישראל עדכון להוראות הגילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG), המבטא דרישה להתייחסות רחבה יותר להיבטי סביבה ואקלים וכן לגילוי כמותי למדדים ויעדים בהם התאגיד עושה שימוש לניהול הסיכונים וההזדמנויות בהקשר זה. בדצמבר 2022 פרסם בנק ישראל טיוטה ראשונה לניהול בנקאי תקין בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים", המאמץ, הלכה למעשה, את מסמך העקרונות שפרסמה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS) ביוני 2022.
- הבנק מכיר בחשיבות ומרכזיות נושא שינוי האקלים ובהשלכות השליליות הפוטנציאליות, שעלולות להיות לו על הבנק בהיבט חשיפה לסיכונים פיננסיים ואחרים ועוקב מקרוב אחר ההתפתחויות ברגולציה ובפרקטיקה הבנקאית בהקשר זה. החל מהרבעון הראשון של שנת 2021 הבנק כולל את הסיכון הסביבתי, בדגש סיכון אקלים, ברשימת הסיכונים המתפתחים, אך בשלב זה, ביחס לסיכונים אחרים שהבנק חשף אליהם, לא סווג כמהותי. ראה פרק סיכונים מובילים ומתפתחים לעיל. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעה ארוכת הטווח של סיכונים אקלים על הבנק. כאשר לסיכונים בטווח הקצר - ההערכה הראשונית של הבנק היא, שאינו חשוף לחשיפות פיננסיות מהותיות כתוצאה מהתממשות סיכונים פיזיים או סיכונים מעבר וכי עיקר החשיפה בטווח זה מתמצה בהקשר סיכון המוניטין אגב חשיפה לסיכון מעבר בתיק האשראי העסקי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

- ב-2021, במסגרת צעדי התארגנות, בנה הבנק תכנית עבודה שנתית ורב-שנתית להקמת מסגרת מקיפה לניהול סיכון האקלים, המגלמת ראייה חוצת-סיכונים וחוצת קווי בקרה, והחל במימושה ההדרגתי. בשנת 2022 המשיך הבנק בפיתוח יכולות ובניית ידע והקנייתו לאורך הארגון, כפי שיפורט להלן. במהלך 2023 בכוונת הבנק לבחון ולבצע התאמות בתכניותיו להקמת מסגרת לניהול סיכון האקלים בעקבות הפרסום הצפוי של הוראת בנק ישראל בנושא.
- בהיבט ממשל תאגידי הוקמה בבנק בשנת 2022 פונקציה מקצועית ייעודית במשרה מלאה בתחום סיכונים אקלים וסביבה. הפונקציה הינה יחידה מקצועית מתמחה, האחראית על שילוב סיכונים אקלים, כמניעים (driver) של הסיכונים ה'מסורתיים' אליו חשוף הבנק בפעילותו התפעוליות והעסקיות, במסגרת ניהול הסיכונים, לאורך קווי הבקרה הקיימים, לצד צוות היגוי בין-חטיבית.
- בהיבט זיהוי והערכת החשיפה לסיכונים אקלים הבנק פועל כיום על בסיס הערכה, כי בטווח התכנון הפיננסי (3-1 שנים) עיקר החשיפה הינו בהקשר תיקי האשראי ובפרט לסיכון מעבר. על אף היות מדינת ישראל ממוקמת באזור של Hotspot אקלימי, ניסיון הבנק עד עתה בהקשר פגיעות לסיכונים פיזיים אקוטיים הינו מצומצם ביותר, הגם שהסיכון עלול להתממש ללא התראה. לגבי סיכונים פיזיים כרוניים התפיסה היא, שמדובר בסיכונים בטווח התממשות ארוך יותר ולא מיידית. בתוך כך הבנק פועל כבר לפיתוח יכולות זיהוי והערכה גם בהקשר סיכונים פיזיים.
- בהקשר הערכת סיכון המעבר בתיקי האשראי העסקי ביצע הבנק מהלך ברמת קוד ענף משק לזיהוי וסיווג מוקדי פעילות כלכליים, החשופים לסיכון מעבר שורשי (מובנה) מוגבר בגין פוטנציאל לשיבושים במודל העסקי שלהם וכתוצאה בחוסנם הפיננסי כתוצאה מתהליך המעבר לכלכלה דלת פליטות פחמן. זאת, על בסיס מחקר בנצ'מרק ובהתאמה למאפייני הפעילות הספציפיים של הבנק. תחומים אלו מתאפיינים בעצימות פליטות גזי החממה לאורך שרשרת הערך של המוצר/השירות ובמשקל מהותי במקורות הגלובליים לפליטות אלו. עבור כל תחום פעילות שזוהה בוצעו ניתוחי עומק פרטניים של גורמי סיכון המעבר, בחלוקה המקובלת - מדיניות/רגולציה, טכנולוגיה, שוק והעדפות צרכנים וליטיגציה/אחר. הטבלה להלן מציגה את חלקם של ענפי המשק, המסווגים במפת החום כבעלי חשיפה פיננסית שורשית מוגברת לסיכונים מעבר, בסך יתרות סיכון האשראי בבנק (סולו).

טבלה 3-31: סיכון אשראי בענפי משק בסיכון שורשי מוגבר במעבר לכלכלה דלת-פחמן (Transition Risk) - הבנק⁽¹⁾⁽²⁾

סך-הכל סיכון אשראי בענפי משק בסיכון מעבר מוגבר	תעשייה כימית, גומי ופלסטיק, מלט ופלדה ⁽⁶⁾	תחבורה והובלה ⁽⁵⁾	אספקת חשמל וגז ⁽⁴⁾	סקטור דלקים פוסיליים ⁽³⁾	
% מסך סיכון האשראי בישראל ובחו"ל					
6.32%	1.07%	3.07%	1.12%	1.06%	31.12.2022
6.84%	1.36%	3.33%	1.15%	1.00%	31.12.2021

- סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני על-פי הגדרתו בטבלה 'סיכון אשראי לפי ענפי משק' בפרק 'סיכון אשראי' לעיל.
- הנתונים מבוססים על סיווג לקוחות לענפי משק בבנק. סיווג זה אינו מזהה באופן חד ערכי תחומים ברלוונטיות לעולם המושגים בהקשר סיכון אקלים וסיכון מעבר בפרט. כך, למשל, פעילות חברות בתחום המלט, בתחום הפלדה, בתחום התחבורה החשמלית או בתחום ייצור חשמל על בסיס אנרגיות מתחדשות אינה מזהה ייעודית בענפי המשק. כתוצאה, הנתונים המוצגים מגלמים הטייה מסוימת כלפי מעלה.
- מפת החום הינה בסיס לזיהוי פשוט ומהיר יחסית של מוקדי סיכון. עם זאת, מפת הסיכון, והנתונים המובאים לעיל, אינם מבטאים הערכת סיכון לגבי לווים או השקעות ספציפיים - זו יכולה להיות גבוהה או נמוכה מההערכה ברמה הענפית וזאת בתלות בצעדי ההתאמה הספציפיים של כל לווה או השקעה. הבנק אינו צופה כי הסיכון במוקדי החשיפה לסיכון מעבר מוגבר יתממש בטווח המיידית באופן מהותי ואינו סבור כי התממשות הסיכון, ככל שתתרחש, תתרחש בבת אחת על פני הענפים.
- שרשרת הערך של סקטור הדלקים הפוסיליים (פחם, נפט וגז טבעי): ענפי המשק הפקת נפט גולמי וגז טבעי (לרבות הקמת תשתיות), כריית פחם והפקתו (חשיפה זניחה), תעשיית דלק ומוצרי נפט גולמי מזוקק, ומכירה קמעונאית של דלק.
- ענף המשק אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר (לרבות הקמת תשתיות), בניטרול מימון בתחום אנרגיות מתחדשות.
- ענפי המשק הובלה יבשתית, הובלה אווירית, הובלה ימית, מכירה, אחזקה ותיקון של כלי רכב, ליסינג תפעולי והשכרת כלי תחבורה, ולענף שירותי אוטובוסים, מוניות, רכבות ורכבלים.
- ענפי המשק תעשיית כימיקלים ומוצרים כימיים, תעשיית מוצרי גומי ופלסטיק, תעשיית מתכות בסיסיות, סוגים אחרים של כרייה וחציבה.

- בהתבסס על מפת החום גובשו יסודות ראשוניים למדיניות האשראי והשקעות של הבנק בהקשר ניהול סיכונים מעבר, המתייחסים בשלב זה לסקטורים החשובים ביותר לסיכונים אלו ובראשם סקטור הדלקים הפוסיליים. במסגרת זאת הבנק קיבל, בין השאר, החלטה, כי לא יממן/ישקיע בפרויקטים חדשים של חיפוש והפקת פחם ונפט. כמו-כן, הוחלט לצמצם בהדרגה את האחזקות בתיק הנוסטרו של הבנק בחברות העוסקות בפעילות פחם ונפט עד לאיפוס בסוף שנת 2026.
- מפת החום צפויה בהמשך להוות בסיס גם לזיהוי והערכה של היבטים פיננסיים של סיכונים אקלים בתהליך ניתוח בקשות אשראי מהותיות ברמת הלווה הספציפי, בענפים שזוהו כמוקדי סיכון מעבר, באופן שייקח בחשבון לא רק את החשיפה השורשית של הלווה לסיכון המעבר אלא גם את אופן ההיערכות של הלווה לסיכון וניהולו אותו.
- כלי מרכזי נוסף להערכת סיכונים אקלים הוא ניתוח תרחישים (scenario analysis) ומבחני לחץ (stress testing), אשר מתבצע על פני טווחי זמן חורגים בהרבה מטווחי התכנון הרגילים של בנקים וזאת על מנת להעריך את פוטנציאל ההשפעה ארוכת הטווח של סיכונים אקלים על הבנק, בדגש על השלכות אסטרטגיות ותחת מגוון תרחישים. בהמשך להודעת בנק ישראל, הבנק נערך לביצוע תרחיש אקלים רגולטורי אחיד ב-2023-2024. בשנת 2022 ביצע הבנק סקירת בנצ'מרק מקיפה בהקשר זה, המתייחסת לניסיון שנצבר בתחום בעולם עד כה. בתחום בניית תשתית נתונים רלוונטית, בדגש על סיכון פיזי, עשה הבנק התקדמות ביכולות איתור, הצגה וניתוח של מידע מרחבי על מיקום גיאוגרפי ביחס לביטחונות נדל"ן באשראי לדיור ובאשראי לבינוי ונדל"ן הוא ממשיך בבניית יכולות אלו.
- מתוך הכרה בחשיבות נדבך בניית הידע בתחום הייחודי של סיכונים אקלים לאורך הבנק המשיך הבנק גם בשנת 2022 להבנות את הידע ביחידות העסקיות וביחידות קו הבקרה השני, בדגש סיכון אשראי. הדרכות ייעודיות בנושא סיכון אקלים כסיכון פיננסי לבנק ניתנו לכל המק"לים באגף העסקי והמסחרי של הבנק, כמו גם לכלל האגליסטים של האשראי בקו הבקרה הראשון והשני.
- במסגרת מערך ניהול ההמשכיות העסקית בבנק, בהתייחס לסיכונים אקלים פיזיים, הבנק אימץ לתוך מסגרת תרחישי הייחוס שלו התייחסות והיערכות למזג אוויר קיצוני בהיבט הצפות ושריפות מתוך הערכה, כי לאירועים אלו תיתכן השפעה מהותית על תפקוד הבנק בעיקר באזורים ירושלים, גוש דן ובמישור החוף.
- בשנת 2023 מתכוון הבנק להיערך להמשך פיתוח מסגרת ניהול סיכונים אקלים במסגרות ניהול הסיכונים ה'מסורתיים' שלו, כאמור, תוך המשך מעקב צמוד אחד התפתחויות ברגולציה ובפרקטיקה הבנקאית בנושא, בישראל ומחוצה לה. בפרט, בקשר עם הרגולציה, הבנק מתכוון להיערך ליישום נב"ת סיכונים אקלים וביצוע תרחיש מערכתי אחיד בהובלת בנק ישראל.
- ניהול סיכונים אקלים מהווה נדבך משמעותי באסטרטגיית ESG של הבנק לתמיכה במעבר לכלכלה דלת פחמן. הבנק הגדיר יעדים ל-2030 בהיבטים של קידום סביבה ירוקה והתמודדות עם שינויי האקלים. למדדי ESG עיקריים יעדים לשנת 2030, גם בתחום הסביבה והאקלים, ראה [פרק מדדי ESG עיקריים - סביבה, חברה וממשל לעיל](#).

3.13 סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי.

סיכון המודל בקבוצה מנוהל על-ידי יחידת ניהול סיכון, יחידה ייעודית ובלתי-תלויה, המהווה מעגל בקרה שני לסיכון זה. מדיניות הקבוצה לסיכון מודל, פיתוח ותיקוף מודלים אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. מדיניות הקבוצה מגדירה עקרונות לניהול סיכון מודל. ניהול סיכון המודל כולל תיקוף בלתי תלוי, מעקב אחר פעולות להפחתת הסיכון המבוצעות ביחידות השונות, הגדרת בעלי תפקידים, הגדרת תיאבון סיכון ואמידת הסיכון המצרפי. בהתאם להנחיית בנק ישראל משנת 2011, כל מודל בשימוש בבנק נדרש בתיקוף בלתי תלוי.

לאור העלייה באי הוודאות בשווקים כתוצאה משינויים מאקרו כלכליים, כדוגמת עליית האינפלציה והריבית ביחס לשנים הקודמות, הסיכון הפוטנציאלי משימוש במודלים עלה ולפיכך הוגבר ניטור סיכון המודל במודלים הרלוונטיים לצורך זיהוי החולשות ושיכוך הסיכון במודלים. בנוסף, למשבר הקורונה שהתרחש בשנים 2020-2021 צפוי כי תהיה השפעה ארוכת טווח על אופן והיקף פיתוח מודלים עתידיים המבוססים היסטוריה כדוגמת מודלים בתחום אשראי.

התפתחות עולם הבנקאות בנתונים ומודלים והשימוש הוגבר במודלים כחלק מתכניות העבודה של הבנק, עתיד לתרום לעלייה של סיכון המודל וכן מציב אתגרים בתחום ניהול סיכון המודל ובפיתוח מודלים חדשים. הטיפול באתגרים אלו מתבטא בתכנית העבודה של הקבוצה.

3.14. חומרת גורמי הסיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים:

- **דרגת חומרה נמוכה** - הפגיעה ברווח הממוצע השנתי בשנות המשבר בגין התממשות גורם הסיכון באירוע קיצון קטנה יותר מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל, כלומר אין פגיעה ביחס ההון רובד 1 בהשוואה לנקודת המוצא, והפגיעה השנתית ברווח באף אחת משנות המשבר בגין אירוע קיצון, לא תעלה על 150% מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל.
- **דרגת חומרה בינונית** - הפגיעה ברווח הממוצע השנתי בשנות המשבר בגין התממשות גורם הסיכון באירוע קיצון עולה על הרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל ולכן גורמת לבנק לירידה ביחס ההון עצמי רובד 1 בהשוואה לנקודת המוצא, אך יחס ההון עצמי רובד 1 לא ירד אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון שהוגדרה (6.5%), או שהפגיעה ברווח בלפחות אחת משנות המשבר בגין אירוע קיצון, עולה על 150% מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל אך נמוכה מ-250%.
- **דרגת חומרה גבוהה** - הפגיעה ברווח הממוצע השנתי בשנות המשבר בגין התממשות גורם הסיכון באירוע קיצון תגרום לירידה ביחס ההון אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון או שהפגיעה ברווח בלפחות אחת משנות המשבר בגין אירוע קיצון, עולה על 250% מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל.

כדי לכמת את השפעת גורמי הסיכון על הרווח ועל יחס ההון של הבנק, נבחנו, עבור מרבית הסיכונים, תרחישי קיצון מערכתיים ותרחישי גורם סיכון בודד וההשפעה החמורה ביותר מבין התרחישים משמשת לצורך טבלת גורמי סיכון. יצוין כי כימות זה מתייחס להשפעה על הון הבנק ויתכנו תרחישים הכוללים ירידה ברווח או הפסדים שהשפעתם על רווחיות הבנק אינה זניחה אולם השפעתם על הלימות ההון אינה מהותית ולפיכך יסווגו בדרגת חומרה נמוכה. בנוסף כאשר להערכת הבנק, המדדים הכמותיים אינם נותנים ביטוי מספיק לחומרת גורם הסיכון או כאשר אין אפשרות לקבוע בשיטות כמותיות מהימנות את רמת הסיכון של גורם סיכון מסוים, ניתן ביטוי להערכת הבנק.

כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, בגורמי סיכון "מצב המשק בעולם" ו"מצב המשק בישראל" המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים מערכתיים האומדים את ההשפעה על הרווח ויחס ההון כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. נדגיש כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים הרגיל של הקבוצה.

הבנק מעריך את רמת הסיכונים גם בשיטה נוספת המבוססת על הערכות מומחה של רמת הסיכון המובנה, איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות והסיכון השיורי. הסיכון המובנה הינו הסיכון המצרפי הקיים בפעילות בה עוסק הבנק ומוגדר כהפסד פוטנציאלי מפעילות זו. הערכת הסיכון המובנה מתבצעת בראיה צופה פני עתיד וגם בראיית העבר אך מבלי להתחשב בתהליכי הניהול והבקורות. כדי לאמוד את הסיכון השיורי המביא בחשבון את תהליכי הניהול והבקורה, נוספו למודל הערכות מומחי תוכן במעגל הבקורה השני בדבר איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות. שילוב האמידה בשתי השיטות לכלל הערכת הסיכון השיורי הניתנת בטבלה להלן בסולם בן חמש דרגות חומרה, נעשה כהערכת מומחה המשקפת את הטיפול של מומחי התוכן בתחומים השונים והיא כפופה לכל ההסתייגויות האמורות לגבי מידע צופה פני עתיד. רמת הסיכון הנקבעת לכל גורם סיכון הינה המחמירה ביותר מבין שיטות ההערכה שתוארו לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 32-3: טבלת חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
בינונית	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי*)	1.
בינונית	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות	1.1
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית/חשיפה לאשראי בענפי בינוי ונדל"ן*	1.2
בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	1.3
נמוכה-בינונית	סיכון שוק	2.
נמוכה-בינונית	מזה: סיכון ריבית	2.1
נמוכה	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	2.2
נמוכה-בינונית	סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	3.
נמוכה-בינונית	סיכון נזילות	4.
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
בינונית	סיכון תפעולי	5.
בינונית	מזה: סיכון סייבר	5.1
בינונית	מזה: סיכון IT	5.2
נמוכה-בינונית	סיכון משפטי	6.
סיכונים אחרים		
נמוכה-בינונית	סיכון מוניטין	7.
בינונית	סיכון אסטרטגיה ותחרות	8.
בינונית	סיכון רגולציה וחקיקה	9.
בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל**	10.
בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם	11.
בינונית	סיכון ציות	12.
בינונית	סיכון מודל	13.

* גורם סיכון זה מביא לידי ביטוי את השפעת הגידול המתגבר באשראי לענף הבינוי והנדל"ן ואת השפעתו על הסיכון בתיק.
 ** הסיכון עלה, אך בשלב זה עדיין נותר בטווח החומרה ה"בינונית". לפרטים נוספים ראה [גם פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#) לעיל.

4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שתיקרו מפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

להלן פירוט האומדנים והערכות שנחשבים על-ידי הבנק כקריטיים:

הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326). בעקבות יישום כללים אלה הפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. בנוסף לכך, באומדן הפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. השפעת יישום התקן הסתכמה בגידול בסך של כ-546 מיליון ש"ח ביתר הפרשה להפסדי אשראי, אשר נזקפו לאחר השפעת המס ישירות ליתרת העודפים.

לפרטים נוספים בגין אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326) ראה [ביאור 1.1](#). בדוחות הכספיים לצורך קביעת נאותות הסיווג וההפרשה קיימים בבנק תהליכי עבודה מוסדרים וההחלטות מתקבלות בהתאם לסמכויות שאושרו. הפרשה להפסדי אשראי מחושבת עבור הלוואות וחיפוט אשראי חוץ-מאזניות וכן בגין אגרות-חוב מוחזקות לפדיון ונכסים פיננסיים אחרים הנמדדים לפי עלות מופחתת.

ככלל, חישוב הפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים ברמת הלקוח והעסקה, בין היתר: (1) דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (2) היקף וסוגי הביטחונות המוקצים לעסקה; (3) משך חיי האשראי; (4) סוג הנכס הפיננסי. עבור אשראי לדיור מובא בחשבון גם משך הזמן ממועד הקמת העסקה.

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בהתאם לשיטה מתקדמת המבוססת על אומדן כלכלי של תוחלת ההפסד הצפויה לאורך חיי האשראי (Life Time Expected Loss) באמצעות אומדן של רכיבי הפסד האשראי: ההסתברות לכשל (PD) וההפסד בהינתן כשל (LGD) ויתרת האשראי, המביאה בחשבון פירעונות וניצולים עתידיים של מסגרות חוץ-מאזניות (EAD), כולל התאמות מאקרו כלכליות והתאמות בגין גורמים איכותיים. נתוני השיטה מבוססים בעיקרם על מידע פנימי הקיים בבנק, במקרים בהם קיימות מגבלות של מידע שולבו הערכות מומחה.

ההתאמות המאקרו כלכליות מבוססות על תחזיות הבנק בקשר לפרמטרים מאקרו כלכליים, לרבות: שיעורי אבטלה, מדד המחירים לצרכן, מדד מחירי הדיור, תוצר לאומי גולמי, צריכה פרטית ושכר ממוצע במשק.

ההתאמות למודל בגין גורמים איכותיים מתייחסות, בין השאר, למאפיינים פוליטיים וסביבתיים, צמיחה מהירה באשראי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום וגורמים נוספים. בנוסף בוצעו התאמות איכותיות בגין ענף הבינוי והנדל"ן וזאת לאור הגידול המהיר באשראי בענף ובגין הקלות בחיתום האשראי. ראה [פרק 3.2.4](#) להלן.

מדי רבעון מבוצע תהליך איתור של לקוחות בעלי פוטנציאל לבעייתיות לפי קריטריונים מוגדרים וכן נבחנו פרטנית כל הלווים הכלולים ברשימת הפיקוח ו/או עם סיווג בעייתי.

כאשר הבנק זיהה כי אין לנכס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את הפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני. נכסים פיננסיים אלו כוללים בעיקר אשראי מסחרי לא צובר שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח. הפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בתהליך ההערכה נסמכת הנהלה על מספר רב של שיקולים ואומדנים.

הבחינה הפרטנית מתייחסת למצבו העסקי של הלווה, לתזרימי המזומנים מפעילותו העסקית של הלווה, לערך ומועד המימוש הצפוי של הביטחונות הקיימים, לערך ומועד מימוש של ערבויות מצדדים שלישיים וכדומה. בהתאם לבחינה זו מבוצעת הערכה לגבי הסכום הניתן לגבייה ובהתאם נקבעים הסיווג המתאים של החוב וההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, אשר מהווה את ההפרש בין סכום האשראי שניתן ללווה לבין הסכום הניתן לגבייה ממנו, מהוון בריבית החוב המקורית, או השווי ההוגן נטו של הביטחונות העומדים כנגד החוב, בכל מועד דיווח.

בנוסף, הבנק נדרש להעריך את היקף החוב אותו לא ניתן לגבות במאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים) ולבצע מחיקה חשבונאית בגינו.

חלק מן הנתונים שבבסיס הבחינה הפרטנית, מבוססים על אומדנים ועל הערכות, ונסמכים על משתנים כלכליים אשר אינם בשליטת הבנק כגון, מצב כלכלי בשוק הישראלי ובשוקי העולם, שוקי פעילות של חברות ומוצריהן, שערי ריבית ומצב שוק ההון, מחירי נדל"ן ונכסים אחרים וביקושים בענף בארץ ובעולם ועוד. בקביעת הסכום הניתן לגבייה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי ושווי הביטחונות. עם זאת, מכיוון שמדובר במשתנים כלכליים ואחרים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן שנקבע.

בהקשר זה יצוין כי הבנק מיישם את הוראת מקור החזר ראשוני של בנק ישראל לפיה קביעת הסיווג המתאים לחוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לכשל נעשתה צפויה ברמה גבוהה, מתבססת על החוזק הצפוי של מקור החזר ראשוני לחוב (מקור החזר תזרימי שוטף, יציב, מופרד ובשליטת החייב), וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישוניים.

מדירות שווי הוגן

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, ובהם אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, ניירות הערך בתיק למסחר, מניות שאינן למסחר לגביהן קיים שווי הוגן זמין ומכשירים פיננסיים נגזרים, נמדדים בדוחות הכספיים על-פי שווי הוגן. שווי הוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה; כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. לצורך הערכת השווי ההוגן נעשה שימוש מירבי בנתונים נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק ומתקבל ממקורות בלתי תלויים. במקרים בהם אין נתונים נצפים לצורך מדידת השווי ההוגן, נעשה שימוש בנתונים לא נצפים, נתונים אלה משקפים את ההנחות של הבנק והם כוללים מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה). סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
 - נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור נכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור נכס או התחייבות.
- היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה. בקביעת ערכי השווי ההוגן הבנק מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. לצורך כך, הבנק גיבש תכנית לפיה יוגדר תהליך מובנה ומוסדר לקביעת שווי הוגן, במסגרתו פועלים ארבעה גורמים בלתי תלויים:

- הגורם העסקי - הגורם אשר אחראי לניהול המכשיר הפיננסי.
- הגורם המתקף - הגורם שאחראי על תיקוף המודלים לחישוב השווי ההוגן ועל תיקוף הנתונים וההנחות שמשמשות לצורך החישוב.
- הגורם המבקר - הגורם שאחראי על ביצוע בקורות שוטפות על תהליך קביעת השווי ההוגן.
- הגורם המפקח - הגורם שאחראי על פיקוח אחר יישום תהליך קביעת השווי ההוגן ברמה נאותה.

כמו-כן, הבנק הגדיר מגבלה על-פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). בנוסף, נקבע כי במקרים בהם היקף המכשירים החורגים הגיע ל-75% מהמגבלה שנקבעה, הדבר יובא לידיעת הדירקטוריון וצוות ההנהלה לניהול סיכונים אשר יגבש תכנית לצמצום היקף המכשירים החורגים. השווי ההוגן של אגרות-חוב הנסחרות בחו"ל, מבוסס על ציטוטי מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים, אשר הינם בלתי תלויים בתאגידים ובממשלות המנפיקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושיעור למוסדות פיננסיים מובילים בעולם. בהתאם ל-ASC 820-10 (FAS 157) בדבר מדירות שווי הוגן, נדרש הבנק לשקף את סיכון האשראי ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, ושל הצד הנגדי בעסקה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 32](#) בדוחות הכספיים.

התחייבויות לזכויות עובדים

חלק מההפרשות בגין התחייבויות הבנק בקשר עם יחסי עובד-מעביד מבוססות, בין היתר, על חישוב אקטוארי. הפרשות אלו כוללות, התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים שפרשו לפני גיל הפרישה החוקי, וכן התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים פעילים שצפוי שיפרשו בתנאי פרישה מועדפים לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק והתחייבות בגין פיצויי פיטורין. בנוסף, נכללות התחייבות לזמן ארוך במהלך תקופת העסקה כדוגמת מענק יובל, והטבות לעובדים בעת פרישה ולאחר פרישה.

סכום ההתחייבויות, המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים בבנק, ליום 31 בדצמבר 2022 הגיע לסך של כ-4,489 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מהוות בשיעור היוון ריאלי של 1.71% לשנה, על בסיס תשואת אגרות-חוב ממשלתיות בישראל צמודות למדד בתוספת מרווח השווה להפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית למועד הדיווח, כפי שנקבע על-ידי הפיקוח על הבנקים.

חישובים אקטואריים מתבססים ברובם על הנחות ואומדנים, המתבססים על הערכות ההנהלה והחלטותיה, ניסיון עבר וסטטיסטיקות שונות כגון לוחות תמותה, שיעורי עזיבת עובדים ושיעור שינוי ריאלי בשכר על פני זמן וכדומה. אומדנים והנחות אלו נסקרים באופן שוטף. שינוי במאפיינים האקטואריים השונים יביא לתוצאות שונות מאלה שמתקבלות כיום. כך לדוגמה, גידול של 1% בשיעור ההיוון יגרום להקטנת ההתחייבויות בסך של כ-344 מיליון ש"ח וקיטון של 1% בשיעור ההיוון יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-407 מיליון ש"ח. כמו-כן, גידול של 1% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-248 מיליון ש"ח וקיטון של 1% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-212 מיליון ש"ח. גידול של 1% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-200 מיליון ש"ח וקיטון של 1% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-195 מיליון ש"ח.

לפרטים בדבר עדכון הנחות אקטואריות בגין שינוי אומדן עלות תכנית פרישה במהלך שנת 2022, ראה [ביאור 22](#) בדוחות הכספיים. הערכת האקטואר עבור התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022 בגין ההתחייבות לזכויות עובדים מצורפת לדוחות אלה.

התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וצדדים שלישיים שונים שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה. הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים צפויים, וזאת בהתבסס על חוות דעת משפטיות. ברוב ההליכים המשפטיים, מתקבלות חוות דעת מיועצים משפטיים חיצוניים לקבוצת הבנק, שנבדקות על-ידי היועצים המשפטיים המועסקים בבנק. הערכות אלה של יועצים משפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ ובעולם.

עריכת אומדנים לגבי הפרשות בהליכים משפטיים, כרוכה ברמה גבוהה מאוד של שיקול דעת וזאת בהשוואה לסוגי הפרשות אחרים. כאשר ההליכים הם בשלבים ראשוניים, הקביעה האם קיימת בכלל מחויבות לבנק, יצירת טווחי אומדנים וקביעת הסתברויות לכך שהבנק יאלץ לשאת בעלויות בגין אותה מחויבות, כרוכים באי ודאות משמעותית, וכאשר מדובר בעניין שבו לא מתנהל במועד הדיווח הליך שיפוט (לרבות טענות או אימונים בהגשת תביעה משפטית) אי הוודאות גדלה עוד יותר.

עם התקדמות ההליך, הנהלת הבנק ויועציה המשפטיים מעריכים מדי רבעון האם נדרש לכלול או לעדכן הפרשות בגין ההליך, תוך עדכון האומדן שבוצע בתקופת הדיווח הקודמת. ככל שמתקדם ההליך, דיוק האומדנים גדל, אולם סכום ההפרשה עדיין רגיש לשינויים בהנחות. לקבוצת הבנק עשויה להיות קיימת חשיפה גם לאימונים בתביעות שטרם הוגשו. בהערכת הסיכון ביחס לחשיפות אלה נסמכת קבוצת הבנק על הערכות של הנהלה והגורמים המטפלים בחשיפה, תוך הבאה בחשבון של מהותיות וקונקרטיים האיום, וסיכויי ההצלחה של תביעה (אם תוגש) ותוצאותיה האפשריות.

ברוב המקרים קיים טווח רחב של תוצאות לכל הליך משפטי. בנוסף יש להביא בחשבון, כי בתחום המשפטי אין אפשרות במרבית המקרים לקיים הערכה "ודאית" או "קרובה לוודאית", וזאת לא רק בשלבים הראשונים של חיי התובענה או ההליך האחר, אלא עד וסמוך לקבלת פסק-הדין, או סיומו של ההליך האחר. ולפיכך, תוצאות ההליך עלולות להיות שונות, לעיתים אף באופן מהותי, מההערכה שנקבעה לגביה.

הבנק ויועציו המשפטיים עומדים בפני קשיים גדולים עוד יותר מהרגיל, בהערכת תוצאות הדיון המשפטי בתובענות ייצוגיות, וביתר שאת בשלב שבו בית המשפט טרם החליט האם לקבל את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, או לדחותה.

בהתחשב באמור לעיל, ובהתחשב בסכומים המהותיים הנקובים בתובענות ייצוגיות, ובאי הוודאות המשמעותית הכרוכה ביכולת האמידה, התקדמות בדיון בהליך כזה עלולה, מעת לעת, להשפיע באופן מהותי לרעה על תוצאות קבוצת הבנק בתקופת דיווח רבעונית או שנתית כלשהי בה התברר ההליך.

מסים על ההכנסה

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מס. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו עד תאריך המאזן. נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

הבנק מיישם את הטיפול החשבונאי שנקבע במסגרת FIN48 בדבר חוסר ודאות במסים על הכנסה. בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%.

ירידת-ערך ניירות-ערך

ירידת-ערך והפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות-חוב זמינות למכירה

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם נדרש להכיר בירידת-ערך או הפסד אשראי בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לגביהן השווי ההוגן נמוך יותר מהעלות המופחתת (נמצאות בפוזיציות הפסד).

1. נדרש להכיר בירידת-ערך של אגרות-חוב זמינות למכירה כאשר בכונת הבנק למכור אותן או כאשר צפוי שהבנק ידרש למכור אותן לפני השבת ערכן. במקרה זה תופחת העלות המופחתת לשווי ההוגן.

2. נדרש להכיר בהפסד אשראי כאשר השווי ההוגן של אגרות-חוב זמינות למכירה נמוך מהעלות המופחתת, וירידת הערך מקורה בהפסד אשראי. לצורך הבחינה האם קיים הפסד אשראי בגין אגרות-חוב הבנק מבצע בחינה איכותית האם קיימים אינדיקטורים לכך שקיים הפסד אשראי, בין השאר: דירוג המנפיק, שיעור ירידת הערך מתחת לעלות המופחתת והרעה במצבו העסקי של המנפיק. ככל שתוצאת הבחינה האיכותית היא שקיים הפסד אשראי, מחושבת הפרשה להפסדי אשראי באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים מאגרות-החוב. יודגש כי בכל מקרה לא תוכר הפרשה להפסדי אשראי שגבוהה מפער בין העלות המופחתת לשווי ההוגן.

שיעור שווי הוגן וירידת-ערך מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, נמדדות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, אם קיימת, בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד. בהמשך לאמור לעיל, הבנק מבצע בכל תקופת דיווח בחינה האם בוצעו עסקות רלוונטיות עבור מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, אשר נדרש לעדכן בגינן את הערך בספרים של המניות שמחזיק הבנק. ככל שרלוונטי, שווי של ההשקעה במניות אלו מעודכן בהתאם לכללי החשבונאות. כמו-כן, בכל תקופת דיווח מבצע הבנק הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת-ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת-ערך.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO 2013 Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission. כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק ביצע עבור שנת 2022 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

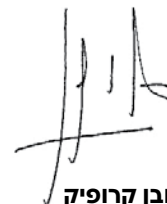
הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2022 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 8 במרץ 2023

5. דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון והנהלה של בנק הפועלים בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורת מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים ביצוע, לרבות ביצוע ניהולי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 2013). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

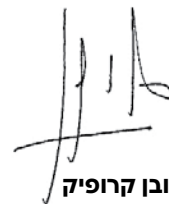
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022 בוקרה על-ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, זיו האפט רואי חשבון וסומך חייקין רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם, בעמוד מספר 101, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022.

גיא כליף
חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 8 במרץ 2023

הצהרת המנכ"ל

אני, דב קוטלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דב קוטלר
המנהל הכללי

תל-אביב, 8 במרץ 2023

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2022

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, גיא כליף, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרום מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

גיא כליף

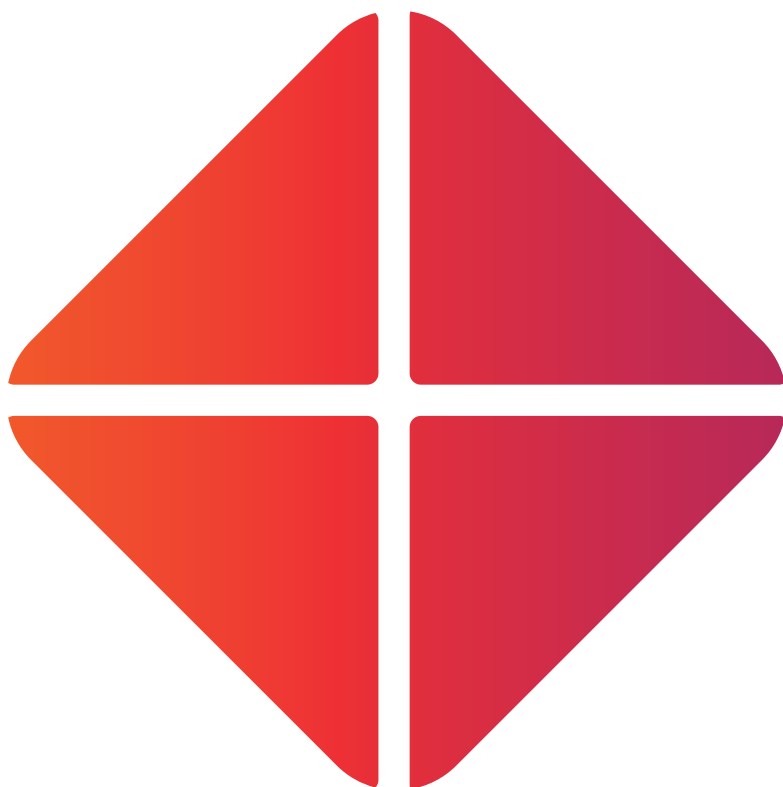
חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 8 במרץ 2023

2022

בנק הפועלים

דוחות כספיים

תוכן העניינים

147	ביאור 16 בנינים וציוד	102	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
150	ביאור 17 נכסים אחרים	104	דוח רווח והפסד מאוחד
151	ביאור 18 פיקדונות הציבור	105	דוח מאוחד על הרווח הכולל
152	ביאור 19 פיקדונות מבנקים	106	מאזן מאוחד
153	ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	107	דוח על השינויים בהון
154	ביאור 21 התחייבויות אחרות	109	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
155	ביאור 22 זכויות עובדים	111	ביאורים לדוחות הכספיים
163	ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות	111	ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית
163	ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות	125	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
170	ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	126	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
179	ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות	128	ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה
181	ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ומועדי פירעון	129	ביאור 5 הכנסות אחרות
187	ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים	130	ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות
213	ביאור 28א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה	130	ביאור 7 הוצאות אחרות
219	ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	131	ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
236	ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	135	ביאור 9 רווח למניה רגילה
238	ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון	136	ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
242	ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	137	ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
251	ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים	138	ביאור 12 ניירות-ערך
257	ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק	142	ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
		145	ביאור 14 אשראי לממשלות
		145	ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO 2013.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022, והדוח שלנו, מיום 8 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 8 במרץ 2023

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונואות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לכללי חשבונואות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 2013) והדוח שלנו מיום 8 במרץ 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביהם היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

בהתאם למתואר בביאורים 1, 13 ו-29 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק בגין אשראי לציבור מאזני וחוף-מאזני בדוחות המאוחדים של הבנק מסתכמת לסך של 6.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 וכוללת הפרשה על בסיס פרטני והפרשה על בסיס קבוצתי בגין סיכון האשראי לציבור.

בתהליך אמידת ההפרשה להפסדי אשראי, הבנק מעריך את ההפסד הגלום בתיק האשראי. תהליך הערכת ההפסד, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב קביעת הסיווג הנדרש לחובות והן בשלב מדידת ההפרשה להפסדי אשראי. החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי חשבונואות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים CECL - (ASC 326). בחישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי, אומדן ההפסדים הצפויים לאורך חיי האשראי (Life Time) נערך בהתאם למתודולוגיה ומודלים מבוססי דירוג סיכון (כגון הסתברות לשל והפסד בהינתן כשל) במסגרתם נאמד סכום ההפסד הצפוי במקרה של התממשות כשל. המודלים מתבססים, בין היתר, על נתונים היסטוריים והתאמות נוספות לצורך חיזוי הפסדי האשראי הצפויים.

- סיווג חבות הלקוח כחוב תקין או כחוב בעייתי משפיע גם הוא על גובה ההפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, הבנק כולל הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס פרטני בגין חובות מסוימים על-פי מדיניותו בהתבסס על הערכות לצפי הגבייה מאותו לווה. האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:
- קביעת האומדנים במודלים שבשימוש הבנק, כגון המתודולוגיה, ההנחות והנתונים, וקביעת התאמות נוספות כרוכה בשיקול דעת משמעותי בבחירתם ובנייתם.
 - בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על-פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור החזר הראשוני של הלווה (קרי מקור החזר תזרימי שוטף, יציב ובשליטת הלווה), קיומו של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה. סיווגו של חוב כבעייתי ישפיע, כאמור, על גובה ההפרשה בגינו.
 - בחישוב ההפרשה על בסיס פרטני מופעל שיקול דעת בקביעת גובה הסכום הניתן לגביה, קרי קביעת תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילותו העסקית של הלווה ו/או שווי ערך מימוש ביטחונות וערבויות.
- זיהינו את האומדנים האמורים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק. ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות השימוש במודלים, התחשיבים וההתאמות ששימשו את ההנהלה בקביעת נאותות סיווג החובות ואומדן ההפרשה להפסדי אשראי.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

- להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו:
- בחננו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי ואת אפקטיביות התכנון והתפעול של בקורות על דיווח כספי הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:
- בחינת נאותות המתודולוגיה ששימשה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי;
 - נאותות הנתונים הבסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי;
 - איתור חובות בעלי מאפיינים פוטנציאליים של חובות בעייתיים, על-פי קריטריונים שהוגדרו על-ידי הבנק;
 - סיווג החובות בהתאם לנהלי הבנק;
 - ניתוח סבירות ההפרשה להפסדי אשראי הנמדדת על בסיס קבוצתי.
- ביצענו נהלים מבססים לבחינת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס מצגים שקיבלנו. נהלים אלו כללו, בין היתר:
- בחינת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה ובידיקה כי היא עולה בקנה אחד עם כללי החשבונאות שחלים על הבנק;
 - בדיקה מדגמית של חישובים שערך הבנק לקביעת נאותות השימוש במודלים השונים;
 - בדיקת נאותות הסיווג וההפרשה עבור מדגם חובות;
 - בחינת סבירות נאותות ההפרשה להפסדי אשראי.

זיו האפט

רואי חשבון
משרד האפט את האפט אשר התמזג
למשרד זיו האפט בשנת 2000
החל לכהן כרואי החשבון המבקרים של הבנק
משנת 1921

סומך חייקין

רואי חשבון
מכהנים כרואי החשבון המבקרים
של הבנק משנת 1998

תל-אביב, 8 במרץ 2023

במיליוני ש"ח

דוח רווח והפסד מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

2020	2021	2022	ביאור	
10,260	11,684	19,220	2	הכנסות ריבית
(1,463)	(1,917)	(5,753)	2	הוצאות ריבית
8,797	9,767	13,467		הכנסות ריבית, נטו
1,943	(1,220)	(34)	13	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,854	10,987	13,501		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,088	1,081	581	3	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3,155	3,355	3,705	4	עמלות
136	189	167	5	הכנסות אחרות
4,379	4,625	4,453		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
3,836	4,333	4,387	6	משכורות והוצאות נלוות
1,377	1,333	1,441		אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,288	2,137	2,144	7	הוצאות אחרות
7,501	7,803	7,972		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,732	7,809	9,982		רווח לפני מסים
1,590	2,958	3,548	8	הפרשה למסים על הרווח
2,142	4,851	6,434		רווח לאחר מסים
10	49	99	15(ב)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,152	4,900	6,533		רווח נקי מפעילות נמשכת
(109)	-	-		הפסד מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי				
2,043	4,900	6,533		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	14	(1)		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	4,914	6,532		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים				
רווח בסיסי				
1.54	3.68	4.89		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.62	3.68	4.89		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל				
1.54	3.68	4.89		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.62	3.68	4.89		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

גיא כליף
חבר הנהלה,
חשבונאי ראשי

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קורפיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 8 במרץ 2023

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

2020	2021	2022	ביאור
2,043	4,900	6,533	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	14	(1)	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 10
369	(575)	(2,947)	התאמות נטו, בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(16)	-	-	רווחים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד בגין מימוש פעילות
85	(314)	738	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
438	(889)	(2,209)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(96)	300	733	השפעת המס המתייחס
342	(589)	(1,476)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
1	-	2	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	(589)	(1,474)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,385	4,311	5,057	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	14	1	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,399	4,325	5,058	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2022

31 בדצמבר		ביאור	
2021	2022		
נכסים			
189,283	133,424		מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,105	107,400	11	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
1,253	898	12	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
357,729	394,262		אשראי לציבור
(5,106)	(5,535)		הפרשה להפסדי אשראי
352,623	388,727	29,13	אשראי לציבור, נטו
1,969	2,157	14	אשראי לממשלות
853	1,198	15	השקעות בחברות כלולות
3,555	3,522	16	בניינים וציוד
12,984	21,832	27	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,156	6,195	17	נכסים אחרים ⁽¹⁾
638,781	665,353		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
525,072	532,588	18	פיקדונות הציבור
11,601	8,696	19	פיקדונות מבנקים
752	3,262		פיקדונות הממשלה
3,426	13,877		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,582	26,866	20	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,350	19,043	27	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
15,251	14,518	21	התחייבויות אחרות (מזה: 935; 797 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
596,034	618,850		סך-כל ההתחייבויות
42,735	46,502	24	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
12	1		זכויות שאינן מקנות שליטה
42,747	46,503		סך-כל ההון
638,781	665,353		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 32.ב.](#)

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 26.](#)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*	
38,221	40	38,181	31,346	(1,352)	8,187	20	8,167	יתרה ליום 1 בינואר 2020
2,043	(13)	2,056	2,056	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לשנה
(720)	-	(720)	(720)	-	-	-	-	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
13	-	13	-	-	13	13	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(16)	16	מימוש תגמול הוני למניות
342	(1)	343	-	343	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
39,899	26	39,873	32,682	(1,009)	8,200	17	8,183	יתרה ליום 1 בינואר 2021
4,900	(14)	4,914	4,914	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לשנה
(1,479)	-	(1,479)	(1,479)	-	-	-	-	דיבידנד
התאמות ושינויים הנובעים מ:								
16	-	16	-	-	16	16	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(17)	17	מימוש תגמול הוני למניות
(589)	-	(589)	-	(589)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
42,747	12	42,735	36,117	(1,598)	8,216	16	8,200	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

* בניכוי 924,138 יתרת מניות באוצר (31.12.2020: בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (המשך)

סך-הכלל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכלל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה*	
42,747	12	42,735	36,117	(1,598)	8,216	16	8,200	יתרה ליום 1 בינואר 2022
(364)	-	(364)	(364)	-	-	-	-	התאמת ליתרת הפתיחה, נטו ממס, של השפעת היישום לראשונה של CECL ⁽¹⁾
42,383	12	42,371	35,753	(1,598)	8,216	16	8,200	יתרת פתיחה מתואמת ליום 1 בינואר 2022
6,533	1	6,532	6,532	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לשנה
(939)	-	(939)	(939)	-	-	-	-	דיבידנד
								התאמות ושינויים הנובעים מ:
12	-	12	-	-	12	12	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	-	(12)	12	מימוש תגמול הוני למניות
(1,476)	(2)	(1,474)	-	(1,474)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(10)	(10)	-	-	-	-	-	-	ירידה בזכויות שאינן מקנות שליטה כתוצאה מעלייה בשיעור החזקה בחברה בת ⁽²⁾
46,503	1	46,502	41,346	(3,072)	8,228	16	8,212	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* בניכוי 540,105 יתרת מניות באוצר.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU 2016-13). לפירוט ראה [ביאור 1.1](#) להלן.
(2) לפירוט ראה [ביאור 2.4](#) להלן.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

2020	2021	2022	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
2,043	4,900	6,533	רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת			
(10)	(49)	(99)	חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) של חברות כלולות
580	602	716	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת-ערך)
19	15	40	הפחתת הוצאות הנפקה
1,943	(1,220)	(34)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(156)	(256)	128	הפסד (רווח) ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
(13)	54	9	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(59)	(566)	166	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
126	(13)	(17)	הפסד (רווח) ממימוש וירידת-ערך בחברות מוחזקות
(57)	(92)	(46)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(271)	(6)	(12)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(214)	(11)	(26)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(91)	684	(71)	מסים נדחים, נטו
(21)	-	6	הפסד (רווח) ממכירות תיקי אשראי
9	34	67	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
1,440	588	(1,429)	התאמות בגין הפרשי שער
249	732	(5,133)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים			
(3,747)	1,906	(8,848)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
405	1,854	3,726	ניירות-ערך למסחר
209	214	(1,047)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות			
4,755	(2,454)	4,693	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(4,339)	(1,738)	810	התחייבויות אחרות
2,800	5,178	132	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

במיליוני ש"ח

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (המשך)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה
1,425	122	(5)	פיקדונות בבנקים
(10,027)	(46,428)	(32,424)	אשראי לציבור ⁽¹⁾
(222)	225	(172)	אשראי לממשלות
103	(885)	355	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(157)	(190)	(5,863)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
43	115	-	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(50,103)	(33,226)	(65,350)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
27,038	29,859	25,550	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
10,205	6,039	10,417	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(594)	(472)	(1,132)	רכישת תיקי אשראי
55	-	1,606	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(363)	(282)	(327)	השקעה בחברות כלולות
-	-	16	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(682)	(886)	(700)	רכישת בניינים וציוד
72	140	63	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(23,207)	(45,869)	(67,966)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון
3,071	5,010	(2,905)	פיקדונות מבנקים
73,572	83,084	690	פיקדונות מהציבור
76	(9)	2,510	פיקדונות מהממשלה
3	3,420	10,451	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
2,372	8,123	6,568	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,233)	(6,174)	(5,813)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	(1,479)	(939)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
-	-	(16)	רכישת זכויות מיעוט בחברה בת
73,861	91,975	10,546	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
53,454	51,284	(57,288)	גידול (קיטון) במזומנים
85,886	137,898	188,594	יתרת מזומנים לתחילת השנה מפעילות נמשכת
(1,442)	(588)	1,429	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
137,898	188,594	132,735	יתרת מזומנים לסוף השנה מפעילות נמשכת
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
10,749	10,108	15,190	ריבית שהתקבלה
(2,720)	(1,708)	(4,001)	ריבית ששולמה
11	33	43	דיבידנדים שהתקבלו
(2,163)	(1,608)	(2,293)	מסים על הכנסה ששולמו
447	4	261	מסים על הכנסה שהתקבלו

(1) כולל פעילות שוטפת של רכישת ניכיון חייבים.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 8 במרץ 2023.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-ASC 105-10 לקודיפיקציה (FAS 168), המוסד לתקינה חשבונאית בארצות-הברית ובהתאם להנחיות ועמדות של רשות ניירות-ערך האמריקאית ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית.
- הקבוצה - הבנק והחברות המאחדות שלו.
- חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
- חברות כלולות - חברות אשר נמדדות על בסיס שיטת השווי המאזני.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות בקבוצה.
- שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
- מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.
- יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.
- שווי הוגן - המחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אילו מבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק ועל כן מהווה מטבע הפעילות של הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

3. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326)

(1) אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL) כפי שפורסמו במסגרת עדכון תקינה 2016-13 ASU. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגידים הבנקאיים. זאת באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אגטי המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכונים האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר:

- הפרשה להפסדי אשראי מחושבת לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה;
- באומדן הפרשה להפסדי אשראי נעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שמשקף תחזיות סבירות ונתמכות לגבי אירועים כלכליים עתידיים;

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- הורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי;
- השתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה.

הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי חלים על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי" - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ובמדינות אחרות בעולם.

במסגרת קובץ שאלות ותשובות, שפרסם הפיקוח על הבנקים בדבר יישום הכללים החדשים, נכללו, בין היתר, הבהרות לגבי אופן הסיווג והחזרת חובות בארגון מחדש למסלול צובר.

בנוסף, כחלק מאימוץ הכללים החדשים בוטלה, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדיור, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור. כמו-כן, בוצע עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "ההון הפיקוחי", לפיו תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות, בהתאם לאופן החישוב שנקבע במסגרת נספח ח' להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202.

כתוצאה מיישום התקן שינה הבנק תהליכים מסוימים בקשר לסיווג ובחינת האשראי הבעייתי, הגדרת אשראי כלא צובר הכנסות ריבית, כללי מחיקה ושיטות למדידת ההפרשה. כמו-כן, דרישות הגילוי הותאמו לדרישות התקינה החשבונאית בארצות-הברית, כפי שאומצו על-ידי הפיקוח על הבנקים במסגרת הוראות הדיווח לציבור, והכל כמפורט בביאור 1(ה) להלן.

התקן החדש יושם החל מיום 1 בינואר 2022, תוך התאמת יתרת העודפים ליום 1 בינואר 2022 בגין ההשפעה המצטברת של שינוי השיטה. לעניין ההון הפיקוחי, נכללה הקלה (המיושמת על-ידי הבנק) לפיה, במועד היישום לראשונה תאגיד בנקאי רשאי להוסיף בחזרה להון עצמי רובד 1, את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה על פני שלוש שנים (ב-1 לינואר לשנת היישום הראשונה - 75%, השנייה 50% - והשלישית - 25%).

עיקר ההשפעה, כפי שמוצגת בטבלה להלן, נבעה מעדכון שיטות המדידה של ההפרשה להפסדי אשראי, עדכון של יתרות המסים הנדחים המתחייבות וכן, השפעות על ההון הרגולטורי כתוצאה מניכוי מההון בגין הלוואות לדיור שנמצאות באופן ממושך בסטאטוס לא צובר וזקיפת הגידול בהפרשה להפסדי אשראי תוך פריסה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו כאמור לעיל.

	1 בינואר 2022	השפעת יישום CECL	31 בדצמבר 2021	
מאזן				
הפרשה להפסדי אשראי (לרבות בגין יתרות חוץ-מאזניות)	6,455	546	5,909	
מזה: תיק מסחרי	5,080	336	4,744	
הלוואות לדיור	450	(83)	533	
אנשים פרטיים אחר	911	285	626	
אחר	14	8	6	
הון עצמי				
עודפים (לאחר השפעת מס)	35,753	(364)	36,117	
הלימות הון ומינוף*				
יחס הון עצמי רובד 1	10.93%	(0.03%)	10.96%	
יחס הון כולל	14.19%	(0.03%)	14.22%	
יחס מינוף	6.01%	(0.02%)	6.03%	

* לאחר יישום ההקלה כמפורט לעיל. לפרטים נוספים בדבר השפעת יישום התקן על הלימות הון ומינוף, ראה [ביאור 24](#) להלן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום עסקות במטבע-חוץ מוכרים ברווח והפסד. בהקשר זה נציין כי, על-פי התקן האמריקאי המיושם בבנק, הפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה יסווגו לקרן ההון. יחד עם זאת, הפיקוח על הבנקים הנחה את הבנקים בישראל להמשיך לטפל בהפרשי שער בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי הטיפול בהתאם לתקינה הבינלאומית עד ליום 1 בינואר 2024, על פיה, אותם הפרשי שער מסווגים לדוח רווח והפסד.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בהתאם לקריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, סיווג הבנק את שלוחותיו בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע פעילותן הינו השקל (עד ליום 31 בדצמבר 2018 מטבע הפעילות של בנק הפועלים שווים היה הפרנק השוויצרי).

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

2021	2022	2020	2021	2022	
השינוי ב-% בשנה		בנקודות			
מדד המחירים לצרכן					
2.4	5.3	102.1	104.5	110.1	המדד לחודש נובמבר ("דיוע")
		בש"ח			
שער החליפין ליום 31 בדצמבר					
(3.3)	13.2	3.215	3.110	3.519	שער החליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(10.8)	6.6	3.944	3.520	3.753	שער החליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(6.7)	12.1	3.650	3.405	3.815	שער החליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(46.1)	(19.6)	0.433	0.233	0.188	שער החליפין של הלירה התורכית
ליום 31 בדצמבר					
		2020	2021	2022	שיעור ריבית בנק ישראל
		0.10%	0.10%	3.25%	

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

2. השקעות בחברות מוחזקות

א. דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על-ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים או הפסדים בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן ומוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

ב. איבוד שליטה בחברה בת

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת לרבות סכומים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר מצטבר. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד.

ג. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הפיננסית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקות מקנה השפעה מהותית.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלות ההשקעה כולל עלויות עסקה. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת-ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת-ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו:

- א. החל ממועד סיווג חוב כלא צובר הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד). כמו-כן, במועד סיווג החוב כלא צובר הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כאמור. לעניין החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר, ראה [סעיף \(4\) להלן](#).
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות לא צוברים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב לא צובר. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק.
- ב. עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

ג. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

ד. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מהותי או לא. במקרים שהשינוי הינו מהותי (אינו מינורי), כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב אינם מהותיים (הינם מינוריים).

ה. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

1. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
2. ניירות-ערך - ראה [סעיף ה\(5\) להלן](#).
3. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה [סעיף ה\(6\) להלן](#).

4. חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

זיהוי וסיווג חובות לא צוברים (חלף חוב פגום)

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות לבין חובות בעייתי לרבות חובות לא צוברים לבין חובות תקינים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ-מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. חוב מסווג כחוב לא צובר כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי (expected) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של החוב. חובות (לרבות אגרות-חוב) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי הבנק מבחין בין:

אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור החזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה, או ככל שהחוב עבר הליך ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב לא צובר").

למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה [סעיף "מחיקה חשבונאית" להלן](#).

אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיוור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מתחת 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מתחת ל-1 מיליון ש"ח וכן אשראי לאנשים פרטיים מסווגים כאשראי בהשגחה מיוחדת כאשר החוב בפיגור של מעל 60 יום ועד 89 יום, ובסיווג נחות כאשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר ללא הפסקת צבירת הכנסות הריבית. הלוואות לדיוור מסווגות כחובות לא צוברים הכנסות ריבית כאשר הקרן או הריבית בגינם מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.

למידע אודות כללי המחיקה החשבונאית בגין חובות אלה ראה [סעיף "מחיקה חשבונאית" להלן](#).

חוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי תנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, בחינה מיוחדת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

ככלל חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווג כחוב לא צובר במועד השינוי. לעניין החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר ראה להלן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ארגון מחדש עוקב

בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

1. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
2. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת-ערך או שבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג לא צובר ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווים ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

ככלל, חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועד פירעונם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כמו-כן, לגבי חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי שבוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי החזר בהתאם לתנאים המעודכנים. ההערכה צריכה להיות מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים, כאשר הבנק רשאי להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני הארגון מחדש אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. אחרת, חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי חייב להמשיך להיות מסווג כחוב לא צובר.

החל מיום 1 בינואר 2022 הוראות אלה לעניין טיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש חלות על הלוואות לדיוור. בהתאם להנחיות שנקבעו במסגרת שאלות ותשובות ליישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים, הבנק בחר לא ליישם הכללים החדשים לעניין זיהוי ארגונים מחדש של חובות בעייתיים, ולא למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי בשיטה הנדרשת לפי כללים אלה לגבי חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, בגין שינויים בתנאים שבוצעו בהלוואות לדיוור לפני יום 1 בינואר 2022.

הפרשה להפסדי אשראי - מדידה

כחלק מיישום התקן, הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים לאגרות-חוב המוחזקות לפדיון ותיק אגרות-חוב הזמינות למכירה וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות.

אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון אומדן של פירעונות מוקדמים. התקופה החוזית בגין הארכות, חידושים ושינויים צפויים אינם מובאים בחשבון, אלא אם מתקיים אחד או יותר מהבאים: (א) במועד הדיווח קיימת לבנק ציפייה סבירה (reasonable expectation) שיבוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי עם הלוואה; או (ב) אופציות הארכה או החידוש נכללות בחוזה המקורי או בחוזה המעודכן במועד הדיווח, והן אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על-ידי הבנק.

בעת חישוב אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק מביא בחשבון את ההשפעות של אירועי העבר, תנאים נוכחיים, ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים.

ככלל, חישוב ההפרשה להפסדי האשראי הצפויים מוערך על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הינם בעלי מאפייני סיכון דומים. מאפיינים אלה כוללים ברמת הלקוח והעסקה, בין היתר: (1) דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים; (2) היקף וסוגי הביטחונות המוקצים לעסקה; (3) משך חיי האשראי; (4) סוג הנכס הפיננסי. עבור אשראי לדיוור מובא בחשבון גם משך הזמן ממועד הקמת העסקה.

לכל קבוצה של נכסים פיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם לשיטה מתקדמת המבוססת על אומדן כלכלי של תוחלת ההפסד הצפויה לאורך חיי האשראי (Life Time Expected Loss). ההפסד החזוי בכל נקודת זמן עתידית עד למועד הפירעון החוזי של ההלוואה מתקבל באמצעות הכפלת רכיבי הסיכון המתחייבים לנקודת זמן עתידית זו: ההסתברות לכשל (Probability Of Default), להלן "PD" ההפסד בהינתן כשל (Loss Given Default), להלן "LGD" ויתרת האשראי, המביאה בחשבון פירעונות וניצולים עתידיים של מסגרות חוץ-מאזניות (Exposure At Default) להלן "EAD". חישוב ההפסד הצפוי נערך ברמת החוב, עבור כל חודש מתאריך החתך ועד למועד הפירעון החוזי של החוב. ההפסד המצטבר לאורך כל חיי החוב, הינו יתרת ההפרשה בגינו. להערכת הבנק גישה זו צפויה להביא לידי האומדן הטוב ביותר של ההפרשות להפסדי אשראי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

על מנת להעריך את האומדן להפסדי אשראי צפויים לאורך התקופה החוזית של הנכסים, הבנק מתבסס על מידע היסטורי תוך בחינת הצורך להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות וניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי.

לצורך קביעה זו, הבנק מביא בחשבון משתנים מאקרו כלכליים על בסיס תחזיות לכל אורך החיים של הנכס הפיננסי בשלושה תרחישים: בסיס, אופטימי ופסימי, המתורגמות לעדכון בערכי ה-PD החזו, עבור כל תקופה עתידית עד לתום חיי האשראי. עדכונים בערך הביטחונות, המהווים רכיב עיקרי באומדן LGD, נערכים באמצעות הצמדה של סוגי נכסי ביטחונות עיקריים למדד מייצג או ירידת-ערך טבעית לאורך חיי האשראי.

כמו-כן, במסגרת רכיב ההתאמה האיכותנית מובאים בחשבון מאפיינים נוספים של הנכסים הפיננסיים שלא הובאו בחשבון בחישוב תוחלת ההפסד, לרבות גורמים איכותניים רלוונטיים לקביעת יכולת הגבייה הצפויה, כגון: מאפיינים פוליטיים וסביבתיים, צמיחה מהירה באשראי, מדיניות ונהלי מתן האשראי של הבנק, לרבות שינויים באסטרטגיית מתן האשראי, תהליכי חיתום ועוד.

אומדן ההפרשה להפסדי אשראי כולל גם רכיב גבייה חזויה (Expected Recoveries) המבוסס על מידע היסטורי בקשר לעיתוי ושיעור גביית החובות הצפויים לאחר מחיקת החוב לפי משך הזמן ממועד המחיקה ומאפיינים רלוונטיים נוספים. עבור עסקות בתיק המסחרי מתבצע תהליך איכותני בו נערכת בחינה ברמת לקוח של צפי הגבייה.

בנושאים בהם שוררת אי ודאות הנובעת מצורך בשיפור תהליכי החישוב והאומדנים, נוספו מקדמי שמרנות ברמת רכיבי הסיכון: PD, LGD או EAD. נושאים אלו נבחנים באופן תקופתי, ורמת השמרנות מתעדכנת בהתאם לשיפורים המוטמעים בתהליך האומדן.

בנוסף לכך, הבנק קבע קריטריונים וגורמים שנלקחים בחשבון על מנת לקבוע כי עבור חשיפות מסוימות לממשלות, הפסדי האשראי הצפויים הינם אפסיים.

הפרשה להפסדי אשראי - אגרות-חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין אגרות-חוב זמינות למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. בכל מועד בו השווי הוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. ירידת-ערך שנובעת מהפסדי אשראי, נרשמת במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי ואילו ירידת-ערך שלא נרשמה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי, נרשמת דרך רווח כולל אחר, נטו ממס. הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים עבור אגרות-חוב זמינות למכירה באופן פרטני לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון. ההפרשה כאמור נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות-חוב זמינה למכירה מוגבלת כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן. אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית מתבטלת באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי - אשראי המוערך על בסיס פרטני

בהתאם להנחיות שנקבעו בתקן, כאשר הבנק זיהה כי אין לנכס פיננסי מאפייני סיכון משותפים שדומים למאפייני הסיכון של נכסים פיננסיים אחרים, הבנק מעריך את ההפרשה להפסדי אשראי עבור נכסים אלו על בסיס פרטני. נכסים פיננסיים אלו כוללים בעיקר אשראי מסחרי לא צובר שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח. במקרים אלו ההפרשה מחושבת על בסיס פרטני, תוך שימוש בשיטת היוון תזרימי מזומנים ו/או על בסיס שווי הביטחון עבור הלוואות שגבייתן מותנה בביטחון. האמור אינו מתייחס לארגונים מחדש של חובות בעייתיים קמעונאים קטנים, בעלי מאפייני סיכון דומים, אשר ההפרשה בגינם מחושבת על בסיס קבוצתי.

בחינת הנאותות הכוללת של ההפרשה

בנוסף לכך, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים גלומים בתיק האשראי וחולשות ומגבלות בשיטות ההערכה שמושמות על-ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כאינו בר גבייה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ-1 מיליון ש"ח ואשראי לאנשים פרטיים, שאינו לדיוור, הבנק מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 150 ימים או יותר. לעניין זה יצוין כי אם החוב מובטח על-ידי ביטחון שאינו דירת מגורים, ותפיסת הביטחון החלה והינה מובטחת, הבנק מוחק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על שווי הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

לגבי הלוואות לדיוור בביטחון נכס למגורים, הבנק מבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 180 יום או יותר ומבצע מחיקה חשבונאית לחלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי העדכני של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

יתרת חוב רשומה בספרים מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

5. ניירות-ערך

- א. השקעות באגרות-חוב מסווגות בעת הרכישה לאחד משלושה תיקים: אגרות-חוב מוחזקות לפדיון, אגרות-חוב זמינות למכירה וניירות-ערך למסחר. בנוסף, בעת הרכישה, השקעות במניות מסווגות לאחד משני תיקים - למסחר ושאינן למסחר.
- **אגרות-חוב מוחזקות לפדיון** - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון.
- **אגרות-חוב זמינות למכירה** - אגרות-חוב אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. אגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן מדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. רווחים או הפסדים שמומשו, מוצגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות שאינה ממסחר.
- **ניירות-ערך למסחר** - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה וניירות-ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי הוגן. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי הוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית מפעילות למסחר.
- **מניות שאינן למסחר:**
 - מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי שוויין ההוגן ליום הדיווח, רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - נמדדות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך, אם קיימת, בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס ממוצע.
- ד. לעניין טיפול בירידות ערך - ראה **סעיף (ה) 8 להלן**.
- ה. ייעוד לשווי הוגן - הוראות הפיקוח על הבנקים מאפשרות לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד מכשירים פיננסיים בשווי הוגן כך שרווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו-כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

6. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

- א. הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור.
- ב. במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את האפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
- ג. גידור שווי הוגן שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. מלוא השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שמיועדים וכשירים לגידור שווי הוגן, מסווגים במסגרת סעיף הכנסות/הוצאות ריבית, בעקביות לסיווג של ההכנסות/ההוצאות בגין הפריט המגודר. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.
- ד. גידור כלכלי חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.
- ה. נגזרים שאינם משמשים לגידור שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.
- ו. נגזרים משובצים מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזקה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-ASC 820-10 (FAS 157) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. ASC 820-10 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימושו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
 - נתוני רמה 2: נתונים נצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.
- היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, הבנק מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר, אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

ASC 820 (FAS 157) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מתחשב באותם ביטחונות לצורך קביעת סיכון האשראי.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).
- החישוב מבוצע בהתבסס על מודל פנימי המניח תרחישים שונים לשווי העסקות. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 32](#) להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. ירידת-ערך - נכסים פיננסיים

- א. אגרות-חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון - ראה [סעיף ה\(4\) לעיל](#).
 - ב. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין:
- הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת-ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת-ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת-ערך.

9. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו כאשר מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:
- קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.
- הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

העברה של נכסים פיננסיים

העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים האלה.

כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכות משתתפת. זכות משתתפת מקיימת את הקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. הפער בין השווי ההוגן של התקבולים נטו שהתקבלו לבין הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים שנמכרו מוכר בדוח רווח והפסד. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

עסקות השאלה או שאילת ניירות-ערך

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, או כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. כאשר הבנק משאיל ניירות-ערך הוא גורע את ניירות הערך שהושאלו ומכיר באשראי בגובה שווי שוק של ניירות הערך שהועברו. בתקופות עוקבות, האשראי מוכר באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. בתום ההשאלה נגרע האשראי והתאגיד הבנקאי מכיר מחדש בנייר הערך. כאשר התאגיד הבנקאי שואל ניירות-ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפקידון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת ההשאלה. נייר הערך שהתאגיד הבנקאי שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר עד למועד בו נייר הערך נמכר בחסר או מושאל בשאילה לא מובטחת.

גריעת התחייבות

הבנק גורע התחייבויות רק כאשר ההתחייבות מסולקת. סילוק של התחייבות יכול להיעשות באמצעות תשלום למלווה או באמצעות שחרור משפטי מהמחויבות.

11. רכוש קבוע

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישור לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע מוכר נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם, וכן הנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן את הפרויקט וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. עלויות תקורה שלא ניתן ליחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט מוכרות כהוצאה עם התהוותן. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן נקבע סף מהותיות להיוון. עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון נמוך מ-1, כדי להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיית מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים הוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של כלל עובדי הפיתוח המתורים להיוון, נעשה בדרך של דיווח שעות פרטני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות תחזוקה שוטפות ועלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מדין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מדין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש. שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

12. ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן נכסים לא שוטפים לצורך ירידת-ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של הנכס עשוי שלא להיות בר השבה. הפסדים מירידת-ערך יוכרו רק במידה וערך הנכס בספרים עולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ומימוש. ההפסד שיוכר הוא בגובה ההפרש בין הערך בספרים לשווי ההוגן של הנכס. הפסד זה אינו מבטל בתקופות עוקבות.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחינת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מוכרת וממדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב. דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת-ערך:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא ייעשה בו שימוש.

13. חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. עיקר עסקות החכירה בבנק, הינן עסקות בהן הבנק חוכר בחכירה תפעולית. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה. תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על-ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה. הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה במאזן.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש. כמו-כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש לצורך ירידת-ערך בהתאם להוראות בדבר ירידת-ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך-כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בשינויים במטבע-חוץ מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

14. קבוצת מימוש מוחזקת למכירה ופעילות מופסקת

קבוצת מימוש מוחזקת למכירה

הבנק מסווג נכס קבוצת מימוש מוחזקת למכירה אם הערך בספרים שלה יושב בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך, בתקופה שבה כל הקריטריונים הבאים מתקיימים: (1) ההנהלה, אשר לה הסמכות לאשר את הפעולה, מתחייבת לתכנית למכור את קבוצת המימוש; (2) קבוצת המימוש זמינה למכירה מיידית במצבה הנוכחי; (3) תכנית פעולה לאיתור רוכש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור החלה; (4) מכירת קבוצת מימוש הינה צפויה (probable) וחזוי (expected) שתוך שנה אחת ממועד הסיווג המכירה תושלם; (5) קבוצת מימוש משווקת באופן פעיל לצורך מכירה במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלה; (6) פעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שיעשו שינויים משמעותיים לתכנון או שהתכנון יבוטל.

במועד הסיווג של קבוצת המימוש מוחזקת למכירה, נבחן הצורך בהכרה בירידת-ערך לנכסים הרלוונטיים בהתאם לתקינה החלה על אותם נכסים.

פעילות מופסקת

הבנק מסווג קבוצת מימוש כפעילות מופסקת בהתקיים כל הקריטריונים הבאים: (1) קבוצת המימוש מהווה רכיב של ישות; (2) קבוצת המימוש מומשה או מקיימת את תנאי הסיווג של נכס המוחזק למכירה; (3) קבוצת המימוש מייצגת שינוי אסטרטגי, אשר יש (או תהיה) לו השפעה מהותית על פעילויותיה ותוצאותיה הכספיות של הבנק.

בגין פעילות מופסקת הבנק מציג מחדש מספרי ההשוואה בדוח רווח והפסד, כאילו הופסקה הפעילות מתחילת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר ומציג בנפרד את הרווח/ההפסד המיוחס לפעילות המופסקת בכל תקופת דיווח. כמו-כן, במאזן מסווגים כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לאותה פעילות כשורות נפרדות בדוח על המצב הכספי, כולל תיקון מספרי השוואה.

החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 קבע הבנק כי מתקיימים הקריטריונים לסיווג פעילות קבוצת ישראל כ"פעילות מופסקת". ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראל, כדיבדנד בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראל ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראל, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

15. זכויות עובדים

הבנק מחויב מתוקף דין, הסכם ונוהג בתשלומי הטבות פרישה לעובדים, אשר כוללים תשלומים לפי תכניות להטבה מוגדרת בגין פנסיה (כגון, תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין ופרישה), תשלומים לפי תכניות אחרות לאחר פרישה ולאחר סיום העסקה (כגון, שי לחג ותשלומי רווחה בריאות ואחרים המשולמים לפנסיונרים או בגינם) ותשלומים לפי תכניות להפקדה מוגדרת (כגון, תשלומים לקופות תגמולים או לקרן פנסיה בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963). כמו-כן, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים לעובדי הבנק בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת. התאגיד הבנקאי מכיר בעלות הפנסיה נטו לתקופה בהתאם להפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים, פנסיה והטבות אחרות, שאינן בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, הטבות אחרות לזמן ארוך והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ולאחר פרישה, מטופלות כתכניות להטבה מוגדרת ומחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל צמודות למדד בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה, הנקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופת פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית.

בגין ההטבות האמורות נזקפת לרווח והפסד עלות שירות, עלות ריבית, תשואה על נכסי תכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם והפחתה של רווח או הפסד אקטוארי אשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית. רווחים והפסדים אקטואריים נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התכנית.

עלות או זיכוי בגין שירות קודם מופחת כרכיב של עלות הפנסיה נטו לתקופה בקו ישר, על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התכנית.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתחייב.

16. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות הבנק, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכר כנגד גידול מקביל בהון.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

17. רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. כאשר המניות נמכרות או מופקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

18. התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שונים במסגרת עיסוקה במגוון סוגים של שירותים פיננסיים ובהם תביעות של לקוחות ובקשות צדדים שונים לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. הקבוצה מיישמת את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא התחייבויות תלויות המבוססות על הוראות תקן חשבונאות ASC 450. הליכים אלה נבחנים באופן פרטני בסיוע יועצים משפטיים הנדרשים להעריך את הסיכון להתממשות חשיפה. מצב בו הסיכון צפוי (Probable) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מעל ל-70%. בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

מצב בו הסיכון אפשרי (Reasonably Possible) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של בין 20% ל-70%. ככלל, בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

מצב בו הסיכון קלוש (Remote) הינו כאשר קיימת הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון של מתחת ל-20%. ככלל, בגין תלויה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לקבוצת הבנק עשויה להיות קיימת חשיפה גם לאיומים בתביעות שטרם הוגשו. בהערכת הסיכון ביחס לחשיפות אלה נסמכת קבוצת הבנק על הערכות של ההנהלה והגורמים המטפלים בחשיפה, תוך הבאה בחשבון של מהותיות וקונקרטיים האיום, וסיכוי להצלחתה של תביעה (אם תוגש) ותוצאותיה האפשריות.

הפרשה להתחייבויות תלויות נרשמת בהתקיים שני התנאים להלן: (א) צפוי כי ירד ערכו של נכס (או התחייבות) במועד הדיווח; (ב) סכום ההפסד ניתן לאמידה באופן סביר. במידה ועל פי הערכת הבנק בהתבסס על חוות דעתם של יועציו המשפטיים לא ניתן לאמוד סכום של הפסד באופן מהימן, נערך טווח של תרחישים לחשיפה ואם סכום כלשהו בטווח מהווה לאותו המועד אומדן טוב מן האחרים על אותו טווח, הסכום האמור ייצבר כהפרשה. במידה ולא קיים סכום בטווח המהווה אומדן טוב יותר מסכום כלשהו אחר, נדרש לרשום כהפרשה את הסכום המינימלי בטווח. לגבי תביעות שלגביהן קיימת קביעה של הפיקוח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, אלה מסווגות כ"צפוי" ונערכת בגין כל תביעה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

לא תבוצע הפרשה במקרים נדירים בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על ייעוץ משפטי, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה או בגין בקשה לאישור תביעה כייצוגית, וזאת גם לאחר שפורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שהומצאה לבנק תובענה כאמור.

ביאור 25. ה. כולל, כולל, גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

בנוסף, ניתן גילוי על סכום החשיפה הנוספת בגין תביעות אשר הסתברות התממשותם אינה קלושה.

בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים, הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תלויות.

19. הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון או לרווח כולל אחר לפי הרלוונטי. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל מתוקף חוק מע"מ במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשינויים קודמות.

מסים נדחים

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים, החייבים במס. החל מיום 1 בינואר 2017, מכיר הבנק בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים החייבים במס שנצברו בחברות בנות מקומיות החל ממועד זה. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים בגין הפרשים זמניים החייבים במס שנצברו בחברות בנות מקומיות עד ליום 31 בדצמבר 2016 לא נכללה התחייבות בגין מסים נדחים, הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס רק בעת אירוע מימוש או חלוקת דיבידנד. במידה שהבנק היה נדרש ליישם את הוראות התקן מאז ומעולם ולהכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הרווחים הלא מחולקים הנ"ל, סכום ההתחייבות הנוספת ביחס להפרשים זמניים כאמור שהיו נובעים מחלוקת דיבידנד בגין חברות בנות מקומיות, נאמד בסך של כ-0.5 מיליארד ש"ח. הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. הבנק מבצע הפרשה (Valuation Allowance) כנגד נכס מס נדחה אם, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו לתאריך המאזן. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא ודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

20. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, מכשירים הוניים שהוענקו לעובדים.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הפסקת פרסום ריביות הליבור

החל מסוף שנת 2021, הופסק פרסום ריביות הליבור בארבעה מטבעות (אירו, ליש"ט, יין ופר"ש). ריביות הליבור על הדולר האמריקאי ימשיכו להתפרסם עד יוני 2023. ריביות אלו היוו בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי משפיע על כל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

לפי המלצת הוועדות הבינלאומיות נקבעו בחודש מרץ 2021, בהתאם להחלטות ISDA, שיעורי תוספות הריבית לצורך המרת מכשירים פיננסיים שנשמכים על ריביות אלו.

הבנק נערך להחלפת בסיס הריבית במוצרים הפיננסיים שהוא מציע ללקוחות והתאים את המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. מיום 1 בינואר 2022 הוחלפו ריביות הבסיס על מוצרי העו"ש והחח"ד לריביות הבסיס החדשות. בהלוואות המבוססות על ריביות הבסיס שפרסומם הופסק, הבנק פעל להחלפת ההסכמים המשפטיים מול הלקוחות. בנוסף הבנק ממשיך לפעול להמרת המוצרים, כחלק מהיערכות הבנק לשינוי בריביות הבסיס. הבנק ממשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ופועל להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות.

ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אלו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריביות הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק יישם את ההקלות ביחס לחוזים הרלוונטיים שהוחלפו בעוגני ריביות חלופיות.

להלן פירוט יתרות החוזים המושפעים מריבית הליבור:

מזה: עסקות שיימשכו מעבר למועדי הפסקת פרסום הליבור		סך העסקות ליום 31 בדצמבר 2022		
מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	
2,521	8,252	3,137	10,526	הלוואות
12	219	17	340	פיקדונות
849	60,018	943	75,624	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

בנוסף קיימות מסגרות לא מנוצלות אשר מרביתן לתקופה שאינה עולה על שנה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

2. עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי

ביום 31 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן: "העדכון"). העדכון מבטל את ההוראות העוסקות בארגון מחדש של חובות בעייתיים על-ידי מלווים, תוך שיפור דרישות הגילוי בנוגע ללווים הנמצאים בקשיים כלכליים. כמו-כן, העדכון מוסיף דרישת גילוי של מחיקות ברוטו לפי שנת העמדת אשראי. ההוראות של העדכון יחולו, בארצות-הברית, על ישויות אשר אימצו את עדכון התקינה 13-2016 (CECL) החל מהתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2022. בשלב זה טרם נקבע מועד לתחילת היישום בבנקים בישראל. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

2020	2021	2022	
			א. הכנסות ריבית*
9,455	11,050	16,202	מאשראי לציבור
49	45	91	מאשראי לממשלות
113	61	245	מפיקדונות בבנקים
100	132	1,319	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
-	-	16	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
543	396	1,347	מאגרות-חוב
10,260	11,684	19,220	סך-כל הכנסות ריבית
			ב. הוצאות ריבית*
(1,042)	(983)	(4,025)	על פיקדונות הציבור
(5)	(4)	(23)	על פיקדונות הממשלה
(14)	(10)	(22)	על פיקדונות מבנקים
-	(4)	(187)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(401)	(908)	(1,483)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(1)	(8)	(13)	על התחייבויות אחרות
(1,463)	(1,917)	(5,753)	סך-כל הוצאות ריבית
8,797	9,767	13,467	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**
(125)	(149)	(9)	הכנסות ריבית
20	7	(2)	הוצאות ריבית
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב
13	14	88	מוחזקות לפדיון
499	361	1,061	זמינות למכירה
31	21	198	למסחר
543	396	1,347	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

2020	2021	2022	
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
(1,585)	(1,905)	6,069	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
			2. מהשקעה באגרות-חוב
196	337	142	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(40)	(81)	(270)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽²⁾
156	256	(128)	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
			3. הפרשי שער, נטו
1,862	1,697	(5,659)	
			4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
59	566	(166)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽³⁾⁽⁴⁾
11	33	43	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
3	13	17	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת ⁽⁵⁾
73	612	(106)	סך-הכל מהשקעה במניות
			5. אחר
21	-	(103)	
			סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
527	660	73	

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-15 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (2021: כ-0 מיליוני ש"ח; 2020: כ-2 מיליוני ש"ח).
- (3) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-29 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (2021: כ-50 מיליוני ש"ח; 2020: כ-29 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- (5) נובע מהתאמה להפרשה לירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

2020	2021	2022	
548	475	517	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
13	(54)	(9)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
561	421	508	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
1,088	1,081	581	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
			פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:
179	98	(73)	חשיפת ריבית
367	299	554	חשיפת מטבע-חוץ
15	24	27	חשיפה למניות
561	421	508	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ- (65) מיליוני ש"ח (2021: (9) מיליוני ש"ח, 2020: 2 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022									
סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלואות לדירור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
877	-	47	8	53	53	-	259	457	ניהול חשבון
471	-	-	-	3	11	-	91	366	כרטיסי אשראי
748	72	74	-	138	13	-	46	405	פעילות בניירות-ערך
179	-	1	-	2	2	-	10	164	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
238	-	-	1	91	120	2	24	-	טיפול באשראי
324	-	5	-	7	19	-	121	172	הפרשי המרה
90	-	1	1	22	25	-	39	2	פעילות סחר חוץ
20	-	-	-	15	-	4	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
41	-	-	-	-	-	41	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
665	-	1	22	347	243	-	42	10	עמלות מעסקי מימון
52	-	34	-	1	-	-	2	15	עמלות אחרות
3,705	72	163	32	679	486	47	634	1,592	סך-כל העמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלואות לדירור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
793	-	41	5	49	45	-	242	411	ניהול חשבון
275	-	-	-	1	6	-	51	217	כרטיסי אשראי
804	74	77	-	94	14	-	56	489	פעילות בניירות-ערך
178	-	-	-	2	2	-	8	166	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
220	-	-	1	93	104	1	20	1	טיפול באשראי
288	-	3	-	7	15	-	112	151	הפרשי המרה
78	-	1	1	12	25	-	37	2	פעילות סחר חוץ
23	-	-	-	15	-	7	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
46	-	-	-	-	-	46	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
617	-	1	21	312	235	-	41	7	עמלות מעסקי מימון
33	-	14	-	1	-	-	2	16	עמלות אחרות
3,355	74	137	28	586	446	54	569	1,461	סך-כל העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 4 עמלות לפי מגזרים בגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
772	-	38	3	50	42	-	245	394	ניהול חשבון
257	-	-	-	1	5	-	47	204	כרטיסי אשראי
803	76	53	1	88	14	-	51	520	פעילות בניירות-ערך
161	-	-	-	3	2	-	7	149	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
216	-	-	2	89	104	1	20	-	טיפול באשראי
261	2	4	-	5	12	-	102	136	הפרשי המרה
72	-	1	2	11	22	-	34	2	פעילות סחר חוץ
26	-	-	-	15	-	10	-	1	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
46	-	-	-	-	-	46	-	-	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
508	-	1	15	254	191	-	40	7	עמלות מעסקי מימון
33	-	16	-	1	-	-	3	13	עמלות אחרות
3,155	78	113	23	517	392	57	549	1,426	סך-כל העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

ביאור 5 הכנסות אחרות

2020	2021	2022	
57	92	46	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
7	9	4	הכנסה ממכירת תיקי לקוחות בנקאות פרטית בינלאומית
72	88	117	אחרות
136	189	167	סך-כל הכנסות האחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 6 משכורות והוצאות נלוות

2020	2021	2022	
2,398	2,792	2,835	משכורות ומענקים
14	13	12	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
646	630	644	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
3	6	(3)	הטבות לזמן ארוך
613	721	733	ביטוח לאומי ומס-שכר
157	166	158	הוצאות בגין פנסיה (לרבות עלות שירות, פיצויים ותגמולים)
5	5	8	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
3,836	4,333	4,387	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽¹⁾
229	219	218	(1) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

ביאור 7 הוצאות אחרות

2020	2021	2022	
272	242	243	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
111	143	157	שיווק ופירסום
201	194	206	תקשורת
444	448	475	מחשב ⁽¹⁾
31	28	28	משרדיות
30	42	43	ביטוח
434	378	300	שירותים מקצועיים ⁽²⁾
10	11	13	גמול והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
42	57	65	הדרכה והשתלמויות
238	286	318	עמלות
25	28	31	תרומה לקהילה
59	-	-	הפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA ⁽³⁾
391	280	265	אחרות
2,288	2,137	2,144	סך-כל ההוצאות האחרות

- (1) לא כולל משכורות, פחת והפחתות.
- (2) במספרי השוואה לשנת 2020 כולל סך של 108 מיליון ש"ח בגין הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים (לרבות תשלומים לעורכי דין, יועצים אחרים ושירותים נלווים, לבודק העצמאי שמונה מטעם משרד המשפטים האמריקאי ומימון ייצוג של עובדי קבוצת הבנק) והחקירה בנושא FIFA, עד לסיום חקירת הרשויות בחודש אפריל 2020.
- (3) מזה במספרי השוואה לשנת 2020 הוצאות הפרשי שער בגין שערך הפרשה בסך 45 מיליוני ש"ח. הבנק גידר את חשיפות המטבע הנובעות מההפרשות האמורות, אשר השפעתן המקזזת נזקפת לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)

א. הרכב הסעיף

2020	2021	2022	
			מסים שוטפים:
1,575	2,159	3,540	בגין שנת החשבון
106	115	79	בגין שנים קודמות
1,681	2,274	3,619	סך-כל המסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מסים נדחים:
(91)	684	(71)	בגין שנת החשבון
-	-	-	בגין שנים קודמות
(91)	684	(71)	סך-כל המסים הנדחים
1,590	2,958	3,548	סך-כל הפרשה למסים ⁽¹⁾
8	13	46	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

הטבלה לעיל אינה כוללת את השפעת המס על רווח כולל אחר. לפרטים ראה [ביאור 10](#).

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד

2020	2021	2022	
3,732	7,809	9,982	רווח לפני מסים
34.19	34.19	34.19	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
1,276	2,670	3,413	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:
25	25	11	הכנסות חברות בנות בחו"ל
-	(3)	(4)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	(4)	(4)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווחי הון
38	41	23	הוצאות לא-מוכרות
67	68	56	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
			מסים בגין שנים קודמות:
41	46	43	סכומים נוספים לשלם בגין חובות בעייתיים
65	69	36	אחרים
1	12	(3)	הכנסות חברות בנות בישראל
76	34	(23)	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
1	-	-	הפרשים אחרים
1,590	2,958	3,548	הפרשה למסים על הרווח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ג. שומות

1. לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת 2018. לחברות בנות שומות סופיות, או כאלה שנחשבות כסופיות, עד לשנים 2014-2020.
2. במהלך השנים האחרונות נתקבלו בישראל (חברה בת לשעבר שנמכרה והופרדה מהבנק) ובפרימיום אקספרס (חברה בת של ישראל) שומות מטעם רשות המסים בישראל, אגף המכס ומע"מ וזאת בהמשך לביקורת רוחבית ענפית, אשר עיקרן חיוב במע"מ של ישראל ופרימיום אקספרס בגין עמלת מנפיק המתקבלת מארגונים בינלאומיים בקשר לעסקות של מחזיקי כרטיס מול בתי עסק בחו"ל ובגין עמלה המתקבלת ממחזיקי כרטיס בגין עסקות המבוצעות על ידם אל מול בתי עסק בחו"ל. בנושא מתקיים הליך המתברר בבית המשפט. בהמשך לשיפוי שנתן הבנק במועד ההפרדות מישראל בגין נושא זה, הבנק הגיע להבנות מול ישראל אודות מסגרת השיפוי הפוטנציאלית אשר תיושם בהתאם להתבררות הליך זה. הבנק אינו צופה כל השפעה מהותית על תוצאות פעילותו ביחס להסדרת נושא זה.
3. במסגרת דיוני שומה קודמים שערך הבנק העלה פקיד השומה טענה לפיה, במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף, יש לחייב במס רווח גם רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות לפי הוראות פקודת מס הכנסה. בשנים 2019-2020 הבנק מכר את קבוצת ישראל וכלל בדוחותיו הוצאות מסים בגין המכירה. להערכת הבנק בהתבסס על יועציו המשפטיים, יותר סביר מאשר לא ("More Likely Than Not") שתתקבל עמדת הבנק לפיה אין לכלול בבסיס החיוב במס רווח את סכום הרווחים הראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות. ככל שעמדת פקיד השומה כאמור תתקבל יביא הדבר לגידול בחבות המס שתוטל על הבנק. הבנק אינו צופה השפעה מהותית על תוצאות פעילותו ביחס להסדרת נושא זה.
4. הבנק כולל בדוחותיו הפרשות בגין התחייבויות למסים על הכנסה כאמור לעיל בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציו המשפטיים.

ד. תנועה במסים נדחים

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	התאמה ליתרת הפתיחה, של השפעת היישום לראשונה של CECL ⁽¹⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
ב-%	במיליוני ש"ח				
	34.2	1,986	-	99	190
					1,697
	34.2	118	-	(16)	-
					134
	34.2	1,608	(252)	8	-
					1,852
	21.0	502	-	66	-
					436
	34.2	40	-	(28)	-
					68
	34.2	25	-	-	-
					25
	31.8	4,279	(252)	129	190
					4,212
	21.0	498	-	93	-
					405
	34.2	3,781	(252)	36	190
					3,807
					יתרת נכסי מסים נדחים של הרווח
	21.3	64	(3)	(41)	-
					108
	25.4	115	-	(11)	-
					126
	11.9	270	-	16	-
					254
	28.6	2	-	1	-
					1
	14.8	451	(3)	(35)	-
					489
		3,330	(249)	71	190
					3,318
					יתרת נכסי מסים נדחים, נטו*
		1	-	(1)	-
					2
					* מזה: בגין פעילות חו"ל

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (ASU 2016-13). לפירוט ראה [ביאור 1.1](#) לעיל.

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים (המשך)

שיעור מס ממוצע	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	
ב-%	במיליוני ש"ח				
					נכסי מסים נדחים
34.2	1,697	-	(456)	2,153	מהפרשה להפסדי אשראי
34.3	134	-	9	125	מהפרשה לחופשה ולמענקים
34.2	1,852	109	(6)	1,749	מהטבות לעובדים
21.8	436	-	(18)	454	הפסדים מועברים לצורך מסים
34.0	68	-	(33)	101	מנכסי תוכנה
33.8	25	-	(3)	28	מפריטים לא-כספיים אחרים
32.3	4,212	109	(507)	4,610	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
21.8	405	-	15	390	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
34.0	3,807	109	(522)	4,220	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי נכסי מסים נדחים שלא הוכרו
					התחייבויות מסים נדחים
25.0	108	(21)	74	55	מניירות-ערך ופריטים כספיים אחרים
25.8	126	-	(17)	143	רכוש קבוע וחכירות
11.9	254	-	104	150	בגין השקעות בחברות מוחזקות
25.0	1	-	1	-	אחר
15.9	489	(21)	162	348	יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו
	3,318	130	(684)	3,872	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו*
	2	-	1	1	* מזה: בגין פעילות חו"ל

ה. שיעור המס המשולב החל על הבנק

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף על מוסדות כספיים וכן מס שכר (המוצג כחלק מהוצאות השכר). לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	שנה
17.0%	23.0%	34.2%	2018 ואילך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 8 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) (המשך)

1. הפסדים מועברים לצרכי מס

ליום 31 בדצמבר 2022					
שנת פקיעה ראשונה	נכסי מסים נדחים שהוכרו	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים על נדחים על הפסדים	יתרת הפסדים	
-	4	(86)	90	388	הפסדים לצרכי מס
2023	-	(412)	412	2,006	חברות בנות בישראל
					חברות בנות בחו"ל
ליום 31 בדצמבר 2021					
שנת פקיעה ראשונה	נכסי מסים נדחים שהוכרו	נכסי מסים נדחים שלא הוכרו	נכסי מסים על נדחים על הפסדים	יתרת הפסדים	
-	20	(46)	66	289	הפסדים לצרכי מס
2023	-	(370)	370	1,710	חברות בנות בישראל
					חברות בנות בחו"ל

2. הסכם עקרונות בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי

בחודש פברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. בחודש יולי 2017 נחתם הסכם עקרונות עם פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי של חובות הנמדדים לפי שיטת עומק הפיגור וזאת בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014. להלן עקרונות ההסכמים:

1. הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חוב"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף על-פי נוסחה מוסכמת בהסכם.
 2. מחצית ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ומחצית תותר בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה.
 3. ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בגין הפרשות הנמדדות על בסיס קבוצתי איננה מותרת בניכוי כהוצאה לצורכי מס.
 4. 65% מהגידול בהפרשה השנתית להפסדי אשראי בגין אשראי לדיור הנמדדות לפי שיטת עומק הפיגור בגין חובות שההפרשה בגינם נכללה בספרי הבנק החל מיום 1 בינואר 2014 אינו מותר בניכוי.
- לנוכח היישום של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) (ASU 2016-13) החל מיום 1 בינואר 2022, איגוד הבנקים מקיים דיונים עם רשות המסים על מנת לבחון את הצורך בביצוע התאמות להסכם העקרונות האמור.

3. הסכם חברות בנות בחו"ל

לבנק הסכם פשרה עם פקיד שומה מפעלים גדולים ממאי 1986 ומכתב הבהרות מפקיד שומה מפעלים גדולים ממאי 2009 המסדירים תשלומי מס בישראל בהתייחס לרווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 9 רווח למניה רגילה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
רווח בסיסי			
2,056	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,165	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות			
במניות 1 ש"ח ע.ג.			
1,335,168,159	1,335,898,103	1,336,452,973	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
495,184	353,595	247,487	השפעת יחידות RSU
-	-	-	השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,335,663,343	1,336,251,698	1,336,700,460	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר
רווח מדולל			
2,056	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח
2,165	4,914	6,532	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח מפעילות נמשכת
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)			
במניות 1 ש"ח ע.ג.			
1,335,663,343	1,336,251,698	1,336,700,460	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
653,077	394,413	408,009	השפעת יחידות RSU
1,336,316,420	1,336,646,111	1,337,108,469	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים			
רווח בסיסי			
1.54	3.68	4.89	רווח נקי למניה
1.62	3.68	-	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת
רווח מדולל			
1.54	3.68	4.89	רווח נקי למניה
1.62	3.68	-	רווח נקי למניה מפעילות נמשכת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים*	(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד, לרבות בגין מימוש פעילות	התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
2020	250	(38)	(1,561)	(1,349)	3
2021	239	38	65	342	(1)
2021	489	-	(1,496)	(1,007)	2
2022	(384)	-	(205)	(589)	-
2022	105	-	(1,701)	(1,596)	2
2022	(1,962)	-	486	(1,476)	(2)
2022	(1,857)	-	(1,215)	(3,072)	-

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום								
31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2022		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
345	(180)	525	(204)	115	(319)	(2,065)	1,003	(3,068)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(106)	50	(156)	(180)	76	(256)	103	(18)	121
למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
239	(130)	369	(384)	191	(575)	(1,962)	985	(2,947)
שינוי נטו במהלך השנה								
התאמות מתרגום								
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד, לרבות בגין מימוש פעילות								
38	54	(16)	-	-	-	-	-	-
שינוי נטו במהלך השנה								
38	54	(16)	-	-	-	-	-	-
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה*								
(21)	25	(46)	(319)	168	(487)	384	(200)	584
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
86	(45)	131	114	(59)	173	102	(52)	154
שינוי נטו במהלך השנה								
65	(20)	85	(205)	109	(314)	486	(252)	738
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
342	(96)	438	(589)	300	(889)	(1,476)	733	(2,209)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
(1)	-	(1)	-	-	-	(2)	-	(2)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק								
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה								
343	(96)	439	(589)	300	(889)	(1,474)	733	(2,207)

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר. (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#). (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאור 11 מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
186,504	126,254
2,779	7,170
189,283	133,424
188,594	132,735
1	8

מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
פיקדונות בבנקים מסחריים
סך-הכל**
* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הערה:

למידע בדבר שיעבודים ראה [ביאור 26](#) להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2022					
הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי**	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון					
אגרות-חוב ומלוות					
של ממשלת ישראל	8,016	-	-	(452)	7,564
של ממשלות זרות	1,801	-	-	(217)	1,584
של מוסדות פיננסיים בישראל	316	(17)	18	-	317
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון	10,133	(17)	18	(669)	9,465
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה					
אגרות-חוב ומלוות					
של ממשלת ישראל	53,138	-	91	(1,478)	51,751
של ממשלות זרות	22,567	-	54	(969)	21,652
של מוסדות פיננסיים זרים	7,642	-	30	(138)	7,534
של אחרים זרים	3,164	-	26	(20)	3,170
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	86,511	-	201 ⁽¹⁾	(2,605) ⁽¹⁾	84,107
(3) השקעות במניות שאינן למסחר					
מניות שאינן למסחר	4,100	-	232 ⁽²⁾	(284) ⁽²⁾	4,048
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽³⁾	2,315	-	-	-	2,315
סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר	100,744	(17)	451	(3,558)	97,620

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

** כולל את השפעות היישום לראשונה של הוראות בדבר הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL). לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#) לעיל.

(1) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(3) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך מותאמת, מעלה או מטה, למחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות

של אותו מנפיק. לפירוט נוסף ראה [ביאור 3.2](#).

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(4) ניירות-ערך למסחר					
אגרות-חוב ומלוות					
של ממשלת ישראל	7,706	-	-	(149)	7,706
של ממשלות זרות	765	-	-	(16)	765
של מוסדות פיננסיים זרים	420	-	-	(22)	420
של אחרים זרים	238	1	-	(33)	238
סך-כל ניירות הערך למסחר	9,129	1 ⁽¹⁾	-	(220) ⁽¹⁾	9,129
סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾⁽³⁾	107,400	(17)	452	(3,778)	106,749

סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן	12 חודשים ומעלה	
	הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל		הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל
	0-20%	20-40%		0-20%	20-40%

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש, ללא הפסדי אשראי

אגרות-חוב ומלוות							
של ממשלת ישראל	29,448	(714)	-	(714)	8,881	(764)	-
של ממשלות זרות	10,372	(299)	-	(299)	8,054	(670)	-
של מוסדות פיננסיים זרים	4,572	(117)	-	(117)	400	(21)	-
של אחרים זרים	1,096	(12)	-	(12)	314	(8)	-
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	45,488	(1,142)	-	(1,142)	17,649	(1,463)	-

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-24.6 מיליארד ש"ח ששוועבדו למלווים.
- (3) ניירות-ערך שהושאלו בסך של כ-2,093 מיליוני ש"ח מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
197	-	1	196	196	של ממשלת ישראל
318	-	6	312	312	של מוסדות פיננסיים בישראל
515	-	7	508	508	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון
					(2) אגרות-חוב זמינות למכירה
					אגרות-חוב ומלוות
שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
34,358	(22)	265	34,115	34,358	של ממשלת ישראל
18,282	(247)	33	18,496	18,282	של ממשלות זרות
2,809	-	50	2,759	2,809	של מוסדות פיננסיים זרים
2,559	(2)	76	2,485	2,559	של אחרים זרים
58,008	⁽¹⁾ (271)	⁽¹⁾ 424	57,855	58,008	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
					(3) השקעות במניות שאינן למסחר
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
3,650	⁽²⁾ (10)	⁽²⁾ 431	3,229	3,650	מניות שאינן למסחר
2,058	-	-	2,058	2,058	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽³⁾
62,173	(281)	862	61,592	62,166	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(3) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת-ערך מותאמת, מעלה או מטה, למחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. לפירוט נוסף ראה [ביאור 32](#).

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 12 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(4) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	4,722	55	(3)	4,774
של ממשלות זרות	3,163	-	-	3,163
של מוסדות פיננסיים זרים	716	8	(2)	722
של אחרים זרים	283	-	(3)	280
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	8,884	63	(8)	8,939
מניות				
סך-כל ניירות הערך למסחר	8,884	⁽¹⁾ 63	⁽¹⁾ (8)	8,939
סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾⁽³⁾	70,476	925	(289)	71,112

פחות מ-12 חודשים			12 חודשים ומעלה		
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל
	0-20%	20-40%		0-20%	20-40%
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש					
אגרות-חוב ומלוות					
של ממשלת ישראל	(22)	-	(22)	-	1,584
של ממשלות זרות	(91)	-	(91)	-	11,534
של אחרים זרים	(2)	-	(2)	-	247
סך-כל אגרות-חוב ומלוות	(115)	-	(115)	-	13,365
זמינים למכירה	(115)	-	(115)	-	(156)

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-11.6 מיליארד ש"ח ששועבדו למלווים.
- (3) ניירות-ערך שהושאלו בסך של כ-509 מיליוני ש"ח מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

העברת אגרות-חוב מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון

ביום 24 למרץ 2022 החליט הבנק להעביר אגרות-חוב (של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית) בהיקף של כ-3.5 מיליארד ש"ח מהתיק הזמין למכירה אל התיק המוחזק לפדיון. העברת אגרות-חוב לתיק לפדיון בוצעה במטרה לצמצם את השפעת עליית תשואות אגרות-החוב על התנודתיות בקרן ההון בגין ניירות-ערך זמינים למכירה, כחלק מניהול ההון של הבנק. ההעברה בוצעה לנוכח השפעות ריבית חריגות ונדירות, זאת בשילוב עם המלחמה באוקראינה המשפיעה גם היא על סביבת האינפלציה והריבית בעולם והעצימה את ההשפעות. קרן ההון בגין אגרות-החוב שהועברו לתיק המוחזק לפדיון הסתכמה ליום המעבר ליתרה שלילית בסך של כ-388 מיליון ש"ח. יתרה זו מוצגת בהון העצמי ומופחתת לרווח והפסד על פני משך החיים הנוטרים של אגרות-החוב כהתאמת תשואה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בביאור זה מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש.

1. חובות*, אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2022						
סך-הכל	בנקים, ממשלות ואגרות-חוב	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
304,429	103,377	201,052	-	-	201,052	יתרת חוב רשומה
						חובות שנבדקו על בסיס פרטני
203,326	10,116	193,210	35,132	128,105	29,973	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
507,755	113,493	394,262	35,132	128,105	231,025	סך-הכל ⁽¹⁾
						(1) מזה:
3,444	-	3,444	210	581	2,653	חובות לא צוברים
83	-	83	44	-	39	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
2,890	-	2,890	414	-	2,476	חובות בעייתיים אחרים
6,417	-	6,417	668	581	5,168	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות
3,663	29	3,634	-	-	3,634	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,918	17	1,901	897	487	517	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
5,581	46	5,535	897	487	4,151	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
828	-	828	93	48	687	(2) מזה: הפרשה בגין חובות לא צוברים
240	-	240	64	-	176	מזה: הפרשה בגין חובות בעייתיים אחרים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים). בהתייחס למספרי השוואה, בנוסף אינו כולל אגרות-חוב.

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-72 מיליון ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
194,660	15,585	179,075	934	-	178,141	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
178,654	-	178,654	33,874	115,127	29,653	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
115,057	-	115,057	-	115,018	39	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
373,314	15,585	357,729	34,808	115,127	207,794	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,152	-	2,152	623	-	1,529	חובות בארגון מחדש
1,465	-	1,465	24	-	1,441	חובות פגומים אחרים
3,617	-	3,617	647	-	2,970	סך-הכל חובות פגומים
679	-	679	44	595	40	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,800	-	3,800	27	-	3,773	חובות בעייתיים אחרים
8,096	-	8,096	718	595	6,783	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
-	-	-	-	-	-	
3,638	6	3,632	91	-	3,541	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,474	-	1,474	504	533	437	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
5,112	6	5,106	595	533	3,978	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
533	-	533	-	533	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
1,204	-	1,204	87	-	1,117	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים). בהתייחס למספרי השוואה, בנוסף אינו כולל אגרות-חוב.

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-39 מיליון ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-403 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי*

סך-הכל	בנקים וממשלות ואגרות-חוב	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 01.01.2020
1,943	(3)	1,946	448	317	1,181	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,213)	-	(1,213)	(551)	(14)	(648)	מחיקות חשבונאיות
950	-	950	339	9	602	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(263)	-	(263)	(212)	(5)	(46)	מחיקות חשבונאיות, נטו
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2020
(1,220)	1	(1,221)	(425)	(226)	(570)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(824)	-	(824)	(341)	(4)	(479)	מחיקות חשבונאיות
1,022	-	1,022	366	5	651	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
198	-	198	25	1	172	מחיקות חשבונאיות, נטו
5,909	6	5,903	626	533	4,744	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2021
546	8	538	285	(83)	336	התאמת יתרת פתיחה של ההפרשה בגין CECL
(34)	36	(70)	40	71	(181)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(754)	-	(754)	(384)	(6)	(364)	מחיקות חשבונאיות
849	-	849	361	4	484	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
95	-	95	(23)	(2)	120	מחיקות חשבונאיות, נטו
6,516	50	6,466	928	519	5,019	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2022
						מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
781	-	781	81	-	700	ליום 31 בדצמבר 2020
797	-	797	31	-	766	ליום 31 בדצמבר 2021
935	4	931	31	32	868	ליום 31 בדצמבר 2022

* למדיניות הבנק בנושא זה ראה [ביאור 1](#) לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 14 אשראי לממשלות

31 בדצמבר		
2021	2022	
787	768	אשראי לממשלת ישראל
1,182	1,389	אשראי לממשלות זרות
1,969	2,157	סך-כל האשראי לממשלות*
5	21	* בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב הסעיף

2021	2022	
חברות כלולות		
785	1,198	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
68	-	השקעה בהלוואות בעלים
853	1,198	סך-כל ההשקעות
מזה:		
108	207	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות		
149	350	ערך בספרים
287	280	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2020	2021	2022	
10	49	99	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות

ביאור 15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

31 בדצמבר												
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽¹⁾		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		השקעות הוניות אחרות		השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק בזכויות ההצבעה ובזכות לקבלת רווחים		
במיליוני ש"ח												
חברות מאוחדות												
-	-	-	-	268	95	678	1,078	2,438	2,758	100%	100%	פועלים אקוויטי - החזקות בע"מ
-	-	-	-	(221)	(42)	-	-	260	290	100%	100%	פועלים (שוויץ) לימיטד⁽¹⁾
1	(2)	-	-	(33)	(16)	-	-	-	-	69.8%	100%	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. - בנק מסחרי בתורכיה⁽²⁾

ברשימת החברות לא מוצגות חברות בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק או חברות המספקות שירותים לבנק בלבד.

(1) לפרטים ראה סעיף ה' להלן.
 (2) בנוסף העמיד הבנק קווי אשראי לטובת בנק פוזיטיף בהיקף כולל של 123 מיליוני ש"ח (2021: 140 מיליוני ש"ח), שמתוכו נוצל סך של כ-78 מיליוני ש"ח (2021: 91 מיליוני ש"ח). הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. לפרטים ראה סעיף ו' להלן.

ד. קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה ויזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בכ-24.9% בחברה הציבורית אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (לשעבר "פועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ") העוסקת בשירותי ייעוץ, חיתום וניהול גיוסי הון. לבקשת הבנק ופועלים אקוויטי, בחודש דצמבר 2022 הוחלף שמה והוסר "פועלים" משמה של החברה. הבנק שוקל חלופות לפעילות בתחום החיתום לרבות אפשרות להקמת פעילות חיתום עצמאית. בשנים 2021-2022 הגדיל הבנק את היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, כחלק מיישום אסטרטגיה בנושא, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2025 אשר אושר בדירקטוריון הבנק.

ה. Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בחברה והבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי. במהלך שנת 2022 הזרים הבנק כ-20 מיליון פרנק שוויצרי כהשקעה נוספת בהון של הפועלים שוויץ.

ו. Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק מחזיקה בתורכיה את בנק פוזיטיף שעוסק בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. על רקע טענות של מי שהיה בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. בעל מניות המיעוט הגיש בקשה לבית המשפט למשיכת תביעה שהגיש (אשר תיבחן במסגרת השימוע שנקבע לכלל התביעות). בתאריך 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף.

להערכת הבנק העסקה תסייע לממש את מהלך היציאה מפעילות בתורכיה ותתרום להמשך ניהולו התקין של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר קו האשראי שהבנק העמיד לבנק פוזיטיף ראה [ביאור 24](#).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

סך-הכל	תוכנות ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים				
12,009	5,325	2,598	4,086	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
886	450	144	292	תוספות
(239)	(34)	(1)	(204)	גריעות
12,656	5,741	2,741	4,174	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
700	505	120	75	תוספות
(100)	(24)	-	(76)	גריעות
13,256	6,222	2,861	4,173	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022*
פחת והפסדים מירידת-ערך				
8,690	4,057	2,106	2,527	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
576	302	131	143	פחת לשנה
26	26	-	-	הפסד מירידת-ערך
(191)	(35)	(1)	(155)	גריעות
9,101	4,350	2,236	2,515	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
663	363	151	149	פחת לשנה
53	53	-	-	הפסד מירידת-ערך
(83)	(24)	-	(59)	גריעות
9,734	4,742	2,387	2,605	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
הערך בספרים				
3,319	1,268	492	1,559	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
3,555	1,391	505	1,659	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
3,522	1,480	474	1,568	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
	20.0	17.1	4.6	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.2021
	20.0	19.3	5.0	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.2022

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,169 מיליון ש"ח.

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,735 מיליון ש"ח, ועלויות תוכנה: 3,522 מיליון ש"ח.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהוונן שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 1,378 מיליון ש"ח (31.12.2021: 1,268 מיליון ש"ח, 31.12.2020: 1,111 מיליון ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוננת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
ציוד משרדי וריהוט - 15%-6 בשנה בקו ישר.
תוכנות - עד 5 שנים.
- ג.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 11 מיליוני ש"ח (31.12.2021: 10 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם. בנוסף, היתרה המאזנית של בניינים שנמכרו וטרם נמסרה חזקה בגינם הינה בסך של 4 מיליוני ש"ח (31.12.2021: 6 מיליוני ש"ח).
- ד.** זכויות במקרקעין בסך של 28 מיליוני ש"ח (31.12.2021: 31 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ה.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 10 מיליוני ש"ח (31.12.2021: 24 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.
- ו.** לפרטים בדבר התקשרות הבנק לרכישת בניין לשימוש המטה המרכזי והשבחת נכסים שבשימוש כיום, ראה [ביאור 12.ב.25](#) להלן.

ז. חכירות

במסגרת הסדרי החכירה, הבנק חוכר נדל"ן (בעיקר שטחי משרדים וסניפים), כלי רכב וציוד, המשמשים בעיקר לצורך הפעילות העסקית של הבנק. רוב הסדרי החכירה של הבנק מסווגים כחכירות תפעוליות.
עיקר תשלומי החכירה בגין חוזי חכירות הנדל"ן וכלי הרכב בהם מתקשר הבנק, צמודים למדד המחירים לצרכן במועד ההתקשרות בחכירה. כמו-כן, בחוזי חכירות הציוד בהם מתקשר הבנק, תשלומי החכירה הם מבוססי שימוש. תקופת החכירה הממוצעת של נדל"ן הינה כ-7.1 שנים. מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירה לא ניתן לקביעה בנקל, נעשה שימוש בשיעור הריבית התוספתי של הבנק. לבנק לא קיימים הסדרי חכירה משמעותיים המסווגים כחכירות מימוניות. תקופות החכירה הינן התקופות החוזיות הנקובות בחוזי החכירה וכוללות גם תקופות הנובעות מאופציית הארכה שוודאי באופן סביר שהבנק יממשה. הוצאות חכירה מוכרות בסעיף "אחזקה ופחת בניינים וציוד" בדוח רווח והפסד.
בנוסף, הבנק מתקשר בעסקות של ליסינג לרכבים לעובדים, לתקופה של 3 שנים.

א. הוצאות בגין חכירות

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
132	141	הוצאות בגין חכירות תפעוליות
6	11	הוצאות חכירה משתנות
138	152	סך-הכל הוצאות בגין חכירות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 16 בניינים וציוד (המשך)

ז. חכירות (המשך)
ב. מידע נוסף על חכירות

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
		מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות
120	142	תזרימי מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
23	68	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
		יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים)
7.4	7.1	בגין חכירות תפעוליות
		ריבית היוון משוקללת ממוצעת
0.59%	0.96%	בגין חכירות תפעוליות

ג. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופת פירעון

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		
תזרימי מזומנים לא מהוונים בגין חכירות התחייבות	תזרימי מזומנים לא מהוונים	תזרימי מזומנים לא מהוונים בגין חכירות התחייבות	תזרימי מזומנים לא מהוונים	
131	135	127	133	עד שנה
113	117	101	106	מעל שנה ועד שנתיים
90	93	73	78	מעל שנתיים ועד 3 שנים
70	74	58	62	מעל 3 שנים ועד 4 שנים
56	59	52	54	מעל 4 שנים ועד 5 שנים
224	231	196	213	מעל חמש שנים
684	709	607	646	סך-הכל

ד. נכסי זכות שימוש והתחייבות בגין חכירות

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
		נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעוליות
691	601	נכסים אחרים
		התחייבות בגין חכירה תפעוליות
684	607	התחייבויות אחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 17 נכסים אחרים

31 בדצמבר		
2021	2022	
3,447	3,440	מסים נדחים לקבל, נטו*
33	26	מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
30	-	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
92	81	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
227	234	הכנסות לקבל
328	463	הוצאות מראש
27	25	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
691	601	נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית
281	1,325	חייבים אחרים ויתרות חובה ⁽²⁾
5,156	6,195	סך-כל הנכסים האחרים

* ראה גם ביאור 18.

(1) מוצג בשווי הוגן.

(2) ליום 31 בדצמבר 2022 כולל יתרת חייבים בגין מסלוקה בגין מכירות ניירות-ערך בסך של כ-906 מיליון ש"ח (ליום 31.12.21 סך של כ-0 מיליון ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 18 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
בישראל		
לפי דרישה		
233,518	191,829	אינם נושאים ריבית
145,743	130,407	נושאים ריבית
379,261	322,236	סך-הכל לפי דרישה
125,305	185,537	לזמן קצוב
504,566	507,773	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
1,527	1,499	אינם נושאים ריבית
8,368	6,230	נושאים ריבית
9,895	7,729	סך-הכל לפי דרישה
10,611	17,086	לזמן קצוב
20,506	24,815	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
525,072	532,588	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
190,674	201,758	פיקדונות של אנשים פרטיים
101,287	92,678	פיקדונות של גופים מוסדיים
212,605	213,337	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)		
147,494	154,697	עד 1
114,756	122,042	מעל 1 עד 10
74,023	77,985	מעל 10 עד 100
51,346	54,878	מעל 100 עד 500
137,453	122,986	מעל 500
525,072	532,588	סך-הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 19 פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2021	2022	
בישראל		
בנקים מסחריים		
5,391	2,801	פיקדונות לפי דרישה
1,157	1,107	פיקדונות לזמן קצוב
327	233	קיבולים
בנקים מרכזיים		
527	460	פיקדונות לפי דרישה
4,042	4,042	פיקדונות לזמן קצוב
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים		
140	45	פיקדונות לזמן קצוב
17	8	קיבולים
11,601	8,696	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף

31 בדצמבר			
2021	2022		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	מסך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי			
			לא-צמוד
2,619	4,372	2.06%	3.9
17,490	17,128	0.81%	3.2
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות			
במטבע ישראלי			
			צמוד למדד
2,355	2,154	2.71%	*4.6
במטבע-חוץ			
			דולר ארצות-הברית
3,118	3,212	6.31%	*3.7
25,582	26,866	1.82%	*3.5
סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים* ⁽³⁾			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
244	-	-	הנכללים בהון רובד 1
7,945	9,517	-	הנכללים בהון רובד 2
3,022	586	-	אחרים שלא נכללים בהון
11,211	10,103	4.05%	סך-כל כתבי התחייבות נדחים

* בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפדיון מוקדם.
 להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה [ביאור 26](#) להלן.
 (1) מסך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 26,845 מיליוני ש"ח (31.12.21: 23,951 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים

1. בתחילת חודש נובמבר 2022 ביצע הבנק פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.7 מיליארד ש"ח. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022.

2. בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ו') בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 0.84%.

בחודש נובמבר 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ז') בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 3.09%.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה ו' וסדרה ז' כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה (מלאה או חלקית) למניות רגילות של הבנק בהתקיים נסיבות מסוימות; "אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן ו/או אירוע מכונן לאי קיימות" בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 2022. כתבי התחייבות נכללים בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 2022. כתבי התחייבות הינם לתקופה של 11 שנים, מיום הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. ככל שכתבי התחייבות לא יפרעו בפדיון מוקדם לאחר 6 שנים אז הריבית תעודכן בהתאם לתשואה השנתית על אגרות-חוב מדינת ישראל צמודה לחמש שנים בתוספת מרווח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 20 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות-חוב

1. בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק על-פי דוח הצעת מדף שתי סדרות של אגרות-חוב: אגרות-חוב סדרה 100 בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח, אגרות-החוב עומדות לפירעון ב-10 תשלומים שנתיים שווים ונושאות ריבית שנתית בשיעור קבוע של 2.5% שאינה צמודה לבסיס הצמדה כלשהו. הריבית בגין היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות-החוב תשולם אחת לשנה. אגרות-חוב סדרה 200 בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח, אגרות-החוב עומדות לפירעון ב-10 תשלומים שנתיים שווים ונושאות ריבית שנתית בשיעור קבוע של 0.1%. קרן אגרות-החוב והריבית על הקרן תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן. הריבית בגין היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות-החוב תשולם אחת לשנה.
2. בחודש נובמבר 2022, הנפיק הבנק על-פי דוח הצעת מדף שתי סדרות של אגרות-חוב: אגרות-חוב סדרה 101 בהיקף של כ-1.2 מיליארד ש"ח, אגרות-החוב עומדות לפירעון בתשלום אחד בתום תקופה של 2.5 שנים ונושאות ריבית שנתית בשיעור קבוע של 3.76% שאינה צמודה לבסיס הצמדה כלשהו. הריבית בגין היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות-החוב תשולם פעמיים בשנה. אגרות-חוב סדרה 201 בהיקף של כ-2.0 מיליארד ש"ח, אגרות-החוב עומדות לפירעון ב-10 תשלומים שנתיים שווים ונושאות ריבית שנתית בשיעור קבוע של 1.39%. קרן אגרות-החוב והריבית על הקרן תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן. הריבית בגין היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות-החוב תשולם אחת לשנה.

ביאור 21 התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2021	2022	
129	110	עתודה למסים נדחים, נטו*
721	1,234	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
296	305	הכנסות מראש
1,083	1,115	עובדים בגין שכר עבודה
5,200	4,435	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
760	856	הוצאות לשלם
3,833	3,759	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
797	935	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
27	25	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
1,721	1,137	זכאים אחרים ויתרות זכות
684	607	התחייבות בגין חכירה תפעולית
15,251	14,518	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם ביאור 18.

** ראה גם ביאור 22.

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 22 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- א. עובדים קבועים זמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- ב. עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שמרבית ההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- ג. עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי הבכיר של הבנק (לרבות המנכ"ל, חברי הנהלה ובכירים נוספים), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן תנאי העבודה העיקריים של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים זמניים

בהתאם לכללים הנהוגים בבנק, מספר תהליכים משפיעים על עלות השכר. תהליכים אלה כוללים, בין היתר, קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, קידום בשכר הנובע מצבירת ותק ועלייה בדירוג העובדים במסגרת טווחי הדרגות המתאימים לתפקידם. להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענק שנתי מותנה תשואה

בהתאם להסכם השכר הקיבוצי שנחתם בין הבנק לנציגות העובדים לשנים 2018-2022, המענק השנתי מושפע משיעור תשואת הרווח הנקי על ההון והוא נע בין 0.5 משכורת (ובלבד ששיעור התשואה להון הוא 7.0% לפחות) לתקציב מענק ממוצע של - 3.0 משכורות לעובד הזכאי (כשהתשואה להון הינה 12.0% ומעלה). קיימת אפשרות באישור ועדת התגמול והדירקטוריון למתן מענקים שאינם מותנים בתשואה או בנסיבות בהן לא מושגת התשואה האמורה.

2. הטבות אחרות

עובדי הבנק זכאים להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

מענק 25

העובדים זכאים למענק בגובה משכורת אחת בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוך בחשבון תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.

הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, ולהשתתפות בעלויות רווחה.

התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים, שיעור תמותה ונכות.

3. פיצויי פרישה ופנסיה

כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקיצבה. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה מוקדמת במסלול קצבה זכאים לפנסיה גישור חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי.

פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שיפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון, בין היתר:

- תוספת שכר ריאלית המושפעת מגיל העובדים.
- תחזית למועד הפרישה ומסלול הפרישה תוך הבאה בחשבון של שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק, ציפיות הנהלה והחלטותיה, תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ובמגדרו.
- שיעור היוון אשר חושב לפי תשואת אגרות-חוב ממשלתיות צמודות בישראל בתוספת מרווח שנקבע על-פי הוראות הפיקוח על הבנקים.
- שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

4. הסכם שכר קיבוצי לשנים 2018 עד 2022

ביום 21 בינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על-ידי דירקטוריון ונהלת הבנק. הנהלת הבנק וארגון העובדים החלו במגעים לצורך חתימה על הסכם חדש.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי תלוי תשואה והטבות אחרות במהלך תקופת ההעסקה.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

1. כללי

ביום 22 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מדיניות התגמול של הבנק לנושאי משרה שתוקפה לשנים 2021-2023. מדיניות התגמול תואמת את חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 (להלן: "חוק הגבלת התגמול") והתקרה הקבועה בו ("תקרת התגמול"), חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראה 301A בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. ביום 13 בספטמבר 2020 אימץ הבנק מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ובמועדים מאוחרים יותר אימץ מדיניות גם לעובדי שאינם מנהלים בכירים (כל פרקי מדיניות התגמול הללו לגבי כל האוכלוסיות יכונן להלן יחד "מדיניות תגמול 2021" או "מדיניות התגמול"), וכן תכנית תגמול בהתאם לה ("תכנית 2021"), אשר עודכנו מעת לעת.

הבנק יישם חלק מעקרונות מדיניות התגמול שלו גם על חברות בנות בארץ ושלוחותיו בחו"ל.

להלן פירוט הזכויות וההטבות העיקריות, להן זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם.

2. יו"ר הדירקטוריון

מר ראובן קרופיק ("היו"ר") מכהן כדירקטור חיצוני על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 החל מיום 18 בפברואר 2016 ובאסיפה הכללית בחודש אוקטובר 2021 הוא מונה לתקופת כהונה שלישית שתסתיים בפברואר 2025. מר ראובן קרופיק מכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק החל מיום 28 ביוני 2020. בחודש אפריל 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין 301 ו-301A בנוגע לתפקידי יו"ר הדירקטוריון ותנאי הכהונה של יושבי ראש הדירקטוריון בבנקים ללא גרעין שליטה. תנאי כהונה מעודכנים ליו"ר הדירקטוריון התואמים את הוראות הפיקוח המעודכנות אושרו על-ידי האסיפה הכללית ביום 11 באוגוסט 2022. תנאי הכהונה העדכניים הינם בתוקף החל מתחילת שנת 2022 וכל עוד מר קרופיק מכהן בתפקידו כיו"ר ואלה עיקריהם: תפקיד יו"ר הדירקטוריון יוסיף להיות תפקיד במשרה מלאה (100%). בגין הכהונה יהיה היו"ר זכאי לגמול שנתי בסך 2.94 מיליון ש"ח ("הגמול השנתי"). הגמול השנתי יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן (בכפוף לכך שהתגמול הכולל של היו"ר לא יעלה על התקרה לפי סעיף 2(ב) לחוק הגבלת התגמול; מדד הבסיס - מאי 2022) לסכום זה יתווסף מע"מ כדיון. הגמול השנתי עשוי להיות משולם בתשלומים חודשיים ובגין כהונה בחלק משנה ישולם החלק היחסי של הגמול השנתי. התמורה תשולם כנגד חשבונית והיו"ר לא יהיה זכאי לתנאים נלווים לשכר (כגון הפקדות לפיצויים ולתגמולים והפרשות לקרן השתלמות). בנוסף לגמול השנתי היו"ר יהיה זכאי להחזר הוצאות סבירות בגין ביצוע תפקידי, לרבות הוצאות נסיעה וטלפון (בכפוף למגבלות הכלולות בהוראה 301A ובכפוף לכך שהתגמול הכולל של היו"ר לא יעלה על התקרה לפי סעיף 2(ב) לחוק הגבלת התגמול). היו"ר ימשיך להיות מבוטח בפוליסת ביטוח אחריות של דירקטורים ונושאי משרה של הבנק. בנוסף מחזיק היו"ר בכתב שיפוץ ופטור, כפי שמוענק לנושאי משרה בבנק. תנאי הכהונה העדכניים אינם כוללים הוראות בעניין תקופת הודעה מוקדמת, אי תחרות וצינון שנכללו בתנאי הכהונה הקודמים של היו"ר.

3. מנכ"ל הבנק

ביום 22 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי התגמול למנכ"ל לתקופה שמיום 1 בינואר 2021 עד 31 בדצמבר 2023 לאחר אישור ועדת התגמול הדירקטוריון. עיקר תנאי הכהונה והעסקה למנכ"ל שאושרו לשנים 2021-2023 כוללים משכורת חודשית של 201,500 ש"ח צמודה למדד, תנאים נלווים לרבות הפקדות לפיצויים ולתגמולים והפרשות לקרן השתלמות, החזר הוצאות לצורך מילוי התפקיד; תגמול הוני קבוע באמצעות מניות חסומות בשווי של 100,000 ש"ח צמוד למדד, אשר תהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 3 שנים; מענק שנתי עד תקרה של 5 משכורות (כפוף לתקרה הנקובה בחוק הגבלת התגמול של פי 35 ממקבל השכר הנמוך. במידת הצורך ייקטם המענק של המנכ"ל עד גובה התקרה המותרת לפי הדיון). המענק השנתי יורכב משני רכיבים: (א) רכיב ביצועי הבנק - רכיב מענק של בין 0.25 משכורת ועד 2 משכורות, המשולם בהתאם לתשואה להון לפי המודל החל על יתר נושאי המשרה (היינו לפי טווח תשואה להון של 7.0%-10.0% כפוף לאפשרות התאמה של עד 1.0% בכל שנה על-ידי הדירקטוריון). (ב) רכיב בשיקול דעת ועדת התגמול והדירקטוריון של עד 3 משכורות. במקרה שבו לא תהיה עמידה בתנאי הסף של תשואה להון (7.0% כפוף להתאמה כאמור לעיל), ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר למנכ"ל מענק של עד 3 משכורות. בכל שנה משנות התכנית קובע הדירקטוריון את טווח התשואה בהתאם לאמור.

4. חברי הנהלה

בהתאם לתכנית 2021 זכאים חברי הנהלה לזכויות ולהטבות שלהלן:

תגמול קבוע

התגמול הקבוע עשוי לכלול את הרכיבים הבאים: שכר חודשי, הפרשות סוציאליות והטבות נלוות בנוסף, לכל מנהל יוענקו ללא תמורה, מניות אשר תהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו (ראה פרטים להלן). כמות המניות תחושב על-ידי חלוקת שווי התגמול אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. ראה גם [ביאור 23](#) להלן.

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

תגמול משתנה - מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

- המענק השנתי לחברי הנהלה מורכב מרכיב תלוי ביצועים שמחושב על-פי ביצועי הבנק, ומושפע מהביצועים האישיים של חבר הנהלה ומרכיב מענק בשיקול דעת הגורם הממונה. המענק השנתי לנושאי המשרה, שתקרתו תהיה עד 5.0 משכורות (ובדרגות מסוימות עד 6.5 משכורות), מותנה בהתקיימות תנאי סף של השגת שיעור תשואה על ההון מינימלי, שייקבע על-ידי הדירקטוריון. רכיב ביצועי הבנק ישולם לפי מדרגות בטווח תשואה להון של 7.0%-10.0%. לפי מדיניות התגמול, ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להגדיל או להקטין את רפי התשואה להון האמורים (מינימלי ומקסימלי) בעד 1.0% ובלבד שהפער ביניהם יישמר על 3.0%. קיימת אפשרות לאשר מענק בשיקול דעת במקרה של אי עמידה בתנאי הסף של עד 3.0 משכורות.
- תנאים נוספים - תכנית התגמול כוללת הוראות נוספות הרלוונטיות לעניין המענק באשר לסיום העסקה, דחיית תשלום חלק מהמענק ופריסתו, הפחתת המענק והשבתו בנסיבות מסוימות. בנוסף, בהתאם לתכנית, התגמול המשתנה עשוי להיקטם כך שלא יחרוג מתקרת התגמול שבחוק, הגבלת התגמול (תגמול של פי 35 ממקבל השכר הנמוך).

הסדרי פרישה מוקדמת

בהתאם למדיניות התגמול, וכפוף להוראות המעבר שבה ביחס לזכויות שנצברו ו/או יצברו (כמפורט מטה), לפי ההסכמים עם חברי הנהלה (לרבות מנכ"ל הבנק) (להלן: "הבכירים"), בעת סיום העסקה כתוצאה מפיטורים או התפטרות, יהיה זכאי הבכיר לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% בגין התקופה שמיום תחולת ההסכם.

לפי הסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עם חלק מהבכירים, נקבע לגבי התקופה הרלוונטית של אותם ההסכמים, כי במקרה שהבנק יחליט מיזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250% בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 ובהתאם לשכר הקובע לאותו מועד. בנוסף, בהתאם להסדרים הקודמים, בהגיע הבכיר למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75, אזי יהיה הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי לתום שנת 2016, מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק עד לתום שנה זו ובגין שנות העבודה שלאחר שנת 2016, פיצויים בשיעור של 100% בהתאם לשכר האחרון, לבין קבלת קצבה חודשית (בשיעור שנצבר עבורו עד לתום שנת 2016 או מועד מינויו לחבר הנהלה לפי המאוחר מביניהם, ועד לשיעור מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה) שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. חבר הנהלה שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד, או פיצויים בשיעור 100%. לגבי חלק מחברי הנהלה הזכאים לבחירה במסלולי הפרישה כמפורט לעיל ייווסף תנאי סף של גיל מינימלי של 55 שנים. לגבי חלק מחברי הנהלה הזכאים לבחירה במסלולי הפרישה כמפורט לעיל, ישנם תנאי זכאות שונים מיטיבים פחות, לדוגמה תנאי סף של גיל מינימלי של 55 שנים.

5. מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה

תכנית 2021 חלה על המנהלים הבכירים של הבנק שאינם חברי הנהלה על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל לגבי חברי הנהלה, כאשר תקציבי המענקים הכוללים לקבוצות הרלוונטיות נקבעים לפי מדרגות שיעור התשואה על ההון, ומתוך התקציבים הללו, נגזרים המענקים לפי ציון הניתן למנהל הבכיר, אשר חלקו מבוסס על יעדי KPI וחלקו על שיקול דעת הממונה הרלוונטי, כמפורט להלן. לגבי מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יחול האמור להלן:

א. מענק שנתי

תנאי הסף ומנגנון המענק השנתי למנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה, זהה לזה של חברי הנהלה כמפורט לעיל. קיימת אפשרות לאשר מענק בשיקול דעת במקרה של אי עמידה בתנאי הסף עד תקרה אישית של 3.0 משכורות. תקרת המענק השנתי למנהלים אלה היא 8.0-10.0 משכורות (תלוי דרגה) וביחס לתפקידי פיקוח ובקרה 7.2-9.0 משכורות. התכנית כוללת הוראות לעניין חלוקת תקציב המענקים בין המנהלים הבכירים וגזירת המענק האישי מתוכו.

ב. הסדרי פרישה

על-אף האמור לעיל לגבי הסדרי פרישה לבכירים שהינם חברי הנהלה, מנהלים בכירים שאינם חברי הנהלה יהיו זכאים לכל הזכויות שנצברו עד לתום ההסדרים שהיו קיימים בהסכמי העסקה קודמים עמם, ככל שהיו הסכמים כאלה, ובלבד שההוצאה החזויה כהגדרתה בחוק הגבלת התגמול, לא תחרוג מתקרות החוק. במסגרת הסכמי העסקה הקודמים ובמסגרת הסכמי העסקה החדשים, קיימת אפשרות שהמנהל הבכיר ימשיך לצבור וותק וזכויות למסלול פנסיה מוקדמת לפי השכר הקובע בהסכם הרלוונטי הקודם שהיה עימו, ככל שהיה הסכם כזה (תשלום הפנסיה המוקדמת עשוי להיות לתקופה מוגבלת בלבד). במקרה של פרישה במסלול פיצויים, בגין שנות הוותק עד תום שנת 2016 עשוי המנהל להיות זכאי לעד 250% פיצויים על בסיס השכר הקובע לפי ההסכם הרלוונטי הקודם עימו ובגין שנות הוותק מ-2017 ואילך, 100% פיצויים על בסיס משכורתו האחרונה של המנהל. כפוף לשיקול דעת ועדת התגמול והדירקטוריון הבנק, לפי המלצת המנכ"ל וכפוף להוראות הדין, ניתן לאשר למנהל הבכיר פיצויי פיטורין בגובה של עד 175% משכרו האחרון בגין כל שנות העסקתו. לקביעת הזכאות לבחירה במסלול פנסיה מוקדמת ייווסף תנאי של גיל מינימלי 55 ועשויים להיווסף תנאים נוספים. הבחירה במסלול פנסיה מוקדמת לא תתאפשר למנהלים בכירים שיצטרפו לראשונה לשורות מנהליו הבכירים של הבנק. על-אף האמור לעיל, מנהלים בכירים אשר היו כפופים ביום 12 באפריל 2016 להסכם קיבוצי והועברו מהסכם קיבוצי לחוזה אישי בכיר לאחר המועד האמור, יהיו בתנאים מסוימים זכאים להשתתף בתכנית פרישה של הבנק, ככל שתהיה באותו המועד או להיות זכאים לפיצויי פיטורים של 150% בגין התקופה בה היו כפופים להסכם קיבוצי ובהתאם לשכר האחרון שהיה רלוונטי לתקופה זו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

ד. עניינים נוספים

- מדיניות התגמול מאפשרת מתן תגמול לנושאי המשרה הכפופים למנכ"ל מעבר למדרגת התגמול בהתאם להוראות סעיף 2(א) לחוק הגבלת התגמול (קרי למועד הדוח מעבר ל-2.74 מיליון ש"ח בשנה), באישור ועדת התגמול והדירקטוריון וללא אישור נוסף של האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק (עד לתקרה שמאפשר חוק הגבלת התגמול - פי 35 ממקבל השכר הנמוך).
- במסגרת מדיניות התגמול נקבעו ההוראות בדבר הסדרי השבה של סכומי מענק במקרים של תיקון דוחות כספיים (לפי חוק החברות) ובמקרים של נסיבות חריגות (לפי הוראות הפיקוח על הבנקים), ובכלל זה, בין היתר, נקבע כי נזק בהיקף של 3% מההון העצמי ייחשב כ"נזק חריג" וכי בשים לב לחשיבות שרואה הבנק בציות להוראות הדין, למדיניות הבנק ונהליו, בהתקיים הקריטריונים להשבה סכום ההשבה יהיה עד גובה מלוא המענק (למעט החלק שנוכה ושולם כמס לרשות המסים). כמו-כן הובהר, כי אין בהסדרי ההשבה הקבועים במדיניות התגמול כדי לגרוע מכל סעד אחר שעשוי לעמוד לבנק על-פי דין כלפי נושא משרה במקרה בו נגרם לבנק נזק.
- נקבעה מסגרת גבולות אחריות לרכישת פוליסת ביטוח המכסה אחריות של נושאי משרה, פוליסת ביטוח אחריות בקשר עם הנפקות של ניירות-ערך שיוצעו לציבור (פוליסה מסוג Public Offering of Securities insurance - POSI) וכן פוליסת ביטוח בגין אחריות נושאי משרה מסוג Run Off (כיסוי בגין פעילות עבר) בנסיבות של שינויים מבניים.

ה. התחייבות בגין הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
פרישה מוקדמת ופיצויים		
8,167	7,208	סכום ההתחייבות
(4,073)	(3,651)	השווי ההוגן של נכסי התכנית
4,094	3,557	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה		
409	326	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
409	326	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל		
36	30	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
36	30	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		
726	576	סכום ההתחייבות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
726	576	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל		
5,265	4,489	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
7	(19)	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תכנית הטבות לאחר פרישה

1. מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
4,918	5,229	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
163	154	עלות שירות
70	86	עלות ריבית
(16)	(15)	הפקדות משתתפי התכנית
489	*** (588)	הפסד (רווח) אקטוארי
(2)	4	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(393)	(411)	הטבות ששולמו
5,229	4,459	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
4,906	4,242	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.

** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (ד) להלן.

*** כולל גידול בהתחייבות בסך כ-170 מיליון ש"ח בשל עדכון אומדן עלות תכנית הפרישה שהוכרזה בתחילת שנת 2020.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
5,229	4,459	פרישה מוקדמת ופיצויים
		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
2,579	1,841	הפסד אקטוארי נטו
2,579	1,841	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
9,302	8,110	מחויבות בגין הטבה חזויה
8,979	7,893	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(4,073)	(3,651)	שווי הוגן של נכסי התכנית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

2. הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
159	163	154	עלות שירות
124	70	86	עלות ריבית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
131	173	154	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
414	406	394	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
48	489	(588)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(131)	(173)	(154)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
(2)	(2)	4	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(85)	314	(738)	סך-הכל הוכר בהפסד (רווח) כולל אחר
414	406	394	סך עלות ההטבה נטו
329	720	(344)	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה ובהפסד (רווח) כולל אחר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

3. הנחות*

החישוב האקטוארי מבוסס בין היתר על הנחות שונות בדבר שיעור עליית שכר, שיעורי עזיבה לטווח קצר ולטווח ארוך של עובדים, שיעור עליית המדד ועוד. הנחות אלה מתבססות על ניסיון העבר על בסיס מחקרים שמבוצעים מעת לעת על-ידי האקטואר וציפיות ההנהלה.

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
(0.19%)	1.71%	שיעור היוון
0.5%-7.6%	0.5%-7.6%	שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1.2% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

שיעורי עזיבה משתנים לפי גיל ומגדר ומשקפים שיעור עזיבה משוקלל של כ-7.6% לשנה.

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
0.37%	(0.19%)	0.29%	0.39%	0.20%	1.21%	0.07%	1.67%	שיעור היוון
0.0%-7.5%	0.0%-7.6%	0.0%-7.5%	0.0%-7.6%	0.0%-7.5%	0.0-7.6%	0.0-7.6%	0.0-7.6%	שיעור גידול בתגמול
							0.0-7.6%	0.0-7.6%

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
ליום 31 בדצמבר				
2021	2022	2021	2022	
במיליוני ש"ח				
554	407	(464)	(344)	שיעור היוון
(255)	(195)	261	200	שיעור עזיבה
(291)	(212)	341	248	שיעור גידול בתגמול

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 22 זכויות עובדים (המשך)

1. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

4. נכסי תכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששוויין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
3,876	3,461	התחייבות לפיצויים
(3,822)	(3,429)	יעודות לפיצויים
54	32	התחייבות נטו

יודגש, כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים, אינה מהותית וזאת לאור העובדה שההסתברות לפרישה במסלול פיצויים מוגדלים נמוכה. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-25% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

2. תזרימי מזומנים

1. הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	*2023
163	164	164

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2023.

2. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2023	398
2024	369
2025	351
2026	333
2027-2031	1,324
2032 ואילך	2,280
סך-הכל	5,055

3. תכנית התייעלות

הבנק מבצע תכניות התייעלות מעת לעת במסגרתן בהתקיים מפגש רצונות, פורשים עובדים, העומדים בתנאים שנקבעו לתכנית, לפנסיה מוקדמת בתנאים מועדפים. הבנק מביא לידי ביטוי את העלויות הכרוכות בפרישת עובדים בהתאם לציפיות ההנהלה במסגרת ההנחות האקטואריות בקשר לפרישה מוקדמת.

ביאור 23 עסקות תשלום מבוסס מניות

במסגרת תכנית התגמול לחברי הנהלה ומנהלים בכירים, לכל מנהל מוענקות, מניות אשר תהיינה חסומות למימוש למשך תקופה של 36 חודשים מתום השנה בגינה הוענקו. כמות המניות מחושבת על-ידי חלוקת השווי אשר נקבע בהתאם לדרגתו של המנהל בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ב-30 ימי המסחר אשר קדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק. במהלך שנת 2022 הוענקו 351,161 (531,230 בשנת 2021) מניות חסומות כאמור אשר שויין למועד הענקתן הסתכם לסך של כ-11.7 מיליון ש"ח (12.6 מיליון ש"ח בשנת 2021). השווי ההוגן של התגמול אשר הוענק לבכירים ויסולק במכשירים הוניים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש או הרכישה בגינן שווה לאפס והן זכאיות לחלוקת דיבידנדים. במסגרת יישום תכנית 2021 והסכמי ההעסקה הקיימים, כחלק מרכיב התגמול הקבוע לשנת 2022 אשר הוכר בדוחות כספיים אלה, יוענקו מניות חסומות (ל-3 שנים מיום 1 בינואר 2023) למנכ"ל הבנק, חברי הנהלה, מנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק וכן מנהלים ועובדים שפרשו מהבנק, בהיקף כולל של עד כ-0.03% מההון המונפק של הבנק (כ-400,000 מניות). המניות יוקצו לפי מתאר במהלך הרבעון השני של שנת 2023.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. הון המניות

31 בדצמבר			
2022	2021	2022	2021
רשום	מונפק ונפרע*	הסכום בש"ח	
4,000,000,000	4,000,000,000	1,336,837,006	1,336,452,973

מניות רגילות, בנות 1 ש"ח ע.נ.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 540,105 מניות רגילות (31.12.21: 924,138 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. דיבידנד

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הצמיחה של הבנק. במועד אישור הדוחות הכספיים לשנת 2021 ואלה של הרבעון הראשון לשנת 2022 החליט הדירקטוריון לשמר עודפי הון שנצברו ולא להכריז על חלוקת דיבידנד על רקע תעודף המשך יישומה של אסטרטגיית צמיחה. דירקטוריון הבנק החליט ברבעון השני של שנת 2022 על חזרה למתווה של חלוקת דיבידנד שוטפות לצד המשך שמירה על צמיחה מאוזנת. החלוקות תהיינה בכפוף לתוצאות הבנק, התפתחויות בשווקים ובתנאים המאקרו כלכליים, השפעת יישום הוראות רגולטוריות ובהתאם למבחנים על-פי דין.

ג. תשלום דיבידנד

החל מהרבעון השני הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד המהווה כ-30% מהרווח הנקי של כל אחד מהרבעונים השני, השלישי והרביעי של שנת 2022, כמפורט להלן. החלוקות הסתכמו לסכום מצטבר של כ-1,464 מיליון ש"ח. בתאריך 14 באוגוסט 2022 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 403 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השני 2022 ואשר שולם ביום 7 בספטמבר 2022. בתאריך 22 בנובמבר 2022 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 536 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השלישי 2022 ואשר שולם ביום 11 בדצמבר 2022. במועד אישור דוחות כספיים אלה הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך 525 מיליון ש"ח, המהווה כ-30% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון הרביעי 2022 ואשר ישולם ביום 30 במרץ 2023.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
08.03.2023	30.03.2023	39.272	525.0
22.11.2022	11.12.2022	40.095	536.0
14.08.2022	07.09.2022	30.146	403.0
15.11.2021	08.12.2021	64.499	862.0
01.08.2021	18.08.2021	46.152	616.8

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד

	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022
	במיליוני ש"ח	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
הון עצמי רובד 1	42,772	46,745
הון רובד 1 נוסף	244	-
סך-הכל הון רובד 1	43,016	46,745
הון רובד 2	12,490	14,349
סך-הכל הון כולל	55,506	61,094

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	363,588	386,550
סיכונים שוק	4,097	4,007
סיכון תפעולי	22,595	25,020
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	390,280	415,577

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾	10.96%	11.25%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	11.02%	11.25%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.22%	14.70%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾	9.21%	10.23%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾	12.50%	13.50%

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מידיה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראת המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן:

- הקלה בגין תכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022 (0.06% ליום 31 בדצמבר 2021).
 - השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.08% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022.
 - הקלה בגין יישום חוזר בנק ישראל בדבר שקלול הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע, אשר נפרסת בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023, ומוערכות בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2022.
- (2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שנדרשו בתקופת הוראת השעה ועד לתום תוקף הוראת השעה ביום 31 בדצמבר 2021 (ראה [סעיף ת. להלן](#)) הינם 9.0%- ו-12.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1		
42,747	46,503	סך ההון
(4)	(1)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
42,743	46,502	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(28)	(4)	מסים נדחים לקבל
(154)	(168)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1*
(182)	(172)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכניות ההתייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1
211	141	סך התאמות בגין תכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1**
-	274	סך התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1***
42,772	46,745	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף		
244	-	סך-הכל הון רובד 1 נוסף
43,016	46,745	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2		
7,945	9,517	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
4,545	4,832	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
12,490	14,349	סך-הכל הון רובד 2
55,506	61,094	סך-הכל הון כולל

* היתרה ליום 31 בדצמבר 2022 כוללת סך של 123 מיליוני ש"ח והיתרה ליום 31 בדצמבר 2021 כוללת סך של 140 מיליוני ש"ח הנובע מניכוי קו אשראי לבנק פוזיטיב בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה [סעיף 1. להלן](#).

** התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף 1. להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

*** התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף 1. להלן](#)) פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

1. השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות, הפסדי אשראי צפויים והלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.90%	11.09%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות
0.06%	0.04%	השפעת ההתאמות בגין תכניות ההתייעלות*
-	0.08%	השפעת ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים**
-	0.04%	השפעת ההתאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע
10.96%	11.25%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף 1. להלן](#)) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף 1. להלן](#)) פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. רכיבי הון ונכסי סיכון הנתונים לתנועתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2022:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רוברד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	באחוזים
(0.02%)	(0.03%)	יחס הון עצמי רוברד 1

ח. יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רוברד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2022, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

יעד הון עצמי רוברד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקורות אירוע קיצון כאמור.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רוברד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

ט. התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. היקף תכנית התייעלות בכח אדם משנת 2020 בגינה חלות ההקלות הינו בסך של 352 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס. תכנית התייעלות משנת 2016 בהיקף של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, הוכרה במלואה בהון הפיקוחי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021. השפעת התכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תכניות התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1 מוערכת בכ-0.04% ליום 31 בדצמבר 2022.

י. שלוחת הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. לפרטים בדבר פעולות הבנק למכירת ההשקעה והסכם שנחתם עם מי שהיה בעל מניות המיעוט לרכישת החזקותיו, ראה [ביאור 15](#) לעיל. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים החל מינואר 2021 ועד מאי 2022 שוקללו נכסי הסיכון בגין השלוחה בשיעור של 60% (מינואר 2020 עד דצמבר 2020 נדרש שקלול ב-300%). בחודש מאי 2022 התקבל אישור מהפיקוח על הבנקים להקטין את שיעור השקלול ל-300%. ההקלה מיושמת החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2022 והביאה להגדלת יחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק בכ-0.02%.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

כמו-כן, לבנק קו אשראי לבנק פוזיטיבי שנתי בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק בהתחשב בעמדת הרגולטור התורכי ביחס לתמחור הקו וכן המצב המאתגר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיבי. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחור האמור נוכחה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי. קו האשראי חודש בדצמבר 2021 ל-12 חודשים או עד למועד בו יחדל הבנק מלהיות בעל מניות עיקרי בבנק פוזיטיבי, המוקדם מביניהם. בחודש נובמבר 2022 קו האשראי חודש ל-12 חודשים נוספים בהיקף של כ-35 מיליון דולר מתוכו מנוצל סך של כ-22 מיליון דולר לסוף דצמבר 2022. סך ההשפעות האמורות על יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכמות בהקטנה ב-0.04%.

יא. השפעת היישום של כללי חשבונאות הפסדי אשראי צפויים על ההון הפיקוחי

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL). השפעת היישום גרמה לקיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים, הבנק יזקוף את השפעת יישום התקן בהדרגה על פני 3 שנים. השפעת ההקלות בגין יישום הכללים החדשים על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.08% ליום 31 בדצמבר 2022. לפרטים נוספים בדבר השפעת יישום הכללים החדשים על ההון הפיקוחי, ראה [ביאור 1.1](#) לעיל.

יב. הנפקה של כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש מרץ 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ו') בהיקף של כ-0.4 מיליארד ש"ח. כתבי ההתחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 0.84%. בחודש נובמבר 2022, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים (סדרה ז') בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח. כתבי ההתחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית קבועה בשיעור של 3.09%.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה ו' וסדרה ז' כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה (מלאה או חלקית) למניות רגילות של הבנק בהתקיים נסיבות מסוימות; "אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן ו/או אירוע מכונן לאי קיימות" בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202. כתבי ההתחייבות נכללים בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. כתבי ההתחייבות הינם לתקופה של 11 שנים, מיום הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. ככל שכתבי ההתחייבות לא יפרעו בפדיון מוקדם לאחר 6 שנים אז הריבית תעודכן בהתאם לתשואה השנתית על אגרות-חוב מדינת ישראל צמודה לחמש שנים בתוספת מרווח. בתחילת חודש נובמבר 2022 ביצע הבנק פדיון מוקדם מלא של שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') בהיקף של כ-1.7 מיליארד ש"ח. שטרי ההון הנדחים (סדרה ג') אינם מוכרים בהון הפיקוחי החל מחודש ינואר 2022.

יג. הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

בחודש מרץ 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקאי ('BCBS') עדכונים להוראות באזל 3 (המוכרים גם כבאזל 4) וביניהם הוראה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR".

בחודש דצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים. החוזר נועד להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין למספר הוראות חדשות ועדכונים שפורסמו בשנים האחרונות על-ידי ועדת באזל ואשר קשורים לסיכון אשראי צד נגדי. בהתאם לחוזר נוספה הוראה 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי. הוראה זו כוללת גישה חדשה, הגישה הסטנדרטית - SA-CCR, שמחליפה את הגישות הקיימות בהוראת ניהול בנקאי 203 (גישת החשיפה הנוכחית והגישה הסטנדרטית) לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל (EAD). עיקרי העדכונים בגישה החדשה מתייחסים לטיפול שונה במערכי קיזוז הכוללים הסכמי התאמת מרווח אל מול מערכי קיזוז שאינם כוללים הסכמי התאמת מרווח, מקדמי סיכון פיקוחיים עדכניים וחלוקת חשיפות הנגזרים במערכי קיזוז למערכי גידור המאפשרים קיזוז חשיפות באופן מלא או חלקי. נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 ביולי 2022.

ביום 1 באוגוסט 2022 פורסם חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. בהתאם לחוזר עודכנו משקלות הסיכון בחישוב הקצאת ההון בגין סיכון CVA לחשיפות של התאגידים הבנקאיים לחברות ביטוח, קופות-גמל וקרנות נאמנות. בהתאם לחוזר, בשל הסיכון הנמוך, החליט הפיקוח על הבנקים להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות-גמל וקרנות נאמנות ולהשוותו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים.

יישום הכללים החדשים מביא להגדלה בדרישות ההון בגין מכשירים נגזרים, לקיטון ביחס המינוף וכן משפיע על חישוב מגבלת לווה בודד. השפעת יישום הדרישות החדשות, למועד יישומן לראשונה, הביאה לגידול בסך כ-2.6 מיליארד ש"ח בנכסי סיכון אשראי, וכן לקיטון של כ-0.07% ו-0.10% ביחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה. כמו-כן, הדרישות החדשות הביאו לקיטון של כ-0.06% ביחס המינוף למועד היישום לראשונה.

בנוסף, בהתאם לחוזר מדצמבר 2021 נוספה הוראה 208A בנושא גישות חדשות להקצאת הון בגין סיכון CVA. ההוראה מציגה מספר גישות אפשריות לחישוב הקצאת הון בגין סיכון CVA. בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 21 בפברואר 2022 נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2025.

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי

ביום 22 במאי 2022 פורסם חוזר בנושא עדכון הוראה 203 - מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. בהתאם לחוזר, לרשימת החובות המשוקללים לסיכון ב-150% נוספו הלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה, בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV), למעט הלוואות לרכישת קרקע חקלאית שאין לגביה אופק תכנון או כוונה להגיש בקשה לשינוי יעוד. השפעת החוזר נפרסת בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 30 בספטמבר 2022 עד ליום 30 ביוני 2023. ביום 26 בינואר 2023 פורסם קובץ שאלות ותשובות הכולל הבהרות בקשר ליישום החוזר. ליום 31 בדצמבר 2022, השפעת יישום החוזר הינה גידול בנכסי סיכון בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח, המהווים קיטון של 0.07% ושל 0.09% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס הון כולל, בהתאמה. השפעת החוזר, ללא יישום הוראות המעבר, מביאה לקיטון נוסף עתידי של כ-0.04% ו-0.05% ביחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בהתאמה.

טו. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות הון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד הבנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד הבנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). במקרה של יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-24% או יותר מסך הנכסים המאזניים בתוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022	
	במיליוני ש"ח		
			א. נתוני המאוחד
הון רובד 1*	43,016	46,745	
סך החשיפות*	713,511	737,115	
	באחוזים		
יחס מינוף	6.03%	6.34%	
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה	5.50%	5.50%	
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה	6.00%	6.00%	

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף ט. לעיל](#)). השפעת ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2022, המוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 (ראה [סעיף יא. לעיל](#)). השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 31 בדצמבר 2022 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.04%.

	השפעת קיטון	השפעת גידול
	ב-100 מיליוני ש"ח	ב-1 מיליארד ש"ח
	בהון רובד 1	בסך החשיפות
	באחוזים	

ב. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2022:

יחס מינוף	(0.01%)	(0.01%)
-----------	---------	---------

ביאור 24 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

טז. יחס כיסוי הנזילות (LCR)

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 57.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022	
באחוזים		
א. בנתוני המאוחד		
124%	122%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק		
124%	121%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

יז. יחס מימון יציב נטו (NSFR)

מיום 31 בדצמבר 2021 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס המימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. בהתאם להוראה, מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך. יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין (מונה) ופריטי מימון יציב נדרש (מכנה). "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על-ידי התאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ-מאזניות.

ליום 31 בדצמבר *2021	ליום 31 בדצמבר 2022	
באחוזים		
בנתוני המאוחד		
136%	130%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר		
2021	2022	
		יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾
18	10	מטבע ישראלי לא-צמוד
966	903	מטבע ישראלי צמוד מדד
137	145	מטבע-חוץ
1,121	1,058	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 272 מיליוני ש"ח, (2021: 229 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גבייה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2022							סך-הכל
	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	עד שנה	
								במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
24	20	1	4	4	3	5	3	תזרימים חוזיים עתידיים
18	15	-	2	3	3	4	3	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
20	14	-	1	3	3	4	3	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) כולל מגזר מטבע-חוץ.
 (3) ההיוון בוצע לפי שיעור 1.04% (2021: לפי שיעור 1.54%-).

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2021	2022	
75	47	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגבייה
61	38	הלוואות עומדות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		
2021	2022	
932	1,424	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
866	996	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 3.** בחודש מרץ 2008, הבנק מכר לפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: פסגות) תיקי עמית קופות-גמל. בעקבות המכירה, הבנק היה ערב לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה.
- במסגרת המכירה, פסגות התחייבה להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו. נכון למועד המאזן הערבות הוארכה עד לתום שנת 2023 בכפוף לכתב שיפוי שקיבל הבנק מאלטשולר שחם פנסיה וגמל בע"מ (להלן: אלטשולר), עקב העברת ניהול קופות הגמל מפסגות לאלטשולר ולהתחייבות להחליף את הערבות או להמחיתה כך שתתקבל בטוחה דומה שתאושר על-ידי הממונה על שוק ההון, באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו עד לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2023. בתקנוני הקופות של אלטשולר נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, או לא ניתנה הסכמת העמיתים לגביהם חלה הערבות להפטר הבנק מהערבות בהתאם להוראות כל דין, תמשיך הערבות כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתוקפה. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 973 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן לסך של 5,372 מיליוני ש"ח. "השווי ההוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2022 אינו מהותי.
- 4.** כל הדייקטורים ונושאי המשורה המכהנים בבנק (וכן דירקטורים ונושאי משרה שכינהו בעבר) מחזיקים בכתבי שיפוי לפיהם מתחייב הבנק לשפות את נושאי המשורה, בין היתר, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם אירועים שפורטו (עד לסכום שיפוי במצטבר לכל נושאי המשורה של 25% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק על-פי דוחותיו הכספיים האחרונים הידועים לפני תשלום השיפוי בפועל) וכן לשפות בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחה עורך-דין, בהליכים שונים (לרבות הליכים מנהליים), והכל כמפורט בכתב השיפוי ובהתאם להוראותיו. בשנת 2022 נשא הבנק בעלויות התדיינות של נושאי משרה בעבר ובהווה בהליכים שונים (שכר טרחה עורך-דין בקשר עם הליכים נגזרים (לרבות בקשר עם פרשת המס ופרשת פיפ"א וייצוג בפני הוועדה הבלתי תלויה בראשות השופט (בדימ') דנציגר, ראה [ביאור 25.1](#) להלן) וכן בהליך ייצוגי) בסכומים זניחים. מתן כתבי השיפוי אושר על-ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בינואר 2012, וביחס לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, אשר בעלת השליטה בבנק (דאז) עשויה הייתה להיחשב בעלת עניין במתן כתבי השיפוי להם חודש תוקפו גם ביום 18 בפברואר 2016. התחייבות הבנק לפי כתבי השיפוי תחול גם ביחס לאירועים שאירעו טרם הענקתו וחיידוש תוקפו. לעתים מתחייב הבנק באישור הדייקטוריון לשפות עובדים מסוימים שאינם נושאי משרה בבנק בניסיונות מיוחדות (כגון בקשר עם כהונתם כדירקטורים בחברה מוחזקת של הבנק או בקשר עם תפקידם בבנק). כתבי שיפוי כאלה מוגבלים לתקרת שיפוי (בנפרד מתקרת השיפוי של נושאי המשורה כאמור) של עד 10% מההון העצמי של הבנק. כתבי שיפוי כאלה מוחזקים על-ידי מספר עובדים ובעלי תפקידים בהווה ובעבר.
- 5.** הבנק התחייב לשפות חברות בנות לכל התחייבויותיהן לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.
- 6.** הפועלים הנפקות בע"מ ("הפועלים הנפקות"), קיבלה במהלך השנים מאז 1988 החלטות לאשר מתן שיפוי בגין תשקיפים, אשר על פיהם פורסמו דוחות הצעת מדף, להנפקת אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים שהנפיקה במהלך שנים אלו על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין ("האירוע") לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים וכן ליועצים המשפטיים של ההנפקות ("מקבלי השיפוי"), בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בתוקף מתן השירותים על ידיהם לחברה, כמפורט בתשקיפים שפורסמו בגין ההנפקות. בגין ההנפקות כאמור, תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיפים ודוחות הצעת המדף הנ"ל. הבנק הינו ערב לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשורה. כמו-כן, הבנק והפועלים הנפקות מתחייבים מעת לעת להעניק שיפוי לנאמנים של תעודות ההתחייבות המונפקות על ידם, במסגרת שטרי הנאמנות הרלוונטיים.
- 7.** במסגרת דוח הצעת המדף לרישום למסחר של אגרות-החוב (סדרה 35) וכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה יח'), אשר פורסם על-ידי הפועלים הנפקות ביום 4 ביוני 2018 ("דוח הצעת המדף"), התחייבה הפועלים הנפקות להעניק לחתם המתמחר, אי.בי.אי. – ניהול וחיתום בע"מ (לשעבר "פועלים אי.בי.אי. – ניהול וחיתום בע"מ") (צד קשור) שיפוי בשל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר על-פי פסק דין, מחמת שהיה בדוח הצעת המדף או בתשקיף המדף פרט מטעה, וכן בגין הוצאות התדיינות סבירות, או בקשר לאישום פלילי ממנו זוכה החתם או בו הורשעו בעבירה שאיננה דורשת מחשבה פלילית או עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלו שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, והכל מחמת שהיה בדוח הצעת המדף פרט מטעה. סכום השיפוי הכולל לא יעלה בכל מקרה על הסך של שווי ניירות הערך שנרשמו למסחר על-פי דוח הצעת המדף במועד רישומם (צמוד למדד המחירים לצרכן החל במדד הידוע במועד חתימת הסכם החיתום) ("סכום השיפוי המירבי"). על אף האמור, לא ישולם בגין השיפוי סכום העולה במצטבר על 25% מהונה העצמי של הפועלים הנפקות על-פי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים (מבוקרים או סקורים) בעת הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "סכום הביניים"), היה וקיים חשש סביר כי תשלומם ימנע ממנה לעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות (למעט התחייבויות הפועלים הנפקות כלפי בעלי השליטה בה) במועד הדרישה לשיפוי על-ידי החתם (להלן: "התנאי"). עם זאת, משעה שהחשש הסביר, כאמור לעיל, חדל מלהתקיים, החתם יהיה זכאי להשלמת השיפוי עד לגובה ההפרש בין סכום השיפוי המירבי לסכום הביניים, והכל כאמור בהסכם החיתום ובכפוף להוראותיו.
- 8.** במסגרת הנפקה פרטית בינלאומית מחודש אוקטובר 2021 למשקיעים מוסדיים (לרבות אמריקאיים) של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדי קרן על-ידי המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, התחייב הבנק לשפות את החתמים וצדדים הקשורים להם בגין נזקים, תביעות והפסדים אם ייגרמו להם ביחס לפרטים מהותיים לא נכונים אשר נכללו במסמכי ההנפקה או ביחס להשמטה של פרטים כאמור.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

9. כחבר הבורסה לניירות-ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), כחבר מסלקת הבורסה, וכחבר מסלקת מעו"ף של הבורסה, מחויב הבנק, הן כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקות שבוצעו באמצעותה (עבור עצמו ועבור לקוחותיו), והן כלפי מסלקת מעו"ף בגין עסקות באופציות ובחוזים עתידיים הנסלקות באמצעותה. כמו כן, אחראי הבנק לחלקו בקרן הסיכונים של כל אחת מבין מסלקת הבורסה ומסלקת מעו"ף, שהוקמו במטרה להבטיח את התחייבויות חברי כל אחת מהמסלקות בגין פעילותם בהן. חלקו של כל חבר בכל אחת מקרנות הסיכונים כאמור נקבע בתקנון ו/או בחוקי העזר של המסלקה הרלוונטית.

הבנק מעמיד בטוחות לטובת קרן הסיכונים של מסלקת הבורסה, לטובת מסלקת מעו"ף ולטובת קרן הסיכונים שלה, בסכומים שיבטיחו את חבותו האפשרית בגין חלקו בכל אחת מקרנות הסיכונים כאמור וסכומים נוספים הנגזרים מהיקפי פעילותו (עבור עצמו ועבור לקוחותיו).

סכומי הבטוחות והרכבו, במזומן ובאגרות חוב, מפורטים בביאור 26.ג. להלן.

10.א. ברבעון הרביעי של 2018 הושלמה עסקה למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Banque Safran Sarasin (Luxembourg) SA-I Bank J. Safran Sarasin AG (ביחד, "ספרא סאראסין"). במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את ספרא סאראסין בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות, הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש, תוקף ההתחייבויות הינו דצמבר 2028.

ב. בחודש יוני 2019 נחתם הסכם בין הפועלים שוויץ ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA למכירת תיק הלקוחות שנותרו בסניפי שוויץ ולוקסמבורג. המכירה התבצעה במספר פעימות. בהתאם למתווה העסקה שילם הבנק לרוכש עבור העברה זו. במסגרת העסקה הוסכם על הסדרי שיפוי, לפיהם, בין היתר, הפועלים שוויץ ישפה את Hyposwiss Private Bank Geneva SA לרבות בגין תשלומים והוצאות של הרוכש בקשר עם הליכים משפטיים וחקירות של רשויות ממשלתיות, בסך של עד 50 מיליון פר"ש, הנובעים מאירועים טרם השלמת העסקה. הבנק ערב להתחייבויות הפועלים שוויץ כלפי הרוכש, תוקף ההתחייבויות הינו יוני 2025.

11. הבנק וחברות בנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים ובמהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאנם מוגבלים בסכום ובתקופה, לרבות במסגרת עסקות למכירת החזקות בחברות בקבוצה, התקשרויות עם ספקים וכד'.

12. ביום 21 ביוני 2021 התקשר הבנק (באמצעות חברה בת בבעלות מלאה) עם חברות ויתניה בע"מ ("היזם") ונכסי ד.מ.ר. (1995) בע"מ (יחד - "המוכרות") בהסכם מכר לפיו ירכוש הבנק נכס שיוקם בתל-אביב, הכולל מגדל עם שטחי משרדים (ברמת מעטפת, לפני עבודות גמר והתאמה לצרכי הבנק) בהיקף של כ-60 אלף מ"ר, שטחי שירות, שטחים טכניים ואחרים נוספים וכן מעל 1,100 חניות, וזאת בתמורה לכ-970 מיליון ש"ח, שתשלום בהתאם לאבני דרך לאורך תקופת הפרויקט ("בניין המטה המרכזי"). במסגרת החוזה לבנק הייתה אופציה לרכישת שטחים נוספים במתחם (ברמת מעטפת) של כ-6,000 מ"ר שמומשה באוקטובר 2022 תמורת כ-80 מיליון ש"ח. מועד סיום ההקמה מתוכנן לסוף שנת 2025, למיטב ידיעת הבנק, המוכרות בשלב השלמת דיפון, עיגון וחפירת מרתפים בפרויקט. בניין המטה המרכזי הנרכש ישמש את הבנק ועובדיו ובכוונת הבנק לרכז בו את יחידות ההנהלה הראשית של הבנק. הבנק בוחן חלופות להשבת נכסים, המשמשים כיום את יחידות ההנהלה הראשית וצפויים כאמור להתפנות במסגרת המעבר למבנה המטה המרכזי שנרכש (בשטח של מעל 50 אלפי מ"ר). במהלך הרבעון השלישי 2022 אישרה הוועדה המקומית לתכנון ובנייה להפקיד תכנית בתנאים לגבי מספר נכסי הנהלה ראשית ולאחר תאריך הדוח אושרה הפקדת התכנית ופרסום להתנגדויות.

13. במהלך שנת 2022 המשיך הבנק לרכוש ולהרחיב את השימוש בפוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבטוחות בשעבוד קרקע, בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין ערבויות חוק מכר המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק, וכן, רכש גם פוליסות ביטוח להלוואות לדירור (המובטחות במשכנתאות) המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין הלוואות אלו אשר הועמדו ללקוחות החטיבה הקמעונאית. פוליסות אלה מאפשרות את הפחתת נכסי הסיכון בשל העברת חלק מסיכויי האשראי בתחומים אלה למבטחי משנה בחו"ל. הסכומים המבטוחים בפוליסות האמורות הסתכמו בכ-45.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 בהשוואה לסך של כ-16.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

14. בהמשך למסמך עקרונות מחודש מאי 2022 חתמו הבנק, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל"), אלקטרה קמעונאות בע"מ (חברה בת של אלקטרה מוצרי צריכה (1970) בע"מ, "אלקטרה") ותאגידים בשליטתם ביום 10 באוגוסט 2022 על הסכם מפורט לשיתוף פעולה משולש בקשר עם מועדון לקוחות מבוסס כרטיס אשראי חוץ בנקאי שיונפק על-ידי כאל לבדה. הפניה להנפקת כרטיסי האשראי תבצע בין היתר, באמצעות כפתור ייעודי באפליקציית bit אשר לחיצה עליו תפנה את הלקוחות להנפקת הכרטיס על-ידי כאל. כמו-כן, יוצג באפליקציית bit, ללקוחות המועדון, מידע בקשר עם כרטיסי המועדון, ובכלל זה פירוט עסקות המבוצעות על-ידי הלקוחות בכרטיסי המועדון. אלקטרה (באמצעות תאגיד בשליטתה) תהא אחראית לניהול המועדון ותציע הצעות ערך ברכישה ברשתות קמעונאיות של קבוצת אלקטרה. על-פי ההסכם, הבנק ותאגידים מקבוצת אלקטרה יהיו זכאים לתשלומים מכאל ותייער בין הצדדים התחשבות בגין הוצאות. הצדדים יתחייבו לתקופות בלעדיות מוגבלות והכל בתנאים שנקבעו בהסכם. בכוונת הצדדים להחיל את התנאים המסחריים שבהסכם על כרטיסי ביטקארד הקיימים ובכפוף לכל דין להסב למועדון החדש כרטיסים אלה. שיתוף הפעולה יהיה לתקופה של כ-12 שנים בכפוף לעילות סיום כמפורט בהסכם. ההסכם כפוף להתקיימותם של מספר תנאים מתלים, ובהם קבלת אישור מרשות התחרות. אין ודאות בהתקיימות התנאים המתלים.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התקשרויות עם חברות כרטיסי אשראי

לאחר משא ומתן שהחל לבקשת ישראל כרטיס אשראי להסכמים חדשים בין הבנק לקבוצת ישראל כרטיס, והסכמות עקרוניות אליהם הגיעו הצדדים (הבנק, ישראל כרטיס ופרימיום אקספרס בע"מ ("פרימיום אקספרס")), חברה בת בבעלות מלאה של ישראל כרטיס המנפיקה כרטיסי אמריקן אקספרס) ביום 17 ביולי 2022, חתם הבנק עם ישראל כרטיס ביום 22 בנובמבר 2022 על הסכם חדש לתקופה של 8 שנים החל מיום 1 באפריל 2022 להנפקה משותפת ולתפעול הנפקה של כרטיסי אשראי בנקאים (מסוג מסטרקארד וויזה) כרטיסי דביט, וכרטיסים נטענים ללקוחות הבנק. ההסכם כולל, בין היתר, מנגנון ההתחשבות בין הצדדים בקשר עם מחזורי הפעילות בכרטיסים האמורים (והתלוי, בין היתר, בהיקפי מחזורים אלו), הסדרים כספיים בגין תפעול והנפקת הכרטיסים, זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים וכמו-כן הסכמות בתחומי התפעול והממשק שבין הצדדים. למועד פרסום הדוח, הבנק ופרימיום אקספרס מנהלים דיונים על בסיס הסכמות העקרוניות לקראת חתימה על הסכם מפורט ביחס להנפקה ותפעול הנפקה של כרטיסי אמריקן אקספרס. קבוצת ישראל כרטיס העבירה לבנק את התשלומים בהתאם להסכם החדש ולהסכמות העקרוניות בגין הרבעון השני 2022 ואילך והבנק רשם בשנת 2022 תוספת הכנסה (לפני מס) של כ-145 מיליוני ש"ח בדוחות הכספיים.

לבנק קיימות התקשרויות חוזיות גם עם המתפעלות כאל (כרטיסי אשראי לישראל) ו-MAX, והוא מנפיק את כרטיסיו באמצעות 3 המתפעלות הפעילות בישראל (כאל, מקס וקבוצת ישראל כרטיס (הכוללת כאמור גם את פרימיום אקספרס)).

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרות"), החל מחודש פברואר 2019 הבנק מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים המונפקים ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים שיונפקו על-ידי הבנק. מגבלה חוקית זו הייתה אמורה לפקוע בחודש מרץ 2023 אולם הוארכה בתקנות בכ-5 שנים נוספות.

ד. ארנקים דיגיטליים

הבנק השיק במהלך שנת 2021 ארנק דיגיטלי למכשירי טלפון חכם מבוססי מערכת הפעלה מסוג אנדרואיד, אשר מנוהל באפליקציית bit כשירות נוסף ("ארנק bit"). ארנק bit משמש כפלטפורמה טכנולוגית למשתמשי bit, מבוססת טכנולוגיית תשלומים מבוססי קירבה - Contactless EMV, לצורך ביצוע עסקות בכרטיסי חיוב בבתי עסק באמצעות הצמדת הטלפון החכם שלהם (Tap) לנקודת המכירה (מסוף התשלום). ארנק bit הינו ארנק "פתוח", וככזה משתמשי bit יכולים לעשות בו שימוש באמצעות כרטיסי חיוב של הבנק וכן באמצעות כרטיסים שהונפקו להם על-ידי מנפיקים אחרים, שנתנו הסכמתם לכך. בנוסף, השימוש בארנק bit מתאפשר למשתמשי bit, גם באמצעות כרטיס מועדון ייעודי, חוץ-בנקאי, בשם "bitcard", שמונפק על-ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל) למשתמשי bit. באמצעות כרטיס ה-bitcard מתאפשר השימוש בארנק bit גם למשתמשי bit, שמנפיקי כרטיס החיוב באמצעות נרשמו ל-bit לא נתנו הסכמתם לשימוש בארנק bit.

כחלק מתהליך השקת ארנק bit, התקשר הבנק בסדרת הסכמים, ובכלל זה, עם נותני שירותים שונים ועם מנפיקת כרטיסי חיוב, ועם מתפעלות אחרות של שירותי ארנק.

כמו-כן, הבנק התקשר, ומתקשר מעת לעת, עם מתפעלות בינלאומיות של שירותי ארנק.

בנוסף, הגיע הבנק לכלל הסכמה עם ישראל כרטיס במסגרתה עסקות להעברת כספים בין אנשים (P2P) בכרטיסים מהמותגים Visa ו-Mastercard, יסלקו באמצעות פתרונות התשלום MoneySend ו-Visa Direct, אשר מוצעים על-ידי הארגונים הבינלאומיים Visa ו-Mastercard (בהתאמה). פתרון התשלום MoneySend יושם במהלך המחצית השנייה של שנת 2021, פתרון התשלום Visa Direct יושם לקראת סוף שנת 2022.

ה. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה ללקוחותיה, ללקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

לדעת הנהלת הבנק, בין היתר בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible) (ולכן לא קיימת בגינה הפרשה), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2022 בכ-981 מיליוני ש"ח.

א. להלן פירוט התביעות המהותיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, אשר לדעת הנהלת הבנק, בין היתר בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בגין כל ההפסדים הצפויים (PROBABLE) הנובעים מתביעות אלה.

1. כנגד קבוצת הבנק מתנהלות שתי תביעות, כשחלק הארי של הסכומים הנתבעים בהן מצוי בחפיפה: התביעה האחת היא מחודש אוגוסט 2010 כנגד הפועלים שוויץ (ונגד בנקים נוספים) על-ידי המפרק של Fairfield Sentry Ltd ("קרן פיירפילד"), שהשקיעה בשעתו את רוב נכסיה בקרנות מאדוף (Bernard L Madoff Investment Securities LLC). בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב פדיונות שנמשכו מקרן פיירפילד לפני שזו נכנסה לחדלות פירעון. סכום התביעה נגד הפועלים שוויץ עומד, נכון להיום, על סך כ-31 מיליון דולר. התביעה מתנהלת בפני ה-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York, וערעורים תלויים ועומדים בפני ערכאות הערעור. התביעה האחרת הוגשה כנגד הבנק והפועלים שוויץ בחודש מרץ 2012 על-ידי המפרק של Bernard L Madoff Investment Securities LLC, על סך של כ-22 מיליון דולר, אף היא בדרישה להשיב פדיונות לפני שנכנסה לחדלות פירעון. התביעה מתנהלת בפני ה-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York. בחודש ספטמבר 2022 נחתה בקשת סילוק של תביעה זו שהוגשה על-ידי הבנק והפועלים שוויץ.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 24 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-500 מיליון ש"ח. עניינה של הבקשה בטענה, כי לקוחות הבנק אשר היו או הינם זכאים לחסות תחת הגדרת "עסק קטן", כקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, שילמו עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, ומבלי שהבנק יידע לקוחות אלו כי קיימת האפשרות לסווגם כעסק קטן. הליך גישור בין הצדדים לא צלח. בקשה לאיחוד הדיון עם בקשות אישור דומות שהוגשו נגד בנקים אחרים, אושרה. התיק נקבע לדיוני הכוחות במהלך שנת 2023. במקביל, הצדדים נתנו את הסכמתם להצעת בית המשפט להפנות את התיק להליך פישור. הליך הפישור מוצה, והתיק חזר להמשך דיון בפני ביהמ"ש. ביום 22 באוגוסט 2022 התקבלה עמדת מאסדר בתיק לפיה על הבנק לגלות מיוזמתו ללקוחות את זכאותם להחלת תעריפון עסק קטן.

3. ביום 17 במאי 2020 הוגש כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים נוספים ("בקשת האישור"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק מעביר מידע אישי של לקוחותיו תוך הפרת הפרטיות והסודיות הבנקאית, באמצעות השימוש שהוא עושה בכלי פרסום מקוונים (כגון גוגל ופייסבוק) וכן באמצעות שירותים מקוונים, העורכים עיבוד מידע בענן, בהם מסתייע הבנק למתן השירותים ללקוחותיו. הטענות נגד הבנק מתייחסות לפלטפורמות דיגיטליות: אתר הבנק, אפליקציה לניהול חשבון ואפליקציית bit. כן נטען כי במדיניות הגנת הפרטיות ותנאי השימוש שפורסמו בפלטפורמות אלה, נכללו תניות מקפחות בחוזה אחיד. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. סכום התביעה האישי הועמד על סך של 1,000 ש"ח. בדיון ראשון שהתקיים בתיק הודיע בית המשפט על כוונתו להפנות את החומר הקיים בתיק לתגובת המפקח על הבנקים.

4. ביום 21 במאי 2020 התקבל כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז נגד הבנק בקשר עם פיקדונות ללא תנועה כהגדרתם בפקודת הבנקאות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק הפר את חובות האיתור והדיווח לבעלי החשבונות ביחס לחשבונות אלה, גבה עמלות והתעשר שלא כדין. בין היתר נטען כי על הבנק לשלם את סכומי הפיקדונות בערכם הריאלי ובתוספת העמלות שנגבו. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. התיק עבר להליך גישור שעודנו מתנהל.

5. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות לפגמים, חוסרים והטעיות בדיווחי הבנק לפי חוק ניירות-ערך מאז שנת 2015, הנוגעים לחקירת המס של הרשויות האמריקאיות ולניהול החקירה הפנימית שערך הבנק, ובפרט פגמים בדיווחי הבנק בנוגע לאי מינויו של בודק חיצוני בלתי תלוי (Independent Examiner) ופירמת רואי חשבון חיצונית בשלב מוקדם של החקירה, בנוגע לעמדת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ביחס לממצאי החקירה העצמית הפנימית ודרישתו למינויו של בודק חיצוני ולביצוע מחדש של החקירה או חלקה ובנוגע לנזק שנגרם לבנק כתוצאה מאי מינוי בודק חיצוני במועד. לטענת המבקש סכום התביעה האישי וסכום התביעה הקבוצתי אינם ניתנים להערכה בשלב זה. הקבוצה שמבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק בין התאריכים 1 במרץ 2015 - 30 באפריל 2020. ביום 2 בנובמבר 2021 הוגשה תשובת הבנק ונושאי המשרה לבקשת האישור. בעקבות הליך גישור שהתנהל בפני פרופ' שרון חנס, הגיעו הבנק והמבקש בהליך הייצוגי להסכמות (שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק), לפשרה בהליך הייצוגי, שבמסגרתה, ובהמשך להן ביום 1 במאי 2022 הגישו הבנק והצדדים הרלוונטיים להליך המשפטי לבית המשפט בקשה לאישור הסדר הפשרה במסגרתו ישלם הבנק סך כולל של 50 מיליון ש"ח (מתוכו ישולם גמול למבקש ושכר טרחה והחזר הוצאות לבאי כוחו). הסדר הפשרה יביא למיציאתו ויתור וסילוק של כל תביעה, דרישה, טענה וסעד הנובעים מדיווחי הבנק בקשר עם פרשת המס, החקירה ואופן ניהולה, ובקשר עם עילות התובענה ובקשת האישור ו/או עם המעשים או המחדלים הנובעים בתובענה ובבקשת האישור. ביום 11 באוגוסט 2022 הוגשה עמדת היועמ"ש להסדר הפשרה במסגרתה הביעה הסתייגות מהכללת הפטר בהסדר ביחס לעובדות בלתי ידועות לאיש מהצדדים להסדר הפשרה. ביום 6 באוקטובר 2022 הבנק ויתר הצדדים להליך הגישו נוסח מוסכם מעודכן של הסדר הפשרה המשקף את הערת היועמ"ש. ביום 6 בדצמבר 2022 אישר בית המשפט את הסדר הפשרה. בכך בא ההליך לסיומו.

6. ביום 9 בדצמבר 2020 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית שהוגשו נגד 7 בנקים, בכללם הבנק, לבית המשפט המחוזי בירושלים. בבקשה נטען, בין היתר, להפרה של הבנק את הוראות חוק נתוני אשראי תשע"ו-2016 ותקנות מכוחו, בשל הגשת דיווחים למאגר נתוני האשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות בניגוד לדיון ובאופן שפגע ביכולתם של הלקוחות לקבל אשראי, בפרטיותם ובשמם הטוב. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. התיק מצוי בגישור. הצדדים הגישו לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, לפיה הבנק ישלם לתובע ובא-כוחו סכומים לא מהותיים. ביום 28 בפברואר 2023 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה לבקשה, לפיה הוא אינו מוצא לנכון להביע עמדה ביחס לבקשה לאישור הסדר הפשרה.

7. ביום 13 בספטמבר 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשו נגד הבנק וארבעה בנקים נוספים לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים מצייגים בתעריפונים עמלות בגין ביצוע פעולות שונות במטבע-חוץ ולא בשקלים, וכי הבנקים גובים עמלות אלה בשקלים על-בסיס שערי המרה גבוהים שאף עולים על שערי המטבעות הייצוגיים. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. ביום 9 במאי 2022 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור תביעה כייצוגית, ומורה על מחיקת בקשת האישור ודחיית תביעתם האישית של המבקשים.

8. ביום 22 באפריל 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו נגד הבנק ובנק נוסף לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. בבקשה נטען, בין היתר, כי גביית עמלת שורה (עמלת דמי רישום פעולה או עמלת דמי ניהול פעולה כהגדרתן בבקשת האישור) ביחס ללקוחות המוגדרים עסק גדול, מנוגדת לדיון ולהוראות התעריפון ומהווה גביה ביתר, וכן כי לא ניתן בגינה גילוי. לחילופין, נטען כי מחיר העמלה מופרז. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. ביום 1 בספטמבר 2021 אושרה בקשת המבקשת להעברת הדיון בהליך זה בפני השופטת הדנה בתובענה המעלה טענות זהות נגד בנקים אחרים. ביום 5 בספטמבר 2021 ניתנה החלטת השופטת אליה הועבר, על קיום קדם משפט בשני התיקים, במסגרתו יידון איחוד הדיון. ביום 23 במאי 2022 אישר בית המשפט את בקשת המבקשת להסתלקות מבקשתה לאישור תובענה כייצוגית, והורה על מחיקת בקשת האישור ודחיית תביעתה האישית של המבקשת.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. הליכים משפטיים (המשך)

9. בחודש יולי 2022 נודע לבנק שכתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד ישראלכרט בע"מ ("ישראלכרט") ונושאי משרה שלה וכן כנגד הבנק. בבקשה נטען נגד הבנק, כי הבנק הפר את חובת הגילוי במסגרת התשקיף להצעת מכר מניות ישראלכרט (משנת 2019) בנוגע להסכם הנפקה ותפעול הנפקת כרטיסי אשראי בין ישראלכרט לבנק, וזאת בנוגע לתיאור תקופת ההסכם והאפשרות שייערכו בו שינויים. למבקש קיימות טענות גם כנגד דיווחיה של ישראלכרט המאחרים לתשקיף, שאינן מופנות לבנק. נטען כי הנזק הקבוצתי, על-בסיס חוות דעת מומחה, מסתכם בכ-396 מיליון ש"ח. בהתאם להחלטת בית המשפט הגיש המבקש בחודש אוקטובר 2022 בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית, במסגרתה בין היתר התווספו טענות לזליגת מידע על המשא ומתן בין ישראלכרט לבנק טרם שפורסם דיווח בעניין, מנכ"ל ישראלכרט המכהן נוסף כמשיב בבקשה ותוקן סכום הנזק הקבוצתי הנטען לכ-583 מיליון ש"ח.

10. ביום 9 בפברואר 2022 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים על-ידי המועצה הישראלית לצרכנות כנגד הבנק, תשעה בנקים נוספים ושתי חברות פרטיות המפעילות בעצמן ו/או באמצעות זיכיון מכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים למשיכת מזומן. בבקשה נטען, בין היתר, כי משיכת כספים במכשירים אוטומטיים חוץ בנקאיים/פרטיים משיתה על הלקוחות חיוב כפול - תשלום שמשלם הלקוח לחברה הפרטית ותשלום עמלת פעולה בערוץ ישיר, וזאת מבלי שניתן על כך גילוי כדיון. סכום הנזק הקבוצתי הוערך בסך כולל של 458 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעים. ביום 8 בפברואר 2023 הוגשה עמדת המפקח על הבנקים, לפיה בנק מנפיק רשאי לגבות עמלת ערוץ ישיר בגין משיכה במכשיר אוטומטי חוץ בנקאי, גם אם במכשיר הפרטי לא הוצג ללקוח שיעור העמלה המדויק שאותו יגבה הבנק.

ב. בנוסף, לא תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות (לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות) מהותיות שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

במרבית הסעיפים המתוארים בפרק זה להלן מתוארים הליכים הכוללים בקשות לאישור הגשת תביעות נגזרות בשם הבנק נגד נושאי משרה בבנק בעבר ו/או בהווה. ביחס להליכים אלה, יצוין כי גם במקרה שבו תתקבל איזו מהבקשות, צפוי הבנק ככלל להיות מוטב פוטנציאלי באותו הליך, ולא חייב פוטנציאלי בו.

1. ביום 1 במרץ 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונושאי משרה אשר כיהנו בין השנים 2000-2015 וכן נגד רואי החשבון המבקרים של הבנק במסגרתה נטען כי על המשיבים לפצות את הבנק בגין נזקים שגרמו לו במעשיהם ומחדליהם (והוערכו באותו מועד בסך של 228 מיליון דולר), שאותו הבנק יידרש לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות. כן נטען כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונית ראויה בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הצפוי. במסגרת התביעה הנגזרת הגישה המבקשת בקשה לגילוי ועיון במסמכים הקשורים לחקירה וביניהם, חומרי חקירה ותכתובות שנערכו בין הבנק לבין רשויות החוק בארצות-הברית. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה בקשה נוספת לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת בקשר לחקירת הרשויות בארצות-הברית לגבי פעילות בנק הפועלים שוויץ ביחס ללקוחות אמריקאים. הדיון בבקשות אוחד לבקשת הצדדים ובהתאם להחלטת בית המשפט. בהסכמת הצדדים הדיון בהליך עוכב עד השלמת חקירת הרשויות בארצות-הברית. ביום 18 במרץ 2020 הגישו המבקשים הודעת עדכון לפיה, כעולה מדוח מידי שפרסם הבנק באותו היום ("הודעת הבנק"), הליכי החקירה נשוא הבקשה הגיעו לסיומם, ובמסגרתה אף התייחסו להיענות הבנק ודירקטוריון הבנק להוראת המפקח על הבנקים להקמת ועדה בלתי תלויה, כעולה מהודעת הבנק. במסגרת הודעתם, ביקשו המבקשים כי בית המשפט יורה לבנק להגיש דוח מלא בדבר הפרשה, שיכלול מסמכים שונים. בית המשפט הורה לבנק להגיש תגובה מפורטת לבקשה עד ליום 29 באפריל 2020 לרבות התייחסות לזהות חברי הוועדה הבלתי תלויה והגורמים הממנים אותה. ביום 22 באפריל 2020 הגיש הבנק הודעתו. בעקבות הסדר דיוני שאושר בבית המשפט עוכבו ההליכים על-מנת לאפשר לוועדה הבלתי תלויה להגיש את המלצותיה לדירקטוריון הבנק וכן הוגשה בקשה מתוקנת בה הוערך סכום הנזק שלטענת המבקשת נגרם לבנק בכ-4.5 מיליארד ש"ח לכל הפחות. הערכת הנזק נשענת על סכומים ששולמו על-ידי הבנק לרשויות האמריקאיות ועל הוצאות משפטיות ואחרות במסגרת חקירת המס וכן מתייחסת לרכיבים נוספים שלא כומתו. כמו-כן נוספו לבקשה המתוקנת עילות תביעה לרבות בנוגע לאי שיתוף פעולה נטען של הבנק עם הרשויות האמריקאיות במהלך תקופת החקירה. ביום 27 בינואר 2022 הוגשה הודעה לבית המשפט לפיה הושלמה עבודת הוועדה הבלתי תלויה אשר בתום עבודתה המליצה לבנק למצות את זכויותיו בעניין באמצעות הסדר פשרה עם מבטחי אחריותם של נושאי המשרה בבנק, בהתאם להצעת המבטחים, שבמסגרתו ישולם לבנק סך של 135 מיליון דולר ארצות-הברית (לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק לאמץ את המלצות הוועדה הבלתי תלויה ראה [ביאור 1.25](#). להלן). ביום 1 במאי 2022 הגישו הבנק והצדדים הרלוונטיים להליך המשפטי לבית המשפט בתל-אביב-יפו בקשה לאישור הסדר פשרה, במסגרתו ישולם לבנק סך של 135 מיליון דולר (מתוכם ישולם גמול למבקשת, והחזר הוצאות ושכר טרחה לבא כוחה) על-ידי מבטחי אחריות של נושאי המשרה בבנק. הסדר הפשרה יביא לסילוק הדדי של הטענות, הדרישות והתביעות בקשר עם פרשת המס, ייצור מעשה בית דין, ויביא לסילוק מלא של חבות המבטחים בקשר עם ההליכים, התביעות והטענות הקיימות והפוטנציאליות בקשר עם עילות התביעה ופרשת המס. הסדר הפשרה טעון את אישורו של בית המשפט ואין ודאות שאישור זה יינתן. ביום 27 באוקטובר 2022 הגיש בעל מניות בבנק את התנגדותו להסדר הפשרה ("המתנגד" ו-"ההתנגדות", בהתאמה). ביום 30 באוקטובר 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה ביחס להסדר הפשרה לפיה, היא אינה מתנגדת להסדר הפשרה, אך היא הצביעה על מספר היבטים עקרוניים שלעמדתה על בית המשפט להידרש אליהם טרם אישור הסדר הפשרה, ובכלל זה לבחון את מסקנת הוועדה הבלתי תלויה לפיה המבטחים ישלמו את מלוא סכום הפשרה ללא חיוב נושאי המשרה בנשיאה בחלק מהתשלום. בהחלטתו מיום 30 באוקטובר 2022, ביקש בית המשפט מהיועצת המשפטית לממשלה הבהרות בעניין זה ולאחר קבלתן יתאפשר לצדדים להגיב לעמדתה הכוללת. ביום 19 בדצמבר 2022 היועמ"שית הגישה הבהרות לעמדתה. ביום 16 בפברואר 2023 הבנק והמשיבים הגישו את תשובתם לעמדת היועמ"שית ולהתנגדות. על המתנגד להגיש תגובה עד ליום 9 במרץ 2023 והתיק נקבע לדיון ליום 20 באפריל 2023.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. הליכים משפטיים (המשך)

2. ביום 13 ביולי 2017, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת לפי סעיף 198 א לחוק החברות תשנ"ט-1999, בקשר עם חקירה המתנהלת בארצות-הברית בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי ששולמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA ("בקשת הגילוי"). תשובת הבנק לבקשה טרם הוגשה. ביום 17 בספטמבר 2019 נתן בית המשפט תוקף להסדר דיוני בין הצדדים לפיו הדיון יעוכב עד שתושלם החקירה, ובהתאם לכך החל ממועד זה בית המשפט עיכב את ההליכים מעת לעת. ביום 3 במאי 2020 עדכנו הצדדים (בהודעות נפרדות) על כך שנכרת הסכם אי העמדה לדין (NPA) בין המשיבים לבין משרד המשפטים האמריקאי. ביום 8 ביולי 2020 הוגשה בקשה לאישור הסדר דיוני בין הצדדים במסגרתה התבקש בית המשפט לעכב את ההליכים בבקשה על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. ביום 9 ביולי 2020 הורה בית המשפט כי הצדדים יודיעו קודם לאישור ההסדר הדיוני כי הם מסכימים לוותר על כל טענה של התיישנות בעיקר באשר לחסר ראיתי הנובע מההסדר הדיוני וחלוף הזמן בשלו. ביום 15 ביולי 2020 הודיעו הצדדים כי הם מסכימים לאמור בהחלטה מבלי לגרוע מכל זכות או טענה אחרת העומדת להם. בהתאם להסדר הדיוני שאושר עוכבו ההליכים כאמור. ביום 27 לינואר 2022 הוגשה הודעה לבית המשפט לפיה לאחרונה הושלמה עבודת הוועדה הבלתי תלויה אשר בתום עבודתה המליצה לבנק למצות את זכויותיו בעניין מושא תיק זה באמצעות הסדר פשרה עם מבטחי אחריותם של נושאי המשרה בבנק, בהתאם להצעת המבטחים, שבמסגרתו ישולם לבנק סך של 5 מיליון דולר ארצות-הברית. (לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק לאמץ את המלצות הוועדה הבלתי תלויה ראה [ביאור 25.1](#) להלן). ביום 1 במאי 2022 הגישו הבנק והצדדים הרלוונטיים להליך המשפטי לבית המשפט בתל-אביב-יפו בקשה לאישור הסדר פשרה במסגרתו ישולם לבנק סך של 5 מיליון דולר (מתוכם ישולם שכר טרחה לבאי כח המבקש) על-ידי מבטחי אחריות של נושאי המשרה בבנק. הסדר הפשרה יביא לסילוק הדדי של הטענות, הדרישות והתביעות בקשר עם פרשת פיפ"א, ייצור מעשה בית דין, ויביא לסילוק מלא של חבות המבטחים בקשר עם ההליכים, התביעות והטענות הקיימות והפוטנציאליות בקשר עם עילות התביעה ופרשת פיפ"א. הסדר הפשרה טעון את אישורו של בית המשפט ואין ודאות שאישור זה יינתן. ביום 2 במאי 2022 הורה בית המשפט ליועצת המשפטית לממשלה להגיש את עמדתה ביחס לבקשת ההסדר. ביום 20 בנובמבר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה, משחלף המועד היועצת המשפטית בחרה שלא להגיב, מונח כי אין בדת היועצת המשפטית להגיב על כל הנובע מכך. ביום 23 בנובמבר 2022 הגיש המבקש בקשה למתן פסק דין.

3. ביום 21 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי מסמכים לפני תביעה נגזרת לפי סעיף 198א לחוק החברות. עניינה של הבקשה בטענות בדבר נזקים שנגרמו לבנק בשל היבטים מיסויים הנוגעים לתשלומים ששילם הבנק לרשויות בפרשת חקירת המס האמריקאית. בבקשה נטען כי בשל היבטי מס שונים הנזק אשר נגרם בפועל לבנק הוא גדול מגובה התשלומים ששולמו לרשויות האמריקאיות. נוכח טענות אלה, עותר המבקש לקבל מסמכים שונים על מנת לשקול אם להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת בשם הבנק נגד האחראים לנזק נטען זה. המבקש מעריך כי גובה הנזק שנגרם לבנק בשל היבטי המס עומד על כ-448 מיליון דולר. ביום 17 ביוני 2020 אושר על-ידי בית המשפט הסדר דיוני בין הצדדים לפיו בית המשפט יעכב את ההליכים על מנת לאפשר לוועדה בלתי תלויה שהקים הבנק לבצע את עבודתה ולהגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק. ביום 2 ביולי 2020 הגישה המבקשת בבקשה לאישור תובענה כנגזרת המתוארת בסעיף 1.1. לעיל בבקשה למחיקת בקשה זו ("בקשת המחיקה"). ביום 13 ביוני 2021 התקיים דיון בבקשת המחיקה ובוים 5 באוגוסט 2021 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את בקשת המחיקה ומורה על מחיקת ההליך ("החלטת המחיקה"). ביום 6 בינואר 2022 הגיש המבקש הודעת ערעור על החלטת המחיקה לבית המשפט העליון. דיון בערעור שהוגש צפוי להתקיים ביום 15 במאי 2023. ביום 29 בנובמבר 2022 דחה בית המשפט העליון בקשה שהגיש המבקש לעיכוב ההליך ולחלופין מתן ארכה להגשת התנגדות להסדר הפשרה המתואר בסעיף 1.1. לעיל.

4. ביום 6 בספטמבר 2017 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תביעה נגזרת נגד הבנק ונושאי משרה בבנק בעבר ובהווה ("המשיבים"). בקשת האישור הוגשה לאחר שבקשת גילוי מסמכים נדחתה במסגרת בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם הבנק לבית המשפט העליון, והיא עוסקת בטענות לכשלים של הבנק בהעמדת אשראי לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן ("קבוצת פישמן"), באי סגירת "פוזיציה" לקבוצת פישמן בקשר לעסקות מטבע ("הלירה הטורקית"), ובהימנעות הבנק מנקיטה בהליכי גביה כנגד קבוצת פישמן. במסגרת הבקשה נטען כי בשל מעשי ומחדלי המשיבים נגרם לבנק נזק המוערך למעלה ממיליארד וחצי ש"ח. תשובות הבנק והמשיבים הנוספים לבקשה הוגשו ביום 14 ביולי 2019, ביום 28 בינואר 2020 הוגשה תגובת המבקש לתשובת הבנק והמשיבים הנוספים. ביום 6 בינואר 2021. בית המשפט נעתר באופן חלקי לבקשה לגילוי ועיון במסמכים שהוגשה בהליך ("בקשת הגילוי") והורה על מסירת חלק מהמסמכים שהתבקשו (להלן: "צו גילוי המסמכים"). בהתאם להחלטת בית המשפט העליון, המועד להגשת בקשת רשות לערער בקשר עם צו גילוי המסמכים הוארך ליום 16 במרץ 2023. ביום 14 בנובמבר 2021 הגישו המבקש, המשיבים והבנק (לאחר אישור דירקטוריון הבנק) לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור הסכם פשרה בקשר עם ההליך האמור. לפי עיקרי הסכם הפשרה, לסילוק וויתור מלא, סופי ומוחלט של המבקש, הבנק ומי מטעמו כלפי כל אחד מהמשיבים ונושאי המשרה בבנק ביחס לעילות התביעה וטענות הקשורות (במישרין או בעקיפין) לאשראי לקבוצת פישמן, תשלום חברת הביטוח, המבטחת את המשיבים, לבנק סך של 15 מיליון ש"ח מתוכו ישולם גמול למבקש ושכר טרחה לבא כוחו והתביעה תידחה כך שייקבע מעשה בית דין. אין בפשרה משום הודאה של המשיבים או הבנק באיזו מהטענות בבקשת האישור. ביום 9 בדצמבר 2021 הוגשה התנגדות להסדר הפשרה מטעם בעל מניות בבנק. ביום 19 בינואר 2022 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה להסדר הפשרה, לפיה, בתמצית הוא אינו מוצא מקום להתנגד להסדר, ואולם העלה בעמדתו מספר נקודות, בין היתר, הצעה למינוי בודק. הצדדים הגישו תגובתם לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. בתשובתו, ביקש הבנק לאשר את הסדר הפשרה כלשונו ובכלל זה לא למנות בודק חיצוני, שכן השאלות הטעונות הכרעה הן שאלות משפטיות. ביום 8 בינואר 2023 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה אשר הוגש לאישורו (לפיו יקבל הבנק מחברת הביטוח סך של 15 מיליון ש"ח מתוכו ישולם גמול למבקש ושכר טרחה לבאי כוחו), למעט לעניין גובה הגמול למבקש ושכר הטרחה לבאי כוחו כפי שסוכם בהסכם הפשרה ובכפוף לכך שסעיפי הפטור בהסכם הפשרה לא יחולו על עילות שלא נכללו בבקשת האישור.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. הליכים משפטיים (המשך)

5. ביום 15 ביוני 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות. בבקשה נטען, בין היתר, כי נושאי משרה בבנק העמידו לחברות הנמנות על קבוצת ידיעות אחרונות ולבעל השליטה בקבוצה, מר ארנון (נוני) מוזס, אשראי בהיקף של כמיליארד ש"ח לצורך מסחר במכשירים פיננסיים ספקולטיביים ברמת סיכון גבוהה וזאת תוך התעלמות מטובת הבנק. בבקשה עותרת המבקשת לגילויים של מסמכים שונים בקשר עם עניין זה. בית המשפט אישר הסדר דינוי לפיו המבקשת תגיש בקשה לתיקון הבקשה, ויגישו תגובה ותשובה לתגובה על-ידי הבנק והמבקשת, בהתאמה. דיון בתיק התקיים ביום 19 בינואר 2021 ובהמשך לו, הגישה המבקשת ביום 19 בפברואר 2021 בקשה לתיקון בקשת הגילוי. ביום 21 במרץ 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת התיקון, וביום 8 באפריל 2021 הוגשה תגובת המבקשת לתשובת הבנק. ביום 12 באפריל 2021 התקיים דיון בבקשת התיקון. ביום 27 ביוני 2021 התקיים דיון בבית המשפט ולאחריו התיר בית המשפט למבקש להגיש בקשה מתוקנת לגילוי מסמכים, כך שתכלול דרישה גם לגילוי מסמכים הנוגעים למכירת מניות ידיעות אחרונות אשר שועבדו לטובת הבנק על-ידי מר פישמן, ובלבד שלא תכלול עילה הנוגעת לכך. המבקשת הגישה בבקשה מתוקנת לגילוי מסמכים ("הבקשה המתוקנת"). ביום 27 באפריל 2022 התקיים דיון בתיק. ביום 29 בספטמבר 2022 ניתנה החלטת בית המשפט בבקשה התלויה ועומדת בפניו ("החלטת בית המשפט"). בהתאם, בין היתר, בית המשפט הורה לבנק להגיש תשובתו לבקשה המתוקנת לגילוי מסמכים שהגישה המבקשת. ביום 7 בדצמבר 2022 הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט. ביום 29 בינואר 2023 הגיש הבנק בקשה לצירוף ראיות בבקשת רשות הערעור. ביום 9 בפברואר 2023 הגיש הבנק את תשובתו לבקשת רשות הערעור, והמבקשת הגישה את תגובתה לתשובת הבנק לבקשת רשות הערעור ביום 26 לפברואר 2023.

6. ביום 6 בספטמבר 2022 הוגשה בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות בקשר לעסקת מכירת מניות ידיעות אחרונות, שהיו משועבדות לבנק להבטחת פירעון חובות חברות קבוצת פישמן, למר ארנון (נוני) מוזס ("בקשת הגילוי"). בית המשפט הורה לבנק להגיש את תשובתו לבקשה לגילוי מסמכים תוך 45 ימים ממועד החלטת בית המשפט בבקשת הבנק התלויה ועומדת בפניו ("הבקשה התלויה"). דיון בבקשת הגילוי התקיים ביום 30 בינואר 2023, במהלכו קבע בית המשפט כי בירור הבקשה התלויה יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות הערעור שהוגשה בנושא בהליך המתואר בסעיף 5. לעיל.

7. בחודש אוגוסט 2021 ניתן בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו פסק דין בשתי תובענות ייצוגיות כנגד מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ ("מיטב דש") בקשר עם קופת הגמל "תגמולים" ("קופת הגמל") אותה רכשה מיטב דש מהבנק בשנת 2007 תמורת כ-31 מיליון ש"ח ("הסכם המכר"). לפי פסק הדין, בין היתר, נאסר על מיטב דש לגבות דמי ניהול משתי קבוצות חברים בקופת הגמל וכן נפסק כי על מיטב דש להשיב לקבוצות החברים סך של כ-289 מיליון ש"ח בתוספת הצמדה וריבית ובתוספת דמי ניהול שנגבו בין השנים 2016 ועד למועד מתן פסק הדין. הבנק אינו צד להליך האמור, ואולם מיטב דש פנתה לבנק בקשר להליך, וגם בסמוך למתן פסק הדין הודיעה כי ככל שיתקבלו טענות התובעים בתובענות הייצוגיות יהיה צורך לקיים הליך בוררות בין מיטב דש לבין הבנק וכי תפעל למיציא זכויותיה כנגד הבנק, שכן לטענתה, בין היתר, קיימים מידע ומסמכים שלא נמסרו לה על-ידי הבנק במסגרת העסקה בה רכשה מהבנק את קופת הגמל, הבנק הפר את הסכם המכר מולה והציג כלפיה מציגים לא נכונים וכן קיימת לה זכות לשיפוי בגין נזקיה מהבנק. הבנק השיב למיטב דש כי הוא דוחה את טענותיה ואת זכותה לשיפוי כלפיו. ביום 20 בדצמבר 2021 פורסם פסק דין משלים (שתוקן ביום 7 בינואר 2022) הקובע את גובה ההשבה המעודכן לחברי הקבוצה (כולל תוספת דמי ניהול שנגבו מאז שנת 2016 ועד מועד מתן פסק הדין ובצירוף ריבית והצמדה), העומד על סכום כולל של כ-400 מיליון ש"ח. ביום 14 בנובמבר 2021 הגישה מיטב דש ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון, ובקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. ביום 24 בינואר 2022 התקבלה הבקשה לעיכוב ביצוע באופן חלקי. בקשתה של מיטב דש לעיכוב ביצוע האיסור שהוטל עליה לגביית דמי הניהול הנדונים החל ממועד מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי נדחתה. כמו-כן, לא עוכב חיובה של מיטב דש לשלם את הגמול לתובעים הייצוגיים וכן חלק משכר הטרחה לבאי כוחם, בסך כולל של כ-10.3 מיליון ש"ח. ביום 10 בפברואר 2022 התובעים הגישו ערעור על פסה"ד המשלים, אשר פורסם ביום 20 בדצמבר 2021 (ותוקן ביום 7 בינואר 2022), וביום 27 בפברואר 2022 הגישה מיטב דש ערעור נוסף. ביום 9 בינואר 2023 התקיים דיון בבית המשפט העליון בערעורים שהגישו הצדדים על פסק הדין ועל פסק הדין המשלים של בית המשפט המחוזי. בהתאם להמלצת בית המשפט, הצדדים נתנו הסכמתם לפנות להליך גישור.

1. ביום 30 באפריל, 2020 הוכרזו ונכנסו לתוקפם הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א, ההסדרים הכוללים התחייבויות נמשכות מפורטים להלן:

א. הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") בין הבנק לבין ה-DOJ, המתייחס לפעילות הבנק ועסקי הבנק מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2002-2014) ככל שהדברים נוגעים לבנק הפועלים בישראל, חברת פועלים שירותי נאמנות בע"מ וכן סניפים וחברות בנות של בנק הפועלים מחוץ לישראל (למעט הפועלים שוויץ).

במסגרת ה-DPA קיבל על עצמו הבנק אחריות לפי חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (Statement of Facts) המצורף ל-DPA, אשר הבנק הודה בו. בהתאם ל-DPA וכפי שאושר על-ידי בית משפט פדרלי במדינת ניו-יורק, האישומים כנגד הבנק יעוכבו למשך תקופה של שלוש שנים, כך שאם הבנק יעמוד בתנאי ההסדר במשך התקופה האמורה האישומים (המפורטים במסמך ה-Information המצורף כנספח להסדר) יבוטלו ללא כל הרשעה פלילית. במקרה שהבנק יפר את ההסדר, יהיה רשאי ה-DOJ, בין השאר, להאריך את תקופת ההסדר הנדחה לתקופה של שנה אחת נוספת וכן לנקוט בצעדים אחרים כנגד הבנק, ובכלל זה לבטל את ההסדר ולהעמיד לדין את הבנק.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בהתאם ל-DPA, הבנק שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 214,385,612 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 77,877,099 דולר בגין רכיב השבת אבדן מס, סך של 35,696,929 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 100,811,584 דולר בגין רכיב הקנס.

ב. הסדר מסוג Plea Agreement (הסדר טיעון) בין ה-DOJ ובין הפועלים שוויץ בע"מ (לשעבר, בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ) ("הפועלים שוויץ") המתיחס לפעילות הפועלים שוויץ ועסקי הפועלים שוויץ מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2002-2014).

במסגרת הסדר הטיעון הפועלים שוויץ הודה באשמה והורשע בעבירה על חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף להסדר הטיעון בו הודה הפועלים שוויץ.

בהתאם להסדר הטיעון (ה-Plea Agreement) הפועלים שוויץ שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 402,534,921 דולר ארצות-הברית, הסכום האמור מורכב מרכיבי התשלום הבאים: סך של 138,908,073 דולר בגין רכיב השבת אבדן מס, סך של 124,628,449 דולר בגין רכיב חילוט עמלות ברוטו ששולמו לבנק על-ידי הלקוחות האמריקאים הרלוונטיים וסך של 138,998,399 דולר בגין רכיב הקנס.

ג. הסדר מסוג Consent Order שהוצא על-ידי הרשות לשיירות פיננסים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) ("NYDFS"), במסגרתו שילם הבנק ל-NYDFS עיצום כספי אזרחי בסך של 220,000,000 דולר.

ד. Cease and Desist Order שהוצא על-ידי ה-Board of Governors of the Federal Reserve System ("ה-Fed"), במסגרתו שילם הבנק ל-Fed עיצום כספי אזרחי בסך של 37,350,000 דולר.

בסך-הכל במסגרת ההסדרים האמורים שילמה קבוצת הבנק לשלוש הרשויות האמריקאיות האמורות סך כולל של 874,270,533 דולר ארצות-הברית בקשר עם חקירת המס (3,066 מיליון ש"ח).

כניסתם לתוקף של ההסדרים האמורים הביאו לידי סיום את חקירת המס אשר התנהלה על-ידי הרשויות האמריקאיות כנגד קבוצת הבנק. ה-DPA וה-Plea Agreement כוללים Statement of Facts (מסמכי עובדות), המפרטים את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שוויץ הודו בהם ואשר בגינם הם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית. מסמכי ההסדרים מפרטים בנוסף גם את השיקולים לקביעת סכומי הקנסות השונים, הכוללים, בין השאר, את סוג וחומרת המעשים של קבוצת הבנק בכל אחד מהמקרים; קרדיט חלקי אשר ניתן על-ידי הרשויות הרלוונטיות בקשר עם תשלומים ששולמו לרשויות אחרות; המעורבות של יחידים בעלי תפקידים בכירים בעבירות; רמת שיתוף הפעולה של קבוצת הבנק עם הרשויות הרלוונטיות; והיעדר עבר פלילי של קבוצת הבנק.

ההסדרים המפורטים לעיל עם ה-DOJ כוללים התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות, ובכלל זה, להמשיך ולספק סיוע וסוגים שונים של מידע ל-DOJ ולהגיש ל-DOJ דוח תקופתי בקשר להלוואות שהועמדו על-ידי סניפי הבנק בארצות-הברית ומובטחות על-ידי חשבונות המנוהלים בסניפי הבנק מחוץ לארצות-הברית וכן על הבקורות הפנימיות הקשורות לכך.

ה-Consent Order וה-Cease and Desist Order מחייבים את הבנק ליטול על עצמו מספר התחייבויות, בין היתר בקשר עם הליכים משמעתיים כנגד עובדים, בקרות פנימיות, דיווח ושיתוף פעולה. ההסדרים אינם כוללים מינוי מפקח (monitor).

ההסדרים המפורטים לעיל מתייחסים לבנק ולהפועלים שוויץ, לפי העניין, ולתאגידים הנכללים בקבוצת הבנק בלבד ולאחריות שתאגידים אלה נוטלים על המעשים והמחדלים המפורטים במסמכי ההסדרים השונים, בהתאם לדין האמריקאי. ההסדרים אינם חלים על יחידים, ובכלל זה עובדים או בעלי תפקידים אחרים בקבוצת הבנק, בהווה ובעבר, למעט ככל שהדברים נוגעים להתחייבויות של קבוצת הבנק לשיתוף פעולה בהתאם להסדרים ופירא של הוראות ההסדרים.

ה. הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדין) ("NPA") בין ה-DOJ לבין הבנק והפועלים שוויץ בקשר עם חקירת פיפ"א. ההסדר אינו כולל אישום פלילי, העמדה לדין או הרשעה פלילית. במסגרת ה-NPA, הודה הבנק, בין השאר, כי עובדים מסוימים של קבוצת הבנק השתתפו בתכנית הלבנת הון של כספים המהווים כספי שוחד ששולמו לבעלי תפקידים בעולם הכדורגל. התחייבויות הבנק במסגרת הסדר זה כוללות בין היתר הגשת דוח שנתי בקשר עם תכניות איסור הלבנת הון. בהתאם ל-NPA, הבנק שילם לממשלת ארצות-הברית סך כולל של 30,063,317 דולר ארצות-הברית.

ההסדרים המפורטים לעיל על נספחיהם זמינים לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/about/arrangements>. דירקטוריון הבנק הקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות וההתחייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים.

לפי דרישת המפקחת על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק שוועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"), תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא חקירת המס בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, הוועדה בחנה את מיצוי זכויות הבנק בקשר עם חקירת המס, ובכלל זה האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. חברי הוועדה הם כבוד השופט (בדימ') פרופ' יורם דנציגר (יו"ר הוועדה); כבוד השופט (בדימ') יוסף אלון, פרופ' גדעון פרחומבסקי וגב' רונית אברמזון-רוקח, דירקטורית חיצונית בבנק.

ביאור 25 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הוועדה החלה בעבודתה מיד לאחר אישורם של ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות. במסגרת הליך בדיקתה, קיימה הוועדה כ-80 ישיבות, ראינה עשרות מראיינים, והעניקה לה גישה למסמכים שונים שנדרשו לה לצורך עבודתה. לאחר שהוועדה סיכמה את מסקנותיה וטרם שאלו הועברו לבנק נוהל משא ומתן עם נציגי המבטחים שביטחו את אחריות נושאי המשרה בקבוצת הבנק, שבסופו הוסכם כי המבטחים ישלמו לבנק סכום של 140 מיליון דולר לסילוק סופי ומוחלט של כל התביעות והדרישות נגד המבטחים ונושאי המשרה בקבוצת הבנק, בקשר עם פרשת המס ופרשת פיפ"א (ראה [ביאור 25.ה.ג.1](#) ו-[25.ה.ג.2](#), לעיל). אלה עיקרי המלצות הוועדה:

אחריותם של נושאי המשרה בקבוצת הבנק וצדדים שלישיים - הוועדה בחנה את אחריותם של נושאי המשרה בקבוצת הבנק בפרשת המס ובפרשת פיפ"א, ומצאה כי קיימת אפשרות מסתברת להפדת חובת זהירות מצד מספר נושאי משרה לשעבר בקבוצת הבנק. הוועדה ציינה עם זאת כי נושאי משרה אלה ראו לנגד עיניהם את טובת הבנק, לא פעלו מתוך מניע אישי ולא פעלו במצב של ניגוד עניינים, ואף לא פעלו תוך הפרה מודעת של החוק או האסדרה (רגולציה). עוד נמצא כי קיימת אפשרות מסתברת להפדת חובת אמונים של נושאי משרה לשעבר בפועלים שוויץ ("פועלים שוויץ"). הוועדה שקלה את סיכויי התביעה נגד נושאי המשרה, ואת מכלול שיקולי הרוחב הנוגעים לטובת הבנק, איזנה בין השיקולים, והמליצה לבנק למצות את זכויותיו אל מול המבטחים בהסדר פשרה שבו ישולם לבנק סך של 140 מיליון דולר, לסילוק סופי ומוחלט כאמור, ולא להגיש תביעות נגד נושאי משרה בפרשת המס ובפרשת פיפ"א.

לאחר שבדקה את אחריותם של צדדים שלישיים אחרים הוועדה לא מצאה בסיס להמליץ על נקיטת הליכים או צעדים נוספים כלפיהם. השבת תגמול ששולם לנושאי משרה - הוועדה בחנה האם יש מקום לדרוש מגורמים שכיחמו כנושאי משרה בבנק להשיב לבנק חלק מהתגמול שהוענק להם בשנים הרלוונטיות לחקירה שניהלו רשויות האכיפה האמריקאיות בפרשת המס. הוועדה ניתחה את המצב הנורמטיבי בהקשר זה, שקלה שיקולי רוחב נוספים, והגיעה לכלל מסקנה כי אין מקום לדרוש את השבת התגמול מאותם גורמים.

הפקת לקחים בבנק - הוועדה בחנה את תהליך הפקת הלקחים שביצע הבנק בעקבות החקירה שניהלו רשויות האכיפה האמריקאיות בפרשת המס ובפרשת פיפ"א. בתום בדיקתה, מצאה הוועדה לקבוע כי התרשמה מהמאמצים המשמעותיים שהשקיע הבנק במסגרת תהליך הפקת הלקחים ומהאופן שבו הבנק פעל ועודנו פועל במטרה לשפר ולחזק את הממשל התאגידי בו. הוועדה פירטה שורה של תחומים בהם שיפר הבנק את מערכיו, נהלי ואתגרותיו.

לאחר מספר דיונים בהמלצות הוועדה, החליט דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 26 בינואר 2022 לאמץ את המלצות הוועדה הבלתי תלויה במלואן, הן בפרשת המס, הן בפרשת פיפ"א, והנחה את הנהלת הבנק והיועצים המשפטיים לממש וליישם את המלצות הוועדה הבלתי תלויה ולגבש הסדרים מפורטים עם כל הגורמים הרלוונטיים בהליכים המשפטיים המתייחסים לפרשות. הבנק מסר הודעות עדכון לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הן בהליך הנגזר בפרשת המס (ביאור 25.ה.ג.1 לעיל) וכן בהליך הנגזר בפרשת פיפ"א (ביאור 25.ה.ג.2 לעיל) בדבר אימוץ המלצות הוועדה הבלתי תלויה, בצירוף תקצירי דוחות הוועדה. ביום 1 במאי 2022 הגישו הבנק והצדדים הרלוונטיים לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשות לאישור הסדרי פשרה במסגרת התביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית ובמסגרת הבקשה לאישור תביעה נגזרת בפרשת המס (ביאור 25.ה.א.5 ו-25.ה.ג.1). בהתאמה לעיל) ובקשה לאישור הסדר פשרה במסגרת הבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת בפרשת פיפ"א (ביאור 25.ה.ג.2 לעיל). בית המשפט הורה ליועצת המשפטית לממשלה להגיש עמדתה ביחס לבקשות לאישור ההסדרים שהוגשו בפרשת המס ובפרשת פיפ"א (ביאורים 25.ה.א.5, 25.ה.ג.1 ו-25.ה.ג.2 לעיל). ביום 11 באוגוסט 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה ביחס לבקשה לאישור הסדר שהוגשה במסגרת הבקשה לאישור התובענה ייצוגית שהוגשה בפרשת המס (ביאור 25.ה.א.5 לעיל), וביום 6 בדצמבר 2022 אישר בית המשפט את הסדר הפשרה. בכך בא ההליך לסיומו (ביאור 25.ה.א.5 לעיל).

ביחס לבקשה לאישור תביעה נגזרת בפרשת המס (ביאור 25.ה.ג.1 לעיל), ביום 30 באוקטובר 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה ביחס להסדר הפשרה, וביום 19 בדצמבר 2022 הגישה הבהרות לעמדתה. התיק נקבע לדיון ליום 20 באפריל 2023 (ביאור 25.ה.ג.1 לעיל). ביחס לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת בקשה לתביעה נגזרת בפרשת פיפ"א, ביום 20 בנובמבר 2022 החליט בית המשפט, כי משחלף המועד והיועצת המשפטית בחרה שלא להגיב, מונח כי אין בדת היועצת המשפטית להגיב על כל הנובע מכך. ביום 23 בנובמבר 2022 הגיש המבקש בקשה למתן פסק דין (ביאור 25.ה.ג.2 לעיל).

ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות

א. ניירות-ערך במטבע-חוץ המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכמת ב-1.1 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021: 1.1 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.

ב. הבנק חבר במסלוקת EUROCLEAR שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-50 מיליון דולר (176 מיליון ש"ח) (31 בדצמבר 2021: כ-50 מיליון דולר (156 מיליון ש"ח)).

ג. הבנק חבר במסלוקת המעו"ף ובמסלוקת הבורסה. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 26 שיעבודים והגבלות אחרות (המשך)

יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-0.7 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2022 - 1.2 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2021 הסתכמה ב-0.9 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית במהלך שנת 2021 - 0.9 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 140 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2021: 112 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלקת הבורסה וסך של 384 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2021: 25 מיליון ש"ח) לטובת הדרישה השוטפת וקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלקות.

ד. אגרות-חוב, שיתרתן ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-14.3 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021: 3.7 מיליארד ש"ח), הועברו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements), בהתאם להיקף הפעילות.

ה. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של התחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקות בנגזרים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא. ישנם הסכמים בהם נדרש להעביר ביטחונות נוספים לאלו המתוארים לעיל.

ליום 31 בדצמבר 2022 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים, פיקדונות בשווי של 1,417 מיליון דולר (31 בדצמבר 2021: 1,505 מיליון דולר) והעבירה ניירות-ערך בסך 1.4 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021: 707 מיליון ש"ח).

ו. בשנים 2021-2022 נרשמו שיעבודים מסוג קבוע ראשון בדרגה, על כל ניירות הערך והכספים שמופקדים ואשר יהיו מופקדים, מעת לעת, בחשבונות המשועבדים לטובת צדדים נגדיים, ואשר מתנהל אצל EUROCLEAR BANK SA/NV, לצורך הבטחת התחייבויות הבנק כלפי צדדים נגדיים, בקשר לדרישות INITIAL MARGIN על-פי ISDA MASTER AGREEMENT. סך השיעבודים ליום 31 בדצמבר 2022: 2.6 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021: 872 מיליון ש"ח).

ז. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL.

כתנאי להעמדת הלוואות, הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל ("הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

בחודש אוגוסט 2021, במסגרת מהלך רוחבי של בנק ישראל מול כל הבנקים בישראל, להסדרת הליך קבלת אשראי והבטחתו באמצעות מערכת מסמכים אחידה ועדכנית, נרשמו השיעבודים הבאים לטובת בנק ישראל:

- שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק בכל חשבון בטוחות, וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים או שיופקדו או ירשמו, בחשבון בטוחות; וכן שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק בחשבון הנוסטרו השקלי וחשבון הנוסטרו במטבע-חוץ, המתנהלים בבנק ישראל; וכן שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק בחשבון הפיקדון השקלי; וכן שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק בחשבון הפיקדון במטבע-חוץ; וכן שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק, בקשר עם בטוחות תיקי הלוואות מסוימים וכן שעבוד של כל הנכסים והזכויות של הבנק בכל חשבון תקבולים.
- כמו-כן, נרשם שעבוד צף בדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום על כל הנכסים המשועבדים שבחשבון הבטוחות ב-Euroclear Bank או בכל חשבון בטוחות אחר המתנהל במסלקה מחוץ לישראל.

אגרות-חוב, שיתרתן ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה ב-4.6 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2021: 4.3 מיליארד ש"ח), שועבדו להבטחת הלוואות מבנק ישראל.

ח. כל ניירות הערך המשועבדים המפורטים בסעיפים א-ז לעיל נכללים בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר והמלווים אינם רשאים למוכרן או לשעבדן.

31.12.2021	31.12.2022
	ט. המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
1,253	898
	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	י. השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון והניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
3,426	13,877
	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2022			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
96,272	90,810	5,462	חוזי Forward-I Futures
4,730	4,621	109	אופציות שנכתבו
6,108	5,752	356	אופציות שנקנו
639,589	608,907	30,682	Swaps ⁽¹⁾
746,699	710,090	36,609	סך-הכל ⁽²⁾
27,138	-	27,138	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
308,668	288,091	20,577	חוזי Forward-I Futures
30,807	30,807	-	אופציות שנכתבו
29,432	29,000	432	אופציות שנקנו
39,673	39,324	349	Swaps
408,580	387,222	21,358	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
46,244	46,244	-	חוזי Forward-I Futures
20,365	18,994	1,371	אופציות שנכתבו
19,394	18,994	400	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
70,912	70,242	670	Swaps
156,915	154,474	2,441	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
69	69	-	חוזי Forward-I Futures
15	15	-	אופציות שנכתבו
25	25	-	אופציות שנקנו
109	109	-	סך-הכל
1,312,303	1,251,895	60,408	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps התאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 302,054 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 39,298 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 13,182 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך 18,994 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2021			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
44,480	38,163	6,317	חוזי Forward-I Futures
6,374	6,277	97	אופציות שנכתבו
6,874	6,777	97	אופציות שנקנו
343,581	325,139	18,442	Swaps ⁽¹⁾
401,309	376,356	24,953	סך-הכל ⁽²⁾
13,300	-	13,300	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
268,307	249,494	18,813	חוזי Forward-I Futures
25,911	25,911	-	אופציות שנכתבו
27,275	26,983	292	אופציות שנקנו
35,355	35,096	259	Swaps
356,848	337,484	19,364	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
35,919	35,919	-	חוזי Forward-I Futures
31,333	29,739	1,594	אופציות שנכתבו
30,178	29,739	439	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
60,122	59,397	725	Swaps
157,552	154,794	2,758	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
50	50	-	חוזי Forward-I Futures
74	74	-	אופציות שנכתבו
74	74	-	אופציות שנקנו
198	198	-	סך-הכל
915,907	868,832	47,075	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 181,034 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 35,232 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 12,844 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 29,739 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2022						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
10,913	10,047	866	11,264	9,852	1,412	חוזי ריבית
469	-	469	1,172	-	1,172	מזה: נגזרים מגדרים
5,921	5,644	277	8,368	8,250	118	חוזי מטבע-חוץ
2,223	2,189	34	2,255	2,222	33	חוזים בגין מניית
4	4	-	4	4	-	חוזי סחורות ואחרים
19,061	17,884	1,177	21,891	20,328	1,563	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
19,061	17,884	1,177	21,891	20,328	1,563	יתרה מאזנית
1,492	1,236	256	1,837	1,589	248	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 59 מיליוני ש"ח ושווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 18 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
4,566	3,951	615	4,075	3,817	258	חוזי ריבית
333	-	333	143	-	143	מזה: נגזרים מגדרים
7,263	7,180	83	6,282	6,014	268	חוזי מטבע-חוץ
2,558	2,509	49	2,624	2,575	49	חוזים בגין מניית
3	3	-	3	3	-	חוזי סחורות ואחרים
14,390	13,643	747	12,984	12,409	575	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
14,390	13,643	747	12,984	12,409	575	יתרה מאזנית
1,940	1,886	54	1,705	1,681	24	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 40 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2022
הכנסות (הוצאות) ריבית	
רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן	
(613)	(914)
פריטים מגודרים	
622	937
נגזרים מגדרים	

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	
הערך בספרים התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים התאמות שווי הוגן מצטבר שהקטינו את הערך בספרים	הערך בספרים התאמות שווי הוגן מצטבר שהקטינו את הערך בספרים	הערך בספרים התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים
131	11,851	(1,130)	15,168
ניירות-ערך			
(12)	3,118	(359)	3,212
כתבי התחייבות נדחים			

3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2021	2022
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾	
14	(267)
חוזי ריבית	
(1,460)	6,826
חוזי מטבע-חוץ	
16	27
חוזים בגין מניות	
(1,430)	6,586
סך-הכל	

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2022						
סך-הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
21,891	2,112	5,358	10	2,535	11,478	398
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(14,090)	(487)	(989)	(10)	(2,335)	(10,269)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים						
(4,989)	(346)	(3,514)	-	(182)	(947)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל						
2,812	1,279	855	-	18	262	398
סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים						
19,370	2,842	9,957	53	3,276	2,991	251
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾						
22,182	4,121	10,812	53	3,294	3,253	649
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים						
19,061	2,408	1,929	134	2,351	12,045	194
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(14,090)	(487)	(989)	(10)	(2,335)	(10,269)	-
מכשירים פיננסיים						
(3,568)	(1,725)	(324)	(95)	(1)	(1,423)	-
ביטחון במזומן ששוועבד						
1,403	196	616	29	15	353	194
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						

31 בדצמבר 2021						
סך-הכל	אחרים*	גופים מוסדיים*	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
12,984	2,530	886	282	2,420	6,641	225
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,226)	(319)	(364)	-	(1,554)	(3,989)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים						
(4,790)	(1,369)	(367)	(257)	(382)	(2,415)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל						
1,968	842	155	25	484	237	225
סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים						
10,781	1,799	3,139	105	2,071	3,187	480
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾						
12,749	2,641	3,294	130	2,555	3,424	705
סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים*						
14,390	2,583	4,836	-	2,495	4,276	200
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,226)	(319)	(364)	-	(1,554)	(3,989)	-
מכשירים פיננסיים						
(3,963)	(642)	(3,110)	-	(199)	(12)	-
ביטחון במזומן ששוועבד						
4,201	1,622	1,362	-	742	275	200
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						

* מתכונת הגילוי הותאמה בעקבות יישום הוראות SA-CCR.

- (1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה. מתוך זה, שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 59 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים משובצים בסך של 18 מיליון ש"ח (31.12.21: שווי הוגן בגין התחייבויות 40 מיליון ש"ח).

ביאור 27 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים ומועדי פירעון (המשך)

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

31 בדצמבר 2022				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
				חזי ריבית
39,298	6,698	16,846	12,226	3,528
				שקל-מדד
707,401	73,310	222,413	195,637	216,041
				אחר
408,580	13,129	39,052	106,640	249,759
				חוזי מטבע-חוץ
156,915	148	5,339	55,502	95,926
				חוזים בגין מניות
109	-	-	28	81
				חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
1,312,303	93,285	283,650	370,033	565,335
				סך-הכל
31 בדצמבר 2021				
915,907	84,390	245,889	238,734	346,894
				סך-הכל

1. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדירים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures)
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידי (Spot)

עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics, Devon ו-Algorithmics, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ומונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתב הנוהל גם הגבלת הפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

- הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן.
- **מגזר בנקאות פרטית:** אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **מגזר משקי בית:** אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **מגזר עסקים זעירים וקטנים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים בינוניים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקים גדולים:** עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- **מגזר ניהול פיננסי:** כולל פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעה ריאלית ופעילויות נוספות, כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.
- **מגזר גופים מוסדיים:** כולל קופות-גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות וחברות ביטוח, בהתאם להגדרות המפקח על הבנקים.
- **מגזר אחר:** כולל פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק אשר לא שויכו למגזרים האחרים, וכן במספרי ההשוואה הפרשות והוצאות משפטיות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. בנוסף, המגזר כלל במספרי ההשוואה את תוצאות מימוש פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כפעילות מופסקת.

בנוסף, בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו וחבותו שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר עסקים גדולים. כאשר חבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח, ניתן לסווג את הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה.

כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות לבנק, ניתן לסווג את הלקוח לפי סך נכסיו הפיננסיים בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), בהתאם לכללים שפורטו בהוראה.

יצוין כי הבנק מבצע פעולות שונות להשגת המידע על מחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. עם זאת, במקרים מסוימים, בהיעדר מידע על מחזור הפעילות, סיווג הלקוח נקבע על בסיס הערכות ואומדנים המבוססים על היכרות הבנק עם הלקוח ופעילותו. הבנק פועל להשלמת הנתונים ללקוחות אלה.

חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים המבוצעת בהלימה לכללי החלוקה המשמשים את הבנק בגישת ההנהלה - לפירוט ראה [ביאור 28א](#) להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			פעילות ישראל					
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
19,220	1,027	133	894	-	18,193	-	2,871	33	3,283	1,523	2,961	26	7,496
(5,753)	(304)	(230)	(74)	-	(5,449)	-	(1,972)	(948)	(742)	(354)	(457)	(276)	(700)
13,467	723	(97)	820	-	12,744	-	899	(915)	2,541	1,169	2,504	(250)	6,796
-	(3)	251	(254)	-	3	-	1,381	1,099	(718)	(96)	361	517	(2,541)
13,467	720	154	566	-	12,747	-	2,280	184	1,823	1,073	2,865	267	4,255
581	3	9	(6)	-	578	-	515	52	17	(25)	17	1	1
3,872	39	8	32	(1)	3,833	232	150	99	600	315	979	145	1,313
4,453	42	17	26	(1)	4,411	232	665	151	617	290	996	146	1,314
17,920	762	171	592	(1)	17,158	232	2,945	335	2,440	1,363	3,861	413	5,569
(34)	107	-	107	-	(141)	-	35	(2)	(368)	(109)	192	(1)	112
7,972	453	84	296	73	7,519	112	367	168	669	424	1,897	202	3,680
-	-	-	-	-	-	(45)	45	-	-	-	-	-	-
7,972	453	84	296	73	7,519	67	412	168	669	424	1,897	202	3,680
9,982	202	87	189	(74)	9,780	165	2,498	169	2,139	1,048	1,772	212	1,777
3,548	94	30	74	(10)	3,454	60	875	60	767	379	617	74	622
6,434	108	57	115	(64)	6,326	105	1,623	109	1,372	669	1,155	138	1,155
99	-	-	-	-	99	-	99	-	-	-	-	-	-
6,533	108	57	115	(64)	6,425	105	1,722	109	1,372	669	1,155	138	1,155
(1)	(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6,532	107	56	115	(64)	6,425	105	1,722	109	1,372	669	1,155	138	1,155

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽⁴⁾	
645,142	24,570	6,720	17,839	11	620,572	323	271,335	2,827	93,770	38,137	59,784	777	153,619	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
1,015	-	-	-	-	1,015	-	1,015	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
370,173	17,036	-	17,036	-	353,137	-	-	2,578	95,800	38,743	60,565	780	154,671	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
394,262	19,156	-	19,156	-	375,106	-	-	2,031	108,834	39,270	61,649	781	162,541	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
3,444	644	-	635	9	2,800	-	-	-	1,294	325	399	-	782	יתרת חובות לא צוברים
83	1	-	-	1	82	-	-	-	1	1	37	-	43	יתרת חובות בפיגור של 90 ימים או יותר
599,225	22,835	15,322	7,378	135	576,390	5	75,652	93,514	78,814	34,673	96,203	35,839	161,690	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
521,999	22,088	15,033	7,055	-	499,911	-	-	93,482	78,437	34,504	95,984	35,837	161,667	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
532,588	24,815	16,928	7,886	1	507,773	-	-	92,678	78,647	34,279	100,411	36,379	165,379	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
400,418	22,565	116	22,411	38	377,853	4,047	22,531	4,829	116,643	50,402	73,440	1,209	104,752	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
415,577	23,993	86	23,883	24	391,584	3,296	24,652	5,049	128,404	49,116	72,998	1,300	106,769	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
744,975	-	-	-	-	744,975	4,083	94,048	343,391	111,292	28,478	45,412	52,053	66,218	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:														
16,202	914	410	504	-	15,288	-	8,091	7	1,507	851	1,982	9	2,841	מרווח מפעילות מתן אשראי
(4,025)	(312)	(374)	62	-	(3,713)	-	(6,975)	169	316	222	883	258	1,414	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1,290	118	118	-	-	1,172	-	1,164	8	-	-	-	-	-	אחר
13,467	720	154	566	-	12,747	-	2,280	184	1,823	1,073	2,865	267	4,255	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 22.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
7,522	26	8	-	18	7,496	2,016	15	5,465	הכנסות ריבית מחיצוניים
(976)	(276)	(276)	-	-	(700)	(700)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
6,546	(250)	(268)	-	18	6,796	1,316	15	5,465	מחיצוניים
(2,024)	517	531	-	(14)	(2,541)	1,563	(3)	(4,101)	בינמגזרי
4,522	267	263	-	4	4,255	2,879	12	1,364	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
2	1	1	-	-	1	4	-	(3)	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,458	145	139	6	-	1,313	937	331	45	עמלות והכנסות אחרות
1,460	146	140	6	-	1,314	941	331	42	סך הכנסות שאינן מריבית
5,982	413	403	6	4	5,569	3,820	343	1,406	סך הכנסות
									הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
111	(1)	(1)	-	-	112	41	-	71	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,882	202	200	2	-	3,680	3,051	176	453	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
3,882	202	200	2	-	3,680	3,051	176	453	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
									רווח (הפסד) לפני מסים
1,989	212	204	4	4	1,777	728	167	882	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
696	74	72	1	1	622	257	59	306	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,293	138	132	3	3	1,155	471	108	576	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁽⁴⁾	
154,396	777	196	108	473	153,619	28,448	3,509	121,662	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
155,451	780	198	108	474	154,671	29,096	3,509	122,066	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
163,322	781	159	149	473	162,541	30,544	4,365	127,632	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
782	-	-	-	-	782	210	-	572	יתרת חובות לא צוברים
43	-	-	-	-	43	43	-	-	יתרת חובות בפיגור של 90 ימים או יותר
197,529	35,839	35,839	-	-	161,690	161,690	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
197,504	35,837	35,837	-	-	161,667	161,667	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
201,758	36,379	36,379	-	-	165,379	165,379	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
105,961	1,209	790	166	253	104,752	32,051	4,208	68,493	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
108,069	1,300	876	163	261	106,769	32,625	4,260	69,884	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
118,271	52,053	52,053	-	-	66,218	66,218	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,850	9	5	-	4	2,841	1,465	12	1,364	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,672	258	258	-	-	1,414	1,414	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4,522	267	263	-	4	4,255	2,879	12	1,364	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 22.9 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	בינוי ונדל"ן גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	בינוי ונדל"ן בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	בינוי ונדל"ן קטנים וזעירים	
7,767	3,283	1,870	1,413	1,523	763	760	2,961	1,995	966	הכנסות ריבית מחיצוניים
(1,553)	(742)	(676)	(66)	(354)	(323)	(31)	(457)	(397)	(60)	הוצאות ריבית לחיצוניים
6,214	2,541	1,194	1,347	1,169	440	729	2,504	1,598	906	הכנסות ריבית, נטו:
(453)	(718)	(162)	(556)	(96)	141	(237)	361	519	(158)	מחיצוניים
5,761	1,823	1,032	791	1,073	581	492	2,865	2,117	748	בימגזרי
9	17	59	(42)	(25)	16	(41)	17	16	1	סך הכנסות ריבית, נטו
1,894	600	331	269	315	158	157	979	771	208	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,903	617	390	227	290	174	116	996	787	209	עמלות והכנסות אחרות
134	4	4	-	8	8	-	122	122	-	סך הכנסות שאינן מריבית
7,664	2,440	1,422	1,018	1,363	755	608	3,861	2,904	957	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
(285)	(368)	(583)	215	(109)	51	(160)	192	143	49	סך הכנסות
2,990	669	423	246	424	263	161	1,897	1,534	363	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,990	669	423	246	424	263	161	1,897	1,534	363	לחיצוניים
4,959	2,139	1,582	557	1,048	441	607	1,772	1,227	545	בימגזרי
1,763	767	566	201	379	160	219	617	429	188	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,196	1,372	1,016	356	669	281	388	1,155	798	357	רווח (הפסד) לפני מסים
191,691	93,770	55,146	38,624	38,137	20,190	17,947	59,784	39,797	19,987	הפרשה למסים (הטבת מס)
195,108	95,800	56,679	39,121	38,743	20,543	18,200	60,565	40,359	20,206	על הרווח (הפסד)
209,753	108,834	65,491	43,343	39,270	21,199	18,071	61,649	40,080	21,569	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,018	1,294	686	608	325	155	170	399	340	59	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
39	1	1	-	1	1	-	37	29	8	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
209,690	78,814	67,107	11,707	34,673	27,585	7,088	96,203	80,949	15,254	יתרת האשראי לציבור, ברוטו,
208,925	78,437	66,925	11,512	34,504	27,541	6,963	95,984	80,893	15,091	לסוף תקופת הדיווח
213,337	78,647	68,192	10,455	34,279	27,534	6,745	100,411	84,533	15,878	יתרת חובות לא צוברים
240,485	116,643	63,372	53,271	50,402	24,879	25,523	73,440	43,264	30,176	יתרת חובות בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽¹⁾
250,518	128,404	67,554	60,850	49,116	24,724	24,392	72,998	42,929	30,069	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
185,182	111,292	111,292	-	28,478	28,478	-	45,412	45,412	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
4,340	1,507	786	721	851	409	442	1,982	1,365	617	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,421	316	246	70	222	172	50	883	752	131	יתרת חובות נכסי סיכון ⁽²⁾
5,761	1,823	1,032	791	1,073	581	492	2,865	2,117	748	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
										יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾
										פיצול הכנסות ריבית נטו:
										מרווח מפעילות מתן אשראי
										מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
										סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות השקעה ריאלית	פעילות אחר	סך-הכל	
172	2,698	1	2,871	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	(1,972)	-	(1,972)	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:				
172	726	1	899	מחיצוניים
-	1,433	(15)	1,381	בימגזרי
172	2,159	(14)	2,280	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית:				
6,060	(5,416)	(6)	515	מחיצוניים
(5,728)	5,728	-	-	בימגזרי
-	112	38	150	עמלות והכנסות אחרות
332	424	32	665	סך הכנסות שאינן מריבית
504	2,583	18	2,945	סך הכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
-	35	-	35	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
לחיצוניים				
208	117	32	367	בימגזרי
-	45	-	45	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
208	162	32	412	רווח (הפסד) לפני מסים
296	2,386	8	2,498	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
101	837	3	875	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	99	99	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
195	1,549	(27)	1,722	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
27,381	237,100	5,296	271,335	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	1,015	1,015	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
14,867	60,011	-	75,652	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
7,079	11,236	-	22,531	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾
7,181	13,065	-	24,652	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
-	-	-	94,048	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית				
146	(74)	-	-	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	1,349	-	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
92	128	-	-	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
27	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	1,374	-	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
265	2,777	-	-	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	(128)	-	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	(178)	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
239	112	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
504	2,583	-	-	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
סך-הכל	פעילות חו"ל			פעילות ישראל			פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
11,684	624	127	498	(1)	11,060	-	728	24	1,892	1,015	2,150	14	5,237
(1,917)	(107)	(87)	(20)	-	(1,810)	-	(940)	(220)	(117)	(103)	(70)	(81)	(279)
9,767	517	40	478	(1)	9,250	-	(212)	(196)	1,775	912	2,080	(67)	4,958
-	(11)	(9)	(4)	2	11	-	2,368	261	(501)	(94)	(72)	112	(2,063)
9,767	506	31	474	1	9,261	-	2,156	65	1,274	818	2,008	45	2,895
1,081	(25)	(24)	(1)	-	1,106	-	985	44	49	11	14	-	3
3,544	38	9	30	(1)	3,506	244	112	101	501	290	895	152	1,211
4,625	13	(15)	29	(1)	4,612	244	1,097	145	550	301	909	152	1,214
14,392	519	16	503	-	13,873	244	3,253	210	1,824	1,119	2,917	197	4,109
(1,220)	25	-	25	-	(1,245)	-	-	(1)	(457)	(184)	48	-	(651)
7,803	557	103	238	216	7,246	176	358	143	587	403	1,836	181	3,562
-	(1)	(1)	-	-	1	(44)	45	-	-	-	-	-	-
7,803	556	102	238	216	7,247	132	403	143	587	403	1,836	181	3,562
7,809	(62)	(86)	240	(216)	7,871	112	2,850	68	1,694	900	1,033	16	1,198
2,958	79	(29)	107	1	2,879	43	983	24	655	346	383	6	439
4,851	(141)	(57)	133	(217)	4,992	69	1,867	44	1,039	554	650	10	759
49	-	-	-	-	49	-	49	-	-	-	-	-	-
4,900	(141)	(57)	133	(217)	5,041	69	1,916	44	1,039	554	650	10	759
14	3	3	-	-	11	-	11	-	-	-	-	-	-
4,914	(138)	(54)	133	(217)	5,052	69	1,927	44	1,039	554	650	10	759

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל			פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽⁴⁾	
579,690	*26,313	*11,987	14,374	(48)	*553,377	215	*250,997	3,530	73,574	33,334	55,000	604	136,123	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
650	-	-	-	-	650	-	650	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
321,961	14,744	500	14,244	-	307,217	-	-	3,200	76,236	34,057	55,850	611	137,263	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
357,729	15,630	-	15,630	-	342,099	-	-	4,164	89,436	38,269	60,258	786	149,186	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
3,617	917	-	917	-	2,700	-	-	-	1,085	267	701	-	647	יתרת חובות פגומים
679	26	-	-	26	653	-	-	-	1	-	39	-	613	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
538,332	20,054	11,108	8,856	90	518,278	13	58,856	83,549	67,162	31,757	85,772	33,837	157,332	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
478,165	19,195	10,488	8,706	1	458,970	-	-	83,507	66,999	31,657	85,646	33,837	157,324	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
525,072	20,506	11,404	9,101	1	504,566	-	-	101,287	84,106	33,579	94,920	33,897	156,777	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
367,610	19,594	185	19,271	138	348,016	5,183	20,186	6,400	101,058	48,043	68,911	1,162	97,073	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
390,280	20,446	130	20,240	76	369,834	4,837	20,892	2,760	111,900	52,580	74,161	1,106	101,598	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
715,847	-	-	-	-	715,847	4,351	68,667	365,482	93,272	23,474	40,912	51,605	68,084	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:														
11,050	571	107	463	1	10,479	-	3,838	9	1,229	790	1,922	6	2,685	מרווח מפעילות מתן אשראי
(983)	(104)	(115)	11	-	(879)	-	(1,334)	47	45	28	86	39	210	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(300)	39	39	-	-	(339)	-	(348)	9	-	-	-	-	-	אחר
9,767	506	31	474	1	9,261	-	2,156	65	1,274	818	2,008	45	2,895	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 20.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
5,251	14	5	-	9	5,237	1,715	15	3,507	הכנסות ריבית מחיצוניים
(360)	(81)	(81)	-	-	(279)	(279)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
4,891	(67)	(76)	-	9	4,958	1,436	15	3,507	מחיצוניים
(1,951)	112	118	-	(6)	(2,063)	287	(1)	(2,349)	בינמגזרי
2,940	45	42	-	3	2,895	1,723	14	1,158	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
3	-	-	-	-	3	3	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,363	152	149	3	-	1,211	959	199	53	עמלות והכנסות אחרות
1,366	152	149	3	-	1,214	962	199	53	סך הכנסות שאינן מריבית
4,306	197	191	3	3	4,109	2,685	213	1,211	סך הכנסות
(651)	-	-	-	-	(651)	(425)	-	(226)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,743	181	180	1	-	3,562	3,013	159	390	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
3,743	181	180	1	-	3,562	3,013	159	390	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,214	16	11	2	3	1,198	97	54	1,047	רווח (הפסד) לפני מסים
445	6	4	1	1	439	36	19	384	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
769	10	7	1	2	759	61	35	663	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁽⁴⁾	
136,727	604	175	99	330	136,123	27,690	3,602	104,831	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
137,874	611	180	99	332	137,263	28,201	3,602	105,460	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
149,972	786	197	152	437	149,186	29,933	4,563	114,690	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
647	-	-	-	-	647	647	-	-	יתרת חובות פגומים
613	-	-	-	-	613	44	-	569	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
191,169	33,837	33,837	-	-	157,332	157,332	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
191,161	33,837	33,837	-	-	157,324	157,324	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
190,674	33,897	33,897	-	-	156,777	156,777	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
98,235	1,162	823	163	176	97,073	31,846	4,395	60,832	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
102,704	1,106	713	161	232	101,598	31,912	4,192	65,494	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
119,689	51,605	51,605	-	-	68,084	68,084	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
2,691	6	3	-	3	2,685	1,513	14	1,158	מרווח מפעילות מתן אשראי
249	39	39	-	-	210	210	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2,940	45	42	-	3	2,895	1,723	14	1,158	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 20.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
5,057	1,892	1,196	696	1,015	498	517	2,150	1,436	714	הכנסות ריבית מחיצוניים
(290)	(117)	(113)	(4)	(103)	(100)	(3)	(70)	(62)	(8)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,767	1,775	1,083	692	912	398	514	2,080	1,374	706	מחיצוניים
(667)	(501)	(347)	(154)	(94)	7	(101)	(72)	9	(81)	בימגזרי
4,100	1,274	736	538	818	405	413	2,008	1,383	625	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
74	49	43	6	11	11	-	14	14	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,686	501	271	230	290	135	155	895	685	210	עמלות והכנסות אחרות
1,760	550	314	236	301	146	155	909	699	210	סך הכנסות שאינן מריבית
73	2	2	-	4	4	-	67	67	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,860	1,824	1,050	774	1,119	551	568	2,917	2,082	835	סך הכנסות
(593)	(457)	(415)	(42)	(184)	(77)	(107)	48	(37)	85	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,826	587	369	218	403	227	176	1,836	1,451	385	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בימגזרי
2,826	587	369	218	403	227	176	1,836	1,451	385	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,627	1,694	1,096	598	900	401	499	1,033	668	365	רווח (הפסד) לפני מסים
1,384	655	425	230	346	154	192	383	247	136	הפרשה למסים על הרווח (הפסד)
2,243	1,039	671	368	554	247	307	650	421	229	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
161,908	73,574	46,470	27,104	33,334	17,193	16,141	55,000	35,872	19,128	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
166,143	76,236	48,798	27,438	34,057	17,618	16,439	55,850	36,491	19,359	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
187,963	89,436	55,434	34,002	38,269	19,185	19,084	60,258	39,454	20,804	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,053	1,085	485	600	267	78	189	701	459	242	יתרת חובות פגומים
40	1	1	-	-	-	-	39	29	10	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
184,691	67,162	57,024	10,138	31,757	26,336	5,421	85,772	72,469	13,303	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
184,302	66,999	56,963	10,036	31,657	26,317	5,340	85,646	72,441	13,205	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
212,605	84,106	72,796	11,310	33,579	26,802	6,777	94,920	80,196	14,724	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
218,012	101,058	57,883	43,175	48,043	21,786	26,257	68,911	39,721	29,190	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
238,641	111,900	62,222	49,678	52,580	23,797	28,783	74,161	43,337	30,824	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
157,658	93,272	93,272	-	23,474	23,474	-	40,912	40,912	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
3,941	1,229	698	531	790	382	408	1,922	1,310	612	מרווח מפעילות מתן אשראי
159	45	38	7	28	23	5	86	73	13	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4,100	1,274	736	538	818	405	413	2,008	1,383	625	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
728	-	-	722	6	הכנסות ריבית מחיצוניים
(940)	-	-	(940)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
(212)	-	-	(218)	6	מחיצוניים
2,368	(3)	(1)	2,372	-	בינמגזרי
2,156	(3)	(1)	2,154	6	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
985	-	599	2,171	(1,785)	מחיצוניים
-	-	-	(2,137)	2,137	בינמגזרי
112	43	-	69	-	עמלות והכנסות אחרות
1,097	43	599	103	352	סך הכנסות שאינן מריבית
3,253	40	598	2,257	358	סך הכנסות
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
358	51	32	71	204	לחיצוניים
45	-	-	45	-	בינמגזרי
403	51	32	116	204	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,850	(11)	566	2,141	154	רווח (הפסד) לפני מסים
983	(4)	194	740	53	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,867	(7)	372	1,401	101	רווח (הפסד) לאחר מסים
49	-	49	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
1,916	(7)	421	1,401	101	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11	-	-	11	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,927	(7)	421	1,412	101	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
*250,997	1,537	4,053	*229,324	16,083	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
650	-	650	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
58,856	843	-	47,797	10,216	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
20,186	-	3,419	10,076	6,691	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾
20,892	-	3,979	9,883	7,030	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
68,667	68,667	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾
					מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית
-	-	-	36	66	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	405	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	*499	107	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	24	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	997	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,937	197	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	256	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	(5)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	*69	161	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	2,257	358	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

* סווג מחדש.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
סך-הכל	פעילות חו"ל					פעילות ישראל							
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
10,260	708	155	553	-	9,552	-	912	33	1,541	886	2,118	9	4,053
(1,463)	(241)	(190)	(51)	-	(1,222)	-	(394)	(186)	(112)	(73)	(94)	(137)	(226)
8,797	467	(35)	502	-	8,330	-	518	(153)	1,429	813	2,024	(128)	3,827
-	(54)	(11)	(43)	-	54	-	825	213	(309)	(54)	(10)	204	(815)
8,797	413	(46)	459	-	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76	3,012
1,088	39	39	-	-	1,049	1	896	57	66	10	14	-	5
3,291	35	1	27	7	3,256	183	121	91	416	271	818	146	1,210
4,379	74	40	27	7	4,305	184	1,017	148	482	281	832	146	1,215
13,176	487	(6)	486	7	12,689	184	2,360	208	1,602	1,040	2,846	222	4,227
1,943	129	-	129	-	1,814	-	(3)	4	338	108	602	2	763
7,501	632	183	220	229	6,869	199	323	165	503	365	1,686	171	3,457
-	(17)	-	(17)	-	17	(12)	29	-	-	-	-	-	-
7,501	615	183	203	229	6,886	187	352	165	503	365	1,686	171	3,457
3,732	(257)	(189)	154	(222)	3,989	(3)	2,011	39	761	567	558	49	7
1,590	(25)	(62)	55	(18)	1,615	13	799	20	315	234	213	18	3
2,142	(232)	(127)	99	(204)	2,374	(16)	1,212	19	446	333	345	31	4
10	-	-	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-
2,152	(232)	(127)	99	(204)	2,384	(16)	1,222	19	446	333	345	31	4
(109)	-	-	-	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-
2,043	(232)	(127)	99	(204)	2,275	(125)	1,222	19	446	333	345	31	4
13	4	4	-	-	9	-	9	-	-	-	-	-	-
2,056	(228)	(123)	99	(204)	2,284	(125)	1,231	19	446	333	345	31	4

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל	פעילות חו"ל				פעילות ישראל				פעילות ישראל					
	סך-הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽⁴⁾	
497,023	*27,973	*14,060	13,888	25	*469,050	140	*193,210	1,902	65,679	28,950	51,393	557	127,219	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
385	-	-	-	-	385	-	385	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
295,519	15,307	966	14,316	25	280,212	-	-	1,505	67,559	29,576	52,455	563	128,554	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
307,973	14,061	-	14,061	-	293,912	-	-	3,935	71,325	30,866	54,407	626	132,753	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
3,960	505	-	505	-	3,455	-	-	-	1,295	369	1,052	-	739	יתרת חובות פגומים
728	26	-	-	26	702	-	-	-	-	2	29	-	671	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
458,962	20,146	13,115	7,022	9	438,816	9	59,048	53,136	47,420	25,672	69,878	33,908	149,745	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
397,499	18,193	11,179	7,005	9	379,306	-	-	53,075	47,290	25,551	69,741	33,907	149,742	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
435,217	18,197	10,520	7,676	1	417,020	-	-	64,109	56,036	27,540	79,370	33,941	156,024	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
341,057	19,036	254	18,566	216	322,021	4,611	21,334	5,925	87,479	42,730	64,487	1,171	94,284	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
347,762	18,718	198	18,313	207	329,044	4,139	20,964	6,295	91,707	44,249	65,500	1,263	94,927	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
637,243	114	-	-	114	637,129	3,778	42,813	357,657	77,601	16,147	30,648	45,017	63,468	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:														
9,455	613	140	473	-	8,842	-	2,417	17	1,071	720	1,891	6	2,720	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,042)	(291)	(277)	(14)	-	(751)	-	(1,357)	33	49	39	123	70	292	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
384	91	91	-	-	293	-	283	10	-	-	-	-	-	אחר
8,797	413	(46)	459	-	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76	3,012	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיוור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית ⁽⁴⁾				
	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך-הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,062	9	4	-	5	4,053	1,925	20	2,108	הכנסות ריבית מחיצוניים
(363)	(137)	(137)	-	-	(226)	(226)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,699	(128)	(133)	-	5	3,827	1,699	20	2,108	מחיצוניים
(611)	204	207	-	(3)	(815)	304	(2)	(1,117)	בינמגזרי
3,088	76	74	-	2	3,012	2,003	18	991	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
5	-	-	-	-	5	5	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,356	146	143	3	-	1,210	960	193	57	עמלות והכנסות אחרות
1,361	146	143	3	-	1,215	965	193	57	סך הכנסות שאינן מריבית
4,449	222	217	3	2	4,227	2,968	211	1,048	סך הכנסות
									הוצאות בגין הפסדי אשראי
765	2	1	-	1	763	447	-	316	הוצאות תפעוליות ואחרות:
									לחיצוניים
3,628	171	170	1	-	3,457	3,016	138	303	בינמגזרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,628	171	170	1	-	3,457	3,016	138	303	
									רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
56	49	46	2	1	7	(495)	73	429	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
									רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
35	31	29	1	1	4	(308)	48	264	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
127,776	557	180	89	288	127,219	29,816	3,784	93,619	יתרת ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
129,117	563	185	89	289	128,554	30,552	3,784	94,218	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
133,379	626	230	126	270	132,753	28,983	4,597	99,173	יתרת חובות פגומים
739	-	-	-	-	739	738	-	1	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
671	-	-	-	-	671	45	-	626	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
183,653	33,908	33,908	-	-	149,745	149,745	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
183,649	33,907	33,907	-	-	149,742	149,742	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
189,965	33,941	33,941	-	-	156,024	156,024	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾
95,455	1,171	826	185	160	94,284	34,491	4,966	54,827	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
96,190	1,263	950	171	142	94,927	32,891	4,585	57,451	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
108,485	45,017	45,017	-	-	63,468	63,468	-	-	פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,726	6	4	-	2	2,720	1,711	18	991	מרווח מפעילות מתן אשראי
362	70	70	-	-	292	292	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,088	76	74	-	2	3,012	2,003	18	991	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים גדולים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים בינוניים	סך-הכל	בינוי ונדל"ן אחר	מגזר עסקים קטנים וזעירים	
4,545	1,541	1,094	447	886	431	455	2,118	1,440	678	הכנסות ריבית מחיצוניים
(279)	(112)	(106)	(6)	(73)	(69)	(4)	(94)	(86)	(8)	הוצאות ריבית לחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,266	1,429	988	441	813	362	451	2,024	1,354	670	מחיצוניים
(373)	(309)	(250)	(59)	(54)	18	(72)	(10)	58	(68)	בינמגזרי
3,893	1,120	738	382	759	380	379	2,014	1,412	602	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
90	66	51	15	10	9	1	14	11	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,505	416	275	141	271	126	145	818	633	185	עמלות והכנסות אחרות
1,595	482	326	156	281	135	146	832	644	188	סך הכנסות שאינן מריבית
62	2	2	-	3	3	-	57	57	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,488	1,602	1,064	538	1,040	515	525	2,846	2,056	790	סך הכנסות
										הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,048	338	308	30	108	107	1	602	491	111	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,554	503	359	144	365	206	159	1,686	1,351	335	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
2,554	503	359	144	365	206	159	1,686	1,351	335	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
										רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,886	761	397	364	567	202	365	558	214	344	הפרשה למסים על הרווח
762	315	164	151	234	81	153	213	81	132	(הפסד) מפעילות נמשכת
1,124	446	233	213	333	121	212	345	133	212	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020										
סך-הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	סך-הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
146,022	65,679	47,095	18,584	28,950	14,654	14,296	51,393	33,459	17,934	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
149,590	67,559	48,662	18,897	29,576	14,988	14,588	52,455	34,219	18,236	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
156,598	71,325	49,870	21,455	30,866	15,496	15,370	54,407	36,177	18,230	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,716	1,295	1,231	64	369	121	248	1,052	740	312	יתרת חובות פגומים
31	-	-	-	2	1	1	29	22	7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
142,970	47,420	39,631	7,789	25,672	21,513	4,159	69,878	58,902	10,976	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
142,582	47,290	39,569	7,721	25,551	21,496	4,055	69,741	58,873	10,868	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
162,946	56,036	46,840	9,196	27,540	23,471	4,069	79,370	67,445	11,925	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
194,696	87,479	59,892	27,587	42,730	19,103	23,627	64,487	37,471	27,016	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
201,456	91,707	59,197	32,510	44,249	19,953	24,296	65,500	37,987	27,513	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
124,396	77,601	77,601	-	16,147	16,147	-	30,648	30,648	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:										
3,682	1,071	696	375	720	346	374	1,891	1,306	585	מרווח מפעילות מתן אשראי
211	49	42	7	39	34	5	123	106	17	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3,893	1,120	738	382	759	380	379	2,014	1,412	602	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
912	-	-	891	21	הכנסות ריבית מחיצוניים
(394)	-	-	(394)	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:					
518	-	-	497	21	מחיצוניים
825	(3)	-	828	-	בינמגזרי
1,343	(3)	-	1,325	21	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית:					
896	21	70	2,252	(1,447)	מחיצוניים
-	-	-	(1,837)	1,837	בינמגזרי
121	48	-	73	-	עמלות והכנסות אחרות
1,017	69	70	488	390	סך הכנסות שאינן מריבית
2,360	66	70	1,813	411	סך הכנסות
הכנסות בגין הפסדי אשראי					
(3)	-	-	(3)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
323	47	47	36	193	לחיצוניים
29	-	-	29	-	בינמגזרי
352	47	47	65	193	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,011	19	23	1,751	218	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
799	6	8	710	75	הפרשה למסים על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,212	13	15	1,041	143	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
10	-	10	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
1,222	13	25	1,041	143	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9	-	-	9	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,231	13	25	1,050	143	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
מגזר ניהול פיננסי					
סך-הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
*193,210	990	2,098	*170,597	19,525	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
385	-	385	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
59,048	333	-	46,928	11,787	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
21,334	-	2,128	13,397	5,809	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
20,964	-	2,671	12,908	5,385	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
42,813	42,813	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית					
-	-	-	140	111	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	(93)	-	הפרשי מדד, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	*545	126	חשיפות ריבית, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	-	15	חשיפות למניות, נטו ⁽⁴⁾
-	-	-	907	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	1,499	252	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	156	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת-ערך שאינה זמנית של אגרות-חוב
-	-	-	85	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	*73	159	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,813	411	סך-הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

* סווג מחדש.

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) לרבות בגין ניירות-ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעול הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שיוך לקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיוך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם למגזר לקוחות פרטיים או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיוך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

להלן המגזרים ברי הדיווח שזיהה הבנק בהתאם לגישת ההנהלה:

פעילות קמעונאית

מגזר לקוחות פרטיים - הלקוחות הנכללים במגזר זה הינם לקוחות פרטיים, להם הבנק מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות פעילות באפליקציית התשלומים bit ושירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר עסקים קטנים - מספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים, בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך בעלי אובליגו בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

מגזר הלוואות לדיור - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות הפעילות הקמעונאית.

פעילות עסקית

מגזר מסחרי - במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות עסקיים בעלי אובליגו כולל (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או מחזור מכירות מעל 30 מיליון ש"ח ועד מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל גבוה מ-10 מיליון ש"ח ועד לסך של 350 מיליון ש"ח או יתרת אשראי כוללת בסך 150 מיליון ש"ח ומטה.

מגזר עסקי - מספק שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובחו"ל, בעלי אובליגו כולל בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה או מחזור מכירות העולה על מיליארד ש"ח. לקוחות בענף בנייה ונדל"ן הנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי אובליגו כולל בסך 550 מיליון ש"ח ומעלה או יתרת אשראי כוללת בסך 250 מיליון ש"ח ומעלה.

קבוצות בעלות אובליגו כולל הנע בין 100 מיליון ש"ח ל-250 מיליון ש"ח, וקבוצות בענף הבניה והנדל"ן בעלות אובליגו כולל הנע בין 350 מיליון ש"ח לבין 550 מיליון ש"ח ואו יתרות אשראי כוללות בין 150 מיליון ש"ח לבין 250 מיליון ש"ח, משויכות בחלקם למגזר העסקי ובחלקם למגזר המסחרי, וזאת על סמך פרמטרים שונים הנבחרים ספציפית לכל קבוצה.

מגזר פעילות בינלאומית - כולל פעילויות שלוחות הבנק בחו"ל לרבות סניף ניו-יורק, הפועלים שוויץ ובנק פוזיטיף.

מגזר ניהול פיננסי - אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנוהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק. תוצאות הפעילות של פועלים אקוויטי נכללות במגזר זה.

ניהול סיכונים השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

התאמות - לרבות התאמות בין סך-כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך-כל הפריטים בדוחות הכספיים המאוחדים ופעילויות אחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח, ובכלל זה תוצאות הפעילות של דיוור ב.פ. בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ. בנוסף, נכללות במגזר זה במספרי השוואה הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. כמו-כן, המגזר כלל במספרי השוואה את תוצאות מימוש פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כפעילות מופסקת.

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן הלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה הוצאה.

הכנסות מימון שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים - מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. החיוב נקבע על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי, ובהתחשב בהשפעות המס המתייחסות למגזרים מסוימים, כדלהלן: (1) השפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל - מיוחסות למגזר "ניהול פיננסי"; (2) הוצאות שאינן מוכרות לצורכי מס מיוחסות למגזר הרלוונטי. מקום בו לא ניתן לייחס את ההוצאות באופן ספציפי - הוצאות מוקצות למגזרים באופן יחסי; (3) השפעת שינויים בשיעור המס - מיוחסת למגזר "אחרים והתאמות"; (4) הוצאות המס של חברות הבנות לרבות השלמת המס שמבוצעת בבנק - מיוחסות למגזר אליו משויכת החברה;

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022									
סך-הכל (3) התאמות	ניהול פיננסי(2)	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	
			עסקי(1)	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים			
									הכנסות ריבית, נטו:
13,467	-	121	653	2,845	1,801	5,481	1,551	1,015	מחיצוניים
-	-	2,201	27	(838)	(196)	(4,115)	358	2,563	בינמגזרי
581	-	544	(2)	52	(23)	(3)	6	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
14,048	-	2,866	678	2,059	1,582	1,363	1,915	3,585	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,872	229	163	32	686	486	47	635	1,594	עמלות והכנסות אחרות
17,920	229	3,029	710	2,745	2,068	1,410	2,550	5,179	סך ההכנסות
(34)	-	6	107	(421)	76	71	104	23	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
7,972	111	815	428	669	542	464	1,263	3,680	מחיצוניים
-	(46)	(341)	-	122	46	(10)	82	147	בינמגזרי
9,982	164	2,549	175	2,375	1,404	885	1,101	1,329	רווח (הפסד) לפני מסים
3,548	78	875	84	853	505	307	382	464	הפרשה למסים על הרווח (הפסד)
6,434	86	1,674	91	1,522	899	578	719	865	רווח (הפסד) לאחר מסים
99	-	99	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
									רווח (הפסד) נקי:
6,533	86	1,773	91	1,522	899	578	719	865	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	(1)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6,532	86	1,773	90	1,522	899	578	719	865	המיוחס לבעלי מניות הבנק
388,727	-	4,326	17,210	108,316	57,945	127,688	34,998	38,244	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
532,588	-	72,235	24,767	75,585	51,425	-	70,243	238,333	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-10,882 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים לא מהותיים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
9,767	-	(386)	458	2,003	1,366	3,516	1,293	1,517	מחיצוניים
-	-	2,534	10	(475)	(155)	(2,356)	(7)	449	בינמגזרי
1,081	-	1,009	(37)	86	13	-	4	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
10,848	-	3,157	431	1,614	1,224	1,160	1,290	1,972	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,544	232	140	32	594	446	54	570	1,476	עמלות והכנסות אחרות
14,392	232	3,297	463	2,208	1,670	1,214	1,860	3,448	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
(1,220)	-	(3)	25	(564)	30	(226)	(79)	(403)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
7,803	173	784	530	658	501	525	969	3,663	מחיצוניים
-	(46)	(304)	-	42	57	(135)	323	63	בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים									
7,809	105	2,820	(92)	2,072	1,082	1,050	647	125	הפרשה למסים על הרווח (הפסד)
2,958	48	981	73	783	410	382	235	46	רווח (הפסד) לאחר מסים
4,851	57	1,839	(165)	1,289	672	668	412	79	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
49	-	49	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
4,900	57	1,888	(165)	1,289	672	668	412	79	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	-	7	7	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4,914	57	1,895	(158)	1,289	672	668	412	79	המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח									
352,623	-	1,913	13,946	96,335	52,758	114,633	33,899	39,139	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
525,072	-	78,123	20,277	85,304	49,442	-	66,102	225,824	

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-8,532 מיליוני ש"ח.
 (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים לא מהותיים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיר	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
8,797	6	307	409	1,764	1,226	2,113	1,329	1,643	מחיצוניים
-	-	1,006	(38)	(356)	(130)	(1,120)	34	604	בינמגזרי
1,088	4	889	37	131	14	-	5	8	הכנסות מימון שאינו מריבית
9,885	10	2,202	408	1,539	1,110	993	1,368	2,255	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,291	169	120	52	519	392	57	550	1,432	עמלות והכנסות אחרות
13,176	179	2,322	460	2,058	1,502	1,050	1,918	3,687	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
1,943	-	3	129	295	297	317	397	505	הוצאות תפעוליות ואחרות:
7,501	246	705	619	595	463	453	889	3,531	מחיצוניים
-	(60)	(269)	3	25	32	(150)	343	76	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,732	(7)	1,883	(291)	1,143	710	430	289	(425)	הפרשה למסים (הטבת מס) על
1,590	21	752	(37)	451	281	160	107	(145)	הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,142	(28)	1,131	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
10	-	10	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,152	(28)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח נקי מפעילות מופסקת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
2,043	(137)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	-	9	4	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	(137)	1,150	(250)	692	429	270	182	(280)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח									
301,828	-	1,573	12,521	78,103	42,290	98,737	31,371	37,233	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח
435,217	-	47,243	17,701	59,981	35,499	-	56,303	218,490	

- כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-5,818 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים לא מהותיים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 28 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת הוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
ההוצאות שנזקפו בפועלים שוויץ ובסניף ניו-יורק, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.

ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בגין הלקוחות בישראל ובחו"ל. הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.
אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-159 מיליון ש"ח. במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-264 מיליון ש"ח ובמגזר התאמות היה נרשם הפסד בסך של כ-110 מיליון ש"ח.

ג. מידע על מגזרים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	
סך נכסים		רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
607,330	630,171	2,428	5,073	6,443	12,726	13,929	17,210	ישראל
30,170	34,031	(52)	78	178	363	462	692	צפון אמריקה
1,202	1,064	(208)	(236)	(88)	90	1	18	אירופה
79	87	(3)	(1)	(1)	(3)	-	-	אחר
31,451	35,182	(263)	(159)	89	450	463	710	סך-הכל מחוץ לישראל
638,781	665,353	2,165	4,914	6,532	13,176	14,392	17,920	סך-הכל מאוחד

(1) החלוקה לאיזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.
(2) הכנסות - הכנסות ריבית, נטו, והכנסות שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2022 יישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL) בדרך של מכאן ולהבא. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בביאור זה מספרי השוואה לתקופות קודמות לא הוצגו מחדש.

א. חובות*, אגרות-חוב לפדיון, אגרות-חוב זמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים 1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי*

2022						
סך-הכל	בנקים, ממשלות ואגרות-חוב	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
5,909	6	5,903	626	533	4,744	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
546	8	538	285	(83)	336	התאמת יתרת פתיחה של ההפרשה בגין CECL
(34)	36	(70)	40	71	(181)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(754)	-	(754)	(384)	(6)	(364)	מחיקות חשבונאיות
849	-	849	361	4	484	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
95	-	95	(23)	(2)	120	מחיקות חשבונאיות נטו
6,516	50	6,466	928	519	5,019	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽¹⁾
935	4	931	31	32	868	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(1,220)	1	(1,221)	(425)	(226)	(570)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(824)	-	(824)	(341)	(4)	(479)	מחיקות חשבונאיות
1,022	-	1,022	366	5	651	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
198	-	198	25	1	172	מחיקות חשבונאיות נטו
5,909	6	5,903	626	533	4,744	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
16	-	16	(50)	-	66	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
797	-	797	31	-	766	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
1,943	(3)	1,946	448	317	1,181	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,213)	-	(1,213)	(551)	(14)	(648)	מחיקות חשבונאיות
950	-	950	339	9	602	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(263)	-	(263)	(212)	(5)	(46)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
244	(1)	245	42	-	203	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
781	-	781	81	-	700	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), וחובות אחרים, למעט נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים). בהתייחס למספרי השוואה, בנוסף אינו כולל אגרות-חוב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- א. חובות*, אגרות-חוב לפדיון, אגרות-חוב זמינות למכירה ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)
 2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, אגרות-חוב לפדיון ואגרות-חוב זמינות למכירה

31 בדצמבר 2022						
סך-הכל	בנקים, ממשלות ואגרות-חוב	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
304,429	103,377	201,052	-	-	201,052	שנבדקו על בסיס פרטני
203,326	10,116	193,210	35,132	128,105	29,973	שנבדקו על בסיס קבוצתי
507,755	113,493	394,262	35,132	128,105	231,025	סך-הכל חובות*
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
3,663	29	3,634	-	-	3,634	שנבדקו על בסיס פרטני
1,918	17	1,901	897	487	517	שנבדקו על בסיס קבוצתי
5,581	46	5,535	897	487	4,151	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), וחובות אחרים, למעט ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים). בהתייחס למספרי השוואה, בנוסף אינו כולל אגרות-חוב.

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-72 מיליון ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.21: 39 מיליוני ש"ח).

31 בדצמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
194,660	15,585	179,075	934	-	178,141	שנבדקו על בסיס פרטני
178,654	-	178,654	33,874	115,127	29,653	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
373,314	15,585	357,729	34,808	115,127	207,794	סך-הכל חובות*
115,057	-	115,057	-	115,018	39	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
3,638	6	3,632	91	-	3,541	שנבדקו על בסיס פרטני
1,474	-	1,474	504	533	437	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
5,112	6	5,106	595	533	3,978	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
533	-	533	-	533	-	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), וחובות אחרים, למעט ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים). בהתייחס למספרי השוואה, בנוסף אינו כולל אגרות-חוב.

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-73 מיליון ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 31.12.21: 39 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-403 מיליוני ש"ח ליום 31.12.21.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור 1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2022					
חובות צוברים - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		תקינים
בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽²⁾		לא צוברים	צוברים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
19	7	47,152	216	149	46,787
בינוי ונדל"ן - בינוי					
13	1	30,844	63	36	30,745
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	2	27,684	22	6	27,656
שירותים פיננסיים					
63	29	98,117	1,717	1,205	95,195
מסחרי - אחר					
96	39	203,797	2,018	1,396	200,383
סך-הכל מסחרי					
1,085	-	127,527	572	-	126,955
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽³⁾					
113	43	35,054	210	457	34,387
אנשים פרטיים - אחר					
1,294	82	366,378	2,800	1,853	361,725
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	9,781	558	264	8,959
בינוי ונדל"ן					
-	-	17,447	77	855	16,515
מסחרי אחר					
-	-	27,228	635	1,119	25,474
סך-הכל מסחרי					
10	1	656	9	1	646
אנשים פרטיים					
10	1	27,884	644	1,120	26,120
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
1,304	83	394,262	3,444	2,973	387,845
סך-הכל ציבור					

(1) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-79 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2021: 44 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים.

(3) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-54 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2021: 57 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך) 1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2021					
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
20	5	42,343	214	152	41,977
בינוי ונדל"ן - בינוי					
2	5	27,581	115	80	27,386
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
5	-	23,541	6	140	23,395
שירותים פיננסיים					
45	30	93,805	1,719	2,005	90,081
מסחרי - אחר					
72	40	187,270	2,054	2,377	182,839
סך-הכל מסחרי					
**832	**576	114,612	-	569	114,043
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
84	44	34,754	646	71	34,037
אנשים פרטיים - אחר					
**988	**660	336,636	2,700	3,017	330,919
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	167	-	-	167
בנקים בישראל					
-	-	787	-	-	787
ממשלת ישראל					
**988	**660	337,590	2,700	3,017	331,873
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	7,982	702	109	7,171
בינוי ונדל"ן					
-	-	12,542	214	1,327	11,001
מסחרי אחר					
-	-	20,524	916	1,436	18,172
סך-הכל מסחרי					
8	26	569	1	26	542
אנשים פרטיים					
8	26	21,093	917	1,462	18,714
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	13,444	-	-	13,444
בנקים בחו"ל					
-	-	1,187	-	-	1,187
ממשלות חו"ל					
8	26	35,724	917	1,462	33,345
סך-הכל פעילות בחו"ל					
**996	**686	357,729	3,617	4,479	349,633
סך-הכל ציבור					
-	-	13,611	-	-	13,611
סך-הכל בנקים					
-	-	1,974	-	-	1,974
סך-הכל ממשלות					
**996	**686	373,314	3,617	4,479	365,218
סך-הכל					

* לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

** הוצג מחדש.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 29 ב.ב.4](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-79 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2021: 44 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-54 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2021: 57 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את ההלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי

31 בדצמבר 2022								
סך-הכל	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות*	יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב שהועמדה בשנת						
		קודם	2018	2019	2020	2021	2022	
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
77,996	22,008	2,588	1,786	2,395	3,822	12,289	33,108	בינוי ונדל"ן - סך-הכל
76,224	21,747	2,479	1,753	2,316	3,650	11,931	32,348	אשראי בדירוג ביצוע
1,308	156	25	23	50	148	288	618	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
185	21	19	7	9	8	27	94	אשראי בעייתי צובר
279	84	65	3	20	16	43	48	אשראי שאינו צובר
125,801	28,561	9,125	3,176	5,763	9,206	21,212	48,758	מסחרי - אחר - סך-הכל
118,532	27,176	8,003	2,929	5,477	8,189	20,215	46,543	אשראי בדירוג ביצוע
4,319	839	196	172	199	760	592	1,561	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי
1,211	365	102	47	59	202	282	154	אשראי בעייתי צובר
1,739	181	824	28	28	55	123	500	אשראי שאינו צובר
127,527	-	35,091	9,326	13,686	18,337	27,652	23,435	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר - סך-הכל
78,023	-	23,291	6,229	8,144	10,436	16,271	13,652	LTV עד 60%**
46,472	-	10,070	2,981	5,350	7,620	10,931	9,520	LTV מעל 60% ועד 75%**
3,032	-	1,730	116	192	281	450	263	LTV מעל 75%**
125,539	-	34,104	9,135	13,488	18,109	27,403	23,300	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
331	-	221	30	22	14	27	17	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
1,085	-	410	106	119	168	175	107	בפיגור 89-30 יום
572	-	356	55	57	46	47	11	בפיגור של 90 יום או יותר
572	-	353	53	57	46	50	13	אשראי שאינו צובר
35,054	2,649	731	1,182	1,699	2,864	7,308	18,621	אנשים פרטיים - אחר - סך-הכל
31,739	2,200	446	927	1,419	2,520	6,499	17,728	אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע
3,127	412	266	238	263	323	765	860	אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע
129	25	10	11	11	15	32	25	בפיגור 89-30 יום
59	12	9	6	6	6	12	8	בפיגור של 90 יום או יותר
210	2	36	31	31	31	48	31	אשראי שאינו צובר
366,378	53,218	47,535	15,470	23,543	34,229	68,461	123,922	סך-הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל								
27,884	3,272	1,463	965	1,225	1,957	4,690	14,312	סך-הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
26,120	3,131	961	816	923	1,728	4,622	13,939	אשראי לא בעייתי
1,120	141	365	13	57	122	68	354	אשראי בעייתי צובר
644	-	137	136	245	107	-	19	אשראי שאינו צובר
394,262	56,490	48,998	16,435	24,768	36,186	73,151	138,234	סך-הכל אשראי לציבור

* ליום 31 בדצמבר 2022 לא קיימות הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב.

** היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך) 3. מידע נוסף על חובות לא צוברים*

31 בדצמבר 2022						
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽²⁾	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	סך-הכל יתרת חובות לא צוברים	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת ⁽¹⁾ חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
1	1,270	216	53	68	163	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	644	63	44	4	19	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	173	22	-	11	22	שירותים פיננסיים
13	4,495	1,717	153	454	1,564	מסחרי - אחר
14	6,582	2,018	250	537	1,768	סך-הכל מסחרי
-	634	572	-	47	572	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
7	950	210	-	93	210	אנשים פרטיים - אחר
21	8,166	2,800	250	677	2,550	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
1	921	644	55	151	589	סך-הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
22	9,087	3,444	305	828	3,139	סך-הכל**
** מזה:						
		2,241	196	616	2,045	נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
		249	109	7	140	נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של הביטחון
		954	-	205	954	נמדד על בסיס קבוצתי

* ליום 31 בדצמבר 2021 - חובות פגומים.

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 304 מיליוני ש"ח לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בשנת 2022 הינה 3,336 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך) 3. מידע נוסף על חובות לא צוברים* (המשך)

31 בדצמבר 2021						
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽²⁾ חובות	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פגומים פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
3	1,380	214	94	30	120	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	914	115	72	6	43	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	270	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
27	4,597	1,719	302	872	1,417	מסחרי - אחר
31	7,161	2,054	469	909	1,585	סך-הכל מסחרי
45	1,454	646	2	87	644	אנשים פרטיים - אחר
76	8,615	2,700	471	996	2,229	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
10	719	702	244	174	458	בינוי ונדל"ן
-	443	214	180	34	34	מסחרי אחר
10	1,162	916	424	208	492	סך-הכל מסחרי
-	3	1	-	-	1	אנשים פרטיים
10	1,165	917	424	208	493	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
86	9,780	3,617	895	1,204	2,722	סך-הכל ציבור**
** מזה:						
-	-	3,177	618	1,132	2,559	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	-	2,152	386	930	1,766	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

* ליום 31 בדצמבר 2021 - חובות פגומים.

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 317 מיליוני שח בשנת 2021.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות פגומים בשנת 2021 הינה 3,681 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

4. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022		יתרת חוב רשומה						
סך-הכל(3)	לא צובר(1) לא צובר(1) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר(1) בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר(1) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	סך-הכל(2)	צובר(1) לא בפיגור	צובר(1) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר(1) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי										
47	22	-	-	25	43	16	1	-	26	בינוי ונדל"ן - בינוי
17	3	-	-	14	24	2	-	-	22	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	3	-	-	2	8	2	-	-	6	שירותים פיננסיים
1,187	179	-	-	1,008	943	140	3	1	799	מסחרי - אחר
1,256	207	-	-	1,049	1,018	160	4	1	853	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	-	13	-	-	-	13	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
623	430	-	-	193	580	368	11	1	200	אנשים פרטיים - אחר
1,879	637	-	-	1,242	1,611	528	15	2	1,066	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל										
273	83	-	-	190	312	65	-	-	247	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
2,152	720	-	-	1,432	1,923	593	15	2	1,313	סך-הכל ציבור

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) ליום 31 בדצמבר 2022 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך של 1,906 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

4. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו									
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
	55	58	213	25	30	148	20	24	138
בינוי ונדל"ן - בינוי									
	20	21	38	20	22	25	11	11	16
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן									
	2	3	18	2	2	11	8	8	11
שירותים פיננסיים									
מסחרי - אחר	1,560	1,626	1,344	101	209	752	89	104	839
סך-הכל מסחרי	1,637	1,708	1,613	148	263	936	128	147	1,004
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-	13	13	57
אנשים פרטיים - אחר	323	341	6,478	204	206	4,546	229	244	5,442
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	1,960	2,049	8,091	352	469	5,482	370	404	6,503
פעילות לווים בחו"ל									
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	315	315	19	25	25	14	2	2	8
סך-הכל ציבור	2,275	2,364	8,110	377	494	5,496	372	406	6,511

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

4. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
11	180	12	142	10	103
-	15	-	20	2	11
-	7	-	5	3	6
1,003	782	49	565	23	532
1,014	984	61	732	38	652
56	3,656	40	3,092	42	3,162
1,070	4,640	101	3,824	80	3,814
פעילות לווים בחו"ל					
-	7	-	12	-	4
1,070	4,647	101	3,836	80	3,818

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

5. מידע נוסף לגבי אשראי לא צובר ויתרות בפיגור

ליום 31 בדצמבר 2022							
סך-הכל	בפיגור מעל 7 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של 90 עד 180 יום	אינו בפיגור של או בפיגור של עד 89 יום
מסחרי	2,653	88	14	70	306	213	1,940
הלוואות לדיור	581	33	17	21	110	121	-
אנשים פרטיים - אחר	210	-	-	-	2	7	195
סך-הכל	3,444	121	31	91	418	341	2,135

6. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2022				
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון עד 60%	3,239	49,458	1,199	78,465
מעל 60%	2,492	31,230	439	48,562
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	1,438	680	20	1,078
סך-הכל	7,169	81,368	1,658	128,105

31 בדצמבר 2021				
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	
שיעבוד ראשון: שיעור המימון עד 60%	5,110	45,382	1,236	71,413
מעל 60%	4,740	27,830	396	42,707
שיעבוד משני או ללא שיעבוד	783	651	23	1,007
סך-הכל	10,633	73,863	1,655	115,127

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכירה, רכישה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נתן עבורו שירות	סך-הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנמכר השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נתן עבורו שירות	סך-הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
2,046	-	-	-	-	2,520	(6)	243	337	1,275	סך-הכל מסחרי
327	-	-	-	-	259	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור -
2,373	-	-	-	-	2,779	(6)	243	337	1,275	סך-הכל סיכון אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש										
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
יתרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנרכש השנה	יתרה לסוף שנה של האשראי שנרכש	מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני* אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה
3,301	1	279	8,849	5,271	-	496	12,255	12,255	496	סך-הכל מסחרי
3,301	1	279	8,849	5,271	-	496	12,255	12,255	496	סך-הכל סיכון אשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
(1) כולל ברוב עסקות ניכין לטווח קצר.

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022						
עסקות סינדיקציה שזימו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*				
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	אשראי לציבור
2,504	5,082	8,799	19,182	9,440	12,111	12,111
-	-	-	2	-	1	1
2,504	5,082	8,799	19,184	9,440	12,112	12,112

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021						
עסקות סינדיקציה שזימו אחרים		עסקות סינדיקציה שהבנק יזם*				
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	סיכון אשראי מזה: חוץ-מאזני**	אשראי לציבור	אשראי לציבור
3,447	5,123	4,419	16,237	5,544	9,434	9,434
-	-	-	3	-	2	2
3,447	5,123	4,419	16,240	5,544	9,436	9,436

* לרבות אם הבנק נתן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה, כולל עסקות שמנוהלות כסינדיקציה אשר טופלו בעבר כמכירת אשראי.
** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾ ⁽³⁾	אשראי* ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
1,203	670	486,815	עד 10
1,824	1,254	283,462	מ-10 עד 20
3,245	2,762	211,234	מ-20 עד 40
4,680	6,675	198,156	מ-40 עד 80
4,920	12,177	155,590	מ-80 עד 150
4,444	18,154	107,692	מ-150 עד 300
3,725	27,768	72,254	מ-300 עד 600
5,687	65,807	82,951	מ-600 עד 1,200
4,480	39,610	29,707	מ-1,200 עד 2,000
3,395	20,898	9,180	מ-2,000 עד 4,000
2,883	10,570	2,449	מ-4,000 עד 8,000
6,039	14,309	1,612	מ-8,000 עד 20,000
7,926	15,895	837	מ-20,000 עד 40,000
37,932	72,690	1,303	מ-40,000 עד 200,000
22,401	34,129	206	מ-200,000 עד 400,000
18,605	25,995	80	מ-400,000 עד 800,000
12,854	8,944	23	מ-800,000 עד 1,200,000
4,029	10,981	11	מ-1,200,000 עד 1,600,000
5,918	3,223	5	מ-1,600,000 עד 2,000,000
10,495	7,590	7	מ-2,000,000 עד 3,200,000
2,808	2,348	1	מעל-3,200,000
169,493	402,449	1,643,575	סך-הכל

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 394,262; 5,698 ו-2,489 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד, בהתבסס על היתרה הרשומה.
- (2) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2021			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾	אשראי* ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	
אשראי ללווה באלפי ש"ח			
1,157	614	465,279	עד 10
1,744	1,214	258,740	מ-10 עד 20
3,068	2,841	207,137	מ-20 עד 40
4,391	7,026	198,793	מ-40 עד 80
4,568	12,784	158,261	מ-80 עד 150
4,136	17,713	104,369	מ-150 עד 300
4,371	27,670	73,606	מ-300 עד 600
7,138	62,352	80,929	מ-600 עד 1,200
5,815	33,497	26,623	מ-1,200 עד 2,000
4,077	17,359	8,085	מ-2,000 עד 4,000
3,046	9,548	2,306	מ-4,000 עד 8,000
7,050	14,681	1,716	מ-8,000 עד 20,000
9,384	15,481	891	מ-20,000 עד 40,000
41,250	64,007	1,246	מ-40,000 עד 200,000
25,741	27,432	192	מ-200,000 עד 400,000
24,203	26,522	92	מ-400,000 עד 800,000
8,460	6,549	16	מ-800,000 עד 1,200,000
10,302	6,244	12	מ-1,200,000 עד 1,600,000
1,657	2,257	2	מ-1,600,000 עד 2,000,000
4,375	6,290	5	מ-2,000,000 עד 3,200,000
7,277	5,309	3	מעל-3,200,000
183,210	367,390	1,588,303	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 357,729; 3,600 ו-6,061 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(1) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד, בהתבסס על היתרה הרשומה.

(2) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר				
2021	2022	2021	2022	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים**		
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
9	5	1,996	1,741	(א) אשראי תעודות
36	55	6,758	7,666	(ב) ערבויות להבטחת אשראי
131	41	(1)*32,974	(1)41,143	(ג) ערבויות לרוכשי דירות
170	264	*29,801	34,040	(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות***
31	23	11,333	12,427	(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
116	59	41,534	28,272	(ו) מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
210	484	(1)64,021	(1)52,092	(ז) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן****
94	4	33,720	31,939	(ח) התחייבויות להוצאת ערבויות

* סוג מחדש.

** יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

*** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 66 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2021: 75 מיליוני ש"ח).

**** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדירה.

(1) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 29 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 31 בדצמבר 2022					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם					
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
7,666	8	416	540	985	5,717
41,143	36,653	-	-	69	4,421
34,040	7,923	3,512	2,029	4,763	15,813
31,939	-	68	2,208	12,902	16,761
114,788	44,584	3,996	4,777	18,719	42,712

ליום 31 בדצמבר 2021					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם					
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
6,758	11	564	215	1,092	4,876
*32,974	*28,267	-	-	11	4,696
*29,801	*4,723	4,151	1,170	6,636	13,121
33,720	-	67	7,282	17,339	9,032
103,253	33,001	4,782	8,667	25,078	31,725

* סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
133,424	57	808	605	15,452	-	116,502	מזמנים ופיקדונות בבנקים
107,400	4,048	1,184	3,024	38,027	2,122	58,995	ניירות-ערך
898	-	-	-	582	-	316	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
388,727	4,301	2,648	4,869	30,495	56,693	289,721	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,157	-	-	1,532	484	-	141	אשראי לממשלות
1,198	1,198	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,522	3,522	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
21,832	879	572	1,249	9,929	1,313	7,890	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,195	1,149	18	32	145	15	4,836	נכסים אחרים
665,353	15,154	5,230	11,311	95,114	60,143	478,401	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
532,588	4,364	3,653	10,666	115,148	12,189	386,568	פיקדונות הציבור
8,696	-	31	194	1,294	-	7,177	פיקדונות מבנקים
3,262	-	-	3	2,958	-	301	פיקדונות הממשלה
13,877	-	-	-	13,877	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,866	-	-	-	3,212	19,282	4,372	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
19,043	887	489	986	6,379	1,932	8,370	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,518	460	236	184	757	4,548	8,333	התחייבויות אחרות
618,850	5,711	4,409	12,033	143,625	37,951	415,121	סך-כל ההתחייבויות
46,503	9,443	821	(722)	(48,511)	22,192	63,280	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(1,085)	552	46,089	(3,601)	(41,955)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	10	237	9	-	(256)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	37	(139)	802	-	(700)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
46,503	9,443	(217)	(72)	(1,611)	18,591	20,369	סך-הכל כללי
-	-	9	12	(1,360)	-	1,339	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	239	(522)	1,990	-	(1,707)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 30 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 31 בדצמבר 2021					לא-צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי						
נכסים											
189,283	1	127	260	13,397	-	175,498					מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,105	3,650	456	2,336	31,921	2,121	30,621					ניירות-ערך
1,253	-	-	-	-	-	1,253					ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
352,623	2,336	2,540	4,044	26,216	54,315	263,172					אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,969	-	-	1,170	563	196	40					אשראי לממשלות
853	785	-	-	-	-	68					השקעות בחברות כלולות
3,555	3,555	-	-	-	-	-					בניינים וציוד
12,984	1,447	168	119	3,045	844	7,361					נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,156	1,227	14	5	119	11	3,780					נכסים אחרים
638,781	13,001	3,305	7,934	75,261	57,487	481,793					סך-כל הנכסים
התחייבויות											
525,072	2,404	3,786	11,589	110,062	12,338	384,893					פיקדונות הציבור
11,601	-	22	197	3,778	-	7,604					פיקדונות מבנקים
752	-	-	-	318	2	432					פיקדונות הממשלה
3,426	-	7	-	3,419	-	-					ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,582	-	-	-	3,118	19,845	2,619					אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,350	1,410	183	141	2,666	1,794	8,156					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
15,251	390	288	45	544	5,298	8,686					התחייבויות אחרות
596,034	4,204	4,286	11,972	123,905	39,277	412,390					סך-כל ההתחייבויות
42,747	8,797	(981)	(4,038)	(48,644)	18,210	69,403					עודף נכסים (התחייבויות) השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	801	4,033	49,520	(592)	(53,762)					מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(190)	(159)	(1,919)	-	2,268					אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	(15)	74	(365)	-	306					אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
42,747	8,797	(385)	(90)	(1,408)	17,618	18,215					סך-הכל כללי
-	-	(9)	82	(1,568)	-	1,495					אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	128	(359)	(3,307)	-	3,538					אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	31 בדצמבר 2022									31 בדצמבר 2022					
	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*							תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנתיים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	עם דרישה עד חודש	
ב-%	במיליוני ש"ח									במיליוני ש"ח					
	מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)														
	4.21%	538,941	5,265	612,138	26,772	68,921	75,482	20,705	36,802	45,540	49,679	78,286	27,340	182,611	
	2.20%	453,456	-	457,006	1	3,048	17,476	3,980	6,160	10,543	19,746	35,156	29,249	331,647	
	-	85,485	5,265	155,132	26,771	65,873	58,006	16,725	30,642	34,997	29,933	43,130	(1,909)	(149,036)	
	-	(44,556)	-	(45,635)	-	(70)	352	(1,623)	(588)	(1,201)	(2,257)	(19,220)	(7,576)	(13,452)	
	-	437	-	469	-	-	-	-	-	4	674	(31)	197	(375)	
		41,366	5,265	109,966	26,771	65,803	58,358	15,102	30,054	33,800	28,350	23,879	(9,288)	(162,863)	
		מטבע-חוץ**													
	5.00%	111,258	1,859	123,087	185	1,856	18,590	7,394	11,553	18,393	14,273	14,839	7,642	28,362	
	4.85%	159,683	-	163,752	176	110	5,321	752	934	1,201	5,999	36,876	28,820	83,563	
	-	(48,425)	1,859	(40,665)	9	1,746	13,269	6,642	10,619	17,192	8,274	(22,037)	(21,178)	(55,201)	
	-	(22,853)	1,589	(24,485)	-	1,639	15,572	5,623	10,268	14,242	5,247	(21,523)	(12,406)	(43,147)	
	-	7,511	475	9,675	-	220	3,107	1,547	3,551	2,535	650	(2,548)	(2,075)	2,688	
	-	44,556	-	45,635	-	66	(354)	1,563	558	1,202	2,169	19,325	7,579	13,527	
	-	(437)	-	(469)	-	-	-	-	-	(4)	(674)	31	(197)	375	
	-	(4,306)	1,859	4,501	9	1,812	12,915	8,205	11,177	18,390	9,769	(2,681)	(13,796)	(41,299)	
		סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2022													
	4.34%	650,199⁽⁴⁾	7,124	735,225	26,957	70,777	94,072	28,099	48,355	63,933	63,952	93,125	34,982	210,973	
	2.89%	613,139	-	620,758	177	3,158	22,797	4,732	7,094	11,744	25,745	72,032	58,069	415,210	
	1.45%	37,060	7,124	114,467	26,780	67,619	71,275	23,367	41,261	52,189	38,207	21,093	(23,087)	(204,237)	
	4.46%	384,426	6,928	455,151	25,827	67,701	65,644	21,603	28,351	39,068	45,602	62,596	25,985	72,774	
	3.09%	528,224	-	532,012	174	1,717	3,303	1,411	1,847	4,077	18,936	58,492	44,765	397,290	

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 7,124 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי חח"ד 15,284 מיליון ש"ח, שמתוכם סכומי חריגה ממסגרת חח"ד 619 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

ביאור 31 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾	2021 בדצמבר 31								2021 בדצמבר 31				
	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*				
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים	מעל שנה עד שנתיים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
ב-%	במיליוני ש"ח								במיליוני ש"ח				
	מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ)												
2.2%	539,448	3,654	574,638	18,601	54,630	62,573	29,986	33,704	31,243	40,561	55,440	23,069	224,831
	נכסים												
1.1%	451,904	-	452,738	1	1,595	15,579	5,639	6,112	7,143	13,027	24,397	20,263	358,982
	התחייבויות												
-	87,544	3,654	121,900	18,600	53,035	46,994	24,347	27,592	24,100	27,534	31,043	2,806	(134,151)
	הפרש												
-	(53,774)	-	(54,007)	-	(20)	(429)	(627)	(31)	95	(4,037)	(12,552)	(4,581)	(31,825)
	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)												
-	2,205	-	2,486	-	-	-	-	-	530	150	1,197	665	(56)
	אופציות (במונחי נכס הבסיס)												
-	35,975	3,654	70,379	18,600	53,015	46,565	23,720	27,561	24,725	23,647	19,688	(1,110)	(166,032)
	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים												
	מטבע-חוץ**												
2.4%	86,332	1,034	90,159	716	1,180	13,837	7,517	6,903	6,276	8,483	15,649	5,121	24,477
	נכסים												
2.6%	139,926	-	143,195	716	3,827	1,618	690	834	1,315	2,608	25,055	13,066	93,466
	התחייבויות												
-	(53,594)	1,034	(53,036)	-	(2,647)	12,219	6,827	6,069	4,961	5,875	(9,406)	(7,945)	(68,989)
	הפרש												
-	(42,713)	841	(42,750)	-	303	11,306	6,724	4,734	2,943	5,076	(8,966)	(5,892)	(58,978)
	מזה: הפרש - בדולר												
-	7,868	618	8,469	-	149	2,279	2,147	1,126	1,423	1,614	(1,611)	(1,150)	2,492
	מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ												
-	53,774	-	54,007	-	18	411	606	67	(106)	4,053	12,572	4,571	31,815
	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)												
-	(2,205)	-	(2,486)	-	-	-	-	-	(530)	(150)	(1,197)	(665)	56
	אופציות (במונחי נכס הבסיס)												
-	(2,025)	1,034	(1,515)	-	(2,629)	12,630	7,433	6,136	4,325	9,778	1,969	(4,039)	(37,118)
	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים												
	סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2021												
2.2%	625,780 ⁽⁴⁾	4,688	664,797	19,317	55,810	76,410	37,503	40,607	37,519	49,044	71,089	28,190	249,308
	נכסים***												
1.4%	591,830	-	595,933	717	5,422	17,197	6,329	6,946	8,458	15,635	49,452	33,329	452,448
	התחייבויות****												
0.8%	33,950	4,688	68,864	18,600	50,388	59,213	31,174	33,661	29,061	33,409	21,637	(5,139)	(203,140)
	הפרש												
2.5%	350,287	4,561	387,582	18,578	53,575	55,189	19,632	26,505	32,630	42,435	59,158	23,123	56,757
	*** מזה: אשראי לציבור												
1.5%	522,668	-	525,962	709	2,168	3,957	1,587	2,208	4,286	8,488	38,411	28,138	436,010
	**** מזה: פיקדונות הציבור												

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.

(1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 4,688 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.

(2) כפי שנכללה בביאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.

(3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(4) כולל אשראי בתנאי חח"ד 14,012 מיליוני ש"ח, שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד 2,107 מיליוני ש"ח.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח מהווה אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח.

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) והוון בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות לא צוברים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות לא צוברים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שוויים ההוגן בסכום של 17 מיליוני ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-270 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל. **השאלות בין לקוחות** - מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מודלים פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
133,376	130,266	-	3,110	133,424
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
106,749	2,809	20,020	83,920	107,400
ניירות-ערך*				
898	898	-	-	898
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
378,615	368,382	-	10,233	388,727
אשראי לציבור, נטו				
2,141	2,141	-	-	2,157
אשראי לממשלות				
21,832	6,677	14,103	1,052	21,832
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,499	1,474	-	25	1,499
נכסים פיננסיים אחרים				
645,110	512,647	34,123	98,340	655,937
סך-כל הנכסים הפיננסיים**				
התחייבויות פיננסיות				
530,906	513,228	658	17,020	532,588
פיקדונות הציבור***				
8,404	8,404	-	-	8,696
פיקדונות מבנקים				
3,270	3,270	-	-	3,262
פיקדונות הממשלה				
13,877	13,877	-	-	13,877
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
26,652	21	-	26,631	26,866
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים				
19,043	3,971	14,037	1,035	19,043
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
6,295	6,270	-	25	6,295
התחייבויות פיננסיות אחרות				
608,447	549,041	14,695	44,711	610,627
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות**				
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
133	133	-	-	-
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 2,315 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 12](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 130,306 מיליון ש"ח ובסך של 42,376 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכלל בסעיף פיקדונות הציבור סך של (41) מיליון ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2021			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
189,299	186,264	-	3,035	189,283	מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,112	2,536	14,044	54,532	71,105	ניירות-ערך**
1,253	1,253	-	-	1,253	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
355,298	349,563	-	5,735	352,623	אשראי לציבור, נטו
2,051	2,051	-	-	1,969	אשראי לממשלות
12,984	2,224	9,330	1,430	12,984	נכסים בגין מכשירים נגזרים
446	419	-	27	446	נכסים פיננסיים אחרים
632,443	544,310	23,374	64,759	629,663	סך-כל הנכסים הפיננסיים***
התחייבויות פיננסיות					
526,995	516,951	-	10,044	525,072	פיקדונות הציבור****
11,534	11,534	-	-	11,601	פיקדונות מבנקים
761	761	-	-	752	פיקדונות הממשלה
3,427	3,427	-	-	3,426	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,622	*39	1,589	*24,994	25,582	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,350	6,799	6,115	1,436	14,350	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,960	6,933	-	27	6,960	התחייבויות פיננסיות אחרות
590,649	546,444	7,704	36,501	587,743	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות***
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
133	133	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* סוג מחדש.

** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 2,058 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה

[ביאור 12](#).

*** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 90,413 מיליון ש"ח ובסך של 31,394 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

**** מזה נכלל ביתרת פיקדונות הציבור סך של 40 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
51,751	-	6,648	45,103	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
21,652	-	2,133	19,519	אגרות-חוב של ממשלות זרות
7,534	177	7,357	-	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3,170	-	3,155	15	אגרות-חוב של אחרים זרים
84,107	177	19,293	64,637	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
1,733	-	62	1,671	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
7,706	-	7	7,699	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
765	-	-	765	אגרות-חוב של ממשלות זרות
238	-	238	-	אגרות-חוב של אחרים זרים
420	-	420	-	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
9,129	-	665	8,464	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,071	120	951	-	חוזי שקל-מדד
10,154	621	9,533	-	חוזי ריבית אחרים
8,363	4,891	3,277	195	חוזי מטבע-חוץ
2,240	1,042	341	857	חוזי מניות
4	3	1	-	חוזי סחורות ואחרים
59	20	39	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
21,891	6,697	14,142	1,052	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
10,311	-	-	10,311	אשראי בגין השאלת ניירות-ערך
25	-	-	25	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
127,196	6,874	34,162	86,160	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
945	399	546	-	חוזי שקל-מדד
9,968	597	9,371	-	חוזי ריבית אחרים
5,921	2,696	3,058	167	חוזי מטבע-חוץ
2,205	277	1,060	868	חוזי מניות
4	2	2	-	חוזי סחורות ואחרים
18	-	18	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
19,061	3,971	14,055	1,035	סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,218	-	-	8,218	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
25	-	-	25	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
9,460	-	658	8,802	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
36,764	3,971	14,713	18,080	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
34,358	-	6,890	27,468
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
18,282	-	882	17,400
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2,809	160	2,649	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
2,559	-	2,545	14
אגרות-חוב של אחרים זרים			
58,008	160	12,966	44,882
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
1,592	-	68	1,524
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
4,774	-	8	4,766
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
3,163	-	-	3,163
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
280	-	280	-
אגרות-חוב של אחרים זרים			
722	-	722	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
8,939	-	1,010	7,929
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
594	93	501	-
חוזי שקל-מדד			
3,481	201	3,280	-
חוזי ריבית אחרים			
6,282	1,656	4,583	43
חוזי מטבע-חוץ			
2,624	272	965	1,387
חוזי מניות			
3	2	1	-
חוזי סחורות ואחרים			
12,984	2,224	9,330	1,430
סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
5,828	-	-	5,828
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
27	-	-	27
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
87,378	2,384	23,374	61,620
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
598	230	368	-
חוזי שקל-מדד			
3,968	205	3,763	-
חוזי ריבית אחרים			
7,267	5,425	1,800	42
חוזי מטבע-חוץ			
2,514	936	184	1,394
חוזי מניות			
3	3	-	-
חוזי סחורות ואחרים			
40	21	19	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
14,390	6,820	6,134	1,436
סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
5,318	-	-	5,318
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
27	-	-	27
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
4,726	-	-	4,726
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
24,461	6,820	6,134	11,507
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך-הכל הרווח בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-:		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון
(1) 14	249	249	-	-
(2) 88	190	190	-	-
102	439	439	-	-
				השקעות במניות
				סך-הכל

נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2021				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-:		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(1) (18)	440	440	-	-
(2) 146	338	338	-	-
128	778	778	-	-
				השקעות במניות
				סך-הכל

נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) רווחים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	העברות אל רמה 3 מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022
160	177	-	-	-	-	(1)	18	160	177
נכסים									
אגרות-חוב זמינים למכירה									
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים									
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
169	(279)	-	-	8	-	-	(150)	(137)	(142) ⁽³⁾
118	24	-	-	(13)	(4)	-	45	(4)	196 ⁽¹⁾⁽³⁾
(2,202)	2,195	-	-	1,936	3	-	4,025	(3,769)	1,958 ⁽³⁾
(752)	765	-	-	571	-	-	858	(664)	120 ⁽³⁾
-	1	-	-	(1)	-	-	3	(1)	-
(18)	20	-	-	19	1	-	21	(21)	5 ⁽³⁾
(2,520)	2,903	-	-	2,520	-	(1)	4,820	(4,436)	2,137

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021	העברות אל רמה 3 מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2021
165	160	-	-	-	-	-	(5)	165	160
נכסים									
אגרות-חוב זמינים למכירה									
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים									
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
169	(137)	-	-	(55)	-	-	(251)	169	(169) ⁽³⁾
118	(4)	-	-	(40)	(10)	-	(72)	118	(48) ⁽¹⁾⁽³⁾
(2,202)	(3,769)	-	-	1,376	(9)	-	(2,934)	(2,202)	(1,101) ⁽³⁾
(752)	(664)	-	-	763	-	-	(675)	(752)	10 ⁽³⁾
-	(1)	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)
(18)	(21)	-	-	5	-	-	(8)	(18)	(21)
(2,520)	(4,436)	-	-	2,049	(19)	-	(3,946)	(2,520)	(1,308)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
- (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 31 בדצמבר 2022			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	177	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-ממד	(279)	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.35%-4.52% (0.75%)
חוזי ריבית אחרים	15	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.24%-3.76% (0.93%)
חוזי מטבע-חוץ	2,195	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.16%-14.45% (0.60%)
חוזי מניות	762	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.24%-2.58% (0.51%)
חוזי מניות	3	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מטבע-חוץ	-	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי ריבית אחרים	9	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן 110.00%-122.00% (112.57%)
חוזי סחורות ואחרים	1	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה 0.35%-2.39% (0.39%)
נגזרים משובצים ⁽¹⁾	20	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	190	הערכת שווי	
אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון	249	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
 (1) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 32 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	160	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	(137)	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-1.84% (0.68%)
חוזי ריבית אחרים	(4)	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-14.23% (1.12%)
חוזי מטבע-חוץ	(3,769)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-14.29% (0.37%)
חוזי מניות	(687)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה 0.04%-1.79% (0.20%)
חוזי מניות	21	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי מטבע-חוץ	-	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
חוזי ריבית אחרים	2	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן 37.00%-62.00% (48.00%)
חוזי סחורות ואחרים	(1)	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה 0.09%-0.09% (0.09%)
נגזרים משובצים ⁽¹⁾	(21)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	338	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית ביטחון	440	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
 (1) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות אם, בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו ככלל במהלך העסקים הרגיל, משיקולים עסקיים ובתנאים דומים לתנאי עסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. במספר מקרים הבנק תמך כמקובל בחברות בת באמצעות השקעה בהון, בהלוואות, בכתבי נוחות, כתבי שיפוי וכד'. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

לפרטים בדבר קו אשראי שנתן הבנק לבנק פוזיטיב בתמחור נמוך מתנאי השוק בשל נסיבותיו המיוחדות של בנק פוזיטיב, ראה [ביאור 24](#). לעיל. לפרטים אודות הסדרי פשרה עם מבטחים (הכפופים לאישור בית המשפט) בהם ישולם לבנק סך 140 מיליון דולר ולא יוגשו תביעות כנגד נושאי משרה, ראה [ביאור 25](#). לעיל.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2022							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות	
יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	-	-	-	-
5,168	3,455	15	10	618	508	121	13
(3)	(12)	-	-	(4)	(9)	-	-
5,165	3,443	15	10	614	499	121	13
-	-	-	-	-	-	-	-
2,865	1,437	-	-	1	-	430	409
התחייבויות							
28,329	18,490	72	30	-	-	2,706	1,881
-	-	-	-	-	-	-	-
9	7	-	-	-	-	9	2
2,155	650	45	40	-	-	168	40
-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
5,697	2,979	6	4	493	255	231	121

* בהתאם לסעיף 80 ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2022					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות בת שלא אוחדו	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	לסוף שנה	הגבוהה	לסוף שנה	הגבוהה	לסוף שנה
במשך		במשך		במשך	
השנה*		השנה*		השנה*	
506	506	-	-	-	-
131	129	2,402	2,138	-	-
-	-	(5)	(9)	-	-
131	129	2,397	2,129	-	-
-	-	1,198	1,198	-	-
-	-	8	1	-	-
196	119	1,061	619	13	4
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
4	-	30	17	-	-
553	266	2,060	1,557	-	-

נכסים

ניירות-ערך

אשראי לציבור

הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור, נטו

השקעות בחברות כלולות⁽¹⁾

נכסים אחרים

התחייבויות

פיקדונות הציבור

פיקדונות מבנקים

אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים

התחייבויות אחרות

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 15.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2021							
בעלי-עניין							
אחרים		נושאי משרה*		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		מחזיקי מניות	
יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה	יתרה לגבוהה במשך השנה**	יתרה לטוף שנה
נכסים							
-	-	-	-	-	-	113	-
(1)2,629	(1)1,262	13	10	687	595	248	120
(1)(4)	(1)(8)	-	-	(3)	(4)	-	-
(1)2,625	(1)1,254	13	10	684	591	248	120
(1)658	(1)279	-	-	33	1	89	18
התחייבויות							
(1)17,326	(1)16,005	96	72	-	-	3,129	2,578
11	9	-	-	-	-	15	9
(1)1,020	(1)566	45	45	-	-	231	166
-	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***							
(1)3,851	(1)3,287	7	4	581	468	259	224

* בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2021					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה*	יתרה לסוף שנה
נכסים					
(1)	(1)	-	-	-	-
144	112	458	261	-	-
(1)	(2)	(3)	(5)	-	-
143	110	455	256	-	-
-	-	853	853	-	-
-	-	8	7	-	-
התחייבויות					
173	111	470	236	11	7
3	1	7	4	-	-
472	421	504	452	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.
 ** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (1) הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות	
(167)	3	61	-	(197)	-	-	(34)	הכנסות ריבית נטו*
15	3	19	-	(7)	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
4,134	100	(5)	-	3,533	-	-	506	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
101	7	10	-	91	-	-	(7)	מזה: דמי ניהול ושירותים
(126)	(1)	(19)	(10)	(12)	(62) ⁽¹⁾	-	(22)	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽²⁾
(50)	-	-	-	-	(50)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 22
(12)	-	-	-	-	(12)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 10
3,856	105	56	(10)	3,317	(62)	-	450	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 44 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 4 מיליון ש"ח.
 (2) כולל תרומות לעמותות בעלות קשר לצד קשור של הבנק בסך של 685 אלפי ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי עניין				
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות	
(14)	4	6	-	(10)	-	-	(14)	הכנסות ריבית נטו*
(4)	-	(2)	-	(2)	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
(149) ⁽¹⁾	2	13	-	(24) ⁽¹⁾	-	-	(140)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
82	4	2	-	76	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(106)	(1)	(17)	(9)	(7)	(49) ⁽²⁾	-	(23)	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽³⁾
(39)	-	-	-	-	(39)	-	-	מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 17
(10)	-	-	-	-	(10)	-	-	הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 8
(273) ⁽¹⁾	5	-	(9)	(43) ⁽¹⁾	(49)	-	(177)	סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (1) הוצג מחדש.
 (2) הטבות עובד לזמן קצר 34 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 4 מיליון ש"ח.
 (3) כולל תרומות לעמותות בעלות קשר לצד קשור של הבנק בסך של 472 אלפי ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 33 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי עניין			
	אחרים***	חברות כלולות	חברות-בת	אחרים	נושאי משרה**	אחרים	מחזיקי מניות אחרים
(1)2	5	2	-	(2)	-	-	(3)
							הכנסות ריבית נטו*
(1)	(1)	-	-	-	-	-	הכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
(1)119	3	2	-	(1)121	-	-	(3)
53	3	2	-	48	-	-	-
(69)	-	-	-	-	(43)	-	(26)
							מזה: דמי ניהול ושירותים
(35)	-	-	-	-	(35)	-	-
							הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽³⁾
							מזה: בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו: 21
25	-	16	9	8	(8)	-	-
(1)187	7	4	-	(1)123	(43)	-	(32)
							הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה 8
							סך-הכל

* פירוט בסעיף ג' להלן.

** בהתאם לסעיף 80 ד (3) בהוראות הדיווח לציבור, לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(1) הוצג מחדש.

(2) הטבות עובד לזמן קצר 30 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 4 מיליון ש"ח.

(3) כולל תרומות לעמותות בעלות קשר לצד קשור של הבנק בסך של 600 אלפי ש"ח.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

2020	2021	2022
הכנסות (הוצאות)		
בגין נכסים		
(1)26	(1)26	102
-	-	-
-	-	-
-	-	-
3	1	-
בגין התחייבויות		
(1)26	(1)39	(267)
-	-	-
-	-	-
(1)	(2)	(2)
-	-	-
אחר		
-	-	-
-	-	-
(1)2	(1)14	(167)

(1) הוצג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

2020	2021	2022	
10,175	11,624	19,183	הכנסות ריבית
(1,477)	(1,931)	(5,799)	הוצאות ריבית
8,698	9,693	13,384	הכנסות ריבית, נטו
1,951	(1,217)	(28)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,747	10,910	13,412	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות שאינן מריבית

1,213	588	623	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,019	3,221	3,560	עמלות
70	117	63	הכנסות אחרות
4,302	3,926	4,246	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית

הוצאות תפעוליות ואחרות

3,695	4,227	4,298	משכורות והוצאות נלוות
1,355	1,322	1,441	אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,089	1,946	2,065	הוצאות אחרות
7,139	7,495	7,804	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,910	7,341	9,854	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,516	2,778	3,482	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,394	4,563	6,372	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
(109)	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים המיוחס לפעילות מופסקת
(229)	351	160	חלקו של הבנק ברווחים (בהפסדים) של חברות מוחזקות אחרות
			רווח נקי
2,056	4,914	6,532	המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2021	2022	
נכסים		
189,157	133,236	מזומנים ופיקדונות בבנקים
66,142	102,073	ניירות-ערך
1,253	898	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
357,452	394,089	אשראי לציבור
(5,068)	(5,510)	הפרשה להפסדי אשראי
352,384	388,579	אשראי לציבור, נטו
1,969	2,157	אשראי לממשלות
13,593	11,019	השקעות בחברות מוחזקות אחרות
3,383	3,350	בניינים וציוד
12,983	21,826	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,908	5,966	נכסים אחרים
645,772	669,104	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
541,834	543,928	פיקדונות הציבור
11,723	8,673	פיקדונות מבנקים
752	3,262	פיקדונות הממשלה
3,419	13,877	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
16,146	19,701	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,347	19,040	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,816	14,121	התחייבויות אחרות
603,037	622,602	סך-כל ההתחייבויות
42,735	46,502	הון
645,772	669,104	סך-כל ההתחייבויות והון

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת
2,056	4,914	6,532	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:
338	(351)	(160)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות
528	591	706	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת-ערך)
53	15	40	הפחתת הוצאות הנפקה
1,928	(1,217)	(28)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1	-	-	רווח ממכירת חברת בת
(129)	(179)	60	רווח ממימוש של אגרות-חוב זמינות למכירה ומוחזקים לפדיון
(10)	54	19	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
24	(68)	60	הפסד שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(57)	(92)	(46)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(256)	(6)	(12)	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(209)	(7)	(29)	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
(129)	590	(71)	מסים נדחים, נטו
(21)	-	6	הפסד (רווח) ממכירות תיקי אשראי
81	-	3,585	דיבידנדים שהתקבלו מחברות מוחזקות
1,470	559	(1,431)	התאמות בגין הפרשי שער
1,139	645	(5,387)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
(3,899)	1,902	(8,843)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
348	1,854	3,715	ניירות-ערך למסחר
(678)	243	(1,056)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
4,818	(2,453)	4,693	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1,813)	(1,858)	819	התחייבויות אחרות
5,583	5,136	3,172	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2020	2021	2022	
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה
2,603	249	69	פיקדונות בבנקים
(11,079)	(46,623)	(32,520)	אשראי לציבור
(222)	225	(172)	אשראי לממשלות
103	(885)	355	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(157)	(190)	(5,863)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
43	115	-	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(46,929)	(28,670)	(62,676)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה
24,030	21,194	23,434	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
9,981	5,688	10,429	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(959)	(472)	(1,132)	רכישת תיקי אשראי
55	-	1,606	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(385)	-	(1,082)	השקעות בחברות מוחזקות
2	-	148	תמורה מממוש השקעות בחברות מוחזקות
(679)	(879)	(687)	רכישת בניינים וציוד
72	141	60	תמורה מממוש בניינים וציוד
(23,521)	(50,107)	(68,031)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון

3,282	5,036	(3,050)	פיקדונות מבנקים
71,186	84,929	(4,732)	פיקדונות מהציבור
76	(9)	2,510	פיקדונות מהממשלה
-	3,419	10,458	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,740	8,123	6,568	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(3,285)	(3,690)	(3,239)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	(1,479)	(939)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
72,999	96,329	7,576	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
55,061	51,358	(57,283)	גידול (קיטון) במזומנים
84,084	137,675	188,474	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(1,470)	(559)	1,431	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
137,675	188,474	132,622	יתרת מזומנים לסוף השנה

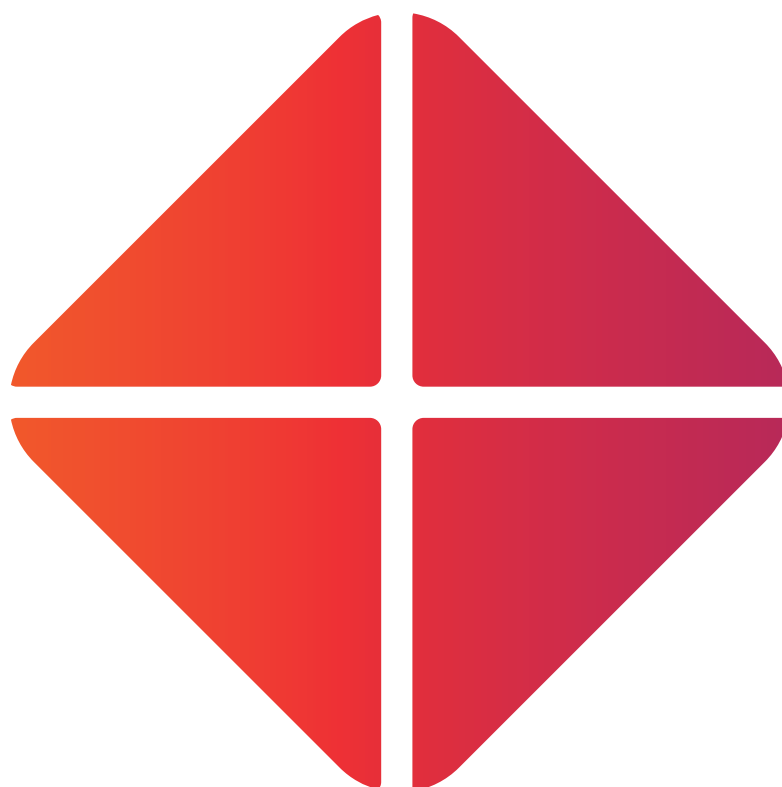
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו

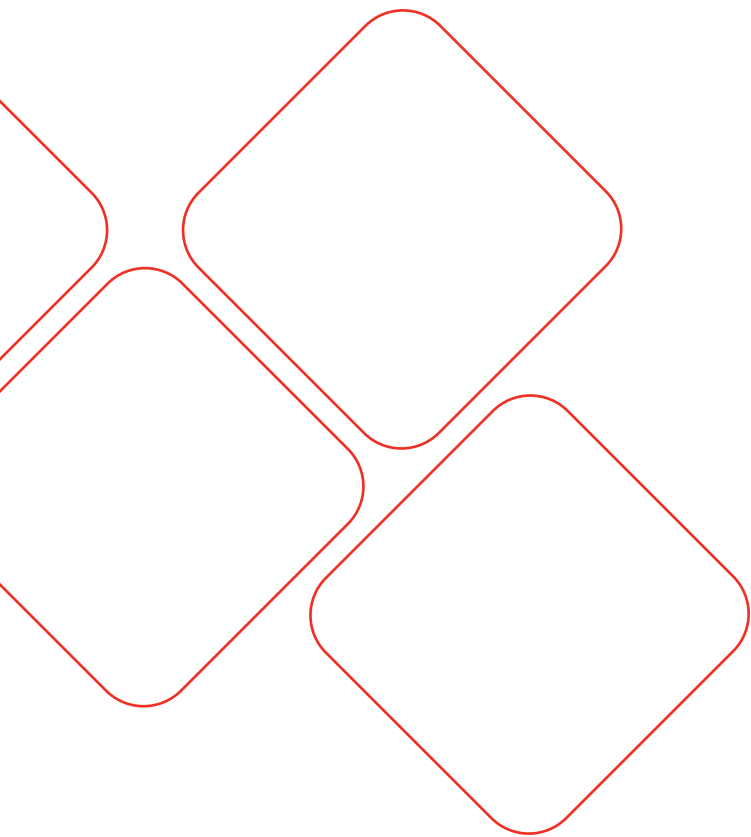
10,576	10,052	15,161	ריבית שהתקבלה
(1,917)	(1,144)	(3,628)	ריבית ששולמה
81	-	3,586	דיבידנדים שהתקבלו
(2,123)	(1,596)	(2,260)	מסים על הכנסה ששולמו
446	-	244	מסים על הכנסה שהתקבלו

2022

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

תוכן העניינים

6. ממשל תאגידי

267	6.1. הדירקטוריון וההנהלה
268	6.2. הביקורת הפנימית
270	6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
270	6.4. שכר רואי החשבון המבקרים
271	6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
274	6.6. עניינים אחרים
275	6.7. אמות מידה בנוגע לעסקות בעלי עניין
277	7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם
277	7.1. השליטה בבנק
277	7.2. רכוש קבוע

7.3. הון אנושי

279	7.3. הון אנושי
284	7.4. הסכמים מהותיים
285	7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
301	7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
306	7.7. דירוג הבנק
307	7.8. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; בנקאות חברתית
309	8. נספחים
309	8.1. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב תקופתי
311	8.2. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב רבעוני
314	8.3. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
317	8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

269	טבלה 6-1: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית
270	טבלה 6-2: שכר רואי החשבון המבקרים
271	טבלה 6-3: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)
277	טבלה 7-1: רכוש קבוע
280	טבלה 7-2: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות
280	טבלה 7-3: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה
282	טבלה 7-4: פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)
287	טבלה 7-5: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
289	טבלה 7-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
291	טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
293	טבלה 7-8: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
295	טבלה 7-9: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
297	טבלה 7-10: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
300	טבלה 7-11: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
306	טבלה 7-12: דירוג
309	טבלה 8-1: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2018-2022 - מידע רב תקופתי
310	טבלה 8-2: מאזן מאוחד לשנים 2018-2022 - מידע רב תקופתי
311	טבלה 8-3: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב-רבעוני
312	טבלה 8-4: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב-רבעוני
314	טבלה 8-5: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
315	טבלה 8-6: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
316	טבלה 8-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
316	טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
316	טבלה 8-9: נתונים עיקריים לפי רבעונים
317	טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

רשימת התרשימים

279	תרשים 7-1: תרשים ארגוני של הבנק
281	תרשים 7-2: משרות ממוצעות לפי מגזרי פעילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

6. ממשל תאגידי 6.1. הדירקטוריון והנהלה חברי דירקטוריון הבנק*

יו"ר הדירקטוריון, דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	ראובן קרופיק
דירקטור חיצוני לפי חוק החברות	דוד אבנר
דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות	רונית אברמזון רוקח
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	נעם הנגבי
דירקטור	ישראל טראו
דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות	דליה לב
דירקטורית	אודליה לבנון
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	יואל מינץ
דירקטור	דוד צביליחובסקי
דירקטורית	רונית שוורץ

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2022 התקיימו 45 ישיבות של מליאת דירקטוריון הבנק ו-102 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בדירקטוריון הבנק מכהנים החל מחודש ספטמבר 2022 10 דירקטורים. הבנק פנה לוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים בבקשה כי לקראת האסיפה השנתית לשנת 2023, יוצעו לו מועמדים לשלוש משרות כהונה: שני דירקטורים חיצוניים לפי הוראות חוק החברות (בגין משרות הכהונה של רונית אברמזון רוקח ודליה לב שיסיימו תקופת כהונה שנייה בחודשים פברואר 2024 ואפריל 2024, בהתאמה), ודירקטור אחד "אחר" שאינו דירקטור חיצוני (בגין משרת הכהונה של ישראל טראו שיסיים תקופת כהונה ראשונה בחודש נובמבר 2023). לפרטים אודות שינויים בהרכב הדירקטוריון במהלך שנת 2022, ראה [סעיף 6.6](#) (עניינים אחרים) להלן.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בחודש מרץ 2018 ולאחרונה שוב בחודש דצמבר 2022 קבע דירקטוריון הבנק, כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה 3 דירקטורים, וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת, יהיה 2 דירקטורים. זאת, בהתחשב בחובות המוטלות על דירקטוריון הבנק ובפרט לאחריותו לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק ולאישורם, בהתחשב בגודל הבנק ובמורכבות פעילותו וכן בחשיבות הרבה המיוחסת לתפקוד גורמי הבקרה בבנק והפיקוח עליהם. בהסתמך על השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, וכפי שהעריך הדירקטוריון, מכהנים בדירקטוריון הבנק 8 דירקטורים, שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: ראובן קרופיק, דוד אבנר, רונית אברמזון-רוקח, דליה לב, ישראל טראו, דוד צביליחובסקי, יואל מינץ ורונית שוורץ. לפרטים אודות השכלתם, עיסוקם וניסיונם של דירקטורים אלה, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי. בוועדת הביקורת מכהנים 4 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

* לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, השכלתם, עיסוקם וניסיונם (לרבות ביחס להיות חלקם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית), ועדות הדירקטוריון בהן הם מכהנים, תאגידים נוספים בהם הם מכהנים ועוד, ראה [תקנה 26](#) בדוח התקופתי וכן באתר מגני"א של רשות ניירות-ערך <http://www.magna.isa.gov.il>.

חברי הנהלת הבנק*

דב קוטלר

עמית אוברקוביץ'

יעל אלמוג

אתי בן-זאב

מירב בן כהן שושן

רם גב

זאב חיו

גיאל כליף

ידין ענתבי

איתמר פורמן

דלית רביב

מנהל כללי

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת משאבי אנוש

משנה למנהל כללי, היועצת המשפטית הראשית של הבנק

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לשירותים בנקאיים

חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לשווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית

מבקר פנימי ראשי -

אמיר בכר

ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל, במעמד חבר הנהלה

6.2. הביקורת הפנימית

פרטי המבקר הפנימי - ד"ר אמיר בכר, עורך-דין, מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק מיום 1 ביוני 2022 במשרה מלאה ובמעמד חבר הנהלה.

מור בכר עובד בקבוצת הבנק משנת 2010 וטרם מינויו לתפקיד המבקר, כיהן כממונה על החטיבה לניהול סיכונים. ד"ר בכר הינו בעל רישיון בעריכת דין בישראל, הינו בעל תואר ראשון במשפטים וכלכלה, תואר שני בכלכלה ותואר ד"ר במשפטים - כל התארים מהאוניברסיטה העברית בירושלים, וכן הינו, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ("חוק הביקורת הפנימית").

המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידי; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית.

דרך המינוי - מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2022 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 27 בפברואר 2022, אשר בנימוקה התייחסה, בין היתר, לכישוריו המקצועיים, לתכונותיו האישיות, להשכלתו ולניסיונו. ד"ר בכר החליף בתפקיד את מר זאב חיו שמונה לתפקיד הממונה על החטיבה לשירותים בנקאיים.

זהות הממונה על המבקר הפנימי - הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה - הביקורת הפנימית פועלת על-פי תכנית עבודה שנתית ותכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תכנית העבודה לשנת 2022 נגזרה מתכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר סיכונים; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורות ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורות קודמות. לצורך התווית תכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם רואי החשבון המבקרים. באופן דומה נקבעה תכנית עבודת הביקורת בחברות הבנות של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן.

במסגרת תכנית העבודה של הביקורת נבחנו גם תהליכי אישור עסקות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים.

לאחר שתכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון ואישור בוועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתכנית אושרה על-ידי.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורת אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בוועדת הביקורת והדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבנות של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבנות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים. בפוזיטוף מכהן מבקר פנימי מקומי במשרה מלאה. בפועלים שוויץ, לאור סטטוס הפעילות הנוכחי של החברה, פונקציית הביקורת היא בחלקיות משרה והחל מיום 30 בינואר 2022 מבוצעת באמצעות משאב מיקור חוץ מקומי ייעודי. בסניף ניו-יורק מבקר פנימי מקומי הכפוף למבקר הפנימי הראשי של הבנק.

הביקורת הפנימית בארץ מפקחת ומוודאת שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית נאותה כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 306 בנושא פיקוח על שלוחות חו"ל.

במהלך שנת 2022 המשיכה הביקורת בישראל ויחידת הביקורת המקומית בסניף ניו-יורק, ופעלה בהתאם לתכנית הביקורת המורחבת (EAP) שהוגשה בסוף חודש יולי 2020 לרשויות האמריקאיות, כמתחייב מהסדרי הבנק עם הרשויות האמריקאיות.

תכנית הביקורת המורחבת מתייחסת, בין היתר, לביקורת בתחומים: ציות, איסור הלבנת הון, ופעילות מול לקוחות אמריקאים.

ככלל, החברות הבנות בארץ מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק.

* לפרטים נוספים על חברי הנהלה וכן על נושאי משרה נוספים, ראה [תקנה 26](#) לדוח [וכן סעיף 6.6](#) להלן ובאתר מגנא של רשות ניירות-ערך: <http://www.magna.isa.gov.il>

היקף העסקה - תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבנות ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-112 משרות בשנת 2022 וכ-7 משרות במיקור חוץ כלהלן:

טבלה 1-6: מספר משרות ממוצע בצוות הביקורת הפנימית

מספר משרות ממוצע בשנת 2022		
בבנק	בחברות הבנות סך-הכל	סך-הכל
100	1	101
8	3	11
108	4	112

בנוסף, הושקעו כ-7 משרות במיקור חוץ.

עריכת הביקורת - הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובכלל זה הוראת ניהול בנקאי תקין (307) בנושא פונקציית ביקורת פנימית, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, גם על בסיס הודעתו של המבקר הפנימי, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע - לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה. סמכות זו מעוגנת בצ'ארטר הביקורת ובהלים.

מדיניות זו מיושמת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות, בהתאמה לדרישות הגולטריות מקומיות ככל שרלוונטיות.

דין וחשבון המבקר הפנימי - דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם. דוחות הביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק. כל תקצירי הדוחות מופצים גם לחברי ועדת הביקורת. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בישיבות הוועדה.

בשנת 2022 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2021 הוגש לוועדת הביקורת ביום 21 במרץ 2022 ונדון בוועדה ביום 23 במרץ 2022, סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2022 הוגש לוועדת הביקורת ביום 2 באוקטובר 2022 ונדון בוועדה ביום 19 באוקטובר 2022. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2022 מתוכנן להיות נידון בוועדת הביקורת לקראת סוף רבעון ראשון של שנת 2023.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי - לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול - לפרטים אודות התגמול של ד"ר אמיר בכר (המכהן כאמור מחודש יוני 2022 כמבקר הפנימי הראשי), ראה [סעיף 6.5](#) לחלק זה להלן.

להלן פרטים על השכר, התגמול, שווי הטבות, תשלומי המעביד וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למר זאב חיו שכהן כמבקר פנימי עד סוף חודש מאי 2022 (לרבות התגמול בגין כהונתו של מר חיו כממונה על החטיבה לשירותים בנקאיים החל מחודש יוני 2022):

משכורות בסך של 1,667 אלפי ש"ח, מענקים בסך של 761 אלפי ש"ח, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 362 אלפי ש"ח, שווי הטבות נוספות בסך של 103 אלפי ש"ח. תשלומי הפרשות המעביד בסך של (568) אלפי ש"ח, סך התגמול לפי תקנה 21 הסתכם בסך של 2,325 אלפי ש"ח. סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול הסתכם בסך של 2,948 אלפי ש"ח.

למר חיו החזקות בשיעור זניח (כ-0.01%) במניות הבנק (145,381 מניות) ובזכויות לקבלת מניות הבנק (כ-0.01%) שהתקבלו במסגרת תכנית תגמול הוני לבכירי הבנק ואשר אין בהן כדי להשפיע על טיב עבודתו.

שכרו ותנאי שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושתת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציות בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

6.3. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובחנת את טיטוט הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים. ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ועדת הביקורת דנה, בין היתר, בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק. כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת בהן נדונו הדוחות הכספיים (אליהן הוזמנו גם יתר חברי הדירקטוריון), כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאשרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. המבקר הפנימי של הבנק מוזמן לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות הליך אישור הדוחות הכספיים, ראה [שאלון ממשל תאגידי, סעיפים 25, 26, 27](#).

6.4. שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

טבלה 2-6: שכר רואי החשבון המבקרים

הבנק		המאוחד		
2021	2022	2021	2022	
באלפי ש"ח				
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾				
12,677	13,147	18,350	18,152	רואי החשבון המבקרים המשותפים
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾				
6,068	6,301	7,177	7,328	רואי החשבון המבקרים המשותפים
עבור שירותי מס⁽⁶⁾				
2,699	3,112	2,832	3,276	רואי החשבון המבקרים המשותפים
עבור שירותים אחרים⁽⁷⁾				
1,487	1,633	7,005	2,461	רואי החשבון המבקרים המשותפים
22,931	24,193	35,364	31,217	סך-הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.

(5) Audit Related Fees כולל בעיקר: ייעוץ בקשר ליישום רגולציה חדשה, בדיקות מיוחדות, תשקיפים ואישורים מיוחדים.

(6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דיוני שומות ויעוץ מס בישראל ובחו"ל.

(7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית ויעוץ בנושא איסור הלבנת הון.

ועדת הביקורת אימצה בשנת 2022 מדיניות בנוגע לקבלת שירותים שאינם שירותי ביקורת מרואי החשבון המבקרים במטרה לשמור על האובייקטיביות ואי התלות של רואי החשבון המבקרים. בין היתר כוללת המדיניות מעקב ופיקוח תקופתי של ועדת הביקורת על השירותים הנוספים המתקבלים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

6.5. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

בעקבות אישור חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק הגבלת התגמול"), גיבש הבנק מדיניות תגמול ותכנית תגמול לנושאי משרה ומנהלים בכירים, התואמות את הוראות חוק הגבלת התגמול. מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2021-2023 אושרה באסיפה הכללית בחודש אוקטובר 2020. לפרטים נוספים ראה [ביאורים 22 ו-23](#) לדוחות הכספיים. להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח).

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח)

שנת 2022										
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	שכר ⁽¹⁾	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾	סך-הכל שווי והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾⁽⁶⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁷⁾
ראובן קרופיק	יו"ר הדירקטוריון	-	2,955	-	-	-	-	2,955	2,955	229
דב קוטלר	המנהל הכללי	*0.0	2,531	244	109	13	394	3,291	2,955	65
בארי אלרם	מנכ"ל הפועלים שוויץ	-	2,097 ⁽⁸⁾	351	-	464 ⁽⁸⁾	282	3,194	- ⁽⁹⁾	264
יעל אלמוג	חבר הנהלה	*0.0	1,667	723	362	82	327	3,161	2,889	46
אמיר בכר	חבר הנהלה	*0.0	1,575	718	341	90	257	2,981	2,778	273
רם גב	חבר הנהלה	*0.0	1,471	686	325	68	317	2,867	2,633	19
דלית רביב	חבר הנהלה	*0.0	1,471	682	325	91	281	2,850	2,675	649

* שיעור החזקה נמוך 0.01 אחוז.

- (1) כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 22 בדוחות הכספיים.
- (2) כולל תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
- (3) כולל הפרשות לפיצויי פיטורין, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ולמחלה, וכן הוצאות (הכנסות) לא חזויות בשל התאמות אקטואריות שנזקפו לקרן הון. מובהר כי, תשלומי והפרשות המעביד (ובהתאם סך עלות התגמול) אינם כוללים את עלות הריבית בגין התחייבויות אקטואריות (רכיב הריבית אשר מוצג על-פי תקני החשבונאות במסגרת סעיף הוצאות אחרות).
- (4) לא כולל מס שכר.
- (5) לא כולל הוצאה לא חזויה בשל התאמות אקטואריות שנזקפו לקרן הון, כמפורט להלן: דב קוטלר - התאמה שלילית בסך 57 אלפי ש"ח; יעל אלמוג - התאמה בסך 10 אלפי ש"ח; אמיר בכר - התאמה שלילית בסך 45 אלפי ש"ח; רם גב - התאמה בסך 14 אלפי ש"ח ודלית רביב - התאמה שלילית בסך 60 אלפי ש"ח. מובהר כי התאמות אלה נכללות בעמודות הפרשות המעביד ובסך התגמול לפי תקנה 21.
- (6) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על-פי דין, אשר לא נכללות בהגדרת "תגמול" לצורך חוק הגבלת התגמול ולא כולל הפרשות בגין זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (7) כולל הלוואות, הלוואות לדירור וכן חיובים בגין כרטיסי אשראי.
- (8) כולל תשלום מס בישראל דרך גילום מס, ושמירת זכויות עובד (תשלום ביטוח לאומי חלק מעביד). גילום המס בישראל מהווה הטבה ברת מיסוי בשוויץ בגינה נדרש מר אלרם לשלם מס נוסף וביטוח לאומי בשוויץ. הבנק יישא בתשלום הנוסף לביטוח לאומי בשוויץ וכן בתשלום המס הנוסף בשוויץ, אם לא יוחזר למר אלרם על-ידי רשות המסים בישראל.
- (9) חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים לא חל על נושא משרה זה.

טבלה 3-6: פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק (באלפי ש"ח) (המשך)

שנת 2021										
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק באחוזים	שכר ⁽¹⁾	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	סך-הכל תגמול לפי תקנה 21 ⁽⁴⁾	סך-הכל והוצאות נלוות לפי חוק הגבלת התגמול ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽⁶⁾
ראובן קרופיק	יו"ר הדירקטוריון	-	2,436	-	-	3	-	2,439	2,439	49
דב קוטלר	המנהל הכללי	*0.0	2,432	340	104	12	430	3,318	2,944	52
אתי בן-זאב	חברת הנהלה	0.01	1,684	607	346	28	854	3,519	2,944	27
ידין ענתבי	חבר הנהלה	0.01	1,684	593	346	18	763	3,404	2,944	37
בארי אלרם	מנכ"ל הפועלים שוויץ	-	2,059 ⁽⁷⁾	313	-	409 ⁽⁷⁾	366	3,147	- ⁽⁸⁾	162
דלית רביב	חברת הנהלה	*0.0	1,249	607	262	89	862	3,069	2,322	807
צחי כהן	חבר הנהלה	0.02	1,609	597	346	87	317	2,956	2,702	258

* שיעור החזקה נמוך 0.01 אחוז.

- (1) כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בביאור 22 בדוחות הכספיים.
- (2) כולל תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל וגילומים.
- (3) כולל הפרשות לפיצוי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי ולמחלה, וכן הוצאות (הכנסות) לא חזויות בשל חישובים אקטואריים מעודכנים, בגין התחייבות הבנק לזכויות שנצברו בעבר, לפני כניסתו לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (4) לא כולל מס שכר.
- (5) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצוי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על-פי דין, אשר לא נכללות בהגדרת "תגמול" לצורך חוק הגבלת התגמול ולא כולל הפרשות בגין זכויות עבר שנצברו לפני הכניסה לתוקף של חוק הגבלת התגמול.
- (6) כולל הלוואות, הלוואות לדיר וכן חיובים בגין כרטיסי אשראי.
- (7) כולל תשלום מס בישראל דרך גילום מס, ושמירת זכויות עובד (תשלום ביטוח לאומי חלק מעביד). גילום המס בישראל מהווה הטבה ברת מיסוי בשוויץ בגינה נדרש מר אלרם לשלם מס נוסף וביטוח לאומי בשוויץ. הבנק יישא בתשלום הנוסף לביטוח לאומי בשוויץ וכן בתשלום המס הנוסף בשוויץ, אם לא יוחזר למר אלרם על-ידי רשות המסים בישראל.
- (8) חוק הגבלת התגמול לא חל על נושא משרה זה.

הערות כלליות

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק (למעט הדירקטורים והיו"ר), נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור מדמי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוצאות קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה (למעט הדירקטורים והיו"ר) נהנים מהטבה בריבית על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול ההטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי הנהלה של הבנק לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכיו"ב ולעניין תוכנית התגמול והשפעות חוק הגבלת התגמול, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

למידע נוסף בהתאם לדרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ראה גילוי המפורסם באתר האינטרנט של הבנק ובמגנא.

המענקים בגין שנת 2022 שאושרו על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק נקבעו בהתאם לתוכנית התגמול 2021. רכיב ביצועי הבנק נקבע לפי התשואה להון שהושגה והיתה מעל לתשואה להון המקסימאלית שנקבעה על-ידי הדירקטוריון לפי מדיניות התגמול בתחילת השנה (10.5%).

לדיוני הדירקטוריון בנושא המענקים לנושאי המשרה קדמו דיונים מקדימים בנושא על-ידי ועדת התגמול. בדיונים שנערכו כאמור נבחנו לגבי כל נושא משרה בנפרד (ובפרט לגבי בעלי תפקידי פיקוח ובקרה) הקריטריונים הספציפיים שנקבעו מראש בהתאם לתפקידו, עמידתו בקריטריונים כאמור והתאמת התגמול לנושא המשרה להוצאות מדיניות התגמול ועמידה בהוצאות חוק הגבלת שכר בכירים.

תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה המכהנים בבנק, הם בהתאם להסכמי ההעסקה עימם שאושרו על-ידי האורגנים בבנק, כדון, בהתאם למדיניות התגמול ולתוכנית התגמול של הבנק שהיו בתוקף בשנים 2021 ו-2022 ובהתאם להוצאות חוק הגבלת התגמול, לתיקון 20 ולהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. לפרטים נוספים, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

מר ראובן קרופיק

מר ראובן קרופיק נבחר לכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק ("היו"ר") ביום 28 ביוני 2020 והמינוי אושר על-ידי המפקח על הבנקים ביום 28 ליולי. בחודש אפריל 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין 301 ו-301A בנוגע לתפקידי יו"ר הדירקטוריון ותנאי הכהונה של יושבי ראש הדירקטוריון בבנקים ללא גרעין שליטה. תנאי כהונה מעודכנים ליו"ר הדירקטוריון התואמים את הוראות הפיקוח המעודכנות אושרו על-ידי האסיפה הכללית ביום 11 באוגוסט 2022. תנאי הכהונה העדכניים הינם בתוקף החל מתחילת שנת 2022 וכל עוד מר קרופיק מכהן בתפקידו כיו"ר (תקופת כהונתו כדירקטור תסתיים בחודש פברואר 2025).

לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה של היו"ר, ראה [ביאור 2.ג.22](#) לדוחות הכספיים וכן [סעיף "עניינים אחרים"](#) בחלק זה.

מר דב קוטלר

ביום 1 באוקטובר 2019 החל מר דב קוטלר לכהן בתפקיד מנכ"ל הבנק. לעניין תנאי התגמול והעסקתו של מר קוטלר מתחילת כהונתו ועד לתום שנת 2020, ראה דוח זימון אסיפה כללית מיום 20 בנובמבר 2019, אסמכתא: 01-112810-2019. ביום 22 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית עדכון לתנאי התגמול של המנכ"ל החל מינואר 2021 ועד ליום 31 בדצמבר 2023. לפרטים נוספים, ראה [ביאור 3.ג.22](#) לדוחות הכספיים.

מר בארי אלרם

מר בארי אלרם מכהן כמנכ"ל הפועלים שוויץ החל מיום 1 באוקטובר 2018.

גב' יעל אלמוג

גב' יעל אלמוג מכהנת כמשנה למנכ"ל בתפקיד יועצת משפטית הראשית של הבנק החל מיום 1 במרץ 2018. הסכם ההעסקה הנוכחי מסתיים ביום 30 ליוני 2025.

מר אמיר בכר

מר אמיר בכר מכהן כמשנה למנכ"ל בבנק החל מיוני 2018, החל ממרץ 2022 הינו המבקר הפנימי הראשי של הבנק. הסכם העסקתו הנוכחי מסתיים ביום 31 במרץ 2025.

מר רם גב

מר רם גב מכהן כמשנה למנכ"ל הבנק החל מינואר 2020 בתפקיד ממונה על חטיבה הפיננסית, הסכם העסקתו הנוכחי מסתיים ביום 31 לדצמבר 2025.

גב' דלית רביב

גב' דלית רביב מכהנת כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבה קמעונאית החל מיום 1 בדצמבר 2019. הסכם ההעסקה הנוכחי מסתיים ביום 31 לדצמבר 2025.

גב' אתי בן זאב

גב' אתי בן זאב מכהנת כמשנה למנכ"ל הממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב החל מפברואר 2016. הסכם העסקתה הנוכחי מסתיים ביום 31 למרץ 2024.

מר ידין ענתבי

מר ידין ענתבי מכהן כמשנה למנכ"ל בבנק החל מאוגוסט 2013, החל מיוני 2018 הינו הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. הסכם העסקתו הנוכחי מסתיים ביום 30 ביוני 2024.

מר צחי כהן

מר צחי כהן כיהן כמשנה למנכ"ל ממונה על חטיבה עסקית החל מיום 1 במרץ 2018 ועד יום 19 ביולי 2022. העסקתו הסתיימה בחודש ינואר 2023.

6.6. עניינים אחרים

בחודשים מרץ ואפריל 2022 אימץ דירקטוריון הבנק לפי הוראות תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (הוראת שעה), תשפ"ב-2022 אמות מידה לענין גמול השתתפות בישיבות הדירקטוריון וועדותיו לפיהן תסוג השתתפות של דירקטור תוך שימוש באמצעי תקשורת בשל הגבלות הנובעות מנגיף הקורונה כהשתתפות בישיבה רגילה, ובהמשך סיווג הדירקטוריון את השתתפויות הדירקטורים באמצעי תקשורת ביחס לישיבות החל מחודש מרץ 2020 ועד תחילת חודש יוני 2022 (עת פגה הוראת השעה) בהתאם לאמות המידה שנקבעו. בהמשך לכך שילם הבנק במהלך המחצית הראשונה של שנת 2022 השלמת גמול לדירקטורים (לרבות לדירקטורים שכינה בעבר בתקופה האמורה) בסך כולל של כ-1.9 מיליון ש"ח (בתוספת מע"מ).

בחודש מאי 2022 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לגיוון הרכב הדירקטוריון לפיה, במסגרת מכלול השיקולים לגבי הרכב הדירקטוריון וכשירותו הקולקטיבית, הדירקטוריון ישאף לכך שהרכבו יכלול שיעור של 40% או יותר מאוכלוסיות המיוצגות בחסר בתפקידים עסקיים בכירים (כגון: נשים, מיעוטים אתניים, חרדים, וכד') ובכל מקרה יפעל, כפוף להוראות הדין החלות על תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, במטרה לשמור על שיעור גיוון מגדרי של לפחות 30%. בעת גיבוש בקשת צרכים לוועדה למינוי דירקטורים לפני אסיפה כללית שעל סדר יומה מינוי דירקטורים, יבחן הדירקטוריון את שיעור הגיוון הקיים בו ויכלול בבקשת הצרכים בקשה מהוועדה למינוי דירקטורים להציע במידת האפשר מועמדים באופן שיאפשר מימוש המדיניות האמורה. מובהר כי גם אם מכל סיבה שהיא שיעור הגיוון המגדרי בדירקטוריון הבנק לא יעמוד ברף הנזכר לעיל, לא יהיה בכך כדי לגרוע בכשירותו או תוקף החלטותיו של הדירקטוריון. החל מחודש ספטמבר 2022 ולמועד הדוח מכהנות בדירקטוריון הבנק 4 נשים (מתוך 10 דירקטורים) ומשכך הושג היעד שנקבע במדיניות הגיוון האמורה.

ביום 13 באפריל 2022 אישר דירקטוריון בהמלצת מנכ"ל הבנק שגב' מירב בן שושן כהן, שכינה בשש השנים האחרונות כמנהלת אגף ניהול נכסים והתייבויים בחטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית, תצטרף להנהלת הבנק ותמונה למנהלת הסיכונים הראשית וממונה על חטיבת ניהול הסיכונים. גב' בן שושן כהן החליפה בתפקיד את ד"ר אמיר בכר. ביום 12 במאי 2022 הודיע המפקח על הבנקים לבנק, כי אינו מתנגד למינויה של הגב' בן שושן כהן לתפקיד. המינוי האמור, כמו גם מינויו של ד"ר אמיר בכר לתפקיד המבקר הפנימי הראשי ומינויו של מר זאב חיו לממונה על החטיבה לשירותים בנקאיים נכנסו לתוקף ביום 1 ביוני 2022.

מר אסף אזולאי שכינה כסמנכ"ל השיווק של הבנק סיים את תפקידו ביום 15 במאי 2022 ופרש מהבנק. את מר אזולאי החליף בתפקיד מר יגאל ברקת שהצטרף לבנק.

ביום 26 ביוני 2022 אישר דירקטוריון בהמלצת מנכ"ל הבנק את השינויים הארגוניים והמינויים המפורטים להלן: היחידות השונות של חטיבת החדשנות ואסטרטגיה פוצלו בין חטיבות הבנק. חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית, שבראשה עומד המשנה למנכ"ל ידיו ענתבי, מרכזת את זרוע ההשקעות והפיתוח העסקי האסטרטגי של הבנק ובנוסף לפועלים אקוויטי (זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק) קיבלה לאחריותה גם את יחידות הפיתוח העסקי התאגידי bit-1. יחידות האסטרטגיה, דאטה ואנליטיקה הועברו מחטיבה החדשנות והאסטרטגיה לאחריות החטיבה הפיננסית בראשה עומד המשנה למנכ"ל רם גב.

חשבות הבנק הופרדה מהחטיבה הפיננסית והחשבוני הראשי, גיא כליף הוכפף ישירות למנכ"ל הבנק.

גולן שרמן, שכינה כממונה על חטיבת החדשנות ואסטרטגיה, יצא בחודש יולי 2022 לתקופת חל"ת.

בנוסף, מר צחי כהן, שכינה כממונה על החטיבה העסקית, הודיע על כוונתו לפרוש מהבנק לאחר כ-28 שנות עבודה, מהן עשר שנים כחבר הנהלת הבנק והוא סיים את תפקידו ביום 19 ביולי 2022. בהמלצת המנכ"ל אישר דירקטוריון את מינויו של איתמר פורמן לתפקיד הממונה על החטיבה העסקית, והמינוי נכנס לתוקף ביום 20 ביולי 2022 לאחר שהתקבלה הודעת המפקח על הבנקים כי אינו מתנגד למינוי.

ביום 4 בספטמבר 2022 מונתה גב' רבקה הדסה גוגיג כמובילת מנהלת השינוי (CTRO - Chief Transformation Officer) בכפיפות למנכ"ל הבנק. בחודש יוני 2022 אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות")) והדירקטוריון חידוש רכישת פוליסת כיסוי ביטוחי לאחריות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחבויים כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה וכן כולל גם כיסוי לחברה בגין סכומים בהם שיפתה את נושאי המשרה ובגין תביעות ניירות-ערך. הכיסוי הביטוחי הינו בגבולות אחריות של 183 מיליון דולר וכן כיסוי נוסף לדירקטורים ונושאי המשרה (side A) בגבולות אחריות של 72 מיליון דולר (סך-הכל כיסוי של 255 מיליון דולר), וזאת החל מיום 1 ביולי 2022, לתקופה של שנים עשר חודשים. סך הפרמיה בגין הכיסוי הביטוחי כאמור עומדת על כ-7.4 מיליון דולר.

באסיפה הכללית השנתית שכונסה ביום 11 באוגוסט 2022 נדונו והתקבלו ההחלטות הבאות: (1) נערך דיון בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק לשנת 2021; (2) אושר מינויים מחדש של סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזיו האפט (BDO), רואי חשבון לרואי החשבון המבקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק. המינוי מחדש אושר בהמלצת ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק ודירקטוריון הבנק. לצורך גיבוש המלצתה קיימה ועדת הביקורת תהליך לבחינת אפשרות ההחלפה של רואי החשבון המבקר של הבנק שכלל בין היתר בחינת מועמדותן של ארבע פירמות רואי חשבון מבין המשרדים הגדולים בישראל. לפרטים נוספים בדבר תהליך הבחינה והמלצות ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, ראה דוח לזימון האסיפה שפרסם הבנק ביום 3 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 083005-01-2022); (3) אושרו תנאי כהונה מעודכנים ליו"ר הדירקטוריון, מר ראובן קרופיקי, זאת, בין היתר בעקבות עדכון להוראות ניהול בנקאי תקין 301 ו-301A שפורסם בחודש אפריל 2022 בנוגע לתפקידי יו"ר הדירקטוריון ותנאי הכהונה של יושבי ראש הדירקטוריון בבנקים ללא גרעין שליטה; (4) אושר מינויו של דוד אבנר כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות (העומד גם בתנאי הכשירות לדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 של המפקח על הבנקים ("הוראה 301")), לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים; (5) אושר מינויו של נעם הנגבי כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים; (6) אושר מינויים של ד"ר דוד צביליחובסקי (לתקופת כהונה נוספת) ושל אודליה לבנון - כדירקטורים במעמד "אחר", היינו שאינם דירקטורים חיצוניים לפי חוק החברות או לפי הוראה 301, לתקופה של שלוש שנים. כל המועמדים לכהונת דירקטורים הוצעו לאסיפה הכללית על-ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים. במהלך חודש ספטמבר 2022 התקבלו הודעות המפקח על הבנקים כי אינו מתנגד למינויים האמורים לכהונת דירקטורים והמינויים נכנסו לתוקף.

בחודש מאי 2022 אישר דירקטוריון הבנק את דוח הסביבה, חברה וממשל (ESG) של הבנק לשנת 2021. הדוח מתפרסם זו השנה ה-15 ברציפות ונכתב על-פי תקן GRI ברמת השקיפות המקיפה (Comprehensive Option) והשנה לראשונה גם על-פי תקן SASB. בהמשך להנפקה הפרטית למשקיעים בינלאומיים מוסדיים מחודש אוקטובר 2021, פרסם הבנק בחודש ספטמבר 2022 את דוח "אגרות-החוב הירוק" בנוגע למימון או מימון מחדש של פרויקטים ירוקים זכאים ("Eligible Green Projects") כפי שהוגדרו במסמכי ההנפקה וכן את האימפקט הסביבתי של פרויקטים אלו. הדוחות האמורים זמינים באתר האינטרנט של הבנק. בחודש פברואר 2023 הטיל המפקח על הבנקים על הבנק עיצום כספי בסך 850,000 ש"ח בהתאם לסמכותו לפי סעיף 14 ח(א) (1) לפקודת הבנקאות, 1941. העיצום הינו בגין הפרה של סעיף 25 להוראת ניהול בנקאי תקין 450 בנושא "הליכי גביית חובות", לפיו על תאגיד בנקאי קיימת חובת דיווח להוצאה לפועל בתוך שבעה ימים על תקבולים ששולמו על חשבון חובות שלא באמצעות הוצאה לפועל. הואיל והבנק נקט בפעולות לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם הופחת סכום העיצום בשיעור של 15% לסך האמור.

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר ההחזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר ההחזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-5.62% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5% (לפי היתר המקורי - עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים; ביום 10 ביוני 2021 הודיעה אריסון החזקות, שהמפקח על הבנקים האריך בשנה (עד ליום 20 בנובמבר 2023) את התקופה שבמסגרתה עליה למכור את אמצעי השליטה בבנק העולים על 5% כאמור). לפרטים נוספים אודות היתר ההחזקה, השינוי שחל בשנת 2018 במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018 סעיף 6.6 בפרק ממשל תאגידי](#).

6.7. אמות מידה בנוגע לעסקות בעלי עניין

להלן פירוט עיקרן של אמות המידה השונות שנקבעו על-ידי ועדת הביקורת בעבר ולאחרונה בחודש פברואר 2023 בקשר לאישור ודיווח עסקות בעלי עניין של הבנק בהתאם להוראות חוק החברות וחוק ניירות-ערך. למועד פרסום הדוח הבנק הינו תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, ואין בו בעל שליטה. בהתאם, אמות המידה משמשות את הבנק בעיקר לעניין סיווגן של עסקות עם נושאי משרה/שלושאי משרה יש בהן עניין אישי וכן לצרכי דיווח ביחס לעסקות בעלי עניין.

עסקות חריגות/שאינן חריגות

בהתאם להוראות חוק החברות, עסקה תיחשב כעסקה שאינה חריגה אם היא מקיימת את התנאים הבאים במצטבר: העסקה הינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, היא נעשית בתנאי שוק והיא אינה מהותית לחברה. באמות המידה שנקבעו כאמור על-ידי ועדת הביקורת כלולות לעניין זה ההוראות העיקריות הבאות:

מהלך העסקים הרגיל של הבנק. עסקה תיחשב ככזו שנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק אם ההתקשרות בה נעשית במסגרת שגרת עסקותיו של הבנק בפועל, והיא איננה עסקה חד פעמית או עסקה יוצאת דופן לפעילותו של הבנק. עסקות מהסוגים הבאים ייחשבו כעסקות במהלך העסקים הרגיל של הבנק, למעט אם קיימים שיקולים מיוחדים: עסקה בנקאית מכל סוג שהוא, לרבות מתן אשראי על סוגיו, ערבויות והתקשרויות הכרוכות בכך, הפקדה וקבלת פיקדונות, עסקות בניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות או בקרנות אחרות, ביצוע השקעות מכל סוג שהוא (ריאליות, בניירות-ערך סחירים ולא סחירים) וכד', ובלבד שהעסקה הינה מסוג העסקות שהבנק התקשר בהן בעבר במהלך עסקיו ושהינה דומה להן מבחינת מאפייניה (היינו לדוגמה ביחס למתן אשראי - מדובר באשראי בהיקף שהבנק נוהג לתיתו ללווים בעלי מאפיינים דומים); עסקה שהיא חלק מליבת עסקיו של הבנק, או שהיא קשורה בפעילות העסקית של הבנק או משרתת אותה, אף אם אינה בליבת העסקים (לדוגמה: עסקה לשכירת נכס שישמש כסניף של הבנק, עסקת ביטוח הקשורה לפעילות הבנק, התקשרות עם ספקי שירות חיצוניים לקידום הפעילות העסקית, פעילות להטמעת חזון הבנק וכד'), שהינה מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; עסקות לרכישת/מכירת נכס (לרבות נכס מניב או רכוש קבוע אחר), מוצר או שירות, שהינן מסוג העסקות שהבנק נוהג להתקשר בהן או שביצע בעבר במסגרת פעילותו; התקשרויות הנוגעות לכהונתו/או העסקת נושאי משרה ועובדים בחברה (לרבות ביטוח, פטור ושיפוי) שהינן מסוג ההתקשרויות הנהוגות והמקובלות בבנק או שהינן דומות מבחינת מאפייניהן להתקשרויות קודמות של הבנק;

תנאי שוק. עסקה תיחשב ככזו שנעשית בתנאי שוק אם המחיר ויתר תנאי העסקה העיקריים והמהותיים משקפים את המחיר והתנאים העיקריים של עסקה דומה לו הייתה מבוצעת בין החברה לבין צד שלישי לא קשור או בין צדדים לא קשורים אחרים. ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק בעסקת בעל עניין אם קיים שוק לעסקות מסוגה של העסקה הנבחנת או אם קיימות ראיות חיצוניות לעסקה, מהם ניתן ללמוד על המחיר ועל שאר התנאים העיקריים המקובלים לעסקה מסוג זה, ובין היתר, ניתן לבסס קיומם של תנאי שוק באחת או יותר מהדרכים הבאות: תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות דומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות או היקף פעילות לקוח עם הבנק), שערך הבנק בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת (לרבות ציטוטים/הצעות מחייבות שהוצעו על-ידי הבנק ללקוחותיו וכן הצעות מחייבות שהוצעו לבנק), ובלבד שנערכו (או צוטטו, לפי העניין) עם צד לא קשור לבנק ולא התקיים בהן עניין אישי לבעל שליטה/נושא משרה בבנק; תנאי העסקה דומים לתנאים של לפחות שתי עסקות בשוק הרלוונטי, הידועות לבנק, והדומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות), שנערכו בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו בין צדדים לא קשורים; מחיר שנקבע בשוק מוסדר של מוכרים וקונים כגון מחירי ניירות-ערך סחירים או מחירי סחורות, ובלבד שמתקיימת באותו שוק לגבי הנכס או המוצר או השירות הרלוונטי סחירות מספקת; על בסיס תנאיהן של עסקות הדומות במהותן לעסקה הנבחנת, בהן התקשר או קיבל הצעה להתקשר (והיה מוכן להתקשר אף אם לא התקשר בפועל) הצד השני לעסקה עם צדדים בלתי קשורים, ובלבד שהצד השני אישר לחברה בכתב את האמור; אם תנאי העסקה בין החברה ובין הצד הקשור נקבעו עוד לפני שהיה צד קשור ובנסיבות העניין אין חשש להטיה בתנאי העסקה ולא ידוע על שינוי משמעותי בתנאי השוק, כפי שתקבע ועדת הביקורת;

מהותיות העסקה. בחינת מהותיותה של עסקת בעל עניין תיערך על-פי בחינה כמותית ובחינה איכותית. בהעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקות בעלי עניין הבאות ייחשבו כעסקות שאינן מהותיות: כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אם הגידול בחבות ("חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 של המפקח על הבנקים) של הלווה לאחר העסקה אינו עולה על 2% מההון הפיקוחי ("ההון הפיקוחי" - הון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כמשמעותן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202) בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק ואשר לאחר ביצועה סך החבות של הלווה לא יעלה על 5% מההון הפיקוחי (ועדת הביקורת תדון בסיווגה של כל עסקה בסכום העולה על 0.5% מההון הפיקוחי). מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו לווה והינן קשורות האחת בשניה תיחשבנה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות ייבחן הסכום המצטבר של העסקות כאמור; עסקה של הפקדת כספים בפקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפיקודנות של המפקיד לא יעלה על 2% מסך פיקודנות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור קודם ההפקדה; עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות, וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזנית), כאשר סכומה של עסקה כאמור אינו עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בקבוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור במועד ביצוע העסקה; כל עסקה אחרת של הבנק, שאינה נזכרת לעיל, אם סכום העסקה אינו עולה על 300 מיליון ש"ח. מהותיותן של עסקות המבוצעות באופן תדיר, קבוע וחוזר לאורך תקופה תיבחן על-פי היקף העסקות השנתיות. בעסקות רב שנתיות יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת המהותיות על בסיס שנתי. בחינה של שיקולים איכותיים עשויה להשפיע על סיווגה של עסקה כמהותית/לא מהותית. כך למשל, עסקה שמאפייניה הכמותיים עולים במעט על אלה שצויינו לעיל, עשויה להיחשב כלא מהותית, אם מהבחינה האיכותית ובמכלול נסיבות העניין סביר לקבוע כי היא לא עשויה להשפיע באופן מהותי על הבנק.

עסקות זניחות

עסקת בעל עניין תיחשב כעסקה זניחה, לעניין הליכי אישור ודיווח, אם מתקיימים לגביה התנאים הבאים במצטבר: העסקה אינה חריגה (בין אם סווגה ככזו על-פי אמות המידה ובין על-ידי ועדת הביקורת); העסקה הינה מסוג העסקות שהבנק מתקשר בהן במהלך עסקיו הרגיל, ובכלל זה גם עסקות בנקאיות מכל סוג שהוא ועסקות בקשר עם מוצרים ושירותים פיננסיים, רכישת מוצרים ושירותים, השכרת ושכירת שטחים; העסקה תואמת את המגבלות על חביונות אנשים קשורים בהוראת ניהול בנקאי תקין 312; מתקיים בעסקה אחד התנאים הבאים: (א) היא עסקה בנקאית מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל במהלך עסקיו הרגיל והיקפה אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק; או - (ב) היא עסקה אחרת שהיקפה אינו עולה על 10 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה הקלנדרית עם בעל העניין אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

7. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

קבוצת הבנק מספקת שירותים בנקאיים ופיננסיים במגוון מגזרי פעילות בישראל ומחוצה לה.

7.1 השליטה בבנק

הבנק הינו תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ואין בו בעל שליטה או בעל מניות המחזיק בהיתר שליטה. עד ליום 22 בנובמבר 2018 הייתה גב' שרי אריסון בעלת היתר השליטה בבנק באמצעות החזקותיה בבנק על-ידי אריסון החזקות (1998) בע"מ. לפרטים נוספים אודות החלפת היתר השליטה בהיתר החזקה, והמגבלות החלות על החזקותיה של גב' אריסון בבנק, ראה [סעיף 6.6](#) לעיל וכן [סעיף 6.6 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018 בפרק ממשל תאגידי](#).

7.2 רכוש קבוע

טבלה 7-1: רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר			
2021	2022		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,659	1,568	2,605	4,173
505	474	2,387	2,861
1,391	1,480	4,742	6,222
3,555	3,522	9,734	13,256

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) 4,173
 ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב 2,861
 תוכנות 6,222
 סך-הכל 13,256

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו (במישרין או בבעלות חברות נכסים בבעלות מלאה), או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות קבוצת הבנק 125 נכסים בשטח כולל של 187 אלפי מ"ר, מתוכם 108 מבנים בשטח כולל של 80 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 17 מבנים בשטח כולל של 107 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזה. בנוסף למבנים שבבעלותה, קבוצת הבנק שוכרת 104 מבנים בשטח של 83 אלפי מ"ר. בחודש יוני 2021 התקשר הבנק בהסכם לרכישת מבנה המטה המרכזי, לפרטים ראה [ביאור ב.25 \(12\)](#) בדוחות הכספיים. לראיית הבנק, לריכוז יחידות הנהלה הראשית בבניין מטה מרכזי ערכים ותועלות במספר מישורים. בהתאם המעבר יאפשר התייעלות בהיקף שטחים בשימוש היחידות לעומת המצב היום וכפועל יוצא התייעלות בהיקף ההוצאות התפעוליות והלוגיסטיות השוטפות בקשר עם אותם השטחים. כמו-כן, ריכוז היחידות בבניין אחד יתרום תרומה משמעותית להגברת ממשקי העבודה והסינרגיה בין היחידות, כמו גם ערכים תרבותיים בהיבט זה. בנוסף, למיקומו של הבניין המטה העתידי בתל-אביב, ובמקביל היותו בסמיכות גבוהה לצירי תחבורה ולמערכות הסעת המונים קיימות ועתידיות במטרופולין תל-אביב, יתרונות עתידיים בראי כח האדם, רווחת העובד ויעילות תחבורתית. כמו-כן עתיד המעבר לאפשר, בכפוף לשיקולים נוספים, פינוי נכסים קיימים בשימוש ומימושם בבוא העת. בהתאם, הבנק בוחן חלופות להשבת נכסים, המשמשים כיום את יחידות הנהלה הראשית וצפויים כאמור להתפנות במסגרת המעבר למבנה המטה המרכזי שנרכש (בשטח של מעל 50 אלפי מ"ר). במסגרת זו, במהלך הרבעון השלישי 2022 אישרה הוועדה המקומית לתכנון ובניה להפקיד תכנית בתנאים לגבי מספר נכסי הנהלה ראשית ולאחר תאריך הדוח אושרה הפקדת התכנית ופרסום להתנגדויות. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציוד, ראה [ביאור 16](#) בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר "רותם" בעמק חפר, שהינו אתר הייצור הראשי של הבנק ואתר משני, GDC בתצורת הוסטינג הממוקם בהרצליה. מערכת הליבה של הבנק, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. באתר רותם פעילים שני מחשבי Mainframe בתצורת Active-Active. באתר המשני קיים מחשב Mainframe נוסף בתצורה מינימלית המשמש כ-DR (גיבוי להתאוששות מאסון). בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. לצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Windows, Linux ו-Unix ותשתית ענן פרטי להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. מערכות אלה פועלות בתצורת High Availability בין אתר רותם ל-GDC. סניפי קבוצת הבנק, מנהלות אזור, מרכזי עסקים ויחידות הנהלה הראשית ממוחשבים ומחוברים באופן מקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. לרשות הלקוחות 590 בנקטים חיצוניים, 126 בנקטים פנימיים, 106 מכונות להפקדת שקים חיצוניות, 189 מכונות להפקדת שקים פנימיות, 22 עדכנים ו-306 עמדות לשירות אישי (תורנים), 110 ממסרונים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות ליעול תהליכים בפיתוח ובייצור. הבנק בעיצומו של פרויקט נרחב לשדרוג מערכות הליבה של הבנק, על מנת להתאימן להתמודדות עם אתגרי העתיד.

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים (בשני אתרים גיאוגרפיים - עמק חפר והרצליה). כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו.

כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בו זמנית, באתר הראשי ובאתר המשני, כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק, ופגיעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. מעבר לכך, הבנק מחזיק בעותק של הנתונים באתר נפרד (בפתח תקווה) בהתאם למדיניות בנק ישראל.

לכל אחד משני האתרים הפעילים בבנק (הראשי והמשני) יכולת נדרשת על מנת לאפשר פעילות מלאה של הבנק ללא תלות באתר השני. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר המשני, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, האתר המשני מאפשר עוצמת מחשב (MF) הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים באמצעות שירותי נתונים, דיבור וידאו (Video Conference).

חברות בנות ושלוחות חו"ל

מערך המחשוב והתפעול של חברות הבנות ושלוחות הבנק בישראל ובחו"ל, מתבסס על מערכות עצמאיות, למעט חברות בנות בישראל שמערכותיהן נמצאות על תשתית הבנק ומקבלות שירותי מחשוב מהבנק. בשני המקרים, האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של אותן החברות והשלוחות או של חבר ההנהלה הממונה על הפעילות, לפי העניין.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ ומהעולם לצורך קבלת שירותים שונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישת ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות. במסגרת זו, בין היתר, רוכש הבנק מ-IBM (מנציגתה בישראל - IBM Israel) רכיבי תשתית מיחשביים (ל-Mainframe) ומקבל ממנה שירותי תחזוקה לרכיבים אלה, עליהם מופעלות מערכות הליבה של הבנק. ביחס אליהם קיימת לבנק תלות. הבנק ביצע התקשורת עם ספקים למתן שירותי מיקור חוץ, בשלב זה בעיקר בתחום הפיתוח, המבדקים, שירותי התמיכה ותחזוקת אתרי מחישוב.

אבטחת מידע

הבנק רואה באבטחת מידע והגנת הסייבר נושאים בעלי חשיבות מרכזית, ומשקיע משאבים רבים, הן טכנולוגיים והן אנושיים, כדי לשמור על פרטיות הלקוח, סודיות המידע הבנקאי ונכסי הלקוחות והבנק, תוך שימוש בשיטות הגנת סייבר ומוצרי אבטחת מידע מהמתקדמים בעולם. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת באמצעות הטמעת טכנולוגיות הגנה ובקורות סייבר בשכבות מרובות. הבקורות הינן במישורי כוח אדם, תשתיות ארגוניות, מדיניות, נהלים, היבטים עסקיים, טכנולוגיות ועוד.

לבנק מרכז אירועי אבטחת מידע (SOC) ייעודי המנהל בזמן אמת את ההתמודדות עם כל אירועי הסייבר וניסיונות ההונאה. המרכז, אשר מאושר על-ידי אנליסטים וחוקרים במתכונת 24/7, עושה שימוש בכלים אוטומטיים ותהליכי עבודה לזיהוי והתמודדות עם אירועי סייבר והונאות.

פרויקטים בתחום מערכות מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם ולאורך שלבי הפיתוח והתחזוקה על-ידי צוות של אבטחת מידע המוודא תהליכי פיתוח מאובטח וקיום קפדני של הכללים, לרבות אבטחת פרטיות המידע ומידור הנגישות למידע.

הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות אבטחת מידע של מערכותיו, גם באמצעות גורמים חיצוניים כנדרש על-פי הרגולציה. זאת לצד הערכה תקופתית לעמידת הבנק במדיניות הגנת הסייבר.

הגנת הסייבר בבנק מנוהלת כנדרש על-פי הוראות הרגולציה הרלוונטיות. כמו-כן, הבנק מוסמך בתקני אבטחת מידע - ISO27001 ISO27032.

פרויקטים עיקריים

תכנית המודרניזציה של מערכות הליבה - הבנק מבצע השקעות משמעותיות בטרנספורמציה הטכנולוגית ומתכוון להמשיך בכך בשנים הקרובות על מנת להתמודד עם אתגרי העתיד וזאת בשים לב למגמות הצרכניות, גולטריות וטכנולוגיות. בהקשר זה, הבנק מיישם תכנית רחבה לשדרוג מערכות הליבה הבנקאיות המרכזיות. הפרויקט מתאפיין בהשקעה מאסיבית בטווח הקצר במערכות תשתיות שתשרתנה את הבנק לתקופות ארוכות והתועלת בגינן תופק בהדרגה ולאורך תקופה ארוכה.

מעבר לענן ציבורי - כחלק מהמהלך שעושה הבנק לשיפור קצב היישום של פיתוח מוצרים חדשים והכנסת שינויים במערכות (Time to Market) הבנק פועל גם להעמדת תשתיות מתקדמות אשר יאפשרו לו עבודה אפקטיבית יותר בסביבת הענן הציבורי, ויפשטו תהליכים רבים, דוגמת שילוב רכיבים ושירותים חיצוניים אל תוך הבנק.

בנקאות פתוחה - השלמת תשתית תומכת והמשך חשיפת APIs של הבנק הן חלק מעמידה בדרישות רגולטריות בתחום והן לצורך שיתופי פעולה עסקיים.

תשתיות DATA - בניית תשתית שתספק מענה לפרויקטים מבוססים נתוני לקוחות והצעות ערך, כולל מתודולוגיות לניהול וניתוח המידע ובנייה של מודלים חדשניים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

משכנתאות - שדרוג מערכות המשכנתאות אשר יאפשרו תמיכה בצמיחה המואצת בפעילות, הגברת היעילות ומתן מענה מיטבי ללקוחות הבנק. **ליבת שוק ההון -** שדרוג מערכות תפעול ניירות-ערך על מנת לתמוך בצמיחת פעילות הלקוחות ויצירת מענה מהיר ליוזמות עסקיות וגידול בקסטודי. **בנקאות במכשירים ניידים -** המשך פיתוח והרחבת אפליקציות ייעודיות למכשירים ניידים שברשות לקוחות הבנק וכלל הלקוחות. האפליקציות מספקות יכולות עסקיות במגוון רחב של תחומים ומגזרי לקוחות ומשלבות ממשק וחווית משתמש חדשנית וייחודית, תוך דגש על הובלה עסקית טכנולוגית והתאמה ללקוח.

אתרי אינטרנט ומובייל - פיתוח אתרי אינטרנט ומובייל כדי לשמר ולבסס את המובילות העסקית טכנולוגית של הבנק תוך מימוש תפישות מתקדמות, הן בנראות והשירות ללקוח, הן באינטגרציה רב ערוצית, והן מהיבטי הארכיטקטורה.

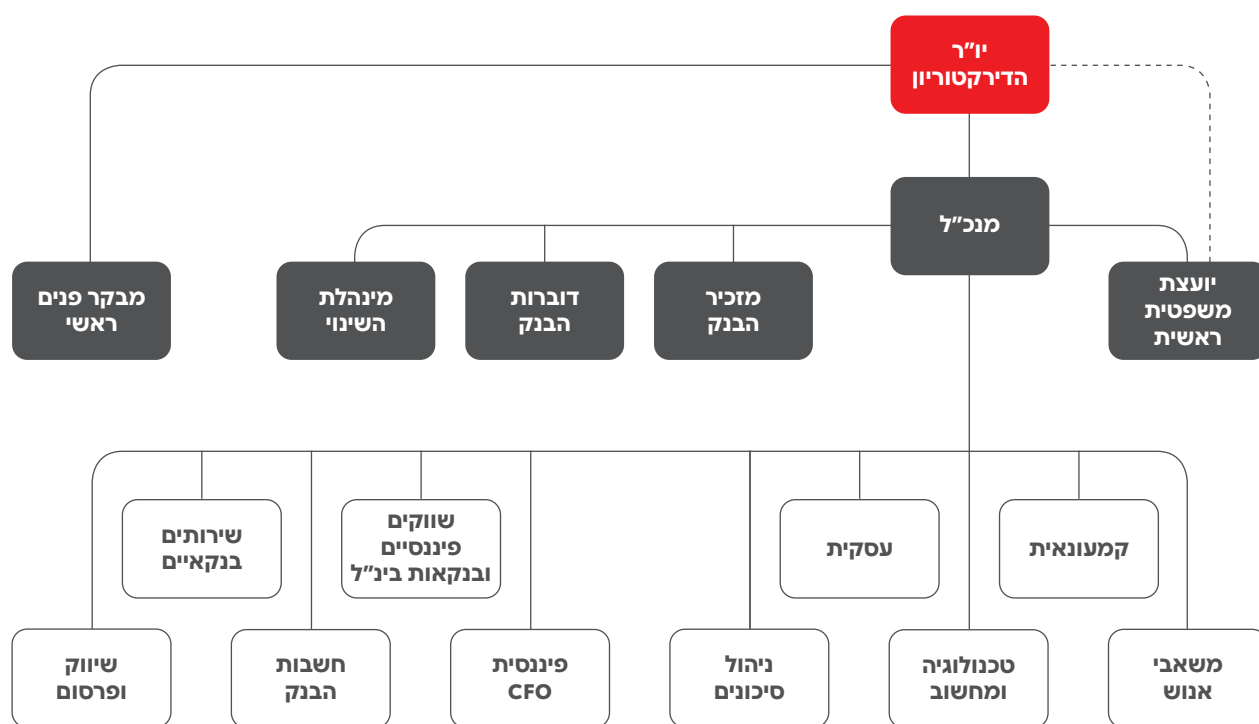
היקף השקעה

עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע נרשמות כנכסים בדוחות הכספיים רק בשלב הפיתוח של מערכת מחשוב. עלויות שניתנות להיוון כנכסים כוללות עלויות ישירות של חומרה, שירותים ושכר עבודה.

יתר העלויות, כגון עלויות טרום פרויקט, עלויות פיתוח תוכנות שאינן עולות על סף המהותיות, עלויות הטמעה והדרכה, עלויות תחזוקה שוטפת, עלויות מנהלה ועלויות אחרות שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח תוכנה, מוכרות כהוצאה בדוח רווח והפסד עם היווצרותן. לפרטים בדבר עלויות מערך טכנולוגיית המידע, ראה [סעיף 2.2.3](#) לדוח הדירקטוריון לעיל.

7.3. הון אנושי

תרשים 1-7: תרשים ארגוני של הבנק

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש הינה רב שנתית ונגזרת מאסטרטגיית הבנק, הצרכים העסקיים ומגמות בענף הבנקאות ושוק העבודה. תכליתה להגדיל באופן שוטף את התשואה על ההון האנושי כך שהיחס בין סך-כל ההוצאה על ההון האנושי ותרומו הישירה והעקיפה לצמיחה של הבנק ילך ויגדל. הגדלת התשואה על ההון האנושי מבוססת על מהלכים שיטתיים ומתמשכים למיקוד וצמצום ההוצאה לצד מהלכים מערכתיים ברמת הארגון וברמת הפרט להגדלת הפיריון. כל זאת בכדי להתאים את הבנק להתמודדות עם אתגרי התחרות בעולם הפיננסי שלא מפסיק להשתנות, יעדי הצמיחה העסקיים ולעולם העבודה העתידית.

חטיבת משאבי אנוש גיבשה תפיסה של שותפות עסקית הכורכת את החיבור בין מחבורות העובדים, התרבות הארגונית והתוצאות העסקיות של הבנק.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

בשנים האחרונות קידם הבנק, בהתאם לתפיסה זו תהליכי עבודה ולמידה מרחוק, תהליכי גיוס ומיון חדשניים, הרחיב את ההטמעה של תפיסת האג'יל (Agile) יישם מהלכים של למידה והפקת לקחים, וקידם מהלכים מובנים לחיזוק שיתופי פעולה בין חטיבות וכל זאת תוך כדי פיתוח והעצמת המנהיגות בדרגי הביניים ובדרג הבכיר לרבות ההנהלה. תהליך שינוי ארגוני תרבותי זה הינו רב שנתי ומתבצע, תחת הכותרת Change The bank - תכנית הכוללת מהלכי רוחב מערכתיים המתמקדים בשיפור כושר התחרות, בשיפור המחבורות, בהעצמה ובבניית תפיסה של בנק אחד. במקביל מתבצעת תכנית עומק מוסדרת ואינטגרטיבית לניהול השותפות העסקית של חטיבת משאבי אנוש עם כל אחת מחטיבות הבנק תחת הכותרת HR Business Partner שהינה תכנית התומכת ביעדי הצמיחה של הבנק ובשינויים הנדרשים כדי להבטיח את מימושם. הן מהלכי הרוחב המערכתיים והן יוזמות העומק התומכות ביעדי החטיבות הפכו לחלק מתכנית עסקית המגובה ביעדים ומדדי הצלחה ברורים.

טבלה 2-7: נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾

2021		2022		
יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	
הבנק				
8,100	8,240	7,938	8,119	בארץ
224	221	232	230	בחו"ל
8,324	8,461	8,170	8,349	סך-הכל בבנק
חברות בנות				
139	143	141	140	בארץ
72	90	72	73	בחו"ל
211	233	213	213	סך-הכל חברות בנות
8,535	8,694	8,383	8,562	סך-הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, שנדרשה לויסות כוח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולהטמעת פרויקטים, בניכוי 777 משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע בשנת 2022 (בשנת 2021 - 642 משרות).

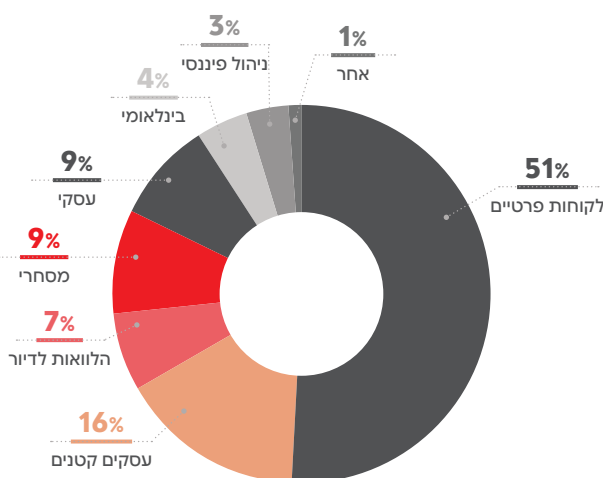
להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בסוף שנת 2022 בהשוואה לסוף שנת 2021: מספר המשרות ליום 31 בדצמבר 2022 בקבוצת הבנק ירד ב-152 משרות בהשוואה למספר המשרות בסוף שנת 2021. עיקר הקיטון נובע מיישום תכנית התייעלות של הבנק בישראל. מנגד, בוצע תגבור מערכים בתחומי פעילות מוטי צמיחה וגידול במשרות של עובדים בתחומי המחשוב והטכנולוגיה, לנוכח היקפי ההשקעות הגבוהים בתחום.

טבלה 3-7: התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה⁽¹⁾

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2022	
(3.9%)	4,534	4,356	לקוחות פרטיים
(0.2%)	1,366	1,363	עסקים קטנים
6.3%	538	572	הלוואות לדיור
1.5%	746	757	מסחרי
4.0%	717	746	עסקי
(0.3%)	367	366	פעילות בינלאומית
(6.7%)	330	308	ניהול פיננסי
(2.1%)	96	94	התאמות
(1.5%)	8,694	8,562	סך-הכל

(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

תרשים 2-7: משרות ממוצעות לפי מגזרי פעילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

מאפייני המשאב האנושי

מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים והערכת ביצועים, ללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות, מקום מגורים וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים מאוכלוסיות בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרות טובה יותר עם מגזרי לקוחות שונים ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

בשנת 2022 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 17.2 שנים, לעומת 17.6 בשנת 2021. הגיל הממוצע של עובדי הבנק נותר ללא שינוי ועומד על 45.2 שנים בדומה לשנת 2021. בשנת 2022 כ-64.7% מכלל עובדי הבנק הן נשים, לעומת 65.9% בשנת 2021. בקרב אוכלוסיית הניהול בבנק (מדרג מנהלי מדור בהנהלה ראשית ומנהלי מחלקה בסניפים ומעלה) שיעור הנשים בשנת 2022 הוא 56.0% לעומת 55.4% בשנת 2021. מרבית עובדי הבנק (71.6% בשנת 2022) הינם אקדמאיים וקיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק.

התייעלות בבנק

הבנק מבצע תכניות התייעלות מעת לעת במסגרתן בהתקיים מפגש רצונות, פורשים עובדים לפנסיה מוקדמת בתנאים מועדפים וזאת לעובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתכנית. הבנק מביא לידי ביטוי את העלויות הכרוכות בפרישת עובדים בהתאם לציפיות ההנהלה במסגרת ההנחות האקטואריות בקשר לפרישה מוקדמת.

מדיניות תגמול ותכנית תגמול

הבנק שואף להניע את עובדיו לפעול ליצירת ערך כלכלי ארוך טווח. לבנק ולמחזיקי העניין בו, באופן המחזק את הקשר בין התגמול לבין יצירת ערך למחזיקי העניין של הבנק, תוך שמירה על העסקה הוגנת, עידוד מצוינות ותרבות ביצועים.

תשלום השכר למנהלים ולעובדי הבנק נגזר מסולם דרגות המאפשר קידום ומבטא את הסמכות והאחריות ברמות השונות של ההיררכיה הארגונית. מענק שנתי (ככל שיוענק) יהיה מבוסס, בין היתר, על תשואה להון של הבנק, ועשוי להיקבע גם על-פי עמידה ביעדי ביצוע אישיים מדידים (ולא מדידים), כמותיים ואיכותיים וכן על תכניות ויעדים ארוכי טווח, המותאמים לתכנית האסטרטגית הכוללת של הבנק ושל יחידות המשנה בו ולתכניות העבודה הנגזרות מהן.

לפרטים נוספים, ראה [ביאורים 22 ו-23](#) בדוחות הכספיים.

עלות ושכר למשרת עובד

טבלה 4-7: פירוט עלות למשרת עובד ושכר* למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח)

2021	2022	
429	447	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
500	515	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
264	277	שכר* למשרת עובד - ללא מענקים
322	332	שכר* למשרת עובד - כולל מענקים

* שכר - מחושב על-פי משכורות ברוטו, כפי שמשולמות לעובד.

חזון, ערכים ואתיקה

בסוף שנת 2021 הושקו חזון הבנק וחמשת הערכים הנלווים לו - OUR RED CODE. חזון הבנק "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות משפיעה, מתחדשת והוגנת ללקוחותינו" מהווה את המצפן הארגוני והוא מייצג את שאיפותיו ומחויבותו של הבנק. כדי להבטיח את יכולתנו לממש את חזון הבנק ולשלב בין מרכיביו העסקיים, הארגוניים והתרבותיים, הוגדרו מחדש חמשת ערכי הליבה המתווים את הדרך שבה אנחנו פועלים, עושים עסקים ומיטיבים עם הכלכלה, החברה והסביבה. כל אחד מערכי הליבה מתורגם להתנהגויות עיקריות המאפשרות להוציא אותם אל הפועל, ויחד הם מבטאים תפיסה ארגונית שלמה, המחברת בין הצבת הלקוח במוקד העשייה, לבין היערכות מהירה וגמישה למתן מענה מיטבי תוך שותפות, העזה וחתירה לשיפור מתמיד.

הקוד האתי-התנהגותי של הבנק, "הדרך בה אנו פועלים: קוד ערכים ואתיקה" המהווה הצהרה של הזהות והייחודיות שלנו כעובדי הבנק. הקוד משקף את הבסיס הערכי של הבנק ומגדיר את הציפיות וההתנהגויות שכולנו מאמצים ושואפים לקיים בינינו לבין עצמנו וכלפי הלקוחות ומחזיקי העניין האחרים. הקוד נועד לשמש בידי העובדים והמנהלים, בכל היחידות ובכל הדרגים, כ"מצפן" להתנהגות ראויה בהתמודדותם עם דילמות אתיות במהלך שגרת העבודה. גיבוש מודל מנהיגות - תהליך זה בוצע במשותף עם עובדים ומנהלים ומטרתו להגדיר "מהי המנהיגות שאנו זקוקים לה כיום". חמשת מרכיבי מודל המנהיגות שגובש הם:

1. מנהיגות אותנטית ואמיצה
2. מנהיגות מכוונת ביצועים ומייצרת ערך
3. מנהיגות יוזמת ומובילה שינוי
4. מנהיגות מממשת פוטנציאל
5. מנהיגות מקדמת שותפויות

לכל רכיב במודל, מוגדר סט התנהגויות המצופה מהמנהיגות המובילה. המודל הוטמע במהלך שנת 2022 באמצעים מגוונים כגון: תהליכי הכשרת מנהלים (כלל ההכשרות פותחו מחדש על-פי מרכיבי מודל המנהיגות), בתהליכי גיוס וקידום מנהלים, בתהליך הערכת ביצועים ומשוב (המנהלים נמדדים על-פי מרכיבי מודל המנהיגות), בהרצאות ובסדנאות ייעודיות לנושא - זאת מתוך הבנה כי התרבות הארגונית בבנק נוצרת ומושפעת בעיקר מהתרבות הניהולית.

הכשרה ופיתוח מנהלים - המרכז למנהיגות ופיתוח ארגוני בחטיבת משאבי אנוש, מלווה את המנהלים והיחידות בכניסה לתפקיד ניהולי, בניהול תהליכי שינוי, בהטמעת תרבות ארגונית וערכים, בהתאם לחזון ולאסטרטגיית הבנק. המרכז מפתח יכולות ניהול, מנהיגות, חוסן ויכולת התמודדות עם שינוי, העצמה והתפתחות אישית לעובדים ומנהלים. בשנת 2022 השתתפו 643 מנהלים מכל הדרגים, בתכניות פיתוח ניהול ומנהיגות - המנהלים למדו סך-הכל 14,028 שעות בשנת 2022.

טיפוח, פיתוח וניהול ההון האנושי

הצלחת העובדים היא הצלחת הבנק ולקוחותיו. העובדים הם אלה שמלווים לקוחות ועסקים ומסייעים להם להתנהל נכון, לקבל החלטות פיננסיות טובות יותר, להתקדם ולהתפתח. מתוך כך, מחויב הבנק לטיפוח ולשגשוג ההון האנושי, בדרך של דיאלוג מתמיד, השקעת משאבים בהכשרה ומתן כלים המאפשרים לעובדים להתקדם ולהתפתח, כמו גם דאגה לבריאותם ולרווחתם. הבנק שואף להיות מעסיק מועדף ולספק לעובדיו משמעות והשפעה בעשייתם. הבנק מטמיע ככל שניתן תהליכי השתתפות והשפעה של עובדים ומנהלים, על תהליכי שינוי עתידיים ונושאים רחביים, זאת מתוך ההבנה העמוקה שכל שעובדים שותפים, משפיעים ומשמעותיים בתהליך, כך התהליך מיטבי יותר ונכון יותר לבנק.

כחלק מחזון הבנקאות המתחדשת ולצד היוזמות החדשניות של הבנק, הבנק מגייס לשרותיו בנקאים ויועצים עסקיים שמספקים ללקוחותינו הצעות ערך ושירותי ייעוץ וליווי פיננסי מותאמים אישית, וכן, אנשי טכנולוגיה, דיגיטל, חדשנות ואנליזה אשר לוקחים חלק בהובלת פרויקטים חדשניים ומשמעותיים עבור לקוחותינו. בנוסף, כחלק מהצמיחה בתחום הנדל"ן חוזק מערך יועצי המשכנתאות ביועצים מומחים אשר מתאימים עבור לקוחותינו מגוון רחב של שירותים ופתרונות.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

מרכז הגיוס וייעוץ הקריירה בבנק, פועל מתוך תפיסה אשר שמה את הלקוחות והעובדים במרכז העשייה. בתקופה זאת, הושק קמפיין פנים ארגוני "חבר מביא חבר", בו עובדי הבנק המליצו על חבריהם לעבודה בבנק. בנוסף, נחנך אתר הקריירה החדשני של הבנק, המאפשר לציבור הרחב לבחון את ההזדמנויות שהבנק מציע בהיבטי תעסוקה ופיתוח קריירה. כמו-כן הבנק השתתף בירידי תעסוקה וירטואליים להצעת משרות לדורשי עבודה במגוון תחומים.

ההכרה בחשיבות חוויית העובד, כערך מוביל כבר בשלב הגיוס והמיון לבנק, מובילה את הבנק לפעול כל העת לשיפור והתאמת התהליכים והכלים בהלימה לשינויים בשוק העבודה. תהליכי הגיוס ומיון העובדים הותאמו לתקופה ונערכו בפלטפורמה דיגיטלית מרחוק.

הבנק מוביל תרבות ארגונית המעודדת צמיחה והתפתחות אישית כמנוף לצמיחה עסקית. לגישת הבנק תרבות המעודדת תנועת עובדים ועבודות בין תפקידים בבנק, מייצרת עבור העובדים והמנהלים הזדמנויות להתפתחות מקצועית ואישית ומחזקת לאורך זמן את תחושת המשמעות, המחברות וההישגיות.

מתוך השאיפה לספק לעובדים הזדמנויות תעסוקה והתפתחות תוך הקפדה על שקיפות ושוויון הזדמנויות, מוזמנים עובדי הבנק ומנהליו לצפות באמצעות מערכת 'מעברים' במשרות פנויות שקיימות בבנק, ולהגיש אליהן את מועמדותם.

התפתחויות טכנולוגיות ותהליכי אוטומציה מאיצים שינויים המחייבים גם אותנו, בבנק, להיערך לאתגרי העתיד, כחלק מחזון הבנקאות המתחדשת. כחלק מתרבות ארגונית המקדמת התפתחות וצמיחה של הוון האנושי, השיק הבנק את מיזם RESTART מנתחי מערכות המאפשר לעובדי הבנק הזדמנות להשתלב בקריירה חדשה מבלי להחליף מקום עבודה ובכך להתפתח ולשמור על רלוונטיות תעסוקתית. באופן זה, השינוי בקריירה, מאפשר לעובדים להמשיך ולעשות שימוש בידע ובניסיון שצברו, ולהביא עמם יתרונות רבים לתפקיד החדש. עובדי הבנק אשר עברו את תהליך המיון בהצלחה ונבחרו לקחת חלק במיזם - ישתתפו בהכשרה מטעם בית ספר מוביל בתחום בליווי מומחי התוכן המקצועיים בבנק. עם סיום ההכשרה בהצלחה, צפויים חלק מהעובדים להשתלב בתפקיד החדש בחטיבה הטכנולוגית. יתר העובדים ישמשו כעתודה להשתלבות מקצועית.

תהליך הערכת ביצועים

תהליך הערכת ביצועים ומשוב מתקיים מדי שנה ובמרכזו דיאלוג משותף בין מנהלים ועובדים אודות סיכום הישגי השנה החולפת ותכנון היעדים וההתפתחות קדימה, כנגזרת של תכניות העבודה. התהליך מבוסס על שיח פתוח ושקיפות, ותומך בהעצמת העובד ובהתפתחותו המקצועית והאישית. התהליך הוא חלק מרצף שנתי של מהלכים ניהוליים לעידוד מצוינות, הערכה, הוקרה ותגמול.

בשנת 2021 בוצע שינוי נוסף בתהליך הערכת העובדים והמשוב בטופסי המנהלים, כך שהם מוערכים על-פי 5 מרכיבי מודל המנהיגות. בשנת 2023 מתוכננים שינויים נוספים בתהליך הייעודי של הערכת הביצועים והמשוב ב"שבטים" שעובדים בתצורת אג'יל.

תקשורת פנים ארגונית

הבנק רואה בעובדיו שותפים מלאים לתהליכים העסקיים והארגוניים.

השינויים בשוק העבודה ובעולם כולו מחדדים כל פעם מחדש את הצורך בתקשורת ובדיאלוג שוטף, מהיר ובגובה העיניים עם עובדי הארגון והגברת המחברות הארגונית. במיוחד בתקופה זו עלינו לייצר שיח פנים ארגוני פתוח ומשתף בין ההנהלה לעובדים, מנהלים ועובדים, בין היחידות השונות. שיח התומך גם בהטמעת תרבות ארגונית חדשה בבנק בדגש על ערך השותפות.

בבנק מתקיימים מגוון ערוצי תקשורת פנימית חוצת ארגון:

- הפורטל הארגוני אשר מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע והטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.
- אפליקציית "פורטל לדרך" - אפליקציה סלולרית המיועדת לעובדי הבנק ומאפשרת להם להתעדכן ולקבל מידע בנושאים ארגוניים שונים, גם מחוץ לכתלי הבנק ומעבר לשעות העבודה.
- בשנה החולפת בוצעה קפיצת מדרגה נוספת בפורטל הבנק ובאפליקציית "פורטל לדרך", שאפשרה חווית משתמש מתקדמת ונוחה יותר לצד הכנסת יישומים נוספים כגון הרחבת השירות עצמי הדיגיטלי בתחומי משאבי אנוש, במה נוספת לכתביה אודות הישגי עובדים והרחבת היכולת להגיב לכתוב.
- לאורך השנה הופעל מנגנון של הודעות מיידיות לעובדים (SMS) במטרה לעדכן בזמן אמת הודעות מצוות המשכיות עסקית.
- מקום נרחב ניתן לעידוד תהליכי הקשבה בין הנהלת הבנק לעובדיו במסגרת מפגשי שולחן עגול שהתקיימו במתכונת חדשה.
- מקום נרחב בתקשורת ניתן גם להעצמת עובדים ויחידות בולטים באמצעות סדרת סרטונים וכתבות אודות עשייה המקדמת תרבות ארגונית חדשה, חיבורם לקמפיינים שמקדם הבנק ולאירועים בלוח השנה הארגוני והלאומי.
- השנה התווסף גם תחום חוויית העובד לתקשורת הפנים באופן המקדם התבוננות במסע העובד לאורך חייו בארגון ומשפר את החוויה לאורך רגעים נבחרים (אישיים ומקצועיים).

תרבות של למידה מתמדת

הבנק מוביל תרבות של למידה מתמדת וחוצת ארגון (LLL - Life Long Learning), פועל לשימור וחיזוק הכשירות המקצועית בקרב העובדים והעובדות ומטפח את יכולתם להתמודד עם אתגרי ההווה והעתיד. כל זאת כתשתית ליצירת ערך עסקי, להעצמת תחושת גאווה ומחברות לבנק ולהבטחת היתרון התחרותי בעידן הדיגיטלי ובעולם משתנה.

גם בשנת 2022 הוטמעו שינויים בתרבות הלמידה בבנק וננקטו צעדים להתאמתה לעולם הדיגיטלי והמשתנה. הורחבו מגוון פתרונות הלמידה כולל רכישת מערכת LMS חדשה (learning management system) שתהווה פלטפורמה בענן ללמידה ארגונית כולה, בכל זמן ובכל מקום, המאפשרת הנגשת תוכן עדכני ויצירת הזדמנויות למידה לפיתוח הכישורים הנדרשים לעובדות ולעובדים ואשר תומכים בהתפתחותם האישית והמקצועית. מערכת LMS תושק במהלך שנת 2023.

קמפוס Poalim Learning Hub - מקמפוס מלמד לארגון לומד ומלמד - מרבית תהליכי ההכשרה המקצועית בבנק מתנהלים בהובלת 'קמפוס Poalim Learning Hub', המהווה זירה מרכזית ללמידה מחוללת שינוי שמעודדת צמיחה אישית, ארגונית ומקצועית, ומובילה לשיפור בביצועים. תכניות ההכשרה ופיתוח התכנים נגזרים מהיעדים העסקיים, ממיפוי הכישורים הנדרשים בתפקידים השונים, וכן ממיפוי פערי הידע בקרב עובדים ומנהלים בכלל החטיבות.

הבנק עבר מתפיסת הדרכה של "קמפוס עם כיתות ללמידה פונטלית", לארגון שרואה בלמידה דרך חיים ומקדם למידה במגוון דרכים, כמו למידה מרחוק, למידה היברידית שמשלבת למידה פונטלית עם למידה עצמית, מפגשי למידה מרחוק (סינכרוניים וא-סינכרוניים), קורסים מתוקשבים, פודקאסטים, סרטונים, ימי אימון ותכנים בנקאים ואחרים הנדרשים לצורך שמירה על כשירות מקצועית. בנוסף נלמדו בבנק גם מיומנויות וכישורים הנדרשים להווה ולעתיד של הארגון והעובדים.

בקורסי הבנקאות, ביצע הקמפוס בשנת 2022 קפיצת מדרגה משמעותית, עם המעבר מתכניות הכשרה פונטליות, לתכניות היברידיות המשלבות למידה עצמית בליווי חונך, התנסות בסניף תוך כדי הלמידה וחיזוקי למידה על-ידי מדריכים. באופן זה, הכניסה לתפקיד אפקטיבית הרבה יותר, זמן ההכשרה מתקצר, זמן ההגעה לביצועים מתקצר והשוואת הטמפרטורה בין "הכיתה" לבין "השטח" טובה הרבה יותר. סך הלמידה בבנק שנת 2022 כללה מעל 212,000 שעות למידה.

חיזוק המיומנויות - בשנת 2022 עולם המיומנויות ככלל ומיומנויות השירות בפרט, קיבלו חיזוק משמעותי על-ידי אימון המיומנויות במרכז הסימולציות הקיים בקמפוס, הכולל התנסויות במצבי יום יום וקבלת כלים להתמודדות ולשיפור השירות.

היכולות הטכנולוגיות במרכז הסימולציות מאפשרות צפייה בסימולציה וניתוחה וכך מתקיימת למידה מתוך התנסות של ממש, באופן שמשפר את אפקטיביות הלמידה והביצועים.

פורומים מקצועיים וקהילות לומדות - בבנק מתקיימים פורומים מקצועיים מגוונים כגון פורום אנליסטים, נדל"ן, קציני ציוד, יועצי השקעות, דיגיטל וכדומה. בנוסף "קמפוס Poalim Learning Hub", השיק ומוביל את "נבחרת מובילי הלמידה" שכולל כ-30 נציגי חטיבות שמטרתם - קידום תרבות למידה מתמדת בארגון, לשמירה על יתרון תחרותי בעידן של שינויים והשפעה דרמטית על מחוברות וצמיחה עסקית. חברי הפורום נפגשים אחת לחודש - לומדים, מתפתחים ומחזקים מיומנויות בתחום הלמידה, והם מהווים זרוע של הקמפוס בחטיבות.

7.4. הסכמים מהותיים

להלן בתמצית עיקריהם של הסכמים שהבנק צד להם, העשויים להיחשב מהותיים:

- הסכם שכר קיבוצי לשנים 2018 עד 2022 - בחודש ינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022. לפרטים נוספים, ראה [ביאור 4.א.22](#). בדוחות הכספיים.
- לפרטים אודות כתבי שיפוי שקיבלו נושאי המשרה המכהנים בבנק, נושאי משרה שכיהנו בעבר וכן עובדים מסוימים שאינם נושאי משרה בנסיבות מיוחדות, ראה [ביאור 4.ב.25](#). בדוחות הכספיים.
- לפרטים אודות כתבי שיפוי שניתנו בקשר עם תשקיפים והנפקות של קבוצת הבנק, ראה [ביאור 6-8.ב.25](#). בדוחות הכספיים.
- לפרטים אודות התקשרויות של הבנק בהסכמי הנפקה ותפעול עם חברות כרטיסי אשראי, ראה [ביאור 1.25](#). בדוחות הכספיים.
- לפרטים אודות תשתיות המחשוב של הבנק והתקשרויות עם IBM ראה [סעיף 7.2](#) לעיל.
- לפרטים אודות כתבי חסיונות ושיפוי שקיבל הבנק מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר בקשר עם מתן שירותים קורספונדנטים לבנקים פלשתינאיים, ראה [סעיף 3.6](#) (סיכון הציות) בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- לפרטים אודות הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ו-FIFA, ראה [ביאור 1.25](#). בדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר רכישה ושימוש בפוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות המובטחות בשעבוד קרקע, בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ובפוליסות ביטוח הלוואות לדיוור (המובטחות במשכנתאות), ראה [ביאור 13.ב.25](#). בדוחות הכספיים [\[פרק סיכון אשראי - בינוי ונדל"ן\]](#) בדוח הדירקטוריון.
- לפרטים אודות הסכמים עם רשויות המס, ראה [ביאור 8](#) בדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר התקשרות הבנק לרכישת בניין לשימוש המטה המרכזי, ראה [ביאור 12.ב.25](#). בדוחות הכספיים.

7.5. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

7.5.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות, שיחות טלפון יזומות ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה.

נכון לתאריך הדוח, השירותים ללקוחות מוענקים באמצעות מערך של 166 סניפים, בנוסף לשלוחות "פועלים מקרוב", מרכזי ייעוץ, מרכזי פלטינום ללקוחות נבחרים, ושני סניפים ניידים המעניקים שירות ללקוחות בנקודות שירות ברחבי הארץ.

בנוסף לרשת הסניפים הרחבה, הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו מגוון רחב של שירותים עצמיים ודיגיטליים המאפשרים ללקוח לבצע פעילות בנקאית באופן עצמאי, יעיל וזמין, הכוללים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב- "חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", מוקד "פרו" - ללקוחות בעלי אוריינטציה דיגיטלית, "מערכת קולית לקבלת מידע וביצוע פעולות (IVR)", פניות כתובות מהאתר והאפליקציה ופניות ברשתות החברתיות.

כחלק מתפיסת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון). יצוין כי כלמעלה מ-85% מהפעולות הבנקאיות הנפוצות של לקוחות הבנק מבוצעות בשירותי הדיגיטל והשרות העצמי.

בנוסף למגמה זו, הגביר הבנק את השימוש בשירות תיאום פגישות מראש עם בנקאים, והוסיף ערוצים נוספים לתיאום פגישה, זאת על מנת לאפשר ללקוח מפגש אישי, איכותי ומקצועי.

גבייה

בעקבות משבר הקורונה, בוצעו התאמות בתהליכי העבודה, במטרה לסייע ללקוחות בהתמודדות עם הקשיים הכלכליים בתקופה זו, מרבית ההתאמות נותרו בתוקף גם בעת הנוכחית:

- הורחבו זמני הטיפול בלקוח - בפועלים להבראה, במרכזי הגבייה ואצל עו"ד החיצוניים, במטרה למצות את אפשרות הסדרת החוב ללא העברה לטיפול משפטי, ככל שניתן.
- לא בוצעו פינויים מדירות מגורים (למעט מימוש בהסכמת לקוח).
- גם לאחר היציאה ממשבר הקורונה, הונחו מרכזי הגבייה ויחידת פועלים להבראה להמשיך ולפעול ברגישות ובגמישות כלפי הלקוחות, תוך מתן זמן התארגנות להסדרת החוב, בהתאם לנסיבותיו של כל לקוח.

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להעצמת הערך ללקוח וליווי הלקוחות בצמתי החלטה החשובים בחיים, מציע הבנק מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו, הכוללים בין היתר, שירותים לקבוצות לקוחות בעלי מאפיינים משותפים (מועדון היי-טק זון, פועלים YOUNG ומועדון הסטודנטים, ו-Poalim Wonder), שירותים בערוצים הישירים ופיתוח אפליקציות ייעודיות (אפליקציה לפתיחת חשבון 'OPEN', אפליקציית bit, אפליקציית מסחר שוק ההון).

בחודש אוקטובר 2021 השיק הבנק תכנית נאמנות (הטבות) ייעודית ללקוחותיו בעלי כרטיס אשראי בנקאי ("פועלים וונדר"), וזאת ללא קשר לזהות חברת כרטיסי האשראי המתפעלת את הכרטיס. התכנית החליפה חלק מהתכניות המנוהלות על-ידי חברות כרטיסי האשראי המתפעלות את הכרטיסים הבנקאיים.

בחודש נובמבר 2021 נחתם הסכם בין הבנק לבלנדר טכנולוגיות פיננסיות בע"מ ("בלנדר") להקמת חברה בה יחזיק הבנק בשיעור 20% ובלנדר ב-80%, אשר תעסוק בהעמדת אשראי צרכני לאנשים פרטיים בנקודות מכירה פיזיות ווירטואליות בישראל. ההסכם כולל, בין היתר, הוראות בנוגע למימון החברה, בנוגע לאופציות לבנק של רכש (לשיעור של 51%) ושל מכר, וכן אופציית רכש לבלנדר, והכל בנסיבות מסוימות.

בחודש מאי 2022, לאחר קבלת אישור רשות התחרות, נוסדה החברה המשותפת, בלנדר פיי בי. אג. פי.אל בע"מ ("בלנדר פיי"). בחודש ינואר 2023, קיבלה בלנדר פיי רישיון למתן אשראי בהיקף פעילות מורחב בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, שניתן על-ידי המפקח על נותני שירותים פיננסיים, אשר העניק לבנק היתר החזקה בחברה. בלנדר פיי נערכת לתחילת הפעילות העסקית שלה. לעניין הסכם שנחתם עם אלקטרה מוצרי צריכה (1970) בע"מ (אמ"צ) וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל), ראה [ביאור 25\(ב\)14](#) בדוחות הכספיים.

פעילות שוק ההון

השירותים ללקוחות המגזר בשוק ההון כוללים מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים (כולל בתחום המעו"ף), מסחר בניירות-ערך זרים, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון. הפעילויות מתבצעות בחלקן ישירות על-ידי הבנק ובחלקן על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

הבנק מעניק שירותי ייעוץ פיננסי ב-14 מרכזי ייעוץ פועלים INVEST, יחידת הפלטינום, בחטיבה העסקית ופועלים PRO. יועצי ההשקעות בבנק מעניקים ללקוחותיהם ייעוץ מקצועי וחדשני באמצעות כלים ומערכות מתקדמים, תוך הבנת צרכים, השאת ערך וחיזוק הקשר על-ידי מעטפת שירות אישית ומותאמת לכל לקוח.

ייעוץ פנסיוני

הבנק מעניק שירותי ייעוץ פנסיוני ותכנון פרישה באמצעות מערך יועצים הפרוסים ברחבי הארץ. הבנק מחובר למסלוקה הפנסיונית, ומקבל באמצעותה מידע לצורך מתן הייעוץ. לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון ב-14 מרכזי ייעוץ פועלים INVEST ומרכז ארצי לתכנון פרישה. הבנק חתום על הסכמי הפצה עם מרבית החברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה, והוא זכאי, כיועץ אובייקטיבי, לגבות עמלת הפצה אחידה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון פועלת לקידום תיקון חקיקה במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים לבצע ייעוץ בטלפון ובאמצעים דיגיטליים. טיוטת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים (תיקון מס' 11), התשפ"ב 2022 שאושרה ברבעון הראשון לשנת 2022 בוועדת השרים, טרם קיבלה את אישור הממשלה.

ביום 20 בדצמבר 2021 פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון עדכון לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע בשוק החיסכון הפנסיוני. החוזר קובע את מבנה הממשקים האחידים המשמשים את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת העברת מידע וביצוע פעולות עסקיות שונות המתבצעות ביניהם. העברת מידע במבנה אחיד מאפשרת שכלול של תהליכי זרימת המידע בשוק ומהווה בסיס לפעילותה של מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים באמצעות סניפי הבנק, "פועלים בטלפון", ובאמצעות הערוצים הדיגיטליים והישירים (מכשירים לשירות עצמי, אתר ואפליקציה). כמו-כן, לבנק ישנה פעילות במדינות החברתיות: פייסבוק, טוויטר, אינסטגרם ולינקדין. בעמוד הפייסבוק ניתן אף מענה אנושי לפניות לקוחות. מהלכי השיווק של הבנק מקבלים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק את השימוש באמצעים דיגיטליים, באינטרנט ובמובייל, המאפשרים ללקוחות לקבל את השירות מבלי להגיע פיזית לסניף. כמו-כן, הורחב השימוש באמצעי שיווק במדיה דיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשרים פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

המגזר כולל לקוחות פרטיים המקבלים שירותים בסניפים, בפועלים בטלפון ובדיגיטל. השירות הניתן מותאם למאפייני הלקוחות השונים.

תחרות

בשנים האחרונות נמשכת העלייה ברמת התחרות. בין היתר בשל, התפתחויות טכנולוגיות ונכונות גוברת מצד לקוחות לקבלת שירותים מרחוק, במקביל להורדת חסמי כניסה למתחרים חדשים וחיזוק מתחרים קטנים ובינוניים. התחרות ממשיכה להתרחב לגופים פיננסיים וחוץ בנקאיים, דוגמת חברות כרטיסי האשראי, חברות הביטוח, פינטקים וגופים קמעונאים נוספים. גם רפורמת הבנקאות הפתוחה, יישום החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות ('חוק שטרומ') וחוק נתוני אשראי תורמים לעלייה בעוצמת התחרות בענף. הבנק ממשיך להתאים את מודל ההפעלה לצורך מתן מענה מלא ללקוחותיו בהתאם לשינויים החלים בצרכים ובמאפיינים שלהם, תוך מתן שירותים מלאים במגוון רחב של תחומים ומוצרים והנגשתם במגוון רחב של ערוצי שירות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2022 נמשכה מגמת העדפה מוגברת של הדיגיטל בקרב הלקוחות והמשך צמיחה של תחום זה. בהתאם לכך ולאור ביקוש הלקוחות, הבנק ממשיך להרחיב את היכולות והצעות הערך הדיגיטליות.

פועלים MyTrade - מערכת המסחר החדשה

מערכת מסחר מתקדמת בזמן אמת, נפרסה ללקוחות. מערכת המסחר מאפשרת לכלל הלקוחות לסחור וליהנות מכלים מקצועיים בשוק ההון ללא עלות נוספת. פועלים MyTrade, מותאמת לכלל הלקוחות, החל מסוחרים מתחילים שיהנו מכלים בסיסיים למעקב ומסחר ועד לסוחרים המקצועיים שיבצעו פקודות מתקדמות, ניתוחים טכניים ועוד. בין החידושים המוצעים: מסחר בזמן אמת ללא צורך בלחיצה על ריענון, התאמה אישית של המערכת בהתאם לצרכים וצורת העבודה של כל לקוח. זאת לצד כלי מסחר, מידע וכלים תומכי החלטה - החל מביצוע מעקב אחר השוק באופן נוח וידידותי ועד להעברת הוראות מתקדמות.

אפליקציית bit מתרחבת

אפליקציית bit היא אפליקציית תשלומים מובילה המאפשרת למשתמשים לבצע תשלומים מבוססי כרטיסי חיוב, הכוללים בין היתר שירותי העברת כספים בין משתמשים (P2P) שהינו השירות הפופולארי בקרב משתמשי bit, שירותי העברה באמצעות האפליקציה של פרטי כרטיס החיוב של המשתמש לצורך רכישת מוצרים ושירותים בבתי עסק וכן שירותים המאפשרים קבלת זיכויים מגופים שונים (כגון חברות ביטוח). הבנק פועל לפתח את bit לבניית מוצרים בנקאיים חדשים. בשנת 2022 אפליקציית bit השיקה שירות חדש המאפשר תשלום חשבונות ארנונה ומים ישירות באמצעות האפליקציה. למועד זה הבנק נושא בעלויות (עמלת סליקה או עמלה תחליפית לה) הכרוכות בהעברת הכספים באמצעות כרטיסי חיוב בשירות ה-P2P ב-bit. הבנק בוחן אפשרויות לצמצום העלויות ב-bit. הבנק הגיע להסכמה עם ישראל כרטיס במסגרתה עסקות להעברת כספים בין אנשים (P2P) בכרטיסים מהמותגים Visa-i Mastercard, יסלקו באמצעות פתרונות התשלום MoneySend ו-Visa Direct (בהתאמה), אשר מוצעים על-ידי הארגונים הבינלאומיים Visa-i Mastercard. פתרון התשלום MoneySend יושם במהלך המחצית השנייה של שנת 2021 ופתרון התשלום Visa Direct יושם לקראת סוף שנת 2022. פתרונות תשלום אלה מקטינים את העלויות לבנק הכרוכות בעסקות כאמור.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

ארנקים דיגיטליים

כחלק מתהליך השקת ארנק bit, התקשר הבנק בסדרת הסכמים, ובכלל זה, עם נותני שירותים שונים ועם מנפיקת כרטיסי חיוב, ועם מתפעלות אחרות של שירותי ארנק.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בשנים האחרונות ניכרת התגברות הרגולציה כחלק מהתכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות, שמשפיעה על המגזר. לפרטים נוספים ראה [פרק 7](#) [יוזמות רגולטוריות](#) להלן.

טבלה 5-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
1,966	3,578	סך הכנסות ריבית, נטו
6	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,972	3,585	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,476	1,594	עמלות והכנסות אחרות
3,448	5,179	סך ההכנסות
(403)	23	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3,726	3,827	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
125	1,329	רווח (הפסד) לפני מסים
46	464	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
79	865	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
39,139	38,244	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
225,824	238,333	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

הרווח הנקי המיוחס למגזר לקוחות פרטיים בשנת 2022 הסתכם ב-865 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ועלייה בעמלות וההכנסות האחרות, עלייה זו קוזזה בחלקה מקיטון בהכנסות מהפסדי אשראי וכן מגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בהשוואה לשנה הקודמת.

הרווח המימוני נטו בשנת 2022 הסתכם ב-3,585 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,972 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מהשפעת עליית הריביות השקלית והדולרית.

ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-1,594 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,476 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי ומדמי ניהול חשבונות שקוזזו בחלקן על-ידי ירידה בעמלות משוק ההון.

בשנת 2022 נרשמו הוצאות מהפסדי אשראי בסך של 23 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 403 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע ברובו מהכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה עקב קיטון בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים בין היתר, בהשפעת הסרת מרבית מגבלות הקורונה וכן מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-3,827 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,726 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בשל עלייה בהוצאות מחשב.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-38.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-39.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-238.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-225.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה [בפרק "מגזר לקוחות פרטיים"](#) לעיל). מערך הסינוף מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה וצמיחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

מוצרים ושירותים

כחלק מאסטרטגיית הבנק להתמקד בהרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, מציע הבנק מגוון מוצרים ושירותים ללקוחותיו החל ממימון לפעילות העסקית, חבילת מוצרים ושירותים להתרחבות העסק, שירותי דיגיטל מתקדמים ומוקד שירות מתמחה בעסקים. כמו-כן, הבנק המשיך בפעילות המרכז לצמיחה פיננסית המעניקה לעסקים קטנים בכל רחבי הארץ ידע וכלים לניהול העסק והצמחתו.

במסגרת "קרן פועלים לעסקים", החל מיום 5 בינואר 2023 מוצעות הלוואות מסובסדות לכל מטרה לעסקים קטנים עד לסך 100 אלפי ש"ח בריבית פריים+1.5%.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון" והן בנכסים הדיגיטליים השונים, הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מהלכי השיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו, בשלטי חוצות ובסניפים. בשנים האחרונות הרחיב הבנק בצורה משמעותית את השימוש באמצעי שיווק במדיה הדיגיטלית, באינטרנט ובסלולר, המאפשר פנייה ממוקדת ללקוחות על-פי תחומי העניין ומאפייני הפעילות שלהם ברחבי הרשת.

לקוחות

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים קטנים ובינוניים ממגוון רחב של ענפי משק. בנוסף, מטופלים במגזר החשבונות הפרטיים של הלקוחות העסקיים.

תחרות

הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך מתן שירות מלא, מקיף ומקצועי ללקוח וכן לצורך ניהול סיכונים האשראי. בשנים האחרונות ניכרת כניסה גם של מתחרים חוץ בנקאיים כגון חברות כרטיסי אשראי, גופי מימון חוץ בנקאיים וכן פינטקים העוסקים בתחום. הבנק פועל באופן מתמיד להתאמת המוצרים והשירותים הניתנים ללקוחותיו וכן הנגשתם ללקוחות במגוון ערוצי שירות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מגמת הגידול בלקוחות הפועלים בדיגיטל וכמות מבצעי הפעולות בנכסים הדיגיטליים בקרב לקוחות עסקיים קמעונאים נמשכה גם בשנת 2022.

אפליקציה חדשה לעסקים

בשנת 2022 הושקה ללקוחות האפליקציה החדשה לעסקים, המביאה את בשורת הבנקאות הקלה ללקוחות העסקיים. השיפור נועד להקל על הלקוחות העסקיים, לאפשר להם לבצע פעולות לניהול השוטף של העסק ולהתעדכן בכל מה שקורה בחשבון העסקי בצורה יעילה וקלה. באפליקציה החדשה, כל המידע והפעולות לניהול החשבון העסקי נמצאים במרחק קליק, עיצוב חדש המציג את כל המידע החשוב במקום אחד, לצד מעבר קל ומהיר בין התחומים השונים.

אפליקציית bit

יצירת שיתופי פעולה עם מאגדים לקידום הצעת הערך לעסקים קטנים וחיבור לפלטפורמות E-Commerce, כך שעסקים קטנים יכולים לקבל תשלום מלקוחותיהם ללא תקרה שנתית. העסקים יכולים לקבל תשלום מרחוק באתר, באפליקציה, ב-SMS או בנקודות המכירה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

למידע בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר ראה [פרק יוזמות רגולטוריות](#) להלן. ראה "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 6-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
1,286	1,909	סך הכנסות ריבית, נטו
4	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,290	1,915	סך-הכל רווח מימוני, נטו
570	635	עמלות והכנסות אחרות
1,860	2,550	סך ההכנסות
(79)	104	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,292	1,345	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
647	1,101	רווח (הפסד) לפני מסים
235	382	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
412	719	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
33,899	34,998	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
66,102	70,243	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר העסקים הקטנים בשנת 2022, הסתכם ב-719 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-412 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומגידול בעמלות והכנסות האחרות. עלייה זו קוזזה בחלקה מהכרה בהוצאות מהפסדי אשראי בהשוואה להכנסות בגין הפסדי אשראי בשנה הקודמת.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2022 הסתכם ב-1,915 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,290 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע ברובו מעלייה בהיקף האשראי ופיקדונות הציבור לצד עלייה בשיעורי הריבית השקלית והדולרית.

ההכנסות מעמלות והכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-635 מיליון ש"ח בהשוואה ל-570 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מכרטיסי אשראי ודמי ניהול חשבונות.

בשנת 2022 נרשמו הוצאות מהפסדי אשראי בסך של כ-104 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-79 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע ברובו מהכרה בהכנסות שנרשמו בשנה הקודמת כנגד קיטון בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-1,345 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,292 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-35.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-70.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-66.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

7.5.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות יועצי משכנתאות הפוזרים בניגויות משכן בסניפים השונים ברחבי הארץ. ניתן להגיש בקשה לאישור עקרוני למתן הלוואה לדיור גם בדיגיטל ובפועלים בטלפון.

מוצרים ושירותים

הפעילות העיקרית של מגזר זה הינה מתן הלוואות לדיור ומיועדת לקהל לקוחות המבקשים הלוואה למימון אחת מהמטרות שלהלן:

- הלוואה המיועדת לרכישה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ.
- הלוואה המיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות לדירת מגורים.
- הלוואה הניתנת במשכון דירת מגורים ושאינה למטרת עסק.
- הלוואה המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה, כאמור לעיל.

פעולת חיתום משכנתאות נערכת ונבחנת בהתייחס לארבעה רכיבים מהותיים: יכולת ההחזר, הבטוחה - הנכס המוצע לשעבוד, שיעור מימון ומרווחים. במהלך שנת 2022, לנוכח עליית הריבית והאינפלציה ובמענה לצרכי הלקוחות יזם הבנק פתרונות להתמודדות עם עליית ריבית הפריים כגון פריסת מרכיב הפריים לתקופה ארוכה יותר (ללא שינוי בתנאי הלוואה וללא עלויות) והקפאת עליית הריבית שנקבעה בינואר 2023 למהלך שנה לאוכלוסיית לקוחות שעומדים בקריטריונים שנקבעו (אשר משקפת בעיני הבנק את אוכלוסיית הלקוחות אשר מושפעת בצורה משמעותית מעליות הריבית).

שיווק והפצה

השיווק וההפצה נעשים באמצעות נציגויות משכן בסניפי הבנק ובאמצעות "פועלים בטלפון" ו"פועלים באינטרנט". כמו-כן, מתבצעות פעולות שיווק והפצה באמצעי המדיה השונים ובאמצעות שלטים באתרי בניה.

לקוחות

הבנק מעניק הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים ועסקיים אשר מנהלים את חשבונם בבנק או בבנקים אחרים.

תחרות

תחום הלוואות לדיור מאופיין ברמת תחרות גבוהה. מדובר בעסקה כלכלית משמעותית בקרב משקי הבית ולכן לקוחות נוטים לבצע סקר שוק ולהשוות מחירים, בעצמם או על-ידי יועצי משכנתאות חיצוניים. לעניין זה, בנק ישראל פועל במסגרת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 451 לקידום רפורמה צרכנית משמעותית, שנועדה להשפיע על כל נוטלי המשכנתאות, בשלושה היבטים: שקיפות המידע ללקוח; יכולת השוואה בין הצעות; פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע תהליך לקיחת המשכנתא, כמפורט להלן.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום הלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית, לרבות זו החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- **ניהול בנקאי תקין 451 - נהלים למתן הלוואות לדיור** - ביום 31 באוגוסט 2022 נכנסה לתוקף רפורמת השקיפות במשכנתאות של בנק ישראל במסגרת תיקון נרחב להוראה 451. הנושאים העיקריים בעדכון: אישור עקרוני במבנה אחיד, סלי משכנתא אחידים לכל הבנקים, קביעת SLA של 5 ימי עסקים (ובמקרים חריגים 7 ימים) למתן אישור עקרוני, פרסום מחשבון מקוון, התנהלות מקוונת ומידע נוסף מונגש הן לצורך נטילת הלוואת משכנתא והן לצורך בחינת כדאיות מחזור המשכנתא. בהתאם להוראה, החל מיום 30 בספטמבר 2022 מופיע באתר הבנק מחשבון מקוון הכולל את הנתונים הנדרשים לפי ההוראה המתוקנת.
- **ניהול בנקאי תקין 449 - פישוט הסכמים ללקוח** - ביום 31 באוגוסט 2022 נכנס לתוקף תיקון ההוראה שנועד להתאים את אופן חישוב הנתון של "הריבית הכוללת החזויה" (העלות הממשית של האשראי) המוצגת בטבלת פישוט ההסכמים (המהווה את הדף הראשון לחוזה הלוואה), לאופן החישוב שנקבע במסגרת התיקון להוראה 451, בשינויים המחויבים.
- **חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 34) (הגבלת עמלה בעד הגשת בקשה להלוואה לדיור), התשפ"ב-2022** - ביום 22 ביוני 2022 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 34), התשפ"ב-2022, המגביל את גובה העמלה שבנק רשאי לגבות בגין פתיחת תיק הלוואה לדיור, עד לסכום של 360 ש"ח. החוק נכנס לתוקפו ביום 22 באוגוסט 2022.
- **טיוטת תיקוני ניהול בנקאי תקין 329 - מגבלות למתן הלוואה לדיור וניהול בנקאי תקין 203 - סיכון אשראי**: ביום 2 באוקטובר 2022 פורסמו טיוטות להוראות 329 ו-203, בהן מפורטים עקרונות למתן הלוואה מסוג "משכנתא הפוכה" (הלוואה משכון דירת מגורים ללווים מעל גיל 60 שמועד פירעונה אינו ידוע מראש ואין בגינה החזרים חודשיים של קרן הלוואה) ואת משקל הסיכון שיש ליישם במסגרתה.
- **ניהול בנקאי תקין 329B - מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור**: ההוראה שפורסמה ביום 6 באוקטובר 2022 קובעת עקרונות לביצוע עסקאות מכירה וסינדיקציה של הלוואות לדיור.

למידע נוסף בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר ראה [פרק יוזמות רגולטוריות](#) להלן.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 7-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
1,160	1,366	סך הכנסות ריבית, נטו
-	(3)	הכנסות מימון שאינן מריבית
54	47	עמלות והכנסות אחרות
1,214	1,410	סך ההכנסות
(226)	71	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
390	454	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,050	885	רווח (הפסד) לפני מסים
382	307	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
668	578	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
114,633	127,688	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר הלוואות לדיור בשנת 2022 הסתכם ב-578 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-668 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מהכרה בהוצאות מהפסדי אשראי בהשוואה להכנסות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות שקוזזו בחלקם על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בשנת 2022 הסתכם ב-1,363 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,160 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בהכנסות הריבית כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי.

בשנת 2022 נרשמו הוצאות מהפסדי אשראי בסך של כ-71 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-226 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע ברובו מהכרה בהכנסות שנרשמו בשנה הקודמת כנגד קיטון בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים בין היתר, בהשפעת הסרת מגבלות הקורונה וכן מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-454 מיליון ש"ח בהשוואה ל-390 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-127.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-114.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הגידול נובע בעיקר מעליית ביקושים להלוואות לדיור בתקופת הדוח.

למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [פרק הלוואות לדיור](#) בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

7.5.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים ללקוחות ותיקים ומרכזי עסקים ללקוחות בצמיחה. ללקוחות המגזר מוענקים שירותים תפעוליים על-ידי מרכזי השירות. ברבעון הראשון של שנת 2022, מתוך החלטה להרחיב את מיקוד הבנק בתחום ההיי-טק, רוכזה פעילות זאת באגף חדש שמטרתו לפתח הצעות ערך ללקוחות ההיי-טק שבמיקוד ובכך גם לבסס את חלקו של הבנק. יחידה זו מספקת שירותים בנקאיים הכוללים מתן אשראי וערבויות, פיקדונות, פעילות במטבע-חוץ ועו"ש וכו'.

מוצרים ושירותים

השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'. המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. כמו-כן, המגזר המסחרי מספק שירותים ללקוחות ההיי-טק במסגרת מרכז עסקים היי-טק, המספק שירותים בנקאיים הכוללים מתן אשראי וערבויות, פעילות מטבע-חוץ ועו"ש וכו'.

פעילויות משלימות

- **אשראי ישיר לעסקים** - הלוואות בתוך מסגרת מאושרת הניתנות לניצול באמצעות "אתר האינטרנט לעסקים".
- **TRADER FX** - מערכת מסחר באינטרנט בפלטפורמה זמינה ונוחה ללקוח.
- **העצמה דיגיטלית** - פיתוח פתרונות מותאמים העונים לצרכי לקוחות החטיבה העסקית, הרחבת תשתית הפעילות באתר העסקי ובאפליקציה העסקית.
- **ערבויות דיגיטליות** - פיתוח פלטפורמה של הפקת קובץ ערבות דיגיטלית.
- **ERPAY** - ממשק ישיר לביצוע העברות בש"ח ובמטבע-חוץ ממערכת ה-ERP של הלקוח.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף המסחרי, מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי ובשיתוף עם המטה החטיבתי. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: מרכזי שירות, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי. כמו-כן, מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא.

תחרות

המגזר מתאפיין בתחרות גבוהה כאשר המתחרים העיקריים הינם התאגידים הבנקאיים. בתחום האשראי, התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים, והן בהיבטים הנלווים כגון מהירות התגובה ושיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. כמו-כן, עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאיים.

שינויים טכנולוגיים

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. לצורך ניהול תיקי הלקוחות במגזר, נעשה שימוש במערכת CRM שמהווה כלי משמעותי בניהול הקשר, המכירות והפעילות העסקית מול הלקוחות.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 7-8: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
1,211	1,605	סך הכנסות ריבית, נטו
13	(23)	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,224	1,582	סך-הכל רווח מימוני, נטו
446	486	עמלות והכנסות אחרות
1,670	2,068	סך ההכנסות
30	76	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
558	588	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,082	1,404	רווח (הפסד) לפני מסים
410	505	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
672	899	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
52,758	57,945	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
49,442	51,425	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר המסחרי בשנת 2022 הסתכם ב-899 מיליון ש"ח בהשוואה ל-672 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו וכן מגידול בהכנסה מעמלות והכנסות אחרות וקוזז בחלקו מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו, בשנת 2022 הסתכם ב-1,582 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,224 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בהיקף האשראי וכן מעליית הריביות השקלית והדולרית. ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-486 מיליון ש"ח בהשוואה ל-446 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מטיפול באשראי ומעלייה בעמלות מעסקי מימון. בשנת 2022 נרשמו הוצאות בגין הפסדי האשראי בסך של כ-76 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-30 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע בעיקר מגידול בהוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-588 מיליון ש"ח בהשוואה ל-558 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-57.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-52.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-51.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-49.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

7.5.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות ארבעה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תעשייה, מסחר ומלונאות.
- תשתיות, אנרגיה ושוק ההון.
- מימון פרויקטים ותשתיות.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכונים אשראי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. במסגרת השירותים הניתנים ללקוחות הפועלים בענף הבניה הנדל"ן ניתן למנות, בין היתר, ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. למגזר פעילויות משלימות הזרות במהותן לאלה הניתנות במגזר המסחרי. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזר מסחרי"](#) לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מנהלי קשרי הלקוחות שבאגף העסקי בשיתוף עם המטה החטיבתי. כחלק מרכזי מפלטפורמת המכירות, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, יעוץ השקעות, סחר-חוץ, מטבע-חוץ, עובר ושב ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: מרכזי שירות, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'.

לקוחות

לקוחות המגזר הינם תאגידים גדולים בישראל אשר פועלים בעיקר בתחומי הפעילות: נדל"ן, תעשייה, שוק ההון, תקשורת, מסחר, מלונאות, תשתיות ואנרגיה.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה ומתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת עם תחרות גוברת מול המערכת הבנקאית הישראלית, לרבות בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. עבור חלק מלקוחות המגזר קיימים בשוק תחליפים לאשראי הבנקאי כגון הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים מוסדיים וגופים פיננסיים חוץ בנקאים.

מגבלות ביחס להסדרי הלוואות משותפות (הסדרי קונסורציום)

בשנים האחרונות פרסם הממונה על התחרות מספר מכתבים במסגרתם נקבעו מספר תנאים לחבירה בהסדרי הלוואה אשר הצדדים לו הם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל. תוקף המכתבים הוארך מעת לעת. במסגרת המכתבים הוגדרו התנאים, אשר בהתקיימם, יהיה הבנק פטור מפניה לרשות לקבלת אישור להסדר הלוואה המשותפת (דהיינו, מתן אשראי לתאגיד, במשותף עם מלווה אחד או מלווים נוספים הנכללים/ים בהגדרת "מלווה" בהוראת הפטור).

לאור האמור בפטור הסוג, בכל מקרה בו בכוונת הבנק לתת במשותף עם תאגידים בנקאיים או גופים מוסדיים או גופים דומים שהתאגדו מחוץ לישראל, הלוואה לתאגיד כלשהו - על הבנק לבדוק קיומם של התנאים הקבועים בהוראות הפטור בהתאם לחלופות השונות ולנסיבות כל עסקה.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 9-7: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
1,528	2,007	סך הכנסות ריבית, נטו
86	52	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,614	2,059	סך-הכל רווח מימוני, נטו
594	686	עמלות והכנסות אחרות
2,208	2,745	סך ההכנסות
(564)	(421)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
700	791	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,072	2,375	רווח (הפסד) לפני מסים
783	853	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,289	1,522	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
96,335	108,316	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
85,304	75,585	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-10,882 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 ובסך של כ-8,532 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר העסקי בשנת 2022 הסתכם ב-1,522 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,289 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומגידול בהכנסות מהעמלות וההכנסות האחרות. גידול זה קוזז בחלקו על-ידי קיטון בהכנסות מהפסדי אשראי וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2022 הסתכם ב-2,059 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,614 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מהשפעת גידול בהיקף האשראי והעלייה בריביות השקלית והדולרית.

ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-686 מיליון ש"ח בהשוואה ל-594 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות משוק ההון ומעלייה בעמלות מעסקי מימון.

בשנת 2022 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של 421 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 564 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע מגידול בהוצאה הקבוצתית שקוזז על-ידי גידול בהכנסה הפרטנית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו ב-791 מיליון ש"ח בהשוואה ל-700 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע, בין היתר, מעלייה בעמלות מפעילות בניירות-ערך וברוקראז'.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-108.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-96.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-75.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-85.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הירידה בפיקדונות הציבור נבעה בעיקרה מקיטון ביתרות מפקידים גדולים.

7.5.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות בארצות-הברית, בנק פוזיטיף בתורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם.

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC.

תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק משלים את הפסקת הפעילויות בחו"ל וסגירת חברות הבנות, כמפורט להלן.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה.

בנוסף, קיימים כללים ומגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל.

לפרטים בדבר סיום חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ופרשת FIFA ראה [ביאור 1.25](#). בדוחות הכספיים.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק ונציגויות וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה.

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ ומאז נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית שלו נמכרו/הועברו. למועד הנוכחי לא נותרו לקוחות בחברה והבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק מחזיקה בתורכיה את בנק פוזיטיף שעוסק בתחום הבנקאות העסקית.

בהתאם לאסטרטגיית הבנק, פועל הבנק למכירת ההחזקה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. על רקע טענות של בעל מניות המיעוט בפוזיטיף ופתיחת הליכים משפטיים במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של פוזיטיף, חתם הבנק ביום 31 בינואר 2022 הסכם עם בעל מניות המיעוט לפיו ירכוש הבנק את החזקות בעל מניות המיעוט (30.17%) בתמורה לסך של 5 מיליון דולר, כך שהבנק יחזיק 100% מהון המניות של בנק פוזיטיף והצדדים יוותרו הדדית על טענות הצד האחד כלפי האחר. בעל מניות המיעוט הגיש בקשה לבית המשפט למשיכת תביעה שהגיש (אשר תיבחן במסגרת השימוע שנקבע לכלל התביעות). בתאריך 10 במרץ 2022 הושלמה העסקה ולאחריה מחזיק הבנק במלוא ההחזקה בבנק פוזיטיף.

להערכת הבנק העסקה תסייע לממש את מהלך היציאה מפעילות בתורכיה ותתרום להמשך ניהולו התקין של בנק פוזיטיף. לפרטים בדבר קו האשראי שהבנק העמיד לבנק פוזיטיף ראה [ביאור 1.24](#). בדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 7-10: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
468	680	סך הכנסות ריבית, נטו
(37)	(2)	הכנסות מימון שאינן מריבית
431	678	סך-הכל רווח מימוני, נטו
32	32	עמלות והכנסות אחרות
463	710	סך ההכנסות
<hr/>		
25	107	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
530	428	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(92)	175	רווח (הפסד) לפני מסים
73	84	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
		רווח (הפסד) נקי:
(165)	91	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	(1)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(158)	90	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
<hr/>		
13,946	17,210	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
20,277	24,767	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

- הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית בשנת 2022 הסתכם ב-90 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 158 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:
- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-178 מיליון ש"ח בשנת 2022 בהשוואה לרווח נקי של כ-78 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות הריבית, נטו שקוזזה בחלקה על-ידי גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי. העלייה ברווח המימוני, נטו נובעת בעיקר מעלייה בשיעור הריבית הדולרית ומגידול ביתרות האשראי.
 - ההפסד של הפועלים שוויון הסתכם בכ-66 מיליון ש"ח בשנת 2022 בהשוואה להפסד בסך של כ-207 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נובע בעיקר מירידה בהוצאות בקשר עם צמצום הפעילות ויישום ההסדר בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.
- סך האשראי לציבור, נטו של הפעילות הבינלאומית ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-17.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-13.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.
- האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-17.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-13.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. מרבית האשראי והגידול באשראי הינם בפעילות ה-Middle-Market.
 - האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2022 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-0.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021.
- סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-24.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021, אשר מקורם בעיקר בסניף ניו-יורק.

7.5.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון, הפקדות בבנקים בחו"ל וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני"ה") בארץ ובחו"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב הקונצרני.
- פעילות בתיקי המסחר כוללת בעיקר מתן שירות ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות באמצעות חדרי העסקות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים.

ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול חשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות מניהול תיק השקעות במניות ובאגרות-חוב ומהשקעות בחברות כלולות. כמו-כן, מגזר זה אחראי על ניהול הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראי על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

פעילויות, מוצרים ושירותים

התיק הבנקאי - ניהול מקורות ושימושים

אגף ניהול נכסים והתחייבויות ("אגף נני"ה") אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מגוון פעילויות המגזרים השונים. האגף קובע מחירי העברה פנימיים ("ריבית סיטונאית") לגיוס מקורות ולשימושי המגזרים השונים. הריבית הסיטונאית מהווה את ריבית הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק ולפיה הם מחויבים ומזוכים. כמו-כן, הריבית הסיטונאית מהווה אמצעי לניהול סיכונים השוק והנזילות. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם מגיעים פיקדונות מהציבור בארץ, כשחלקו הארי מלקוחות קמעונאיים, וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. בנוסף, מגייס הבנק פיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים. כמו-כן, מגייס הבנק באמצעות אגרות-חוב ומכשירי הון (כתבי התחייבות נדחים) שמנפיקה קבוצת הבנק. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות ללקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, ללקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CD's ומכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית, הנפקות של אגרות-חוב בחו"ל, עסקות החלף ש"ח - מטבע-חוץ ועסקות REPO.

כחלק מניהול סיכונים השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנוהל באמצעות יחידת הנני"ה ויחידת ניהול השקעות נוסטרו של הבנק. פעילות השקעות לנוסטרו - מטרתה להגדיל את הגמישות בניהול התיק הבנקאי תוך ניצול האפשרויות לשיפור התשואה על עודפי הנזילות וגיוון אפיקי הפעילות. תיק ההשקעות הינו חלק מהתיק הבנקאי, וכולל השקעה באגרות-חוב ובמניות בארץ ובחו"ל.

פעילות בתחום המסחר - חדר עסקות (OTC ונגזרים)

הבנק מעניק ללקוחותיו שירות מקיף בחדר עסקות (OTC ונגזרים) המאפשר להם לפעול במכשירים הפיננסיים השונים ועל נכסי בסיס שונים, לצורכי מסחר, הגנה וגידור סיכונים. ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, סל המוצרים בארץ כולל מוצרים מורכבים, וביניהם: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים, אופציות אקזוטיות, ומוצרי ריבית מתוחכמים.

כחלק מפעילות הבנק בתחום המסחר, חדר העסקות הינו אחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות וכן מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל.

שירותי ברוקראג' ומשמרת

הבנק מעמיד ללקוחותיו שירות לביצוע עסקות בניירות-ערך ובנגזרים סחירים באמצעות שני חדרי מסחר: חדר מסחר ניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר ניירות-ערך זרים וכן שרותי משמרת ניירות-ערך.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

הבנק מעניק שירותים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קרנות נאמנות, מנהלי תיקי השקעות, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה. בנוסף, לקרנות נאמנות הבנק מעמיד שירותים נלווים לניהול חשבון, הכוללים בין השאר שירות נכסים, הפקת דוחות בקרה והכנת דיווחים לרשויות. ביום 31 בדצמבר 2022 שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק הבנק שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-94 מיליארד ש"ח.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

שירותים למוסדות פיננסיים

מחלקת בנקים ומוסדות פיננסיים אמונה על ניהול היחסים והקשר העסקי עם בנקים ומוסדות פיננסיים בעולם. קשרים אלה תומכים במגוון הפעילויות העסקיות של הבנק, לרבות פעילות סחר חוץ, מסחר במטבע-חוץ, פיקדונות, נגזרים ובניירות-ערך. במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק מגוון רחב של שירותים לרבות שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

תחרות

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשוקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. בכל הקשור לפעילות חדר עסקות וחדרי מסחר ניירות-ערך קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במגוון המוצרים בהם הבנק משמש עושה שוק).

הסדרת פעילות

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למזעור סיכוני אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקות בינלאומיות, לשם מזעור סיכוני צד נגדי וסיכוני סליקה בעסקות במטבע-חוץ ובריביות.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 7-11: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
במיליוני ש"ח		
2,148	2,322	סך הכנסות ריבית, נטו
1,009	544	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,157	2,866	סך-הכל רווח מימוני, נטו
140	163	עמלות והכנסות אחרות
3,297	3,029	סך ההכנסות
(3)	6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
480	474	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
2,820	2,549	רווח (הפסד) לפני מסים
981	875	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,839	1,674	רווח (הפסד) לאחר מסים
49	99	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
		רווח (הפסד) נקי:
1,888	1,773	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,895	1,773	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,913	4,326	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
78,123	72,235	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר הניהול הפיננסי בשנת 2022 הסתכם ב-1,773 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,895 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הרווח המימוני, נטו של המגזר בשנת 2022 הסתכם ב-2,866 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,157 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מרישום הפסדים מהשקעה במניות ואגרות-חוב, וזאת בהשוואה לרווחים בשנה הקודמת. בנוסף, חל גידול בהפסדים משינוי בפרטים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. מנגד, חלה עלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-163 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-140 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-4.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. עיקר הגידול נובע מעלייה בהפקדות לתיחום החשיפה ממכשירים נגזרים. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמו בכ-72.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-78.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הקיטון נובע בעיקר מהקטנת יתרות מפקידים גדולים.

7.5.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים לא מהותיים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבנות דיוור ב.פ. בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) רווח הון ממכירת בניינים וציוד; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינם מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס למגזר בשנת 2022 הסתכם ב-86 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 57 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהוצאות התפעוליות.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2022 הסתכמו ב-229 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-232 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2022 הסתכמו בכ-65 מיליון ש"ח בהשוואה ל-127 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות הקשורות ליישום ההסדרים בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

7.6. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני ניירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיוור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על התחרות. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במסגרת החקיקה, נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

יזמות רגולטוריות

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו יזמות רגולטוריות רבות שעיקרן, הגברת התחרות ועידוד החדשנות במערכת הבנקאית בישראל, חלקן ישמו, וחלקן עדיין נמצאות בשלבי גיבוש ויישום שונים, ובכלל זה:

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 ("חוק שטרומ") על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ). בעקבות דיון בוועדת הכלכלה מיום 27 בדצמבר 2021, בנושא צמצום מסגרות האשראי, הוסכם על-ידי משרד האוצר ויו"ר ועדת הכלכלה בתיאום עם בנק ישראל, על הפחתת הצמצום במסגרות כרטיסי האשראי שנקבע בחוק שטרומ. בהתאם לזאת, ביום 30 בינואר 2022 אושר צו שר האוצר המתקן את סעיף 9 (ג) בחוק "הגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות" במסגרתו הוארכו ההקלות שניתנו בשנה נוספת עד ליום 31 ינואר 2023, כך שהצמצום במסגרות יהיה 45% מסך המסגרות שהועמדו לציבור בשנת 2015, במקום 50% והרף התחתון לקיצוץ מסגרת קיימת יהיה 7,500 ש"ח במקום 5,000 ש"ח. בשנת 2023 השתנה שיעור הצמצום ל-49% כאשר מסגרת מתחת ל-8,500 ש"ח לא תילקח בחשבון בחישוב צמצום המסגרות. לאחרונה, החליט שר האוצר להעביר צו אשר מצמצם את הפגיעה בלקוחות הבנקים וביום 31 בינואר 2023, אושר צו שר האוצר המתקן את סעיף 9(ג) בחוק שטרומ במסגרתו נקבע כי הצמצום במסגרות בשנת 2023 יהיה 25% מסך המסגרות שהועמדו לציבור בשנת 2015, במקום 50% והרף התחתון לקיצוץ מסגרת קיימת יהיה 10,000 ש"ח במקום 5,000 ש"ח בחוק המקורי.

בנקאות פתוחה - OPEN API

ביום 4 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת חקיקה העוסקת בקידום הבנקאות הפתוחה - חוק שירותי מידע פיננסי, התשפ"א-2021. החוק נותן דגש, בין היתר, לנושאים: מערכת ההסכמות בין הלקוח (וכלל שותפיו לחשבון), נותן שירותי המידע וצרכן המידע, איסור גביית עמלה בגין השירות, אפשרות ביטול השירות, סדרי אבטחת מידע וכו', ונכנסה לתוקף ביום 14 ביוני 2022. בחוק נקבע כי סלי המידע יעלו לאוויר במועדים הבאים: שלב ג' - הכולל גישה למידע נוסף של הלקוח (אשראי, פיקדונות, חסכונות) עלה ביום 31 באוקטובר 2022. שלב ד' - הכולל מידע על תיק ניירות-ערך של הלקוח - צפוי להסתיים עד ליום 14 ביוני 2023. הרחבת המידע לתאגידים מתבצעת בשתי פעימות: בחודש ינואר 2023 עלה מידע על תאגידים עם מחזור עד 5 מיליוני ש"ח ומורשה חתימה יחיד (עסק קטן); בדצמבר 2023 יתר התאגידים. ביום 23 לפברואר 2022 פרסם בנק ישראל, עדכון לניהול בנקאי תקין מספר 368, במסגרתו בוצעו התאמות שונות לנוסח שנקבע בחוק, הוסרו הוראות שיצרו כפילות ביחס אליו, וכן הותאמו לוחות הזמנים לשלבי היישום כפי שנקבעו בו. הפיקוח פרסם טיוטה נוספת ודן בה בוועדה מייעצת ביום 19 בדצמבר 2022. טרם פורסם ניהול בנקאי תקין מעודכן.

הרחבת חוק נתוני אשראי למגזר העסקי

ביום 20 ביולי 2022 הודיע נגיד בנק ישראל כי יעשה שימוש בסמכות שניתנה לו וירחיב את חוק נתוני אשראי לגבי תאגידים וזאת על מנת לשפר את הנגישות לאשראי לעסקים קטנים ובינוניים ולהגביר את התחרות בתחום זה. עם גיבוש הכללים הנדרשים לשם הרחבת המאגר הקיים לנתוני אשראי של תאגידים הנגיד יקיים התייעצות עם שר המשפטים ויביאם לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת כקבוע בחוק, במקביל לקידום תיקוני חקיקה שיתכן ויידרשו לשם התאמת הוראות החוק.

יזמות רגולטוריות בתחום התשלומים

תזכיר חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, התשפ"ב-2022

תזכיר החוק פורסם ביום 10 בינואר 2022 ומטרתו להסדיר את העיסוק בשירותי התשלום הניתנים על-ידי גופים חוץ בנקאיים ומערכת היחסים בינם לבין הבנקים, על מנת לאפשר לגופים אלה להשתלב כשחקן משמעותי בשוק התשלומים. בהתאם לתזכיר חוק זה, השירותים אשר עיסוק בהם יחייב רישיון ופיקוח מאת הרשות לניירות-ערך, כוללים, בין היתר; הנפקת אמצעי תשלום; מתן הוראת תשלום; פעילות סליקה; העברת כספים למוטב ללא ניהול חשבון, ניהול חשבון תשלום המאפשר העברת תשלומים בעד מוצרים ושירותים וכד'.

טיטת תזכיר חוק שירותי תשלום (תיקון מספר 2) (ייזום תשלומים), התשפ"ג-2022

טיטת תזכיר החוק פורסמה ביום 12 אוקטובר 2022 ומטרתה להסדיר שני שירותי תשלום נוספים - שירותי ייזום בסיסיים הכוללים ייזום הוראת תשלום, וייזום הרשאה לחיוב וכן שירותי ייזום מתוך הרשאה. תזכיר זה מתרכז בהגנות הצרכניות הכרוכות בשירותים אלו.

הגנת הפרטיות

ביום 5 בינואר 2022 עברה הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 14), התשפ"ב-2022 קריאה ראשונה בכנסת. התיקון הצפוי להתאים את הרגולציה הקיימת בישראל בתחום להתפתחויות הטכנולוגיות והחברתיות, ולחקיקה האירופאית (GDPR), לצמצם את חובת הרישום על מאגרי מידע, ולהרחיב את סמכויות האכיפה המנהלית של הרשות להגנת הפרטיות.

ביום 31 ביולי 2022 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות גילוי דעת בו מבקשת הרשות להבהיר את פרשנותה לעניין **"חובת יידוע במסגרת איסוף ושימוש במידע אישי"** הקבועה בסעיף 11 לחוק הגנת הפרטיות. סעיף 11 לחוק קובע כי פניה לאדם לקבלת מידע לשם החזקתו או שימוש בו במאגר מידע, תלויה בהודעה בה יצוין: למי יימסר המידע ומטרות המסירה; המטרה אשר לשמה מבוקש המידע; והאם חלה על אדם חובה חוקית למסור את המידע או שמסירת המידע תלויה ברצונו ובהסכמתו. לעניין זה הבהירה הרשות כי חובת היידוע חלה בכל מקרה של פניה לאדם במסגרתה נאסף מידע אישי אודותיו, הן כאשר המידע נמסר מכוח הסמכה שבדין, והן כאשר המידע נמסר מרצונו החופשי, ומחייבת את הפונה לציין אם חלה חובה חוקית למסור לו את המידע.

ביום 4 בספטמבר 2022 פרסמה רשות התחרות **טיטת גילוי דעת בנושא קבלת מידע ברשות התחרות ועיון בו על-ידי גורמים שאינם מוסרי המידע**. מטרת הטיטת הינן: לשקף מדיניות אחידה ופומבית, המגדירה את הגבולות באשר לדרכי התנהלות רשות התחרות אל מול מוסרי המידע ובאשר לחובות המוטלות על מוסרי מידע במענה לדרישות נתונים.

הוראות בנק ישראל בנושאים נוספים שפורסמו/נכנסו לתוקף בתקופת הדוח

- טיטת ניהול בנקאי תקין בנושא "ניהול מערך שירות התמיכה ללקוחות"** - ביום 10 בינואר 2023, פרסם בנק ישראל טיטת הוראה המעגנת עקרונות ותהליכי עבודה בתחום השירות והתמיכה בלקוחות. ההוראה קובעת, בין היתר, כי בסביבה עסקית ותרבות ארגונית המקיימת ומקדמת התנהלות הוגנת כלפי הלקוחות בכל הממשקים, קיומם של מערכי שירות ותמיכה אפקטיביים, זמינים, ברורים והוגנים, המאפשרים ללקוחות לקבל את המידע והשירות הדרוש להם בעיתוי הנכון, באופן המאפשר להם להבין את המוצרים והשירותים ואת האפשרויות העומדות בפניהם, לאורך כל שלבי ההתקשרות, כל אלו תורמים לתקשורת יעילה ואחראית בין התאגיד הבנקאי ללקוחותיו ומסייעים ללקוחות לקבל החלטות מושכלות אודות נכסיהם והתחייבויותיהם הפיננסיות. פרסום טיטת הניהול בנקאי תקין הינו בהמשך למכתב המפקח על הבנקים מיום 6 לאוקטובר 2022, בנושא "חיזוק העשייה לטובת הלקוח במסגרת תכנית העבודה".
- עדכון ניהול בנקאי תקין 422 בנושא "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול חשבון"** - ביום 26 בדצמבר 2022, בנק ישראל פרסם להערת הציבור טיטת עדכון לניהול בנקאי תקין 422. טיטת ההוראה קובעת, כי אין לקבוע כללים גורפים, ולמנוע אמצעי תשלום בסיסיים או ביצוע פעולות בחשבון בערוצי בנקאות בתקשורת, רק בשל השתייכותו של החשבון או של הלקוח לסוג מסוים של חשבונות או של לקוחות, וכי יש לבחון כל בקשה לגופה, תוך הפעלת שיקול דעת.
- טיטת ניהול בנקאי תקין בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים"** - ביום 25 בדצמבר 2022, פרסם בנק ישראל טיטת ניהול בנקאי תקין חדשה הקובעת עקרונות על פיהם נדרשים התאגידים הבנקאיים לפעול כדי לנהל בצורה מיטבית את חשיפתם לסיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, ומתבסס על מסמך שפרסמה ועדת באזל בחודש יוני 2022.
- טיטת עדכון הוראת דיווח לפיקוח מס' 822 - ביום 16 לנובמבר 2022, פרסם בנק ישראל טיטת עדכון להוראת דיווח לפיקוח מס' 822 "נתונים לחישוב העלות האפקטיבית במגזר מט"י לא-צמוד (חודשי)"**, על מנת לפרסם לציבור ולאפשר לו לעשות השוואה בין שיעורי הריבית המשולמים בפועל על-ידי כל אחד מהבנקים בגין פיקדונות שיקליים, הריבית הנגבית בפועל בגין מתן אשראי ובגין חריגה ממסגרת העו"ש.
- טיטת עדכון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) וכן טיטת חדשה לצו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי מסלול בסיסי, מסלול מורחב, מסלול מורחב פלוס, פעולה בערוץ ישיר ופעולה על-ידי פקיד) - ביום 6 בנובמבר 2022, פרסם בנק ישראל שתי טיטות אשר עדכנו את שיטת החיוב בעמלות העו"ש. על-פי שיטת החיוב החדשה, הלקוח לא יידרש להצטרף למסלול באופן אקטיבי, אלא שמדי חודש, הבנק יחשב עבור הלקוח מהי שיטת התשלום הזולה ביותר עבורו בהתאם לפעולות בחשבון העו"ש שבוצעו על ידו בפועל באותו חודש, והתשלום שיגבה ממנו יהיה בהתאם. בנוסף, הורחבה הגדרת "עסק קטן", מעסק שמחזור העסקים שלו הוא עד 5 מיליון ש"ח, לעסק שמחזור העסקים שלו הוא עד 10 מיליון ש"ח, וזאת במטרה להרחיב את קבוצת העסקים המשתייכים לתעריפון יחידים ועסקים קטנים.**
- עדכון ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", בדבר ההכרה בפיקדונות תפעוליים לצרכי נזילות** - ביום 2 בנובמבר 2022, פרסם בנק ישראל נוסח סופי להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות", הכולל עדכון מדיניות ההכרה בפיקדונות תפעוליים ביחס כיסוי הנזילות. בהתאם לעדכון זה, הפיקוח מחמיר את דרישותיו ומדיניותו בעניין ההכרה בפיקדונות תפעוליים לצרכי ניהול הנזילות. הוחלט כי יקבעו הגבלות על היקף ההכרה בפיקדונות תפעוליים, וסוג הגופים שבגינם יוכרו פיקדונות תפעוליים (בין התנאים, קיום הסכם מחייב משפטית, קיום יכולת לזהות את הפיקדונות וביצוע ניטור ובקרה אחריהם וכו').
- ניהול בנקאי תקין 3298 - "מכירת הלוואות לדיור ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדיור"** - ביום 6 באוקטובר 2022 פרסם בנק ישראל נוסח סופי להוראה המסדירה את המסגרת הרגולטורית לעסקות מכירה וסינדיקציה של הלוואות לדיור. בהוראה נקבעו מגבלות על המכירה: תיקי הלוואות לדיור יבחרו באופן אקראי ובתנאי שאיכות הלוואה הנמכרת לא תהווה קריטריון להכללתה או להוצאתה מתוך התיק שיימכר. הבנק יחייב לשמור לפחות 10% מכל הלוואה בעסקת המכירה; תיק הלוואות יכלול הלוואות הקיימות 12 חודשים לפחות, טרם המכירה. סכום הלוואות לדיור שימכר לא יעלה על 10% מיתרת תיק הלוואות לדיור.
- עדכון הוראת דיווח לפיקוח מס' 823 - ביום 2 באוקטובר 2022 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת דיווח לפיקוח מס' 823 - "דוח חודשי על אשראי לציבור ופיקדונות לציבור לפי בסיסי הצמדה ומגזרי פעילות"** וזאת בהמשך למכתבו של המפקח על הבנקים מיום 7 בספטמבר 2022 בנושא "הוגנות צרכנית בסביבה פיננסית משתנה". בעדכון הוראת הדיווח בוצעו התאמות אשר יאפשרו הרחבה משמעותית של פרסום שיעורי הריבית המשולמים בפועל על-ידי כל אחד מהבנקים בעד פיקדונות שיקליים והנגבים בפועל במתן אשראי, זאת כדי לאפשר ללקוחות להשוות בקלות, בין התנאים המוצעים בבנקים השונים ולבחור את המוצר המתאים להם ביותר. עדכון הוראה זה צפוי להיכנס לתוקף החל מיום 31 בדצמבר 2022.
- צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי פעולה על-ידי פקיד, פעולה בערוץ ישיר, מסלול מורחב ומסלול מורחב פלוס), התשפ"ב-2022, עודכן ביום 1 בספטמבר 2022. הצו מרחיב את הפיקוח על עמלות העו"ש עבור השירותים הבאים: שירות "פעולה על-ידי פקיד", שירות "פעולה בערוץ ישיר", שירותים המורכבים מהשירותים "פעולה באמצעות פקיד" ו"פעולה בערוץ ישיר".**

- ניהול בנקאי תקין 427 בנושא "שירותי תשלום מתקדמים"** - ביום 19 ביוני 2022 הפיקוח על הבנקים פרסם הוראה חדשה, הקובעת חובות גילוי החלות על תאגידים בנקאיים לעניין פעולות תשלום המתבצעות באפליקציות תשלום, כך שיוצגו ללקוח פרטי המידע הבאים: שמה של אפליקציית התשלום בה בוצעה פעולת התשלום, שם הגורם המשלם או המוטב מולו ביצע הלקוח את פעולת התשלום, תאריך ביצוע הפעולה וסכומה, מטרת ביצוע פעולת התשלום, ככל שפירט אותה הלקוח אגב הפעולה, תוצג בחשבונית העו"ש של הלקוחות. מועד תחילת יישום ההוראה נקבע ליום 1 בפברואר 2023.
- עדכון ניהול בנקאי תקין 362 בנושא "מחשוב ענן"** - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 13 ביוני 2022 נוסח סופי לעדכון ניהול בנקאי תקין 362 בנושא "מחשוב ענן", ולהוראת הדיווח לפיקוח מס' 881 בנושא "דיווח על מחשוב ענן". במסגרת העדכון, בוטל האיסור שחל עד כה, והותר למערכת הבנקאית לעשות שימוש במחשוב ענן במערכת ליבה, בכפוף לדרישות ממשל תאגידי מחמירות, והידוק הליכי ניהול סיכונים. כמו-כן, נקבע, כי השימוש בשירותי מחשוב ענן הינו מקרה פרטי של מיקור חוץ, ועל כן יחולו על בנק העושה שימוש בשירותי מחשוב ענן, גם דרישות ניהול בנקאי תקין A359 לעניין מיקור חוץ. מועד תחילה של הוראה זו הינו ביום 1 בינואר 2023. לעניין חוזים שנכרתו לפני מועד פרסום הוראה זו - במועד החידוש הקרוב של החוזה ולא יאוחר מ-4 שנים ממועד התחילה, יתאים הבנק את החוזים להוראה זו ככל שהדבר נדרש. לעניין חוזים שנכרתו לאחר מועד פרסום הוראה זו ועד למועד התחילה - לא יאוחר משנה ממועד התחילה, יתאים הבנק את החוזים להוראה זו ככל שהדבר נדרש.
- ניהול בנקאי תקין 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפיקודן ניירות-ערך"** - ביום 13 ביוני 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראה במסגרתו, בין היתר: הוחרגו סוגי לקוחות העונים על הגדרות "עושה שוק" ו"זירת סוחר" כמו-כן, לקוחות המקבלים מהבנק שירות משמורת ניירות-ערך, שיעור התשואה יחושב ללא שיובאו בחשבון הוצאות מסים כמפורט בהנחיות הכלולות בדיווח התקופתי ללקוח בנספח להוראה, חישוב התשואה ביחס ללקוח המקבל שירותי ייעוץ השקעות יכלול גם פיקודנות מובנים, גם עבור לקוח שחלל לקבל שירותי ייעוץ השקעות אולם בחשבונו מתנהל עדיין פיקודן מובנה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2023.
- עדכון ניהול בנקאי תקין 203 בנושא "מדידה והלימות הון"** - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 25 במאי 2022 עדכון לניהול בנקאי תקין 203 בנושא מדידה והלימות הון, במסגרתו התווספה לרשימת החובות המשוקללים בסיכון מוגבר, שמשקל הסיכון שלהם הינו 150% ומעלה, גם הלוואות למימון קרקעות, ששיעור המימון שלהן עולה על 80%. העדכון נכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2022, אך ניתן לפרוס את השפעתו על הלימות ההון בשיעורים רבעוניים עד ליום 30 ביוני 2023.
- עדכון ניהול בנקאי תקין 250 (קורונה)** לנוכח השפעת משבר הקורונה על נכסי הבנקים, והמשך מגמת השחיקה ביחס המינוף של המערכת הבנקאית, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 15 במאי 2022 עדכון (מספר 20) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, במסגרתה האריך בנק ישראל את תוקף ההקלה שנקבעה בהוראה, בה נקבעה הפחתה של חצי נקודת אחוז ביחס המינוף, עד ליום 31 בדצמבר 2023. לאחר מועד זה נדרשת המערכת הבנקאית לשוב בתוך שני רבעונים ליחסי המינוף שנדרשו טרם ההקלה שניתנה.
- עדכונים לניהול בנקאי תקין 411 בנושא "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור"** - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 9 במאי 2022 נוסח סופי לעדכון סעיף 87א בהוראת ניהול בנקאי תקין 411 המעגן את העקרונות והדרישות מהמערכת הבנקאית בניהול סיכון איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור הכרוך במתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבעות וירטואליים, על רקע פוטנציאל הסיכון הגבוה הטמון בפעילות זו. בין הדרישות המפורטות בהוראה, נכללו הדרישות: לקבוע מדיניות ונהלים למתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי; לבצע הערכת סיכונים תקופתית; לדווח בתדירות חצי שנתית להנהלה ולדירקטוריון.
- ביום 24 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל 411 הכולל, בין היתר, הוספת נספח ב'2 העוסק בהסדרת היבטי איסור הלבנת הון בשירותי תשלום מתקדמים, דוגמת אפליקציית תשלומים. הערכת הסיכונים, כפי שנערכה על-ידי הפיקוח על הבנקים במסגרת גיבוש האסדרה, העלתה כי סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, הכרוכים בפעילות בשירותי תשלום אינם גבוהים, נכון למועד זה, וזאת בהינתן מגבלות מהודקות, ובכלל זה הגבלת היקפי הפעילות ומסגרות האשראי. בהתאם לעדכון הנוהל, בנק ראשי לקבוע דרכי זיהוי ואימות חלופיים ביחס לחלק מדרישות צו איסור הלבנת הון, התשס"א-2001 (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור). מועד התחילה לעניין נספח ב'2 - ההוראה נכנסה לתוקף ביום 15 ינואר 2023.
- ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים להלוואות לדיור"** - ביום 31 בינואר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לניהול בנקאי תקין 451 בנושא נהלים להלוואות לדיור, לפיו, הבנק נדרש, בין היתר:

 - להציג שלושה מסלולים שהרכבם נקבע על-ידי הפיקוח במטרה להגביר את יכולת ההשוואה הנעשית על-ידי הלקוח;
 - למתן אישור עקרוני ללקוח תוך 5 ימי עסקים מיום בו הוגשה הבקשה לקבלת הלוואה;
 - להעמיד לרשות הציבור מחשבון מקוון המאפשר ביצוע סימולציות של תמהילים שונים של הלוואות לדיור בטווחי זמן שונים;
 - להציג ללקוחותיו בחשבונם באתר האינטרנט של הבנק מידע בהתאם למידע המפורט, בפורמט קבוע, ובתדירות דו שנתית.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 31 באוגוסט 2022.
- בהמשך לזאת, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 7 ביולי 2022 עדכון נוסף במסגרתו בין היתר, נדרשים הבנקים להציג במחשבון המקוון את סכום ההחזר החודשי הראשון, את סכום ההחזר החודשי הגבוה ביותר הצפוי על-פי התחזית ואת סך הסכום הצפוי החזוי שישולם עד לסוף תקופת הלוואה. כמו-כן, התווספה הדרישה להציג את "הריבית הכוללת החזויה" בתמהילים השונים.
- בנוסף, נציין בהקשר זה, את עמדת רשות התחרות (מיוני 2022) המברכת על עדכון הניהול בנקאי תקין, אך סבורה כי נדרשים צעדים נוספים על מנת להבטיח את תרומת ההוראה לקידום התחרות בתחום המשכנתאות. בפרט, יש לאפשר ללווה להתנהל רק מול הגוף הקולט (הגוף שבאמצעותו מבקשים למחזר את המשכנתא) בכל שלבי מחזור המשכנתא.
- עדכון ניהול בנקאי תקין 449 בנושא "פישוט הסכמים ללקוח"** - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 14 ביוני 2022 עדכון לניהול בנקאי תקין 449, במסגרתו בוצעו התאמות להוראה נוכח העדכון שבוצע בניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים להלוואות לדיור".

חקיקה חדשה

- **חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 34), התשפ"ב-2022** - ביום 22 ביוני 2022 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 34), התשפ"ב-2022, המגביל את גובה העמלה שבנק רשאי לגבות בגין פתיחת תיק הלוואה לדיור, לסכום של עד 360 ש"ח. החוק נכנס לתוקפו ביום 22 באוגוסט 2022.
- ביום 21 ביולי 2022, פירסם המפקח על הבנקים מכתב המבהיר מספר סוגיות בעניין יישום החוק: החוק חל על כל סוגי הלקוחות של הבנקים ובכללם - יחידים, עסקים קטנים ועסקים גדולים. בהתאם, גם ההוראה שנקבעה חלה ביחס לכל סוגי הלקוחות, ככל ונוגע ב"עמלה בעד טיפול בבקשה להלוואה לדיור"; הגבלת המחיר שנקבעה בתיקון החוק לגבי הלוואות לדיור, כהגדרתן בסעיף 9 לחוק, חלה בעקיפין על כל סוגי ההלוואות לדיור, כהגדרתן בכללי העמלות.
- **חוק המידע הפילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019** - פורסם בחודש ינואר 2019 ונכנס לתוקף ביום 12 ביולי 2022. החוק מחליף את חוק המרשם הפילי ותקנות השבים, התשמ"א 1981 ותכליתו, להגדיר מחדש את נקודת האיזון הראויה בין הצורך לקיים מאגר מידע פילי ולשקול מידע כאמור לבין תקנת השבים. סעיף 38 לחוק קובע את האיסור הנורמטיבי לשקול מידע פילי על-ידי מי שאינו זכאי לקבלו וכן איסור שקילת מידע נוסף הנוגע למידע הפילי, שנודע בדרכים אחרות כגון מפסקי דין ומהתקשורת.
- **תזכיר חוק פסיקת ריבית והצמדה התשפ"ב-2022** - ביום 1 במרץ 2022 פורסם תזכיר חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשפ"ב-2022, תזכיר חוק זה מבקש לערוך מספר תיקונים בחוק פסיקת ריבית והצמדה המבוססים על המלצות הוועדה הבין משרדית לבחינת הריביות לפי חוק פסיקת ריבית אשר מונתה בשנת 2018. העדכונים כוללים, בין היתר: שתי חלופות לחישוב ריבית הבסיס בלבד (שקלית וצמודה), ושינוי מנגנון ריבית הפיגורים והפחתתו. תזכיר החוק עבר קריאה ראשונה במליאה בחודש יוני 2022.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 תפורסם התכנית הכלכלית של ישראל לשנים 2023-2024 וכן "חוק המדיניות הכלכלית" המכונה גם "חוק ההסדרים". בחקיקה זו צפויות להיכלל גם הצעות חוק בעלות השפעה על המערכת הבנקאית. יוזמות רגולטוריות אלו בעלות השפעה על עסקי הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות העסקיות והתפעוליות הן בטווח המידי לצרכי יישום, וכן את השפעות ארוכות הטווח הנובעות מהן. השפעות אלו אינן ניתנות בכל המקרים לכימות בראשית התהוותן ותלויות, בין היתר בדפוסי התנהגות צרכניים, שינויים רגולטוריים נוספים משיקים והתנהגות של שחקנים נוספים בשוק.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

7.7. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

טבלה 7-12: דירוג

בנק הפועלים

שם המדרג	מושא הדירוג	הדירוג	אופק הדירוג	תאריך הדירוג/ אישור הדירוג
מעלות	דירוג מנפיק טווח ארוך	ilAAA	יציב	2 בפברואר 2023
	אגרות-חוב (סדרות 100, 200, 101, 201) ⁽¹⁾	ilAAA		2 בפברואר 2023
	כתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾	ilAA+		2 בפברואר 2023
	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (סדרות ה', ו', ז') ⁽³⁾	ilAA		2 בפברואר 2023
מידרוג	פיקדונות לזמן ארוך	Aaa.il	יציב	20 בדצמבר 2022
	פיקדונות לזמן קצר	P-1.il		20 בדצמבר 2022
	אגרות-חוב (סדרות 100, 200, 101, 201) ⁽¹⁾	Aaa.il	יציב	20 בדצמבר 2022
	כתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾	Aa1.il	יציב	20 בדצמבר 2022
	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (סדרות ה', ו', ז') ⁽³⁾	Aa2.il(hyb)	יציב	20 בדצמבר 2022
	דירוג מנפיק טווח ארוך ⁽⁴⁾	A	יציב	30 בינואר 2023
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק טווח קצר ⁽⁴⁾	A-1		30 בינואר 2023
	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (פועלים \$1 coco רמ) ⁽⁵⁾	BBB		30 בינואר 2023
	דירוג פיקדונות טווח ארוך	A2	יציב	6 בפברואר 2023
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	דירוג פיקדונות טווח קצר	P-1		6 בפברואר 2023
	דירוג מנפיק טווח ארוך	A	יציב	26 בינואר 2023
סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch	דירוג מנפיק טווח קצר	F1+		26 בינואר 2023
	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (פועלים \$1 coco רמ) ⁽⁵⁾	BBB		26 בינואר 2023

(1) דירוג זה ניתן גם לאגרות-חוב שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות (סדרות 32, 34, 35, 36).

(2) הדירוג מתייחס לכתבי התחייבויות נדחים (סדרות טו', טז') שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות.

(3) דירוג זה ניתן גם לכתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות (סדרות יח', יט', כ', כא').

(4) החל מאוגוסט 2021 חברת S&P מדרגת את סניף פועלים ניו-יורק, שאינו יישות משפטית נפרדת, בדירוג זה לבנק.

(5) נסחר ברצף מוסדי.

מדינת ישראל

שם המדרג	דירוג טווח ארוך	טווח קצר	אופק הדירוג
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	AA-	A-1+	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	A1		חיובי ⁽¹⁾
סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch	A+	F1+	יציב

(1) בחודש אפריל 2022 חברת סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's העלתה את אופק הדירוג למדינת ישראל מיציב לחיובי.

7.8 מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; בנקאות חברתית

האסטרטגיה והחזון

בנק הפועלים לצד פעילותו העסקית מחויב מזה שנים לקידום החברה והקהילה בישראל, ופועל לצמצום פערים ולשוויון הזדמנויות. מתוך תפיסה זו, קרן "פועלים בקהילה" במרכז לבנקאות חברתית, מקדמת מאות מיזמים שמחזקים את התעסוקה, ההשכלה והחוסן הכלכלי ומצמצמים פערים בקרב מאות אלפי אנשים, ילדים ונוער מכל חלקי הארץ. עשייה ענפה זו מתקיימת תוך יצירת שותפויות עם עמותות וארגונים חברתיים ובאה לידי ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובתרומות "שוות כסף", במימון וביצוע סדנאות של המרכז לצמיחה פיננסית ובפעילות התנדבותית ענפה של עובדי הבנק ומנהליו.

פעילות שוטפת

המעורבות החברתית של פועלים בקהילה בשנת 2022 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית מצטברת של כ-31 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע על-פי נוסחה קבועה מראש ביחס לרווח הנקי בשלוש השנים האחרונות. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק. מסך ההוצאה, כ-685 אלף ש"ח נתרמו לעמותות בעלות קשר לצד קשור של הבנק, לאחר שהתרומות אושרו על-ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

הבנק החליט להתמקד גם השנה בקידום תעסוקה איכותית להגברת המוביליות החברתית, העצמאות, תחושת המסוגלות ורווחתו של הפרט. וזאת באמצעות הכשרה והשמה איכותית של אנשים מהפריפריה החברתית והגאוגרפית, מתן כלים וליווי, תמיכה ביזמות, עסקים קטנים ובהיי-טק, עידוד השכלה גבוהה והעצמת דור העתיד.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

- קידום יוזמות והיי-טק - הבנק תמך בעמותות מובילות כגון "8200 אימפקט", "קמאטק", JBH, ויוזמה לאומית, שסייעו לכ-1,300 מוטבים.
- 350 סטודנטיות וסטודנטים קיבלו מלגה מקרן המלגות של הבנק "פועלים להצלחה" והשתתפו ב-"Boot Camp" הכנה לקריירה במסגרתו זכו להרצאות של מנכ"ל גוגל, סדנאות נטוורקינג ומיתוג ועוד. מתוך חתירה להגדלת האימפקט כתנאי לקבלת המלגות הסטודנטים תורמים לקהילה כ-160 שעות בשנה כל אחד בסיוע לילדים במרכזי חינוך לפסגות, באוריינות דיגיטלית לגיל השלישי, בחברה הערבית ובהענקת חינוך פיננסי לבני נוער לבני העדה דרוזית.
- 18,000 איש קבלו כלים לתעסוקה במסגרת 45 פרויקטי תעסוקה שקידם הבנק, מתוכם 1,800 מועסקים כיום בשוק העבודה.
- תמיכה בתכניות לשילוב צעירים ואקדמאיים מאוכלוסיות בתת ייצוג בתעסוקה איכותית, בתחומי ההיי-טק ומשרדים ממשלתיים כגון: קו משווה, ITWORKS, מונא וכו'.
- הוקמה 'קהילת נשים חרדיות - אולטרא קוד לנשים עובדות בעולמות הפיתוח' בשיתוף עם עמותת 'קמא-טק' ופורום הבוגרות, במסגרתה מוצעות הרצאות מקצועיות במגוון נושאים בעולמות הפיננסים, צמיחה אישית ופיתוח קריירה. כמו-כן, הוענקה חסות ל"ועידת אחת ועוד אחת" - ועידה לאומית לתעסוקת נשים חרדיות שהתכנסה במטרה להביא לשילוב מוצלח של נשים חרדיות במעגל העבודה.
- ליווי עסקים - 2,650 עסקים קטנים קיבלו ליווי של עמותות יסמין, יוזמות עתיד, 8200 ועוד בחסות הבנק.
- קהילת העסקים הקטנים של "קרן שמש" בחסות הבנק - קהילה זו שכוללת 1,700 עסקים מקבלת מעטפת תמיכה של מנטורינג שמסייעים לבעלי עסקים קטנים מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית לפרנס עצמם ואחרים. בין המנטורים - עובדות ועובדי הבנק מתנדבים.
- כחלק מתפיסת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות ונושא הנגישות נלקח בחשבון בעת פיתוח מוצרים ותהליכים חדשים ובהתאמת פתרונות ייחודיים ללקוחות הבנק. כבנק מגוון ללקוחות מגוונים, הבנק גאה להעסיק כ-1,000 עובדים הנמנים על קבוצות גיוון.

פועלים בקהילה במהלכים ארציים

- "מיס פיקס דה יוניברס" - מיזם משותף עם 'שדולת הנשים', אשר נועד לעודד נשים לקידום יזמות חברתית למען נשים. באמצעות קול קורא נעשתה פניה לנשים יזמיות להגיש מועמדות לתחרות מענקים שיוקצו לקידום יוזמות חברתיות. לתחרות ניגשו 200 יזמיות מתוכן נבחרו 14 מיזמים שקיבלו מענקים בסכום כולל של 335,000 ש"ח מפועלים בקהילה.
- מיזם 'ערך לדרך' להכשרת נציגי המגזר השלישי בשיתוף עם עמותת 'אלומות', שמסגרתו הוענקו לעמותות וארגונים חברתיים כלים עסקיים וניהוליים לקידום איתנות ארוכת טווח המושתת על יכולות לגיוס משאבים ממגוון מקורות. בשנה זו הושקו עוד 4 מחזורים וביניהם 2 מחזורים ייעודיים: מחזור ייעודי שבו משתתפים כ-40 מתנסים, ומחזור ייעודי לעמותות מהחברה הערבית.
- פועלים פסח - זו השנה ה-17 שבה הזמין הבנק את הציבור בחול המועד פסח ליהנות ולטייל ללא עלות בעשרות אתרי מורשת, מוזיאונים, פארקים לאומיים וספורים מודרכים. מעל 200 אלף איש ביקרו במוזיאונים וטיילו בחג הפסח בכל רחבי הארץ זאת בנוסף ל-17,000 איש שביקרו ב"פופ אפ חברתי למשפחות" שהקים הבנק בחול המועד פסח ביער בן שמן.
- "אתגר הקניון הגדול" - פעילות ערכית חווייתית ללא עלות לכל המשפחה בחג החנוכה בסימן חינוך פיננסי. ב-6 קניונים מרכזיים ברחבי הארץ הוקמו מתחמים המזמינים את הקהל הרחב לעבור מסלול חווייתי ולהשלים קנייה חסכונית ונבונה. מעל 32 אלף איש השתתפו ב-5.5 ימי חנוכה.
- התקיימה זו השנה ה-22 תערוכת האמנות הישראלית השנתית - מעל 3,000 איש, ביקרו ורכשו יצירות בתערוכת האמנות השנתית של הבנק. התערוכה מצדיעה לאמנים ישראליים צעירים והוקדשה השנה לנוער בסיכון. 1 מיליון ש"ח נתרמו במסגרת התערוכה לעמותות: עלם, "אותות" ופרויקט "מבשלים עתיד מפעלות הרב גרוסמן".

bit חברתי

השנה תמך הבנק ב-12 מהלכי התרמות ארציים דרך bit, אשר זכו לחשיפה אדירה בפריים טיים ובדיגיטל ובהם גויסו כ-50 מיליון ש"ח מתוכם 15.5 מיליון ש"ח ב-bit. בין העמותות המוטבות: "פתחון לב", "שלוחה", "וראייטי", "נט"ל", "לתת", "כנפיים של קרמבו" ועוד.

התנדבות עובדים

במהלך השנה תרמו עובדי הבנק ובני משפחותיהם בסך-הכל כ-58,500 שעות התנדבות למען הקהילה (מהן כ-48,000 שעות במסגרת "נוער קיץ", בו השתתפו כ-1,200 בני ובנות נוער שהועסקו על-ידי הבנק). פעילות עובדי הבנק התחלקה לתחומים רבים בהם חלוקת 4,650 ארגזי מזון בחג הפסח, בראש השנה, ובמהלך צום הרמדאן, חינוך פיננסי לילדים ונוער ועוד. גם השנה יצא הבנק ל'יום מעשים טובים' והפך אותו לשבוע שלם של פעילויות התנדבותיות. במסגרת השבוע התנדבו כ-3,200 עובדים ב-178 מוסדות וארגונים.

צמיחה פיננסית

המרכז לצמיחה פיננסית מבית בנק הפועלים הוקם בשנת 2018 ומהווה בית ללמידה ולרכישת ידע וכלים להתנהלות פיננסית נכונה עבור משקי בית ועסקים קטנים, שירותי המרכז מוצעים לציבור הרחב בחינם ובפריסה ארצית, בעברית ובערבית ובפיקוח אקדמי של פרופסור צביקה אקשטיין מאוניברסיטת רייכמן. המרכז פועל באמצעות כלי למידה דיגיטליים מתקדמים באתר אינטרנט ייעודי ומציע הרצאות של מיטב המרצים, למידה אינטראקטיבית באמצעות קורסים דיגיטליים, משחקים לכל המשפחה, מערכי שיעור לתלמידי כיתות יסודי וחיטבת ביניים ועוד. תכני הלימוד של המרכז פותחו בהתאם לצמתים פיננסיים משמעותיים כדוגמת הרחבת המשפחה, נטילת משכנתא, שינוי קריירה, תכנון הפנסיה ועוד. פעילות המרכז מושתתת על שיתופי פעולה עם גורמים מקצועיים מגוונים מתוך הבנק ומחוצה לו.

השנה, מעל 12,000 איש השתתפו בהרצאות במגוון נושאים כגון: נשים ופנסיה - העלאת גיל פרישה לנשים, נשים משקיעות, משא ומתן ברכישת נדל"ן, לקיחת משכנתא, צוואות וירושות, שיווק בדיגיטל לעסקים ועוד. ומעל 600 אלף איש עשו שימוש בתכנים להתנהלות פיננסית שבאתר המרכז לצמיחה פיננסית.

- על מנת לקדם שקיפות והוגנות שולבו תכנים בעברית ובערבית במסך פתיחת חשבון וברשתות החברתיות, בנושאים שונים שהניבו כ-100 אלף צפיות: ת"ז בנקאית, כיצד לחסוך בעמלות, צמצום מסגרות אשראי, הטבות לאנשים עם מוגבלות.
- מעל ל-300 לקוחות ותיקים התקדמו לעולם הדיגיטלי.
- 3,600 פרטיים (משקי בית, משפחות, סטודנטים, ותיקים, בחורי ישיבה וכיו"ב) קיבלו ליווי פרטני להתנהלות פיננסית נכונה.
- הושק ערוץ פודקאסט חדש בהנחיית יעקב איילון - "עם היד על השקל" - המסייע להתנהל בסיטואציות כלכליות מחיי היום יום. לשלושת הפרקים הראשונים האזינו מעל לכ-21,000 איש.
- צמיחה פיננסית בחברה הערבית: התקיימה פעילות ארצית לחינוך פיננסי עם בנק ישראל ואיגוד הבנקים ביותר מ-65 רשויות. במסגרתה הודרכו כ-10,000 איש. בנוסף, בוצעה פעילויות לוקאליות של סניפים בחברה, עם הרצאות לבעלי עסקים ולקוחות פרטיים. סך-הכל כ-2,300 איש השתתפו בהרצאות המרכז לצמיחה פיננסית בשפה הערבית.

גיוון והכלה

הבנק זכה בהוקרה בארץ ובחול:

- אות נגישות ישראל לשנת 2022 על הובלה יוצאת דופן של נושא הנגישות בארגון גדול.
- אות "יקיר עלם" בטקס בהשתתפות 1,000 אורחים במעמד יו"ר הבנק.
- הבנק זכה במקום הראשון בקטגוריית הגיוון, בתחרות Asia Sustainability Reporting Award.

בנוסף כחלק ממחויבות הבנק להגברת השוויון וההכלה בקרב לקוחות ועובדי הבנק, וכחלק מפעילותו להעצמת החברה הערבית, הבנק פרסם בנובמבר 2022, לראשונה בישראל, את דוח ה-ESG של הבנק מתורגם לשפה הערבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

8. נספחים

8.1. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב תקופתי

טבלה 8-1: דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2018-2022 - מידע רב תקופתי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
11,672	11,920	10,260	11,684	19,220	הכנסות ריבית
(2,766)	(2,601)	(1,463)	(1,917)	(5,753)	הוצאות ריבית
8,906	9,319	8,797	9,767	13,467	הכנסות ריבית, נטו
613	1,276	1,943	(1,220)	(34)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,293	8,043	6,854	10,987	13,501	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
1,445	559	1,088	1,081	581	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,318	3,240	3,155	3,355	3,705	עמלות
105	90	136	189	167	הכנסות אחרות
4,868	3,889	4,379	4,625	4,453	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
4,188	4,108	3,836	4,333	4,387	משכורות והוצאות נלוות
1,376	1,334	1,377	1,333	1,441	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,396	3,334	2,288	2,137	2,144	הוצאות אחרות
8,960	8,776	7,501	7,803	7,972	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,201	3,156	3,732	7,809	9,982	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
2,009	1,681	1,590	2,958	3,548	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,192	1,475	2,142	4,851	6,434	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	11	10	49	99	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,196	1,486	2,152	4,900	6,533	רווח נקי מפעילות נמשכת
364	296	(109)	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות מופסקת
רווח נקי					
2,560	1,782	2,043	4,900	6,533	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	17	13	14	(1)	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,595	1,799	2,056	4,914	6,532	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים					
רווח בסיסי					
1.93	1.35	1.54	3.68	4.89	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.67	1.13	1.62	3.68	4.89	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
0.27	0.22	(0.08)	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת
רווח מדולל					
1.94	1.35	1.54	3.68	4.89	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.67	1.13	1.62	3.68	4.89	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
0.27	0.22	(0.08)	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 2-8: מאזן מאוחד לשנים 2018-2022 - מידע רב תקופתי

ליום 31 בדצמבר					
2018	2019	2020	2021	2022	
במיליוני ש"ח					
נכסים					
84,459	88,122	138,711	189,283	133,424	מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	59,486	71,885	71,105	107,400	ניירות-ערך
708	471	368	1,253	898	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
286,265	297,647	307,973	357,729	394,262	אשראי לציבור
(3,758)	(4,707)	(6,145)	(5,106)	(5,535)	הפרשה להפסדי אשראי
282,507	292,940	301,828	352,623	388,727	אשראי לציבור, נטו
2,428	1,971	2,193	1,969	2,157	אשראי לממשלות
103	192	556	853	1,198	השקעות בחברות כלולות
3,111	3,233	3,319	3,555	3,522	בניינים וציוד
10,534	11,143	14,890	12,984	21,832	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,850	5,281	5,852	5,156	6,195	נכסים אחרים
15,110	849	-	-	-	השקעה המהווה פעילות מופסקת
460,926	463,688	539,602	638,781	665,353	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
352,260	361,645	435,217	525,072	532,588	פיקדונות הציבור
4,528	3,520	6,591	11,601	8,696	פיקדונות מבנקים
208	685	761	752	3,262	פיקדונות הממשלה
-	3	6	3,426	13,877	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,024	26,853	23,490	25,582	26,866	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,676	12,050	16,804	14,350	19,043	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,841	20,711	16,834	15,251	14,518	התחייבויות אחרות
14,733	-	-	-	-	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
423,270	425,467	499,703	596,034	618,850	סך-כל ההתחייבויות
37,544	38,181	39,873	42,735	46,502	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
112	40	26	12	1	זכויות שאינן מקנות שליטה
37,656	38,221	39,899	42,747	46,503	סך-כל ההון
460,926	463,688	539,602	638,781	665,353	סך-כל ההתחייבויות וההון

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

8.2. דוח רווח והפסד ומאזן - מידע רב רבעוני

טבלה 3-8: דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב-רבעוני

בשנת 2021				בשנת 2022				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח								
2,591	3,209	3,071	2,813	3,403	4,304	5,139	6,374	הכנסות ריבית
(358)	(701)	(506)	(352)	(687)	(1,117)	(1,503)	(2,446)	הוצאות ריבית
2,233	2,508	2,565	2,461	2,716	3,187	3,636	3,928	הכנסות ריבית, נטו
(508)	(647)	(252)	187	(600)	91	45	430	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,741	3,155	2,817	2,274	3,316	3,096	3,591	3,498	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
449	201	212	219	148	(19)	115	337	הכנסות מימון שאינן מריבית
817	802	838	898	889	903	984	929	עמלות
82	22	29	56	95	17	18	37	הכנסות אחרות
1,348	1,025	1,079	1,173	1,132	901	1,117	1,303	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
1,096	1,165	1,153	919	1,161	1,068	1,076	1,082	משכורות והוצאות נלוות
337	316	332	348	326	369	382	364	אחזקה ופחת בניינים וציוד
486	499	514	638	471	559	514	600	הוצאות אחרות
1,919	1,980	1,999	1,905	1,958	1,996	1,972	2,046	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,170	2,200	1,897	1,542	2,490	2,001	2,736	2,755	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
826	803	705	624	862	704	967	1,015	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,344	1,397	1,192	918	1,628	1,297	1,769	1,740	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
7	20	12	10	27	46	16	10	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים
								רווח (הפסד) נקי
1,351	1,417	1,204	928	1,655	1,343	1,785	1,750	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	2	3	6	(1)	-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,354	1,419	1,207	934	1,654	1,343	1,785	1,750	המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח למניה רגילה בשקלים חדשים
								רווח (הפסד) בסיסי
1.01	1.06	0.90	0.70	1.24	1.00	1.34	1.31	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.01	1.06	0.90	0.70	1.24	1.00	1.34	1.31	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת
								רווח (הפסד) מדולל
1.01	1.06	0.90	0.70	1.24	1.00	1.34	1.31	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.01	1.06	0.90	0.70	1.24	1.00	1.34	1.31	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות מופסקת

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2021-2022 - מידע רב-רבעוני

בשנת 2022				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
				נכסים
178,317	162,579	145,423	133,424	מזומנים ופיקדונות בבנקים
68,604	81,506	90,078	107,400	ניירות-ערך
658	1,181	1,028	898	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
369,293	377,085	386,775	394,262	אשראי לציבור
(5,036)	(5,109)	(5,193)	(5,535)	הפרשה להפסדי אשראי
364,257	371,976	381,582	388,727	אשראי לציבור, נטו
1,911	2,057	1,910	2,157	אשראי לממשלות
966	1,155	1,188	1,198	השקעות בחברות כלולות
3,492	3,457	3,439	3,522	בניינים וציוד
13,874	22,356	28,481	21,832	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,546	5,331	5,207	6,195	נכסים אחרים
637,625	651,598	658,336	665,353	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
519,776	529,508	527,699	532,588	פיקדונות הציבור
11,370	9,045	9,779	8,696	פיקדונות מבנקים
605	1,116	486	3,262	פיקדונות הממשלה
6,432	6,018	9,081	13,877	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
27,411	27,334	26,263	26,866	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
14,385	19,711	26,026	19,043	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,415	14,648	13,933	14,518	התחייבויות אחרות
594,394	607,380	613,267	618,850	סך-כל ההתחייבויות
43,230	44,217	45,068	46,502	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1	1	1	1	זכויות שאינן מקנות שליטה
43,231	44,218	45,069	46,503	סך-כל ההון
637,625	651,598	658,336	665,353	סך-כל ההתחייבויות וההון

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 4-8: מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2021-2022 מידע רב-רבעוני (המשך)

בשנת 2021				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
במיליוני ש"ח				
				נכסים
159,943	170,439	175,765	189,283	מזומנים ופיקדונות בבנקים
64,798	69,910	70,383	71,105	ניירות-ערך
892	892	1,219	1,253	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
311,780	328,909	340,347	357,729	אשראי לציבור
(5,663)	(5,152)	(5,050)	(5,106)	הפרשה להפסדי אשראי
306,117	323,757	335,297	352,623	אשראי לציבור, נטו
2,106	2,077	2,017	1,969	אשראי לממשלות
566	571	781	853	השקעות בחברות כלולות
3,245	3,254	3,425	3,555	בניינים וציוד
11,366	10,092	10,084	12,984	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,365	5,352	5,353	5,156	נכסים אחרים
554,398	586,344	604,324	638,781	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
455,394	483,090	505,483	525,072	פיקדונות הציבור
6,942	10,110	10,448	11,601	פיקדונות מבנקים
556	533	543	752	פיקדונות הממשלה
3	672	922	3,426	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
21,415	20,944	18,761	25,582	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,363	10,570	10,851	14,350	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,867	18,090	14,581	15,251	התחייבויות אחרות
513,540	544,009	561,589	596,034	סך-כל ההתחייבויות
40,835	42,314	42,717	42,735	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
23	21	18	12	זכויות שאינן מקנות שליטה
40,858	42,335	42,735	42,747	סך-כל ההון
554,398	586,344	604,324	638,781	סך-כל ההתחייבויות וההון

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

8.3. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 5-8: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
2,591	3,209	3,071	2,813	3,403	4,304	5,139	6,374	הכנסות ריבית
(358)	(701)	(506)	(352)	(687)	(1,117)	(1,503)	(2,446)	הוצאות ריבית
2,233	2,508	2,565	2,461	2,716	3,187	3,636	3,928	הכנסות ריבית, נטו
449	201	212	219	148	(19)	115	337	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
2,682	2,709	2,777	2,680	2,864	3,168	3,751	4,265	סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:								
								הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
59	49	57	37	46	(14)	4	(173)	
293	92	120	94	30	(190)	(59)	96	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
29	(7)	(21)	(6)	(73)	(77)	(199)	171	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(37)	35	23	22	(49)	17	(17)	(13)	הכנסות (הוצאות) מגידורים ואחרים ⁽²⁾
344	169	179	147	(46)	(264)	(271)	81	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
2,338	2,540	2,598	2,533	2,910	3,432	4,022	4,184	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

- (1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים מהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- (2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

מזה בגין השפעות שיוניים במדד: הכנסה של 202 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של 2022, הכנסה של 330 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2022, הכנסה של 516 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2022, הכנסה של 301 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2022, הכנסה של 44 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של 2021, הכנסה של 159 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2021, הכנסה של 190 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2021, הכנסה של 12 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2021.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 6-8: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
89	129	112	223	149	121	45	159	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(144)	(378)	(300)	(203)	(699)	(129)	(196)	(63)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(55)	(249)	(188)	20	(550)	(8)	(151)	96	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
(453)	(398)	(64)	167	(50)	99	196	334	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות ⁽¹⁾ , נטו
(508)	(647)	(252)	187	(600)	91	45	430	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
								* מזה:
(203)	(303)	(253)	189	(586)	76	(22)	351	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
(68)	(172)	9	5	32	6	(4)	37	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
(237)	(172)	(8)	(8)	(46)	(16)	69	33	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	-	-	1	-	25	2	9	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
(508)	(647)	(252)	187	(600)	91	45	430	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
								שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור***:
0.11%	0.16%	0.13%	0.26%	0.16%	0.13%	0.05%	0.16%	שיעור הוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
(0.47%)	(0.34%)	0.06%	0.45%	0.11%	0.24%	0.25%	0.50%	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
(0.66%)	(0.81%)	(0.30%)	0.21%	(0.66%)	0.10%	0.05%	0.43%	שיעור הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.03%	(0.12%)	(0.21%)	0.06%	(0.06%)	-	(0.03%)	(0.02%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
1.62%	(7.76%)	(13.70%)	4.07%	(4.37%)	0.16%	(1.85%)	(1.30%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

(1) מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 7-8: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								עמלות
187	192	197	217	211	218	223	225	דמי ניהול חשבונות
221	194	186	203	210	193	185	160	פעילות בניירות-ערך
41	44	46	47	48	47	43	41	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
55	70	75	75	69	93	177	132	כרטיסי אשראי, נטו
62	46	53	59	56	51	61	70	טיפול באשראי
139	147	161	170	174	161	163	167	עמלות מעסקי מימון
70	65	70	83	77	82	85	80	הפרשי המרה
42	44	50	44	44	58	47	54	עמלות אחרות
817	802	838	898	889	903	984	929	סך-הכל עמלות
82	22	29	56	95	17	18	37	הכנסות אחרות
								סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות
899	824	867	954	984	920	1,002	966	

טבלה 8-8: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות

2021				2022				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
1,096	1,165	1,153	919	1,161	1,068	1,076	1,082	שכר
337	316	332	348	326	369	382	364	אחזקה ופחת בניינים וציוד
486	499	514	638	471	559	514	600	אחרות⁽¹⁾
1,919	1,980	1,999	1,905	1,958	1,996	1,972	2,046	סך-הכל

(1) ברבעון הרביעי של שנת 2021 נכללה הוצאה בגין הסכם פשרה בנוגע לתביעה ייצוגית בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בסך 50 מיליון ש"ח.

טבלה 8-9: נתונים עיקריים לפי רבעונים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2021	31.03.2022	30.06.2022	30.09.2022	31.12.2022	
מדדי ביצוע עיקריים					
8.8%	15.6%	12.3%	15.9%	15.3%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון* ⁽¹⁾
9.2%	15.6%	12.3%	15.9%	15.3%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים* ⁽¹⁾⁽²⁾
977	1,654	1,343	1,785	1,750	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
1.72%	1.91%	2.24%	2.58%	2.64%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽³⁾

* בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שונתה החל משנת 2022 שיטת המרת התשואה הרבעונית למונחים שנתיים מחישוב מעריכי לחישוב ליניארי. מספרי השוואה הוצגו מחדש כדי להתאים לאופן החישוב בשנת 2022.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין הפרשות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר" להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

8.4. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית								
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור ⁽³⁾ :								
3.22%	8,827	274,224	3.48%	10,459	300,147	4.43%	15,293	345,441
בישראל								
4.22%	628	14,869	3.95%	591	14,963	5.24%	909	17,358
מחוץ לישראל								
3.27%	⁽⁴⁾ 9,455	289,093	3.51%	⁽⁴⁾ 11,050	315,110	4.47%	⁽⁴⁾ 16,202	362,799
סך-הכל								
אשראי לממשלות:								
2.05%	49	2,389	2.17%	45	2,074	4.66%	91	1,952
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
2.05%	49	2,389	2.17%	45	2,074	4.66%	91	1,952
סך-הכל								
פיקדונות בבנקים:								
1.22%	83	6,782	1.13%	45	3,999	1.99%	97	4,871
בישראל								
(3.17%)	(6)	189	0.79%	1	127	1.23%	2	163
מחוץ לישראל								
1.10%	77	6,971	1.11%	46	4,126	1.97%	99	5,034
סך-הכל								
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
0.13%	100	77,230	0.10%	132	131,664	1.10%	1,319	119,933
בישראל								
0.38%	36	9,565	0.15%	15	10,086	1.57%	146	9,299
מחוץ לישראל								
0.16%	136	86,795	0.10%	147	141,750	1.13%	1,465	129,232
סך-הכל								
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
-	-	328	-	-	1,011	1.22%	16	1,313
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
-	-	328	-	-	1,011	1.22%	16	1,313
סך-הכל								

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(4) עמלות בסך של 595 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (31 בדצמבר 2021: 629 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2020: 529 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ממוצעת ⁽²⁾	יתרה
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
נכסים נושאי ריבית (המשך)								
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :								
0.85%	447	52,682	0.61%	347	56,996	1.56%	1,072	68,901
בישראל								
2.06%	65	3,163	0.91%	28	3,085	2.12%	77	3,635
מחוץ לישראל								
0.92%	512	55,845	0.62%	375	60,081	1.58%	1,149	72,536
סך-הכל								
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :								
0.39%	31	7,895	0.52%	21	4,058	2.43%	198	8,164
בישראל								
-	-	2	-	-	2	-	-	1
מחוץ לישראל								
0.39%	31	7,897	0.52%	21	4,060	2.42%	198	8,165
סך-הכל								
נכסים אחרים:								
-	-	1,520	-	-	488	-	-	571
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל								
-	-	1,520	-	-	488	-	-	571
סך-הכל								
2.28%	10,260	450,838	2.21%	11,684	528,700	3.30%	19,220	581,602
סך-כל הנכסים נושאי ריבית								
-	-	6,426	-	-	6,851	-	-	7,374
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
-	-	39,759	-	-	44,139	-	-	56,166
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾								
-	-	497,023	-	-	579,690	-	-	645,142
סך-כל הנכסים								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים								
2.60%	723	27,788	2.25%	635	28,263	3.72%	1,134	30,456
לפעילויות מחוץ לישראל								

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בסך של (1,641) מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2021: 296 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2020: 405 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור:								
0.39%	815	206,768	0.36%	880	246,433	1.34%	3,716	276,320
0.03%	30	96,472	0.03%	33	125,980	0.84%	1,151	136,790
0.71%	785	110,296	0.70%	847	120,453	1.84%	2,565	139,530
1.37%	227	16,561	0.59%	103	17,593	1.54%	309	20,003
0.81%	43	5,304	0.35%	27	7,650	1.34%	92	6,872
1.63%	184	11,257	0.76%	76	9,943	1.65%	217	13,131
0.47%	1,042	223,329	0.37%	983	264,026	1.36%	4,025	296,323
סך-הכל								
פיקדונות הממשלה:								
1.18%	5	423	0.72%	4	555	2.89%	23	796
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.18%	5	423	0.72%	4	555	2.89%	23	796
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים מרכזיים:								
-	-	245	-	-	3,503	-	-	4,166
1.56%	1	64	-	-	-	-	-	-
0.32%	1	309	-	-	3,503	-	-	4,166
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים:								
0.30%	8	2,637	0.15%	7	4,728	0.39%	21	5,415
3.45%	5	145	2.21%	3	136	0.96%	1	104
0.47%	13	2,782	0.21%	10	4,864	0.40%	22	5,519
סך-הכל								
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
-	-	1	0.39%	4	1,026	2.50%	187	7,488
-	-	4	-	-	5	-	-	1
-	-	5	0.39%	4	1,031	2.50%	187	7,489
סך-הכל								

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)								
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)								
אגרות-חוב:								
1.57%	396	25,203	4.23%	908	21,464	5.54%	1,483	26,765
בישראל								
4.59%	5	109	-	-	3	-	-	-
מחוץ לישראל								
1.58%	401	25,312	4.23%	908	21,467	5.54%	1,483	26,765
סך-הכל								
התחייבויות אחרות:								
-	-	757	1.03%	8	775	4.36%	13	298
בישראל								
100.0%	1	1	-	-	19	-	-	-
מחוץ לישראל								
0.13%	1	758	1.01%	8	794	4.36%	13	298
סך-הכל								
0.58%	1,463	252,918	0.65%	1,917	296,240	1.69%	5,753	341,356
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית								
-	-	174,170	-	-	214,139	-	-	225,676
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
-	-	7,256	-	-	7,512	-	-	4,636
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
-	-	24,618	-	-	20,441	-	-	27,557
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾								
-	-	458,962	-	-	538,332	-	-	599,225
סך-כל ההתחייבויות								
-	-	38,061	-	-	41,358	-	-	45,917
סך-כל האמצעים ההוניים								
-	-	497,023	-	-	579,690	-	-	645,142
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
1.70%	-	-	1.56%	-	-	1.61%	-	-
פער הריבית								
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
1.97%	8,313	423,050	1.85%	9,238	500,437	2.29%	12,643	551,146
בישראל								
1.74%	484	27,788	1.87%	529	28,263	2.71%	824	30,456
מחוץ לישראל								
1.95%	8,797	450,838	1.85%	9,767	528,700	2.32%	13,467	581,602
סך-הכל								
סך ההתחייבויות נושאות ריבית								
1.42%	239	16,884	0.60%	106	17,756	1.54%	310	20,108
המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2020			2021			2022		
שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/ (הוצאה)	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל								
מטבע ישראלי לא-צמוד								
2.30%	7,620	331,590	1.92%	7,750	402,645	2.86%	12,380	432,954
(0.25%)	(392)	158,081	(0.18%)	(354)	194,148	(0.98%)	(2,211)	226,301
2.05%	-	-	1.74%	-	-	1.88%	-	-
מטבע ישראלי צמוד-למדד								
2.22%	1,118	50,342	5.02%	2,658	52,923	7.35%	4,340	59,014
(1.22%)	(440)	36,178	(3.80%)	(1,225)	32,210	(6.22%)	(1,957)	31,469
1.00%	-	-	1.22%	-	-	1.13%	-	-
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)								
1.94%	799	41,118	1.43%	641	44,869	2.31%	1,366	59,178
(0.94%)	(392)	41,775	(0.45%)	(232)	52,126	(2.01%)	(1,275)	63,478
1.00%	-	-	0.98%	-	-	0.30%	-	-
סך פעילות בישראל								
2.25%	9,537	423,050	2.21%	11,049	500,437	3.28%	18,086	551,146
(0.52%)	(1,224)	236,034	(0.65%)	(1,811)	278,484	(1.69%)	(5,443)	321,248
1.73%	-	-	1.56%	-	-	1.59%	-	-

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 31 בדצמבר 2022

טבלה 8-10: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 לעומת שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		
	מחיר		מחיר	כמות	
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
1,632	729	903	4,834	2,829	2,005
					בישראל
(37)	(41)	4	318	193	125
					מחוץ לישראל
1,595	688	907	5,152	3,022	2,130
					סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
(120)	(271)	151	2,203	2,129	74
					בישראל
(51)	(52)	1	181	184	(3)
					מחוץ לישראל
(171)	(323)	152	2,384	2,313	71
					סך-הכל
1,424	365	1,059	7,536	5,335	2,201
					סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
65	(77)	142	2,836	2,434	402
					בישראל
(124)	(130)	6	206	169	37
					מחוץ לישראל
(59)	(207)	148	3,042	2,603	439
					סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
522	441	81	796	301	495
					בישראל
(9)	(6)	(3)	(2)	(1)	(1)
					מחוץ לישראל
513	435	78	794	300	494
					סך-הכל
454	228	226	3,836	2,903	933
					סך-כל הוצאות הריבית
970	137	833	3,700	2,432	1,268
					סך-הכל הכנסות הריבית פחות הוצאות ריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

דוח תקופתי לשנת

2022

תקנה 9 דוחות כספיים

הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים בצירוף חוות דעת רואי החשבון המבוקרים, מצורפים ומהווים חלק בלתי נפרד מדוח זה.

תקנה 10ג'

תמורת הנפקת אגרות-חוב (סדרה ו', סדרה 100 וסדרה 200) בסך כולל של כ-2.5 מיליארד ש"ח מחודש מרץ 2022 משמשת את הבנק לצרכי פעילותו השוטפת.

תמורת הנפקת אגרות-חוב (סדרה ז', סדרה 101 וסדרה 201) בסך כולל של כ-4.2 מיליארד ש"ח מחודש נובמבר 2022 משמשת את הבנק לצרכי פעילותו השוטפת.

הערה כללית לתקנות 11, 12 ו-13:

- תקנות 11, 12 ו-13 יושמו לגבי השקעות בחברות בנות וכלולות עם פעילות עסקית, ובתנאי שעומדות באחד או יותר מהמבחנים המפורטים להלן:
1. חלקו של הבנק בשווי המאזני של ההשקעה בחברה המוחזקת (בשרשרת), עולה על 0.5% מההון המיוחס לבעלים בדוחות הכספיים של הבנק.
 2. החברה מהווה תאגיד בנקאי.

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך המאזן

א. במניות ובניירות-ערך המירים

שם החברה	סוג המניה			מספר מניות	סך-הכל ערך נקוב	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	בנייר הערך	שיעור החזקה		
	שם המניה	ערך נקוב למניה	סוג מטבע					בהצבעה בסמכות למנות דירקטורים	בהון	בהצבעה בסמכות למנות דירקטורים
אופז בע"מ	מניות רגילות	*0.01	שקל חדש	1,000,770	10,008	1,591	100%	100%	100%	
בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.*	-	-	-	-	-	-	-	100%	100%	
דירור ב.פ. בע"מ	-	-	-	-	-	231	-	100%	100%	
הפועלים (שוויץ) לימיטד	מניות יסוד	*100.00	פרנק שוויצרי	650,000	65,000,000	290	100%	100%	100%	
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	-	-	-	-	-	758	-	100%	100%	
פועלים אקוויטי בע"מ	-	-	-	-	-	2,713	-	100%	100%	
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	מניות רגילות	*1.00	שקל חדש	50,000	50,000	260	100%	100%	100%	
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	מניות רגילות	*0.00	שקל חדש	5,000	5	260	100%	100%	100%	
פקעות פועלים בע"מ	מניות רגילות	*100.00	שקל חדש	370,214	37,021,400	310	100%	100%	100%	
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות רגילות	*0.00	שקל חדש	58,351,356,355	5,835,136	539	100%	100%	100%	
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות הנהלה א'	*0.00	שקל חדש	20	-	539	100%	100%	100%	
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות הנהלה ב'	*0.00	שקל חדש	20	-	539	100%	100%	100%	
רבדים (נכסים) בע"מ	מניות רגילות	*0.00	שקל חדש	20,000	2	1,511	100%	100%	100%	
שור-הא אינטרנשיונל לימיטד	מניות רגילות	*1.00	דולר ארצות-הברית	1	1	343	0%	100%	100%	
תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	מניות רגילות	*0.00	שקל חדש	4,420	-	700	100%	100%	100%	

* לפרטים בדבר הסכם עם בעל מניות המיעוט ראה [ביאור 15](#).

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך המאזן (המשך)

ב. באגרות-חוב ובשטרי-הון

שם חברה	תנאי הצמדה	יתרה מאזנית (במיליוני ש"ח)	שיעור ריבית (ב-%)	שנת פירעון סופי
זהר-השמש להשקעות בע"מ	לא-צמוד	850	-	ללא מועד פירעון
פועלים אקוויטי והשקעות - החזקות בע"מ	לא-צמוד	400	-	2027

ג. יתרת הלוואות ליום 31 בדצמבר 2022

שם החברה	יתרת הלוואות ליום 31.12.22	שיעור ריבית הלוואות לא-צמודות	שיעור ריבית הלוואות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות צמודות מטבע-חוץ	זמן פירעון סופי
	מיליוני ש"ח				
בנק פזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	77	-	6.88	-	2023

ד. רשימת חברות לא פעילות

אוצר בבל בע"מ	בפירוק מרצון
בי אייג' איי אינווסטמנט אדויסורס אסיה	בפירוק מרצון
דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ	בפירוק מרצון
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ	
חברה לפתוח אשקלון ברנע בע"מ	
חברת כפר הנופש אשקלון בע"מ	בפירוק מרצון
חברת נאמנות של תעוש בע"מ	בפירוק מרצון
חברת עודאר בע"מ	
חניון אלנבי 115 תל-אביב בע"מ	בפירוק מרצון
חצרון חברה להשקעות בע"מ	בפירוק מרצון
מטעי רמתיים בע"מ	
פועלים וונצ'רס 1 בע"מ	בפירוק מרצון
קרקעות בגושים 7123 7124 7128 בע"מ	

תקנה 12 שינויים בהשקעות הבנק בחברות בנות ובחברות כלולות בתקופת הדוח

שם החברה	שם המניה	ערך נקוב למניה	סוג המניה		תאריך השינוי	מהות השינוי	סך-הכל ערך נקוב	עלות (במיליוני ש"ח)
			סוג מטבע	ערך נקוב				
בנק פזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	רגילה	0.1	לי"ת	סוג מטבע	10.03.2022	השקעה	101,777,661	16
פועלים אקוויטי והשקעות - החזקות בע"מ		1.0	ש"ח	ערך נקוב	02.03.2022	הקצאת מניות		225
פועלים (לוקסמבורג) ס.א			דולר	ערך נקוב	13.09.2022	החזר השקעה		141
						ארצות-הברית		
פועלים (שוויץ) לימיטד			פר"ש	סוג מטבע	22.02.2022	השקעה		35
פועלים (שוויץ) לימיטד			פר"ש	ערך נקוב	01.12.2022	השקעה		36

תקנה 13 הכנסות של חברות-בת וחברות קשורות והכנסות הבנק מהן לתאריך המאזן*

הכנסות הבנק			רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה		שם החברה
דיבידנד	דמי ניהול	ריבית	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	(86)	אופז בע"מ
-	-	4	-	3	בנק פוזיטיף קרדי ויה קלקימנה בנקאסי אי.אס.
-	-	-	-	72	דירור ב.פ. בע"מ**
-	-	-	-	(76)	הפועלים (שוויץ) לימיטד
-	-	-	-	(16)	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ
-	-	-	-	123	פועלים אקוויטי בע"מ
-	-	-	-	3	פקעות פועלים בע"מ
-	-	-	-	7	קונטיננטל פועלים בע"מ
-	-	-	-	69	רבדים (נכסים) בע"מ
-	-	3	-	15	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד
2,625	-	-	-	(20)	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו.

** חברת דירור ב.פ. מכרה לפני שנים רבות קרקעות שהיו בבעלותה. על-פי ההסכמים עם חלק מהרוכשים, החברה זכאית לחלק מהתמורות בעת מימוש המקרקעין על-ידי הרוכשים. לאורך השנים הרוכשים מוכרים/מממשים את המקרקעין לאחר השבחתם והחברה קיבלה ומקבלת את חלקה בתמורות אלה שנרשמות כהכנסות אחרות בדוחות הכספיים ומהוות את עיקר הכנסותיה.

חברות הבת בחו"ל במטבע מקומי מתורגם לשער חליפין ליום 31.12.22.

תקנה 14 רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך הדוח על המצב הכספי, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

הרשימה נכללת בביאור 29 ד' בדוחות הכספיים.

תקנה 20 מסחר בבורסה - ניירות-ערך שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

ביום 15 במרץ 2022 הונפקו ונרשמו למסחר בבורסה 397,650,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה ו'), וכן (בדרך של הרחבת סדרה) 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות-חוב (סדרה 100) ו-988,615,000 ש"ח ערך נקוב אגרות-חוב (סדרה 200).
ביום 29 בנובמבר 2022 הונפקו ונרשמו למסחר בבורסה 950,000,000 ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים (סדרה ז'), 1,205,867,000 ש"ח ערך נקוב אגרות-חוב (סדרה 101) ו-2,000,000,000 ש"ח ערך נקוב אגרות-חוב (סדרה 201).
בתקופת הדוח לא היו הפסקות מסחר בבורסה בניירות-הערך שהנפיק הבנק.

תקנה 21 גמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

הגמול ששולם לדירקטורים (למעט ליו"ר) בשנת 2022 בגין כהונתם, שאינו חורג מהמקובל ומשולם לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, הסתכם בסך של כ-7,730 אלפי ש"ח (לא כולל מע"מ), ממנו סך של כ-1,660 אלפי ש"ח כהשלמת גמול לדירקטורים עבור תקופת הקורונה בשנים 2020 ו-2021 (ראה [סעיף 6.6](#) "עניינים אחרים" בחלק ממשל תאגידי). לפרטים אודות תגמול ליו"ר הדירקטוריון, ראה [דוח ממשל תאגידי בעמ' 271](#).

תקנה 21א השליטה בתאגיד

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ. ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה, שקיבלה מבנק ישראל, אשר איפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ומאז אין בבנק בעל מניות שהינו בעל שליטה. לפרטים נוספים, ראה [סעיף 6.6](#) בדוח ממשל תאגידי.

תקנה 22 עסקות עם בעלי שליטה

החל מיום 22 בנובמבר 2018 הבנק הינו תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ואין בבנק בעל שליטה לפי הוראות חוק החברות או חוק ניירות-ערך. לפרטים בדבר אמות מידה שקבעה ועדת הביקורת בקשר עם אישור ודיווח עסקות בעלי עניין של הבנק ראה [בסעיף 6.7](#) בדוח ממשל תאגידי [ובביאור 33](#) בדוחות הכספיים.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾

א. החזקה על-ידי בעלי עניין במניות הבנק

שיעור ההחזקות בהצבעה לאחר דילול	שיעור ההחזקות בהון	שיעור ההחזקות בהצבעה ⁽³⁾	שיעור ההחזקות בהון	מניות ע"נ בש"ח ⁽²⁾	מס' תאגיד	
שם בעל עניין						
5.62	5.62	5.62	5.62	75,193,761.00	512705153	אריסון החזקות (1998) בע"מ
		(ראה הערה להלן)				
0.19	0.19	0.19	0.19	2,545,559.00	520036120	כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ - נוסטרו
6.76	6.76	6.76	6.76	90,402,796.00	520036120	כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ - קופות-גמל
0.16	0.16	0.16	0.16	2,153,555.00	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - נוסטרו
0.01	0.01	0.01	0.01	160,330.00	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - ביטוח
4.17	4.17	4.17	4.17	55,732,686.66	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - קופות-גמל
2.35	2.35	2.35	2.35	31,476,212.26	520041989	אקסלנס השקעות בע"מ
0.48	0.48	0.48	0.48	6,362,578.17	520041989	אקסלנס השקעות בע"מ - עשיית שוק
0.34	0.34	0.34	0.34	4,551,246.00	511446551	אלטשולר שחם בע"מ - ניהול קרנות
4.93	4.93	4.93	4.93	65,931,902.20	511446551	אלטשולר שחם בע"מ - גמל ופנסיה
0.06	0.06	0.06	0.06	865,000.00	514060904	אלטשולר שחם ינשוף גידור בע"מ (שותף כללי)
0.00	0.00	0.00	0.00	10,000.00	515229086	אלטשולר שחם פורטפוליו A גידור בע"מ (שותף כללי)
0.21	0.21	0.21	0.21	2,749,847.00	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - נוסטרו
1.60	1.60	1.60	1.60	21,446,020.00	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קרנות נאמנות
4.52	4.52	4.52	4.52	60,472,815.00	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קופות-גמל
3.56	3.56	3.56	3.56	47,650,101.00	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קרנות נאמנות
1.84	1.84	1.84	1.84	24,602,260.00	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קופות-גמל

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

(2) 1.0 ש"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

(3) הבנק מחזיק 540,105.00 מניות רדומות, החזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

החזקה על-ידי בעלי עניין באגרות-חוב וניירות-ערך המירים של הבנק

ערך נקוב	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד	שם בעל העניין
1,410,841.80	פועלים אגרות-חוב 200	520036120	כלל החזקות עסקי ביטוח - נוסטרו
330,733,382.00	פועלים אגרות-חוב 100	520036120	כלל החזקות עסקי ביטוח - קופות-גמל
419,400,000.00	פועלים אגרות-חוב 200		
301,049,007.00	פועלים אגרות-חוב 201		
3,327.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
1,987.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
15,183,697.30	פועלים אגרות-חוב 100	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - נוסטרו
9,189,071.00	פועלים אגרות-חוב 101		
24,690,950.80	פועלים אגרות-חוב 200		
12,000,000.00	פועלים אגרות-חוב 201		
105.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
234.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
118.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
4,512,000.00	פועלים אגרות-חוב 100	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - ביטוח
9,090.00	פועלים אגרות-חוב 200		
4,994,000.00	פועלים אגרות-חוב 201		
198,453,433.00	פועלים אגרות-חוב 100	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ - קופות-גמל
190,956,245.00	פועלים אגרות-חוב 101		
92,294,157.30	פועלים אגרות-חוב 200		
153,739,258.00	פועלים אגרות-חוב 201		
900.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
1,323.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
552.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
23.00	כתבי התחייבות נדחים ז'	520041989	אקסלנס השקעות בע"מ - נוסטרו
159,217,066.10	פועלים אגרות-חוב 100	520041989	אקסלנס השקעות בע"מ - קרנות נאמנות
24,691,543.00	פועלים אגרות-חוב 101		
176,169,062.70	פועלים אגרות-חוב 200		
22,566,188.00	פועלים אגרות-חוב 201		
25.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
1.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
17.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
-37,559.30	פועלים אגרות-חוב 100	520041989	אקסלנס השקעות בע"מ - עשיית שוק
-8,764.00	פועלים אגרות-חוב 101		
-213,267.00	פועלים אגרות-חוב 200		
-222,526.00	פועלים אגרות-חוב 201		
82,039,296.90	פועלים אגרות-חוב 100	511446551	אלטשולר שחם בע"מ - ניהול קרנות
41,060,000.00	פועלים אגרות-חוב 101		
14,269,165.50	פועלים אגרות-חוב 200		
485,581,731.30	פועלים אגרות-חוב 200	511446551	אלטשולר שחם בע"מ - גמל ופנסיה
167,811,000.00	פועלים אגרות-חוב 201		

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

החזקה על-ידי בעלי עניין באגרות-חוב וניירות-ערך המירים של הבנק (המשך)

ערך נקוב	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד	שם בעל העניין
4,107,335.30	פועלים אגרות-חוב 100	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - נוסטרו
-7,673.00	פועלים אגרות-חוב 101		
108,884,356.10	פועלים אגרות-חוב 200		
396,399.00	פועלים אגרות-חוב 201		
22.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
600.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
596.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
83,233,624.20	פועלים אגרות-חוב 100	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קרנות נאמנות
15,444,604.00	פועלים אגרות-חוב 101		
78,182,934.50	פועלים אגרות-חוב 200		
9,887,383.00	פועלים אגרות-חוב 201		
348.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
213.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
151.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
8,425,410.00	פועלים אגרות-חוב 101	520033986	הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קופות-גמל
2,126.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
1,348.00	כתבי התחייבות נדחים ו'		
993.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
98,835,378.00	פועלים אגרות-חוב 100	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קרנות נאמנות
16,966,035.00	פועלים אגרות-חוב 101		
133,080,486.00	פועלים אגרות-חוב 200		
29,475,215.00	פועלים אגרות-חוב 201		
66.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
8.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		
86,404,398.00	פועלים אגרות-חוב 100	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קופות-גמל
176,344,668.00	פועלים אגרות-חוב 200		
283,852,185.00	פועלים אגרות-חוב 201		
1,520.00	כתבי התחייבות נדחים ה'		
2,984.00	כתבי התחייבות נדחים ז'		

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

ב. החזקות מניות הבנק על-ידי דירקטורים/מנכ"ל⁽²⁾

שם בעל עניין	מס' תאגיד	מניות ע"נ בש"ח ⁽³⁾	שיעור ההחזקות בהון	שיעור ההחזקות בהצבעה	שיעור ההחזקות בהון לאחר דילול	שיעור ההחזקות בהצבעה לאחר דילול
דב קוטלר	54010483	9,200	-	-	-	-
יואל מינץ	52302825	1,640	-	-	-	-

החזקת מניות על-ידי נושאי משרה בכירה

שם בעל עניין	מס' תאגיד	מניות ע"נ בש"ח ⁽³⁾	שיעור ההחזקות בהון	שיעור ההחזקות בהצבעה	שיעור ההחזקות בהון לאחר דילול	שיעור ההחזקות בהצבעה לאחר דילול
עמית אוברקוביץ ⁽²⁾	59030015	19,484	0.00	0.00	0.00	0.00
יעל אלמוג ⁽²⁾	59284745	54,872	0.00	0.00	0.00	0.00
אתי בן-זאב	23571540	99,582	0.01	0.01	0.01	0.01
מירב בן שושן כהן	28710143	72,629	0.01	0.01	0.01	0.01
רם גב ⁽²⁾	32283046	18,658	0.00	0.00	0.00	0.00
זאב חיו	57069676	145,381	0.01	0.01	0.01	0.01
גיא כליף	28761088	147,717	0.01	0.01	0.01	0.01
ידין ענתבי	28078525	203,853	0.02	0.02	0.02	0.02
איתמר פורמן ⁽²⁾	25359696	24,850	0.00	0.00	0.00	0.00
דלית טובה רביב ⁽²⁾	24149783	43,224	0.00	0.00	0.00	0.00
אמיר בכר ⁽²⁾	29331113	54,048	0.00	0.00	0.00	0.00
גלעד בלוך ⁽²⁾	28487296	9,197	0.00	0.00	0.00	0.00
רבקה גוגיג ⁽²⁾	36164994	3,686	0.00	0.00	0.00	0.00

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.
 (2) שיעור ההחזקה נמוך מ-0.01%.
 (3) 1.0 ש"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה באגרות-חוב של הפועלים הנפקות בע"מ

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות
כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ - נוסטרו	520036120	פועלים הנפקות 32	2,268,440.74
		פועלים הנפקות טו'	968,756.75
		פועלים הנפקות 34	0.03
		פועלים הנפקות 36	39,316,662.75
כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ - קופות-גמל	520036120	פועלים הנפקות 32	67,361,417.51
		פועלים הנפקות טו'	1,676,337.80
		פועלים הנפקות טז'	100,360.53
		פועלים הנפקות 34	76,422,644.91
		פועלים הנפקות יח'	1,215.00
		פועלים הנפקות יט'	1,616.00
		פועלים הנפקות 36	120,629,069.41
		פועלים הנפקות כ'	2,938.00
		פועלים הנפקות כא'	1,500.00
כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ - נוסטרו	520036120	פועלים הנפקות 36	1,029,752.58
הפניקס אחזקות בע"מ - נוסטרו	520017450	פועלים הנפקות 32	3,676,768.69
		פועלים הנפקות טו'	1,765,998.20
		פועלים הנפקות טז'	70,271.14
		פועלים הנפקות 34	4,090,474.38
		פועלים הנפקות יח'	97.00
		פועלים הנפקות 35	914,239.58
		פועלים הנפקות יט'	23.00
		פועלים הנפקות 36	28,398,466.93
		פועלים הנפקות כ'	210.00
		פועלים הנפקות כא'	205.00
		הפניקס אחזקות בע"מ - ביטוח	520017450
פועלים הנפקות טו'	23,333.38		
פועלים הנפקות 34	103,949.41		
פועלים הנפקות יט'	7.00		
הפניקס אחזקות בע"מ - קופות-גמל	520017450	פועלים הנפקות 32	66,496,291.00
		פועלים הנפקות טו'	13,584,623.83
		פועלים הנפקות טז'	184,976.86
		פועלים הנפקות 34	30,513,861.39
		פועלים הנפקות יח'	2,124.00
		פועלים הנפקות 35	60,997,005.79
		פועלים הנפקות יט'	916.00
		פועלים הנפקות 36	258,707,205.44
		פועלים הנפקות כ'	1,045.00
פועלים הנפקות כא'	2,152.00		

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה באגרות-חוב של הפועלים הנפקות בע"מ (המשך)

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז	שם ניירות-ערך	כמות
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים הנפקות 32	26,311,116.32
		פועלים הנפקות טו'	5,877,148.08
		פועלים הנפקות טז'	3,104,757.82
		פועלים הנפקות 34	6,810,016.32
		פועלים הנפקות יח'	214.00
		פועלים הנפקות 35	70,955,447.07
		פועלים הנפקות יט'	417.00
		פועלים הנפקות 36	190,416,254.08
		פועלים הנפקות כ'	439.00
פועלים הנפקות כא'	178.00		
אקסלנס השקעות בע"מ - עשיית שוק	520041989	פועלים הנפקות 32	4,213.01
		פועלים הנפקות טו'	4,286.46
		פועלים הנפקות 34	4,440.49
		פועלים הנפקות 35	-68,102.90
		פועלים הנפקות 36	-140,471.69
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - נוסטרו	520033986	פועלים הנפקות 32	0.37
		פועלים הנפקות טו'	680,426.99
		פועלים הנפקות טז'	0.06
		פועלים הנפקות 34	0.71
		פועלים הנפקות יח'	104.00
		פועלים הנפקות 35	317,194.18
		פועלים הנפקות יט'	62.00
		פועלים הנפקות 36	36,299,560.07
		פועלים הנפקות כ'	942.00
פועלים הנפקות כא'	476.00		
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קרנות נאמנות	520033986	פועלים הנפקות 32	16,362,318.31
		פועלים הנפקות טו'	5,115,709.61
		פועלים הנפקות טז'	1,961,045.53
		פועלים הנפקות 34	7,946,169.54
		פועלים הנפקות יח'	1,239.00
		פועלים הנפקות 35	32,248,989.71
		פועלים הנפקות יט'	989.00
		פועלים הנפקות 36	95,932,355.32
		פועלים הנפקות כ'	727.00
פועלים הנפקות כא'	1,075.00		
הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ - קופות-גמל	520033986	פועלים הנפקות טו'	3,843,429.44
		פועלים הנפקות טז'	195,558.00
		פועלים הנפקות יח'	2,147.00
		פועלים הנפקות 35	4,551,428.57
		פועלים הנפקות יט'	2,288.00
		פועלים הנפקות 36	8,679,816.05
		פועלים הנפקות כ'	3,553.00
פועלים הנפקות כא'	3,668.00		

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה באגרות-חוב של הפועלים הנפקות בע"מ (המשך)

כמות	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד/ת.ז.	שם בעל עניין
22,823,232.00	פועלים הנפקות 32	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קרנות נאמנות
6,714,659.00	פועלים הנפקות טו'		
7,866,907.00	פועלים הנפקות טז'		
11,974,104.00	פועלים הנפקות 34		
381.00	פועלים הנפקות יח'		
42,063,348.00	פועלים הנפקות 35		
117.00	פועלים הנפקות יט'		
165,486,695.00	פועלים הנפקות 36		
272.00	פועלים הנפקות כ'		
89.00	פועלים הנפקות כא'		
157,102,100.00	פועלים הנפקות 32	520043795	מיטב בית השקעות בע"מ - קופות-גמל
47,100,056.00	פועלים הנפקות טו'		
26,016,762.00	פועלים הנפקות 34		
1,949.00	פועלים הנפקות יח'		
245,200.00	פועלים הנפקות 35		
422.00	פועלים הנפקות יט'		
105,911,204.00	פועלים הנפקות 36		
517.00	פועלים הנפקות כ'		
1,647.00	פועלים הנפקות כא'		
48,392,881.55	פועלים הנפקות 32	511446551	אלטשולר שחם בע"מ - גמל ופנסיה
1,739,080.29	פועלים הנפקות טו'		
41,974,268.10	פועלים הנפקות 34		
79,800,909.88	פועלים הנפקות 35		
63,198,034.73	פועלים הנפקות 36		
422,172.18	פועלים הנפקות 32	511944670	אלטשולר שחם-בע"מ - קרנות נאמנות
1,465,355.73	פועלים הנפקות 34		
39,950,994.49	פועלים הנפקות 35		
137,692,898.87	פועלים הנפקות 36		
200,000.00	פועלים הנפקות טו'	514060904	ינשוף גידור בע"מ (שותף כללי)
450,000.00	פועלים הנפקות 34		
-215,160.71	פועלים הנפקות 36	515007938	נץ גידור בע"מ (שותף כללי)

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי⁽¹⁾ (המשך)

פירוט נוסף בדבר המחזיקים העיקריים:

1. בעלי השליטה באריסון החזקות (1998) בע"מ

Eternity Holdings One Trust ו-Eternity Four-A Trust ("הנאמנויות") מחזיקות ב-30% וב-70%, בהתאמה, ממניות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). הנאמנים של Eternity Holdings One Trust הינם The Northern Trust Company of Delaware ו-Fides VE LLC. גב' שרי והנאמנים של Eternity Four-A Trust הינם The Northern Trust Company of Delaware ו-Braiden Services LLC, ו-Confia LLC. גב' שרי אריסון הינה הנהנית העיקרית בנאמנויות ויהיה לה שיקול הדעת הבלעדי להצביע באסיפות בעלי המניות של אריסון החזקות מכח יפויי כח, שניתנו לה על-ידי הנאמנים. יפויי הכח ניתנו שלא מתוך כוונה לבטלם כל עוד אריסון החזקות מחזיקה במניות הבנק. מובהר, כי שיעור ההחזקה של אריסון החזקות בכח ההצבעה, חושב ביחס לסך המניות בהחזקתה ולא הוקטן לפי ההוראה בהיתר ההחזקה שקיבלה גב' אריסון מבנק ישראל, על-פיה ממועד כניסתו של ההיתר לתוקף, אריסון לא תצביע בכח זכויות ההצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק. בהתאם לא הוגדלו גם שעורי ההחזקה בהצבעה של יתר המחזיקים. לפרטים אודות הוראות היתר ההחזקה, ראה סעיף 6.6 בדוח ממשל תאגידי לעיל וכן דיווח מידי של הבנק מיום 4 בספטמבר 2018 (מס' אסמכתא 01-082039-2018) ודיווח מידי של הבנק מיום 10 ביוני 2021 (מס' אסמכתא 01-037666-2021), לפיו האריך המפקח על הבנקים בשנה (עד ליום 20.11.2023) את התקופה שבמסגרתה על אריסון למכור את אמצעי השליטה שהיא מחזיקה בבנק העולים על 5%.

2. כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ

כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ("כלל החזקות") הינה חברה ציבורית ללא גרעין שליטה, תושבת ישראל וניירות הערך שלה רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ.

3. הפניקס אחזקות בע"מ

בעל השליטה בהפניקס אחזקות בע"מ הינו Belenus Lux S.a.r.l ("בלנוס"), תאגיד שהוקם בלוקסמבורג. בעלי השליטה בבלנוס: Lewis (Lee) Sachs, Matthew Botein, CCP III Cayman GP Ltd. הפניקס אחזקות בע"מ (ח.צ. 520017450) מחזיקה בעקיפין ב-100% מאקסלנס השקעות בע"מ (ח.צ. 520041989).

4. אלטשולר-שחם בע"מ

המידע שלהלן הינו כפי שנמסר לבנק על-ידי בעל העניין. אלטשולר-שחם בע"מ ("א"ש") הינה קבוצת דיווח מוסדית הכוללת את אלטשולר-שחם גמל ופנסיה בע"מ ("א"ש גמל ופנסיה") ואלטשולר-שחם ניהול קרנות נאמנות בע"מ ("א"ש קרנות נאמנות").

בעלי השליטה בא"ש הינם:

גילעד אלטשולר ת.ז. 057379315 באמצעות החזקה ב-100% מגילעד אלטשולר החזקות בע"מ, המחזיקה ב-44.81% ממניות א"ש. קלמן שחם ת.ז. 000915983 באמצעות החזקה ב-100% מקלמן שחם החזקות בע"מ, המחזיקה ב-44.81% ממניות א"ש.

בעלי השליטה בא"ש גמל ופנסיה הם:

בעלי השליטה בא"ש, כאמור בהערה לעיל, באמצעות החזקתם בא"ש המחזיקה ב-55.77% מא"ש גמל ופנסיה וכן יאיר לוינשטיין ת.ז. 023016678 באמצעות החזקה של 100% ביאיר לוינשטיין החזקות בע"מ.

בעלי השליטה בא"ש קרנות נאמנות הם:

בעלי השליטה בא"ש קרנות נאמנות הם בעלי השליטה בא"ש כאמור לעיל, באמצעות החזקתם בא"ש המחזיקה ב-100% מא"ש קרנות נאמנות. חלק מבעלי השליטה בא"ש הינם גם בעלי השליטה בחברות שהינן שותף כללי במספר שותפויות שעוסקות בניהול קרנות גידור.

5. הראל השקעות בביטוח ושרותים פיננסיים בע"מ

בעלי השליטה הם: יאיר המבורגר ת.ז. 007048671, גדעון המבורגר ת.ז. 007048663, נורית מנור ת.ז. 051171312. ההחזקה של בעלי השליטה במחזיק הינה באמצעות ג.י. יעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת (מספר שותפות 550272587). שותפות בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי השליטה, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.

6. מיטב בית השקעות בע"מ

בעלי השליטה הם: (1) מר אלי ברקת ת.ז. 058368143 באמצעות ברם פיננסים בע"מ. בעלי המניות הסופיים בברם פיננסיים הם: מר אלי ברקת ת.ז. 058368143 המחזיק בנאמנות גם במניות, מר ניר ברקת ת.ז. 056092430 ומר יובל רכבי ת.ז. 058142431. (2) מר אבנר סטפק ת.ז. 027378058 המחזיק במניות מיטב בית השקעות במישרין ובאמצעות חברות בשליטתו.

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספית⁽¹⁾ (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות-בת או קשורות

שם בעל העניין	מספר חברה ברשם החברות	שם הנייר	מספר מניות	ערך הנקוב למניה	סוג מטבע	ע"ג מוחזק לתאריך המאזן	בהון	בהצבעה	שיעור החזקה	בסמכות למנות דירקטורים
שם החברה שבה מחזיק בעל העניין										
אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ	511819617	מניות רגילות	5,755,518	0.01	שקל חדש	57,555.2	25%	25%	25%	25%
באמ"י נכסים בע"מ	511584781	מניות רגילות	100	1.00	שקל חדש	100.0	100%	100%	100%	100%
בי.איי.איי - יו.אס.איי הולדינגס אינק	352460912	מניות רגילות	100	1.00	דולר ארצות-הברית	100.0	100%	100%	100%	100%
בנק פוזיטיב קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	774483903	מניות רגילות	3,372,923,491	0.10	-	337,292,349.1	100%	100%	100%	100%
דיר ב.פ. בע"מ	510237878	מניות רגילות	1,066	0.10	שקל חדש	106.6	100%	100%	100%	100%
דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ	511895773	מניות רגילות	100	1.00	שקל חדש	100.0	100%	100%	100%	100%
הפועלים (לטין אמריקה) ס.א	774177877	Bearer	398,537,083	1.00	פזו אורוגוואי	398,537,083.0	100%	100%	100%	100%
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	511391278	מניות רגילות	100	1.00	שקל חדש	100.0	100%	100%	100%	100%
הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק	133732556	COMMON	10	0.01	דולר ארצות-הברית	0.1	100%	100%	100%	100%
חצרון חברה להשקעות בע"מ	510364508	מניות רגילות	335,670	0.10	שקל חדש	33,567.0	33%	33%	33%	33%
מבנים וציוד בע"מ	510439284	מניות רגילות	5	0.10	שקל חדש	0.5	5%	5%	5%	5%
מי-עוז בע"מ	511470999	מניות רגילות	100	1.00	שקל חדש	100.0	100%	100%	100%	100%
סי ביליטים טקנולוג'ילרי	500422084	מניות רגילות	4,000,000	1.00	-	4,000,000.0	100%	100%	100%	100%
פועלים אופקים בע"מ	513624338	מניות רגילות	50,000	1.00	שקל חדש	50,000.0	100%	100%	100%	100%
פועלים אקוויטי - בית השקעות בע"מ	520032541	מניות רגילות	180,628,882	1.00	שקל חדש	180,628,882.0	100%	100%	100%	100%
פועלים אקוויטי - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ	511735185	מניות רגילות	1	1.00	שקל חדש	1.0	1%	1%	1%	1%
פועלים אקוויטי - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ	511735185	מניות רגילות	99	1.00	שקל חדש	99.0	99%	99%	99%	99%
פועלים אקוויטי (יורו) בע"מ	512693441	מניות רגילות	999	1.00	שקל חדש	999.0	100%	100%	100%	100%
פועלים אקוויטי (יורו) בע"מ	512693441	מניות רגילות	1	1.00	שקל חדש	1.0	0%	0%	0%	0%
פועלים אקוויטי בע"מ	510820046	מניות רגילות	222,411,690	0.01	שקל חדש	2,224,116.9	100%	100%	100%	100%
פועלים אקוויטי והשקעות - החזקות בע"מ	520043290	מניות רגילות	4,816,131	1.00	שקל חדש	4,816,131.0	20%	20%	20%	20%
פועלים אקוויטי והשקעות - החזקות בע"מ	520043290	מניות רגילות	18,443,293	1.00	שקל חדש	18,443,293.0	78%	78%	78%	78%
פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	512433194	מניות רגילות	999	1.00	שקל חדש	999.0	100%	100%	100%	100%
פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	512433194	מניות רגילות	1	1.00	שקל חדש	1.0	0%	0%	0%	0%
פועלים וונצ'רס 1 בע"מ	512882317	מניות רגילות	1,061,330	0.01	שקל חדש	10,613.3	54%	54%	54%	54%
פועלים וונצ'רס 1 בע"מ	512882317	ללא הון מניות	1	1.00	שקל חדש	1.0	0%	0%	0%	0%
פועלים וונצ'רס סרביס ישראל בע"מ	510464795	מניות רגילות א'	2,698	0.10	שקל חדש	269.8	100%	100%	100%	100%
פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ	513661025	מניות רגילות	1,000	1.00	שקל חדש	1,000.0	100%	100%	100%	100%
פיטנגו 2019 אס פי וי די.אנ שתופות מוגבלת	540287265	ללא הון מניות	3,834	1.00	שקל חדש	3,834.0	38%	38%	38%	38%
צדית בע"מ	510437494	מניות רגילות	114,799	0.00	שקל חדש	11.5	100%	100%	100%	100%
שור-הא אינטרנשיונל לימיטד	740000401	מניות רגילות	4,999,999	1.00	דולר ארצות-הברית	4,999,999.0	100%	100%	100%	100%

(1) הנתונים הינם ליום 31.01.2023.

תקנה 24 א

הסכום בש"ח		
מונפק ונפרע	רשום	
1,337,377,111	4,000,000,000	הון המניות מניות רגילות בנות - 1 ש"ח

מניות רדומות

בנק הפועלים בע"מ מחזיק 540,105 מניות רדומות והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות. מספר המניות הכלולות בהון המניות המונפק בניכוי המניות הרדומות (שאינן מקנות זכויות כלשהן) - 1,336,837,006. המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

תקנה 24 ב מרשם בעלי מניות

כמות מניות	ספר בעלי מניות - בנק הפועלים בע"מ
1,337,339,116	חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ*
31,680	ציצ'אן אברהם
2,450	דון מקסוול
1,640	פלורסהיים מרק וציפורה
700	אגמון אליהו
603	ברקנר אלברט
544	לוי ויקטוריה
122	מינדל שירה מילכה
100	גבע אריה
75	פנצר נתן
40	זקס ערן
10	יהודה בר-לב
10	נוימן דוד
10	אהרון אליאס
5	כלב ויקטוריה
2	אמ"מ ג. - השקעות ופיננסים בע"מ
1	זקצר רם
1	ארז טל
1	קרמר משה
1	לבנת רז
1,337,377,111	סך-הכל

* כמות המניות בחברה לרישומים, כלולות 540,105 מניות רדומות שבבעלות בנק הפועלים.

שם	ראובן קרופיק
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 013482518 תאריך לידה: 22.8.1951 מען: העמק 3, הוד השרון נתינות: ישראלית וארגנטינאית
חברות בוועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת אשראי, יו"ר הוועדה לממשל תאגידי ומחזיקי עניין ויו"ר הוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי. חבר בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית והוועדה למעקב אחר יישום הסדרי הבנק עם הרשויות האמריקאיות.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא. מכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 28 ביולי 2020 (וכממלא מקום יו"ר הדירקטוריון מיום 9 ביוני 2020).
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	18 בפברואר 2016.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בעל תואר ראשון במדעי החברה, תוך התמחות בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר ראשון במשפטים - אוניברסיטת תל-אביב. בוגר השתלמות במנהל עסקים של מרכז קלוג (Kellogg) רקאנטי - אוניברסיטת תל-אביב.
	דירקטור ב-NYK Technologies (חברה משפחתית, בבעלות מלאה). חבר בוועד המנהל של המכון לביומתמטיקה רפואית, ע"ר.
	לשעבר דירקטור במגוון חברות, בעיקר בתחום הטכנולוגיות, לרבות דירקטור ביקבי רקאנטי בע"מ (2004-2019), מרצה מן החוץ באוניברסיטת בן גוריון (2019-2020) וזים עסקי.
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	דוד אבנר
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 050782184 תאריך לידה: 29.8.1951 מען: דרך השדות 16, בית יצחק נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי והוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	האם הוא דירקטור חיצוני לפי הוראות חוק החברות.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	10 בספטמבר 2019.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בעל תואר ראשון במתמטיקה במסלול מדעי המחשב ופילוסופיה - אוניברסיטת חיפה. בעל תואר שני במנהל עסקים - הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל. בוגר קורסי מנתחי מערכות מידע ממוחשבות - הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, המדור ללימודי חוץ.
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	לשעבר - יו"ר דירקטוריון Cellomat Ltd (2018-2022), יועץ לדירקטוריון Starcom Ltd (2019-2020), דירקטור בבנק לאומי (2011-2017). בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה. בעל ניסיון בנקאי כהגדרת מונח זה בסעיף 25 (א) להוראה 301 ("ניסיון בנקאי").
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בעל ידע וניסיון בתחומי טכנולוגיית המידע וכן בתחום אבטחת מידע - עסק במהלך השנים בצורה ישירה בפיתוח מערכות מידע, מהנדס תוכנה באלביט בפיתוח מערכות צבאיות (3 שנים), ניהול צוות של אנשי תוכנה במערך מערכות מידע של צים חברת הספנות (3 שנים), ניהול מערכות מידע של מחלבת שטראוס בע"מ (7 שנים) וניהול מרכזי הפיתוח וחיטובות מוצרים באמדוקס (5 שנים). בעל ניסיון באבטחת מידע, בתפקידי פיתוח וניהול בתחום מערכות מידע בארגונים גדולים במשק (לרבות, אלביט מערכות בע"מ, צים שירותי ספנות משולבים בע"מ, שטראוס גרופ בע"מ ואמדוקס בע"מ).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	רונית אברמזון רוקח
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 054121108 תאריך לידה: 17.8.1957 מען: שמשון 5, ירושלים נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר הוועדה למעקב אחר יישום הסדרי הבנק עם הרשויות האמריקאיות. חברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין, ועדת תגמול.
האם היא דירקטורית בלתי תלויה/דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות/דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301	דירקטורית חיצונית לפי הוראות חוק החברות.
האם היא עובדת של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתה כדירקטורית בחברה	5 בפברואר 2018.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם היא משמשת דירקטורית	בעלת תואר ראשון במשפטים - האוניברסיטה העברית ירושלים. משמשת כיועצת משפטית בתחומי חברות, ניירות-ערך ובנקאות.
חברת הוועד המנהל של עמותת שילוב - מכון לטיפול משפחתי וזוגי (ע"ר); הקרן לירושלים (ע"ר); המכללה האקדמית בית ברל (ע"ר); וחברת האסיפה הכללית של ציפורי מרכז להכשרה ומנהיגות בע"מ (חל"צ).	
לשעבר - דירקטורית במגדל חברה לביטוח בע"מ, מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ומגדל שוקי הון בע"מ (2009-2017).	
האם היא דירקטורית שהחברה רואה בה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעלת כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטורית מומחית. בעלת ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים היא בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	נעם הנגבי
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 055445647 תאריך לידה: 20.7.1958 מען: טרומפלדור 5, כפר סבא נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	יו"ר הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית. חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין והוועדה למעקב אחר יישום הסדרי הבנק עם הרשויות האמריקאיות.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 ודירקטור בלתי תלוי.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	6 באוקטובר 2019.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן. מנכ"ל חברת נעם הנגבי בע"מ (חברה בבעלות מלאה).
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשובונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירויות נוספות	לשעבר - סמנכ"ל מחשוב, ראש אגף מערכות מידע ותקשוב במכבי שירותי בריאות (2015-2019) ויועץ טכנולוגי חיצוני בשירותי בריאות כללית בע"מ (2019).
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשובונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירויות נוספות	בעל כשירות מקצועית. דירקטור מומחה. בעל ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בעל ידע וניסיון בתחומי טכנולוגית המידע וכן בעל ניסיון, מומחיות ומומנט בננושא סייבר, בעיקר מזווית המדיניות והניהול בגופים גדולים במשק הישראלי - במסגרת תפקידיו כמנהל מערכות המידע של בנק דיסקונט לישראל בע"מ וכמנהל מערכות המידע של מכבי שירותי בריאות עסק רבות בנושאי סייבר - בקביעת מדיניות, תוכניות עבודה, ברכש פתרונות, בביצוע סקרים והטמעת הפתרונות לממצאים, בסקירת סוגי האיומים וברכש פתרונות, בהקמת מוקדים לאיתור והתמודדות עם התקפות, בהדרכה והטמעה ועוד.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	ישראל טראו
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 053641775 תאריך לידה: 16.12.1955 מען: פנינה זלצמן 4, תל-אביב-יפו נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת, ועדת אשראי והוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	לא.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	24 בנובמבר 2020.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בעל תואר ראשון במדעי הרוח (גיאוגרפיה מורחב) - אוניברסיטת תל-אביב. קורס ניהול בכיר ל.ה.ב מנהל עסקים, וקורס מתקדם השקעות ושוק הון ל.ה.ב מנהל עסקים, כולם מאוניברסיטת תל-אביב.
החל משנת 2019 מכהן כיועץ עסקי למספר חברות ומיזמים ומכהן כדירקטור חיצוני בקשרי תעופה בע"מ.	
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה. בעל ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	דליה לב
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 007555337 תאריך לידה: 2.8.1947 מען: בני משה 16/33, תל-אביב-יפו נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת תגמול של הדירקטוריון. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ביקורת והוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי.
האם היא דירקטורית בלתי תלויה/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	דירקטורית חיצונית לפי הוראות חוק החברות.
האם היא עובדת של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתה כדירקטור בחברה	12 באפריל 2018.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם היא משמשת דירקטורית	רואת חשבון מוסמכת - האוניברסיטה העברית. LLM (מוסמך במשפטים) - אוניברסיטת בר אילן. Advanced Management Program - Harvard Business School. מגשרת מוסמכת - לשכת עורכי הדין. דירקטורית בבלגל בע"מ (חברה בבעלות מלאה). החל מאוגוסט 2019 כדירקטורית חיצונית בשטראוס גרופ בע"מ (בשנים 2008-2017 כיהנה בה כדירקטורית בלתי תלויה). מכהנת בחבר הנאמנים של אוניברסיטת תל-אביב. מכהנת בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן גוריון. לשעבר - דירקטורית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (2012-2018).
האם היא דירקטורית שהחברה רואה בה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעלת כשירות מקצועית/דירקטורית מומחה/כשירות נוספות	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה. בעלת ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים היא בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

אודליה לבנון	שם
מס' זיהוי: 057971632 תאריך לידה: 16.11.1962 מען: אהרון בקר 11, תל-אביב-יפו נתינות: ישראלית	פרטים אישיים
חברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית. החל מיום 1 בינואר 2023 חברה גם בוועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין.	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא.	האם היא דירקטורית בלתי תלויה/דירקטורית חיצונית לפי חוק החברות/דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301
לא.	האם היא עובדת של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו
13 בספטמבר 2022.	התאריך בו החלה כהונתה כדירקטורית בחברה
בעלת תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב - אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר שני במדעי המחשב - אוניברסיטת תל-אביב. לימודי דוקטורט במנהל עסקים אוניברסיטת תל-אביב.	השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם היא משמשת דירקטורית
החל משנת 2015 מרצה לניהול מערכות מידע במכללה האקדמית ברמת גן.	
לשעבר מנכ"ל מרכז החישובים הבינאוניברסיטאי (מחב"א) (2017-2021), סמנכ"לית טכנולוגיות וחדשנות עסקית, קבוצת אירני (2014-2017), דירקטורית בבוס דיימקס בע"מ (2014-2021), ודירקטורית בלתי תלויה באי.טי.ג'י גרופ בע"מ (2021-2022).	
בעלת כשירות מקצועית. דירקטורית מומחית.	האם היא דירקטורית שהחברה רואה בה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעלת כשירות מקצועית/דירקטורית מומחה/כשירויות נוספות
בעלת ידע וניסיון בתחומי טכנולוגיית המידע וכן בעלת ניסיון בניהול מערך אבטחת מידע סייבר במסגרת התפקידים השונים שביצעה, לרבות בתפקידה האחרון כמנכ"לית מחב"א. במסגרת תפקיד זה הייתה אחראית על אבטחת המידע והסייבר של רשת האינטרנט של כלל מוסדות המחקר בארץ.	
לא.	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים היא בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	יואל מינץ
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 052302825 תאריך לידה: 3.2.1954 מען: המצביאים 58, תל-אביב-יפו נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	חבר ועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, הוועדה למעקב אחר יישום הסדרי הבנק עם הרשויות האמריקאיות. החל מיום 1 בינואר 2023 חבר גם בוועדה לניהול ובקרת סיכונים. דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 ודירקטור בלתי תלוי.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	לא.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	25 בנובמבר 2021.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	לשעבר - יו"ר הדירקטוריון ב-Bank Leumi UK (2012-2020) וב-Bank Leumi Romania (2012-2017). (2012-2019), דירקטור ב-Bank Leumi USA (2017-2020), חבר הנהלה בבנק לאומי (2012-2017).
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה. בעל ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	דוד צביליחובסקי
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 057056426 תאריך לידה: 31.8.1961 מען: הבנים 1, רמת השרון נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	יו"ר הוועדה לניהול ובקרת סיכונים.
	חברות בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית והוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	לא.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	25 בספטמבר 2019.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	דוקטורט בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במדעי המחשב - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר ראשון בכלכלה, מדעי המחשב ומתמטיקה - האוניברסיטה העברית.
	החל משנת 2011 מכהן כחבר הסגל האקדמי הבכיר של הפקולטה לניהול באוניברסיטת תל-אביב. מלמד בתוכניות אקדמיות בינלאומיות, לרבות במסגרת תוכניות של בית הספר למנהל עסקים Wharton. נותן שירותי ייעוץ לחברות טכנולוגיה מתקדמת.
	לשעבר דירקטור ובעל שליטה בחברת אינובנט ישראל בע"מ (1999-2022). כיהן כפרופסור אורח של Cyprus International Institute Of Management (2012-2018).
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטור מומחה.
האם הוא דירקטור שהחברה רואה בו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעל כשירות מקצועית/דירקטור מומחה/כשירות נוספות	בעל ידע וניסיון מוכח בתחומי טכנולוגית המידע וכן בעל מומחיות בתחומי אבטחת המידע והסייבר במסגרת לימודי התואר השני וניסיון בתחום אבטחת מידע מתפקידים שונים שביצע בעבר.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	רונית שוורץ
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 022339766 תאריך לידה: 29.5.1966 מען: רבי חנינא 21/6, תל-אביב-יפו נתינות: ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון	חברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין. החל מיום 1 בינואר 2023 חברה גם בוועדת תגמול והוועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי.
האם הוא דירקטור בלתי תלוי/דירקטור חיצוני לפי חוק החברות/דירקטור חיצוני לפי הוראה 301	לא.
האם הוא עובד של החברה, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו	לא.
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור בחברה	23 בנובמבר 2021.
השכלה והתעסקות בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בוגרת קורס דירקטורים ונושאי משרה בכירים בתאגידים - הפקולטה לניהול - אוניברסיטת תל-אביב.
	החל משנת 2018 מכהנת כדירקטורית בתשתיות אנרגיה בע"מ, והחל משנת 2017 בעמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ. החל משנת 2017 חברת הוועד המנהל של האגודה למען החייל.
	לשעבר - דירקטורית חיצונית בסימיון בע"מ (2019-2022), באלעד קנדה ריאליטי אינק. (2018-2021) ובכים ניר שרותי תעופה בע"מ. (2010-2018), דירקטורית בנמל אשדוד בע"מ (2015-2018).
האם היא דירקטורית שהחברה רואה בה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית/בעלת כשירות מקצועית/דירקטורית מומחה/כשירות נוספות	בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית. דירקטורית מומחית. בעלת ניסיון בנקאי.
האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צוין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של דירקטורים ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾

שם	דב קוטלר
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 054010483 תאריך לידה: 2.8.1956
תאריך תחילת כהונה	יום 1 באוקטובר 2019.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	מנהל כללי, חבר הנהלה.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.
	יו"ר דירקטוריון אינטו השקעות בע"מ (וכן בתאגידים שחברות הקבוצה הן שותף כללי שלהן - פינטו אפיק ואינטו אושקוש) (2015-2019); דירקטור בדירקטוריון החברות: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פלאפון, YES, בזק בינלאומי, בזק און ליין (2018-2019); דירקטור בוי-פיננסי טכנולוגיות בע"מ (מקבוצת בלנדר, וכן בחברות נוספות בקבוצה) (2015-2019); חבר הוועד המייעץ של סטארט-אפים בתחום הפינטק, Doorbill A.B.C וספלייטאיט בע"מ וכיועץ חיצוני של החברות: מקס איט פיננסיים בע"מ, Warburg Pincus (2015-2019).

שם	עמית אוברקוביץ'
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 059030015 תאריך לידה: 19.8.1964
תאריך תחילת כהונה	1 בדצמבר 2019.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על חטיבת משאבי אנוש. מכהן כדירקטור באבוקה חברה להשקעות בע"מ (חברה בת של הבנק).
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר שני במדע המדינה - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת דרבי. חבר בוועד המנהל (בהתנדבות) של עמותת א.ו.י. ישראל A.V. ISRAEL (ע"ר) (החל משנת 1998); סמנכ"ל משאבי אנוש בחברת חשמל לישראל בע"מ (2015-2019).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	יעל אלמוג
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 59284745 תאריך לידה: 6.3.1968
תאריך תחילת כהונה	1 ביוני 2017.
התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חברת הנהלה, היועצת המשפטית הראשית של הבנק מיום 1 במרץ 2018.
האם היא בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתה וניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהיא מחזיקה בהם	בעלת תואר ראשון במשפטים - אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר שני במשפטים - אוניברסיטת קולומביה, ניו-יורק. Harvard Business School - Advanced Management Program. משנה למנהל כללי, הממונה על חטיבת מחזיקי עניין בבנק (יוני 2017 - פברואר 2018).
שם	אמיר בכר
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 029331113 תאריך לידה: 20.4.1972
תאריך תחילת כהונה	29 במאי 2018.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	במעמד חבר הנהלה, מכהן כמבקר פנימי ראשי. ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל, החל מיום 1 ביוני 2022.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר בוגר במשפטים וכלכלה מהאוניברסיטה העברית. בעל תואר מוסמך בכלכלה ותואר דוקטור במשפטים מהאוניברסיטה העברית. בעל רישיון עריכת דין. משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים בבנק (מאי 2018 עד מאי 2022); מנהל אגף ייעוץ ומחקר בבנק (נובמבר 2016 עד מאי 2018). מרצה מן החוץ בדיני בנקאות באוניברסיטה העברית (החל משנת 2009). מרצה בדיני בנקאות באוניברסיטת רייכמן (החל משנת 2022).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	אתי בן-זאב
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 023571540 תאריך לידה: 2.12.1967
תאריך תחילת כהונה	14 בפברואר 2016.
התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חברת הנהלה, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. מכהנת כיו"ר דירקטוריון בחברת הבת פועלית בע"מ.
האם היא בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתה וניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהיא מחזיקה בהם	בעלת תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב - אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעלת ניסיון, מומחיות ומיומנות באבטחת מידע וסייבר מתוקף תפקידה כממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב בבנק הכוללת גם את תחום הסייבר וכן משירותה הצבאי ביחידה 8200.
שם	מירב בן שושן כהן
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 28710143 תאריך לידה: 14.8.1971
תאריך תחילת כהונה	1 ביוני 2022.
התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חברת הנהלה, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים.
האם היא בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתה וניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהיא מחזיקה בהם	בעלת תואר ראשון בכלכלה וניהול מהטכניון. מנהלת אגף ניהול נכסים והתייבויות בבנק (אוגוסט 2016 עד מאי 2022).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	רם גב
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 032283046 תאריך לידה: 3.4.1975
תאריך תחילת כהונה	1 בינואר 2020.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO. מכהן כיו"ר דירקטוריון בחברות הבנות: מבנים וציוד בע"מ, ביתן חברה להשקעות ולמשכנתאות בע"מ, עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ, צדית בע"מ, רבדים (נכסים) בע"מ רמח"ל פועלים בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית. בעל תואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית. רואה חשבון מוסמך. CFO בישראל בע"מ (מחודש יוני 2019 כיהן גם כמשנה למנכ"ל ישראל (2011-2019))
שם	זאב חיו
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 057069676 תאריך לידה: 24.2.1961
תאריך תחילת כהונה	14 ביולי 2014.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, מכהן כממונה על החטיבה לשירותים בנקאיים מיום 1 ביוני 2022.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. רואה חשבון מוסמך. מבקר פנימי ראשי, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל בבנק (יולי 2014 עד מאי 2022); מבקר פנימי בחברות: ישראל בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פעילים (יולי 2014 עד מאי 2022), פועלים אקספרס בע"מ (יולי 2014 עד אפריל 2018).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	איתמר פורמן
פרטים אישיים	מס' זיהוי 25359696 תאריך לידה: 2.9.1973
תאריך תחילת כהונה	20 ביולי 2022.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על החטיבה העסקית. מכהן כיו"ר דירקטוריון חברות הבת: ד"ר ב.פ. בע"מ, ד"ר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ, ד"ר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון בכלכלה וניהול מאוניברסיטת בר-אילן. בעל תואר שני במנהל עסקים (MBA) בהתמחות מימון-חשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. מנהל האגף העסקי בבנק (2021-2022). מנהל סקטור תשתיות, אנרגיה ושוק ההון בבנק (2016-2021).

שם	גיא כליף
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 028761088 תאריך לידה: 23.9.1971
תאריך תחילת כהונה	1 בינואר 2021.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	חבר הנהלה, חשבונאי ראשי.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. דירקטור בהפעלים שוויץ (Hapoalim Switzerland) (החל מחודש מאי 2018). מנהל אגף פיננסי ומידע ניהולי בבנק (2016-2020). דירקטור ויו"ר וועדת ניהול סיכונים בישראל בע"מ (2013-2020).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	ידין ענתבי
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 028078525 תאריך לידה: 31.10.1970
תאריך תחילת כהונה	23 ביולי 2013.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית החל מיום 29 במאי 2018. מכהן כיו"ר דירקטוריון בחברות הבת הבאות: הפועלים שוויץ בע"מ, פועלים החזקות פיננסיות (1993) בע"מ, חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, פועלים אקוויטי והשקעות-החזקות בע"מ, פועלים אקוויטי - בית השקעות בע"מ, פקעות פועלים בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, אופז בע"מ, הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ, הפועלים נכסים מניות בע"מ, תרשי-החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, הפועלים הנפקות בע"מ, באמ"י נכסים בע"מ, פועלים אופקים בע"מ, פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים. רואה חשבון מוסמך. מכהן כדירקטור בחברת ידין ענתבי ייעוץ בע"מ. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO בבנק (2013-2018). כיהן בעבר כממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. כיהן בעבר כסגן יו"ר הדירקטוריון בבנק פוזיטיף.
שם	דלית טובה רביב
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 024149783 תאריך לידה: 22.6.1969
תאריך תחילת כהונה	13 בנובמבר 2019.
התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	משנה למנהל כללי, חברת הנהלה, ממונה על החטיבה הקמעונאית.
האם היא בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתה וניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהיא מחזיקה בהם	תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן גוריון. תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. מנהלת אגף בנקאות מסחרית - החטיבה העסקית בבנק (2016-2019).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	גלעד בלוך
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 028487296 תאריך לידה: 15.3.1971
תאריך תחילת כהונה	1 בפברואר 2019.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	מזכיר הבנק.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון במנהל עסקים - המכללה למנהל ראשון לציון. בעל תואר שני במנהל עסקים במסגרת תוכנית Executive MBA - אוניברסיטת תל-אביב. עוזר אישי למנכ"ל הבנק בתחום האשראי, ציות וניהול סיכונים (2017-2019).
שם	יגאל ברקת
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 024557043 תאריך לידה: 24.10.1969
תאריך תחילת כהונה	16 במאי 2022.
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	סמנכ"ל שיווק.
האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בעל תואר ראשון במנהל עסקים ותקשורת מהמכללה למנהל. מנכ"ל משרד הפרסום יהושע TBWA (2017-2022).

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק⁽¹⁾ (המשך)

שם	רבקה גוגיג
פרטים אישיים	מס' זיהוי: 036164994 תאריך לידה: 12.3.1979
תאריך תחילת כהונה	4 בספטמבר 2022.
התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו	מובילת מנהלת השינוי (CTRO) מכהנת כיו"ר דירקטוריון פועלים סהר בע"מ (חברת בת) החל ממרץ 2021.
האם היא בעלת עניין בתאגיד או בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא.
השכלתה וניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהיא מחזיקה בהם	בעלת תואר ראשון בהנדסת תוכנה (BSC) בקמפוס לוסטיג - מרכז אקדמאי "לב". בעלת תואר שני במנהל עסקים (MBA) עם התמחות במערכות מידע בקמפוס לוסטיג - מרכז אקדמאי "לב". ממונה על מערך המוצרים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב בבנק (2020-2022). מנהלת מחלקת יישומי שוק ההון וחדר עסקות בבנק (2018-2020).
גולן שרמן	כיהן כמשנה למנהל כללי, חבר הנהלה, ממונה על חטיבת החדשנות ואסטרטגיה, מיום 1 בפברואר 2018 ועד ליום 8 ביולי 2022.
צחי כהן	כיהן כמשנה למנהל כללי, חבר הנהלה, מיום 1 ביולי 2012 וכממונה על החטיבה העסקית, מיום 1 במרץ 2018 ועד ליום 19 ביולי 2022.
אסף אזולאי	כיהן כסמנכ"ל השיווק, מיום 1 בפברואר 2021 ועד ליום 15 במאי 2022.

(1) הפרטים בתקנה נכונים למועד פרסום הדוח, למעט אם צויין אחרת. ככלל, פרטים אודות כהונות ועיסוקים בעבר של נושאי משרה בכירה בבנק ניתנים לתקופה של חמש השנים האחרונות.

תקנה 26 מורשי החתימה העצמאיים

אין.

תקנה 27 רואי חשבון של הבנק

זיו האפט, רואי חשבון, דרך מנחם בגין 48, תל-אביב.
סומך חיילון, רואי חשבון, רח' הארבעה 17, תל-אביב.

תקנה 28 פירוט לשינויים בתזכיר ובתקנון של הבנק

במהלך שנת 2022 לא חלו שינויים בתזכיר ובתקנון של הבנק.

תקנה 29

א. המלצות הדירקטוריון לאסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

1. חלוקת דיבידנד - לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד, ראה [דוח הדירקטוריון עמוד 39](#).
 2. שינוי בהון - לפרטים שינוי במספר המניות הרדומות של הבנק כתוצאה מהמרה אוטומטית של יחידות RSU, של עובדי הבנק (שאינם נושאי משרה), למניות רגילות של הבנק (שהוחזקו כרדומות על-ידי הבנק) ראה דיווח מיום 10 במרץ 2022 (אסמכתא: 2022-01-028303) וכן אודות הקצאת מניות חסומות ויחידות מניה חסומות למנהלים ועובדים בבנק במסגרת תוכנית התגמול, ראה דיווחים מהימים 26 באפריל 2021 (אסמכתא: 2021-01-070341) ו-24 במאי 2022 (אסמכתאות: 2021-01-027832 ו-2022-01-063130, בהתאמה).
 3. שינוי בתזכיר ובתקנון של הבנק - אין.
 4. פדיון מניות - אין.
 5. פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים (סדרה ג) - ביום 1 בנובמבר 2022 ביצע הבנק פדיון מוקדם מלא של שטרי הון הנדחים (סדרה ג) בתמורה לסך של כ-1.67 מיליארד ש"ח. הפדיון המוקדם אושר על-ידי דירקטוריון הבנק ועל-ידי המפקח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מידיים של הבנק מימים 14 באוגוסט 2022 (אסמכתא: 2022-01-102784), 8 בספטמבר 2022 (אסמכתא: 2022-01-115480) ו-18 באוקטובר 2022 (אסמכתא: 2022-01-127069).
 6. עסקות שאינן בתנאי שוק בין הבנק לבין בעל עניין בו למעט עסקה של התאגיד עם חברה בת שלו - אין.
- ב.** החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון - אין.
- ג.** החלטות אסיפה כללית מיוחדת - במהלך שנת 2022 לא נערכה אסיפה כללית מיוחדת. לפרטים אודות החלטות שהתקבלו באסיפה כללית שנתית שנערכה ביום 11 באוגוסט 2022, ראה [פרק "עניינים אחרים"](#) לחלק "ממשל תאגידי ופרטים נוספים".

תקנה 29א

עסקות חריגות הטעונות אישור לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות - אין. לפרטים אודות הסדרי פשרה עם מבטחים (הטעונים אישור בית המשפט) לפיהם ישולם לבנק סך של 140 מיליון דולר בקשר עם פרשת המס ופרשת פיפ"א, בהמשך לאימוץ המלצות הוועדה הבלתי תלויה בראשות השופט (בדימ') יורם דנציגר, ראה [ביאורים 1.25, 1.25 ו-2.25](#) בדוחות הכספיים.

תקנה 29א(4) - כל הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק מחזיקים בכתבי פטור, התחייבות לשיפוי, והם מבוטחים בפוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה.

פטור לנושאי משרה

ביום 18 בפברואר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול (בישיבותיה מהימים 7 ו-10 בינואר 2016) ודירקטוריון הבנק (בישיבתו מיום 13 בינואר 2016), הענקת כתבי פטור, לנושאי משרה ודירקטורים בבנק, המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת בבנק, לרבות למנכ"ל הבנק, המכהן ו/או שיכהנו מעת לעת, ולרבות לנושאי משרה ודירקטורים בבנק, המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת, אשר בעלת השליטה בבנק (דאז) עשויה הייתה להיחשב בעלת עניין אישי במתן כתבי הפטור להם. על-פי כתבי הפטור, הבנק פוטר, כפוף להוראות חוק החברות, את נושא המשרה מאחריות כלפיו בשל כל נזק לבנק ו/או לחברות בנות של הבנק ו/או לחברות קשורות של הבנק ו/או לתאגידים אחרים, באשר הם, אשר הבנק מחזיק ו/או יחזיק מעת לעת בניירות-ערך שלהם, עקב מעשה או מחדל שבוצעו או יבוצעו על-ידי נושא המשרה במהלך תקופת כהונתו המהווים הפרת חובת זהירות של נושא המשרה כלפי הבנק. הפטור לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו בבנק יש בה עניין אישי. למועד הדוח, כל הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק מחזיקים בכתב פטור. לפרטים נוספים, ראה הדוח המידי על זימון האסיפה שפרסם הבנק ביום 13 בינואר 2016 (מספר אסמכתא 009607-01-2016).

ביטוח נושאי משרה

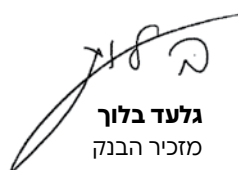
במסגרת מדיניות תגמול נושאי המשרה של הבנק, אשר אושרה באסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 22 באוקטובר 2020 נקבעה מסגרת גבולות אחריות של עד 500 מיליון דולר לרכישת פוליסת ביטוח המכסה אחריות של נושאי משרה, ובנוסף אפשרות לרכישת פוליסת ביטוח אחריות בקשר עם הנפקות של ניירות-ערך שיוצעו לציבור, פוליסת ביטוח מסוג (POSI - Public Offering of Securities Insurance) וכן פוליסת ביטוח בגין אחריות נושאי משרה מסוג Run off (כיסוי בגין פעילות עבר) בנסיבות של שינויים מבניים או שינויי שליטה.

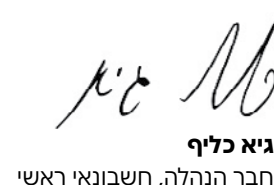
בחודש יוני 2022 אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות")) והדירקטוריון חידוש רכישת פוליסת כיסוי ביטוחי לאחריות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחבויות כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה וכן כולל גם כיסוי לחברה בגין סכומים בהם שפיתה את נושאי המשרה ובגין תביעות ניירות-ערך. הכיסוי הביטוחי הינו בגבולות אחריות של 183 מיליון דולר וכן כיסוי נוסף לדירקטורים ונושאי המשרה (side A) בגבולות אחריות של 72 מיליון דולר (סך-הכל כיסוי של 255 מיליון דולר), וזאת החל מיום 1 ביולי 2022, לתקופה של שנים עשר חודשים. סך הפרמיה בגין הכיסוי הביטוחי כאמור עומדת על כ-7.4 מיליון דולר.

במסגרת ההיפרדות מישאכרט בע"מ ("ישאכרט"), אישר הדירקטוריון ביום 26 בדצמבר 2018, בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 19 בדצמבר 2018 ואישור ועדת התגמול מיום 19 בדצמבר 2018 (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000), רכישת פוליסת ביטוח מסוג (POSI - Public Offering of Securities Insurance) בקשר עם הנפקת מניות ישאכרט, במשותף עם ישאכרט. הפוליסה מבטחת את אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק ובישאכרט וכן את הבנק וישאכרט בגין הנפקות של מניות ישאכרט שהוצעו לציבור על-ידי הבנק והנפקה ראשונה של אגרות-חוב על-ידי ישאכרט שבוצעה בחודש אפריל 2019. גבולות האחריות בפוליסה הם בסך 200 מיליון דולר לתביעה ובמצטבר. הפרמיה בגין פוליסת ה-POSI הינה כ-1 מיליון דולר. הפוליסה בתוקף מיום 1 במרץ 2019 ועד ליום 31 בינואר 2028.

שיפוי לנושאי משרה

לפרטים אודות כתבי שיפוי שקיבלו כל נושאי המשרה המכהנים בבנק, ראה [ביאור 4.ב.25](#) לדוחות הכספיים.

גלעד בלור
 מזכיר הבנק

גיא כליף
 חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 8 במרץ 2023

שאלון ממשל תאגידי⁽¹⁾

עצמאות הדירקטוריון		
לא נכון	נכון	
	✓	<p>1. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א.ב(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים):</p> <p>דירקטור א': רונית אברמזון רוקח</p> <p>דירקטור ב': דליה לב</p> <p>דירקטור ג': דוד אבנר</p> <p>מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 3 (וכן 3 דירקטורים חיצוניים נוספים, כהגדרת המונח בהוראה 301 של המפקח על הבנקים (שאינם דירקטורים חיצוניים לפי הוראות חוק החברות)).</p>
		<p>2. שיעור⁽²⁾ הדירקטורים הבלתי תלויים⁽³⁾ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 5/10. שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון⁽⁴⁾ התאגיד⁽⁵⁾: ____.</p> <p>לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).</p> <p>על-פי הוראות פקודת הבנקאות ומכיוון שהבנק הינו תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, נדרשים כל הדירקטורים להיעדר זיקה עם הבנק, היינו למעשה לאי תלות בבנק. בנוסף, על-פי הוראה 301 של המפקח על הבנקים נדרש, כי לפחות שליש מהדירקטורים בדירקטוריון הבנק יהיו דירקטורים חיצוניים, כהגדרתם בהוראה 301 (כולל דירקטורים חיצוניים לפי חוק החברות). בבנק מכהנים כאמור 6 דירקטורים חיצוניים, כהגדרתם בהוראה 301 ולמעט יו"ר הדירקטוריון, שאר הדירקטורים החיצוניים הם גם דירקטורים בלתי תלויים.</p>
	✓	<p>3. בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).</p>
	✓	<p>4. כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים⁽⁶⁾ למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: ____.</p>

(1) פורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.

(2) בשאלון זה: "שיעור" - מספר מסוים מתוך הסך-הכל, כך לדוגמא 3/8.

(3) לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

(4) לעניין שאלה זו - "תקנון" לרבות על-פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמא בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

(5) חברת אגרות-חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

(6) לעניין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן כנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לעניין שאלה זו.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

עצמאות הדירקטוריון (המשך)		
לא נכון	נכון	
✓		<p>5. כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של עניין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות):</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" -</p> <p>האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה:</p> <p>☒ כן לא ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).</p> <p>יצוין שיעור הישיבות בהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: 0%.</p>
		<p>6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח.</p> <p>אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) - יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור: זהות: __.</p> <p>תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): __.</p> <p>פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): __.</p> <p>האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: לא ☐ (יש לסמן x במשבצת המתאימה)</p> <p>שיעור נוכחותו⁽⁷⁾ בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: __, נוכחות אחרת: __.</p> <p>☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).</p>

(7) תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

כשירות וכישורי הדירקטורים		
לא נכון	נכון	
	✓	7. בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה - קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה) ⁽⁸⁾ . קיימות הוראות מיוחדות בדיון הנוגעות לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין -
		א. פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____.
		ב. הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: _____.
		ג. מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: _____.
		ד. הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____.
	✓	8. התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תוכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ☒ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).
	✓	9. א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: 3 .
		ב. מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ⁽⁹⁾ : 8 בעלי כשירות מקצועית ⁽¹⁰⁾ : 9 במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח.
	✓	10. א. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____.
		ב. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 6 נשים: 4 גברים.

(8) חברת אגרות-חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

(9) לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומכונים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005.

(10) ראה [הערת שוליים 9](#) לעיל.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)						
לא נכון	נכון					
		<p>מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: רבעון ראשון (שנת 2022): 13 רבעון שני: 11 רבעון שלישי: 8 רבעון רביעי: 13</p>				
		<p>ב. לצד כל אחד משמות הדירקטורים שניהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יציין שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).</p>				
		שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת ⁽¹¹⁾	שיעור השתתפותו בישיבות הוועדה לבחינת הדוחות כספיים ⁽¹²⁾	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)
		ראובן קרופיק	100%			ועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי - 100% ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין - 100% ועדת אשראי - 90% הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - 100% ועדה למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות - 89% ועדה לניהול ובקרת סיכונים - 88%
		דוד אבנר	98%	100%	100%	ועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - 100%
		רונית אברמזון רוקח	98%	100%	100%	ועדה למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין - 100%
		נעם הנגבי	98%	100%	100%	ועדת אשראי - 100% ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין - 100% הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - 100% ועדה למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות - 100%

(11) לגבי דירקטור החבר בוועדה זו. בהתאם להוראות הפיקוח, הדיונים בנוגע לדוחות הכספיים מתקיימים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון.
 (12) ראה הערת שוליים 11 לעיל.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)							
לא נכון	נכון						
		ועדת אשראי - 95% ועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי - 100%		100%	100%	95%	ישראל טראו
		ועדת אשראי - 95% ועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי - 100%	100%	97%	97%	98%	דליה לב
						100%	אודליה לבנון ⁽¹³⁾
		ועדת אשראי - 100% ועדה למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות - 100%				100%	יואל מינץ
		הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת אשראי - 100% ועדה לאסטרטגיה ופיתוח עסקי - 100% הוועדה לטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - 100%				100%	דוד צביליחובסקי
		הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת ממשל תאגידי ומחזיקי עניין - 100%				100%	רונית שוורץ
	✓	12. בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.					

(13) גב' אודליה לבנון החלה את כהונתה בבנק ביום 13.9.2022.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון		
לא נכון	נכון	
	✓	13. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א.2 (2) לחוק החברות), ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.
	✓	14. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א.6 (6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.
		15. בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, ככל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות ⁽¹⁴⁾ . ☒ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).
	✓	16. המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) -
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.
_____	_____	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות ⁽¹⁵⁾ : כן ☐ לא ☐ (יש לסמן x במשבצת המתאימה).
		17. בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).

(14) בחברת אגרות-חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

(15) בחברת אגרות-חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

ועדת הביקורת		
לא נכון	נכון	
—	—	18. בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -
		א. בעל השליטה או קרובו. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון.
	✓	ג. דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.
		ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☐ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
	✓	19. מי שאינו ראשי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות. ⁽¹⁶⁾
	✓	20. מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הוועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור: _____.
	✓	21. ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.
	✓	22. בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו ראשי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).
	✓	23. בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.
	✓	24. ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.

(16) חברי הדירקטוריון שאינם חברי ועדת ביקורת נכחו בחלקים ממספר ישיבות של הוועדה בשנת 2022 לשם הגנת נושא מסוים (בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות), וכן נכחו בעת שנערכו דיונים בדוחות הכספיים, עת ישיבה הוועדה כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן: הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים ⁽¹⁷⁾		
לא נכון	נכון	
—	—	25. א. יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הוועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: ימיים, ככל שהדבר אפשרי.
—	—	ב. מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת המלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2022): 3 דוח רבעון שני: 3 דוח רבעון שלישי: 1 דוח שנתי: 2
		ג. מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2022): 5 דוח רבעון שני: 6 דוח רבעון שלישי: 8 דוח שנתי: 6
	✓	26. רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הוועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפותו: _____.
—	—	27. בוועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:
	✓	א. מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בוועדה ואישור הדוחות כאמור).
	✓	ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לעניין כהונת חברי ועדת ביקורת) ⁽¹⁸⁾ .
	✓	ג. יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני.
	✓	ד. כל חבריה דירקטורים רוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.
	✓	ה. לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	✓	ו. חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.
	✓	ז. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.
—	—	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.

(17) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, ועדת הביקורת משמשת כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

(18) ראה [הערת שוליים 17](#) לעיל.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

ועדת תגמול		
לא נכון	נכון	
	✓	28. הוועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בוועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).
	✓	29. תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת התגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.
—	—	30. בוועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -
		א. בעל השליטה או קרובו. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון.
	✓	ג. דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.
		ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
		31. בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הוועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
	✓	32. ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג) ו-272(ג1) (ג) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יציין - סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____

מבקר פנים		
לא נכון	נכון	
	✓	33. יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.
	✓	34. יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תוכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורטו נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: _____ ⁽¹⁹⁾ .
—	—	35. היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות ⁽²⁰⁾): 100% לפרטים אודות מספר המשרות המועסקות בביקורת הפנימית בבנק, ראה פרק 6.2. הביקורת הפנימית, בחלק ממשל תאגידי ופרטים נוספים של הדוח.
	✓	בשנת הדיווח התקיים דיון (בוועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.
	✓	36. המבקר הפנימי אינו בעל עניין בתאגיד, קרובו, ר"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידיים בשליטתם.

(19) לפרטים אודות הביקורת הפנימית בבנק, ראה [פרק 6.2](#). הביקורת הפנימית, בחלק ממשל תאגידי ופרטים נוספים של הדוח.

(20) כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידיים מוחזקים וביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

שאלון ממשל תאגידי (המשך)

עסקות עם בעלי עניין		
לא נכון	נכון	
		<p>37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): _____</p> <p>- האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגים הקבועים בדיון:</p> <p>כן ☐</p> <p>לא ☐</p> <p>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</p> <p>☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה) _____.</p>
		<p>38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו:</p> <p>כן ☐</p> <p>לא ☐</p> <p>(יש לסמן x במשבצת המתאימה)</p> <p>☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).</p>

רונית אברמזון רוקח
יו"ר ועדת הביקורת⁽²¹⁾

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 8 במרץ, 2023

(21) ראה הערת שוליים 17 לעיל.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Nonperforming Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

<p>ח</p> <p>חובות בסיווג בעייתי 119</p> <p>חובות פגומים 230, 229, 226, 214, 212, 210, 206, 205, 202, 147, 55</p> <p>246</p> <p>י</p> <p>יעד הון 170, 41</p> <p>ירידת-ערך 263, 144, 142, 125, 123, 122, 121, 118, 113, 95, 38</p> <p>מ</p> <p>מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 219, 218, 217, 185, 103, 48, 47, 45</p> <p>289, 267, 222, 221, 220</p> <p>מגזרי פעילות פיקוחיים 198, 197, 196, 194, 192, 191, 103, 61, 45, 13</p> <p>216, 215, 214, 213, 212, 210, 208, 207, 206, 205, 204, 202, 200, 199</p> <p>304, 221, 220, 219, 217</p> <p>מדינות זרות 38</p> <p>מדיניות חשבונאית 124, 123, 122, 121, 120, 119, 118, 117, 116, 115, 103</p> <p>129, 128, 127, 126, 125</p> <p>מדיניות ניהול סיכונים 50, 49</p> <p>מימון ממונף 74, 72, 15</p> <p>מינוף 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 116, 103, 44, 23, 19, 14, 8</p> <p>מסגרות אשראי 312, 238, 37</p> <p>מפקידים גדולים 305, 300</p>	<p>א</p> <p>איגוח 375</p> <p>אנשים קשורים 280</p> <p>אשראי לציבור 106, 103, 67, 60, 59, 58, 57, 56, 55, 35, 31, 21, 20, 18</p> <p>206, 205, 202, 198, 197, 194, 150, 148, 147, 146, 145, 143, 114, 110</p> <p>230, 229, 228, 227, 226, 225, 224, 223, 221, 220, 219, 214, 212, 210</p> <p>246, 244, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231</p> <p>301, 299, 297, 295, 293, 291, 264, 262, 258, 257, 256, 255, 248, 247</p> <p>375, 326, 321, 319, 317, 316, 314, 307, 304</p> <p>ג</p> <p>גידור 334, 190, 188, 171, 130, 129, 128, 122, 77, 76, 64, 63, 53, 49, 29</p> <p>341, 340</p> <p>ד</p> <p>דיבידנד 167, 150, 130, 128, 127, 114, 113, 112, 111, 72, 41, 40, 21, 14</p> <p>363, 332, 264, 263, 168</p> <p>ה</p> <p>הון אנושי 283, 267</p> <p>הון והלימות הון 43</p> <p>הון מניות 342, 139, 112, 111</p> <p>היוון עלויות תוכנה 124</p> <p>הלבנת הון 308, 305, 300, 274, 273, 182, 87, 85, 84, 27</p> <p>הלוואות לדיור 116, 70, 68, 60, 59, 56, 55, 54, 43, 41, 36, 35, 21, 14</p> <p>204, 202, 197, 196, 194, 170, 168, 147, 146, 133, 132, 121, 120, 119</p> <p>232, 231, 229, 228, 226, 225, 224, 221, 220, 219, 217, 212, 210, 205</p> <p>308, 307, 295, 294, 285, 284, 276, 269, 238, 235, 234</p> <p>300, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 150, 86, 48, 27</p> <p>הליכים משפטיים</p> <p>הסכם שכר 288, 159</p> <p>הפרשה לירידת-ערך 152</p> <p>הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 230</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 319, 149, 141, 31</p> <p>ו</p> <p>ועדת שטרומ 306</p> <p>ז</p> <p>זכויות עובדים 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 126, 113, 103, 77</p> <p>263</p>
--	--

נ

נגזרים 110, 103, 94, 78, 76, 67, 60, 59, 52, 47, 40, 37, 30, 29, 14, 8
 , 188, 187, 186, 185, 175, 171, 161, 131, 130, 129, 128, 123, 122, 119, 113
 , 247, 246, 244, 242, 241, 240, 237, 236, 235, 216, 207, 199, 190, 189
 , 314, 304, 303, 302, 298, 288, 263, 262, 254, 253, 252, 250, 249, 248
 375, 326, 325, 324, 323, 322, 321, 318, 317, 316
נזילות 190, 184, 173, 92, 88, 81, 80, 79, 66, 52, 51, 49, 41, 23, 19, 13
 307

ניהול סיכונים 359, 308, 50, 49

ניירות-עקר 67, 66, 60, 59, 49, 44, 40, 39, 37, 35, 29, 21, 18, 17, 14
 , 143, 129, 124, 123, 122, 119, 115, 114, 113, 110, 103, 96, 95, 87, 85, 81
 , 207, 199, 191, 188, 184, 183, 178, 174, 172, 162, 154, 147, 146, 145, 144
 , 257, 256, 255, 250, 249, 248, 247, 246, 241, 240, 224, 223, 218, 216
 , 296, 283, 280, 279, 278, 276, 274, 272, 271, 264, 263, 262, 260, 258
 , 338, 336, 335, 333, 323, 321, 317, 316, 314, 308, 306, 305, 303, 302
 375, 364, 347, 340, 339

נכסים אחרים 224, 223, 155, 153, 147, 146, 120, 113, 110, 103, 60, 59
 322, 317, 316, 314, 263, 262, 258, 257, 256, 255, 241, 240, 237, 236
נכסי סיכון 207, 206, 205, 202, 199, 198, 197, 194, 168, 82, 43, 23
 216, 214, 212, 210

ס

סייבר 351, 348, 282, 92, 83, 49, 23, 8

סיכון אשראי 56, 54, 52, 49, 45, 43, 37, 36, 31, 27, 23, 21, 15, 14, 13
 , 123, 119, 103, 94, 92, 90, 88, 74, 72, 71, 70, 67, 66, 64, 63, 62, 61, 60
 , 228, 227, 226, 225, 224, 223, 190, 172, 171, 168, 158, 148, 147, 146
 , 248, 247, 246, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229
 319, 294, 291, 288, 258, 257, 256, 255

סיכונים אחרים 92

סיכון מוניטין 92, 88, 86, 49, 27, 23, 13

סיכון מימון 79

סיכון נזילות 190, 92, 88, 79, 49, 23, 19, 13

סיכון סביבתי 88, 27, 13

סיכון רגולטורי 88, 87, 49, 23

סיכון ריבית 92, 76, 75, 49, 41, 23

סיכון שוק 190, 123, 94, 92, 88, 75, 49, 27, 23, 13

סיכון תפעולי 190, 168, 92, 88, 82, 81, 49, 43, 27, 23, 13

ע

עמלות 134, 133, 132, 119, 118, 108, 103, 45, 32, 31, 28, 20, 19, 14
 , 215, 213, 212, 208, 207, 206, 204, 200, 199, 198, 196, 192, 182, 178
 , 304, 301, 299, 297, 295, 293, 291, 269, 261, 260, 221, 220, 219, 218
 322, 321, 315, 313, 307

ענפי משק 292, 89, 88, 74, 64, 63, 60, 53, 52, 45, 39, 36, 15, 14

פ

פחת והפחתות 134, 125, 34

פיקדונות הציבור 197, 194, 183, 155, 129, 110, 103, 40, 39, 35, 21, 14
 , 244, 242, 241, 240, 221, 220, 219, 214, 212, 210, 206, 205, 202, 198
 , 301, 299, 297, 293, 291, 280, 262, 260, 258, 257, 256, 255, 248, 247
 326, 324, 323, 317, 316, 314, 304

צ

צדדים קשורים 260, 259, 258, 256

ר

רגולציה 294, 183, 92, 89, 87, 86, 27, 13

רווח למניה 315, 313, 141, 128, 108, 103

ש

שווי הוגן 123, 122, 117, 115, 109, 103, 95, 94, 79, 76, 52, 40, 33, 29, 15
 , 199, 190, 189, 188, 187, 184, 163, 145, 144, 143, 142, 141, 140, 130
 318, 255, 254, 253, 252, 251, 250, 249, 248, 247, 246, 229, 216, 207

ת

תגמול 285, 276, 275, 273, 267, 183, 181, 162, 161, 160, 126, 112, 111

373, 368, 364, 354, 350, 348, 347, 346, 333

תיק בנקאי 77, 76

תיק למסחר 38

תשואה להון 285, 161, 160, 18

תשלום מבוסס מניות 263, 260, 259, 167, 134, 126, 113, 112, 111, 103
 276, 275, 273